

~~19~~
~~1902~~

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A'
FALUSI NÓTÁRIUSNAK
ELMÉLKEDÉSEI,
BETEGSÉGE, HALÁLA,
és
TESTAMENTOMA,
MELLYKET

két soros Versekkel ki-adott, és Új Esztendő-
béli Ajándékba, Hazánk Dámáinak, és Gava-
lérainak nagy szívesléggel nyújtva

GRÓF GVADANYI JÓZSEF

Magyar Lovas Generális

ezen bé-állott 1796. esztendőnek első napján.

Ecce quomodo moritur justus.

Pozsonyban,

Wéber Simon Péter költségével és betűivel.

1796.

*A melly óra adgya Világra létünket,
A kezdi rongyolni mungyárt életünket,
Ugy láttatik ugyan, hogy nevel bennünket,
De az mind közelebb mozdíttya végünket.*

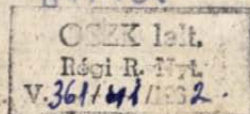
*A melly idő el-foly egyszer, a' meg nem tér,
Halálunkhoz pedig az mind közelebb vér,
Attúl szabadulást, hid-el, senki nem nyer,
Vagy elébb, vagy utóbb oda minden el-ér.*

*Múlnak az Esztendők, múlnak a' dolgok-is,
Kik most sírban vannak, éltenek azok-is,
Igy el-múlnak mi-is, el-múlnak mások-is,
A' mint a' szegények, úgy a' gazdagok-is.*

Lásd : *Gyöngyösi Istvánnak*

Kemény Jánosról írt munkájának
második könyvének ötödik ré-
~~RE~~szében.

811 165

(R
2)

AJÁNLÓ LEVÉL,

*Hazánk Magyar Dámáihoz, és
Gavaléraihoz.*

Mind a' két Magyar Hazába, reményfégem felett való megelégedéssel vétetődött az én Falusi Nótáriusomnak Budára tett útazásának versékbe foglalt leírása, melly 1790. esztendőbe szabadult-ki a' nyomató fajtó alól. Bátorkodtam azon tsekély munkámat Magyar hazánkba élő Dámáknak, és Gavaléroknak, úgymint új esztendőbéli ajándékot ajánlani; különös öröömre-is vált, hallván azt, hogy nagy kedvesféggel vették. Hízelkedem magamnak, hogy e' jelen lévő munkámat-is mint ezen bé-állott 1796-dik esztendőbéli ajándékomat hasonló kedvesféggel fogják venni. De tudom, hogy ezen munkám szíveket a' vigasfágra úgy fel nem fogja ébreszteni, mint a' fellyebb említett munkám, mivel nintsen már az élők között a' szegény Nótárius, nem is fog már Budára több útazást tenni, mert most

nem zsufa fakóján, hanem szent Mihálynak karó rágó paripáján vágta-
tott az öröké valóságba, mellyért-is
szomorú gyászba öltösztettem Múzsá-
mat, hogy írassa-meg esetét, és a'
vért szomjúhozó Párkákatátkozza-
meg; de meg-is érdemli ezt egy olyan
jeles Hazafi, a' kinek neve a' késő jö-
vendőségnél-is emlékezetbe lépzen.

Így tehát csak az ő *Elmélkedéseit*, *Be-
tegségét*, *Halálát*, és *Testamentomát*, a' mel-
lyeket mind ezeket, halála után At-
tyafiai az ő Archivumába találták, és
kezemhez *in vidimatis paribus* olly kére-
lemmel küldötték, hogy azokat ver-
sekbe foglallyam. Szívessen-is tsele-
kedtem én eztet, követvén más nagy
Poétákat, a' kik a' Nagy Embereknek
viselt dolgait mint egy kötelességek-
nek tartották a' világ eleibe versekbe
adni. Vegyék ezen új esztendei aján-
dékomat kedvessen Hazámnak Dá-
mái, és Gavalérai, s legyenek bizonyo-
sak, hogy vagyok

Minnyájoknak

Költek Szakoltzai hízámba
Anno 1796 die 1-ma Januarii.

alázatos szolgája,
A' SZERZŐ.

ELSŐ PARAGRAPHUS.

A Nótárius egészségében meg-gyengülvén az emberi forsának változásáról elméltedik.

Az embernek forsát ha ki meg-gondollya,
Mint foly az élete, aztat meg - fontollya,
Nem tudom, szívének mint lehet nyugalma,
Mert tűnik szemébe, tsak fok infég halma,
Nagy fájdalma között ötet Anyja szüli,
A' bába motskokból testét ki - törüli,
Ártatlan és még - is mingyárt rabbá teszik,
Pólyákkal kötözik, karjokra úgy veszik,
Vigan e' Világra nem jön, hanem írva,
Mint lesz dolga, nintsen homlokára írva,
Annyát a' szeretet reménnye táplállya,
Hogy benne, ha fel-nő, istápját talállya.
Azért - is örömmel, mind nappal, mind éjjel,
Szoptattya, melyjébül ki - szivárgó téjjel.

Szenved körülötte nyughatatlanfágot,
 Sok álom szakasztást, 's több más fáradsfágot.
 Ha látta, hogy ötet leg - kisebb rosz érte,
 Ó a' szegény Anya mit nem téfzen érte.
 Bóltsüből fel-kapja, karján bellökézi,
 Ha nem bír, él-é még; gyertyánál őtt' nézi.
 Ha bír, ő - is vele jajgatásra fakad,
 És érzékeny szíve majd hogy meg-nem szakad.
 Ha gyenge korába meg - talál himlőzni,
 Keserveit akkor nem tudgya meg-gyözni.
 Eped és két kezét feje felett töri,
 Belső részit bánat félelem gyötöri.
 Mindent a' mit tehett, körülötte meg-tesz,
 Nints drága orvosfág, a' mellyet meg-nem vesz.
 Más betegfégben-is szint' eztet miveli,
 Gondollya' hogy meg-hal, már helyét nem leli.
 Ha fel - gyógyúl, tágúl keserves bánattya,
 A' szívét anyai öröm által hattya.
 Látván mosolygását, ó mint nem tsókollya,
 Éneklés, 's tántz között szívéhez kótsollya,
 Lelkének, kintsének mondgya, 's alakának,
 Tartya magát lenni már bóldog Anyának.
 Ha fiú, az attya arról álmodozik,
 Hogy gazdagíttsa-meg, abba fáradozik.
 Lót 's fut jószágokat gyütni igyekezik,
 A' kints gyüjtés mellett, ő maga éhezik.
 Ha Leány még pitzíny, már-is piperézik,
 Pántlikázzák, testét bokáig tsipkézik.
 Igyekezik annya, hogy légyen ruhája;
 Mert véli, más képpen nem léfzen mátkája.

Gyöngyökre, kövekre nagy summákat el-költ,
 Sok más entzen bentzel több ládákat meg-tölt.
 Hogy ha szülőitől ötet kérik férjnek,
 Zödül a' kérője, olly moringot kérnek.
 Illyen a' szüléknek az ő szeretetek;
 Nem-is változhat-meg az ő természetek.
 Tudom, nints határa azon szeretetek,
 Mellyel gyermekikhez szülők viseltetnek.
 De tompa elmémmel azt meg-nem foghatom,
 Semmiképpen okát ki nem tanulhatom;
 Hogy ő jó szándékok mint fordúlhat rosra,
 Hogy vetemedhetnek magzattyok gonoszra?
 Olly szülőkrül szóllok, kiknek van értékek,
 Kik nagy nembül valók, Tisztfégeik szépek.
 Mert fiokat ezek oskolákba adgyák
 Tanúlt mestereknek kezeik közt hadgyák,
 Oktattyák - is ezek őket mindenképpen,
 Gyengén bánnak vélek eleintén 's szépen;
 Ha láttyák, hogy velek így nem bóldogúlnak,
 Keményebb módokhoz ők azonnal nyúlnak.
 Feddik, pirongattyák őket, és dorgállják,
 Másokat ditsírnek, őket meg ótsárlják.
 Ha ezen módok - is keveset hafználnak,
 Két három Fogdmegek már itt készen álnak;
 A' veres nadrágot ezek ki - porozzák,
 De fájdalom! őket jóra még sem hozzák.
 Ha szárnyokra kelnek, szabadon repülnek,
 A' fok hívfágokban torkig el - merülnek,

A' mit Attyok gyűjtött, azt hamar el - költik,
 Az időt tékozló gaz társokkal töltik.
 Hogy lehet ez? mivel jó az Attyok és bölts,
 'S annyokat ruházta szelídség, 's jó erkölts.
 Meg - vallom: okain az elmém háborog,
 És több ilyen dolog még elmémbe forog.
 Mert már megint szóllok egy Parafzt fiáról,
 Kire nem maradhat fok jószág attyáról,
 Nem - is lehet tenni Nagyokkal egy sorban,
 Mivel illyt ültette szülétése porban.
 Szülői mind addig, meddig meg-nem hóltak,
 Keresztény, és jámbor életüek vóltak,
 Együgyűn, de még - is őtet jól nevelték,
 Rofztól tartóztatták, mivel őtt' kedvelték,
 Té túl fársángolni, nem hagyták kedvére,
 Jóra tanították, 's Isten félelmére;
 Hóltok után, hogy ne jusson kóldulásra,
 És ne adgya magát zshiványos lopásra;
 Parafzti munkákra őtt' meg - tanították,
 Mint táplállya magát, módgyát meg-mutatták.
 De ez mihent maga kenyerére jutott,
 A' módot el-hagyta, és más úton futott.
 Mert nem bolond, úgy mond, hogy ő magát rontsa,
 Véres veritékit munkák alatt ontsa.
 No illy - is szülőit mért hát nem követi?
 Szép oktatásokat, mi oka? meg - veti.
 Honnan van? egy fiú, bár fok jókat tégyen,
 Életébe még - is semmire sem mégyen,
 Mint lehet? hogy egynek nagy a' tudományya,
 Nagy az Attyáról - is, rá szált hagyományya;

Még-is a' Világtól el vagyon felejtve,
 Az érdemetlenek számába van ejtve.
 Szerentséjét tenni illy bár mint próbállya,
 Nem megy! akadályát mindenbe talállya.
 Pedig életébe senkinek sem vétett,
 Sőt emberekkel sokszor nagy jókat tett.
 Hogy van? mindenekbe, hogy olly mégyen elő,
 Kinek fejét tölti tompa, 's gyenge velő.
 Miként lehet? hogy egy, vagy más nem rég' szolgál,
 Még-is a' fő Rend közt', a' leg-főbb póltzon áll.
 Nem láttyák erköltsét, nem-is tudgyák nemét,
 Tsak a' vak szerentse vetette rá szemét.
 Ó melly tsudállatos ember forsa 's dolga,
 Sokbúl nagy Úr léfzen, sok pediglen szolga.
 Sok paplanos ágyba hal-meg, sok pokrótzon,
 Ki-terítve sok van, bársonyon, sok kótzon.
 Edgyik Márs piatzán hal-meg ditsőféggel,
 Más magát öli-meg, nagy esztelenféggel;
 Ezt mint tolvajt húzza hóhér három fára,
 Ama meg mint gyilkos kerül pallossára.

Majd hasonló forsok a' Leánykáknak-is,
 Bár melly szorgalommal neveltetnek ök-is.
 Sok alattson rendbül hamar Gróffné léfzen,
 Sok kis aszfzonty béres cigány - is el-véfzen.
 Soknak nintsen férjek, még-is meg-kettőznek,
 Illyek kerítőkkel allattomba főznek.
 Soknak a' fejébe nő pedig a' párta,
 Bár festette magát 's a' voltzerist járta.

Nehezen várja illy, a' szent Vasárnapot,
 De nem hogy Templomba láthassa a' Papot,
 Hanem hogy ott magát tzifrán látathassa,
 Estve meg a' bálba a' tántzot járhasa.
 A' Salakok közül fok megy a' táborba,
 Végre fővény alatt halnak-meg a' porba.
 Sok tér hazájába onnat meg-nyírt fővel,
 Midőn meg-tarkázta magát Frantz himlővel.
 Ki mondgya meg? ezen dolgok így mért mennek?
 Ember forsa, hogy így foly, mi oka ennek?
 Sok azt tarttya, hogy a' meg-romlott természet
 Oka, és szívébe a' rosz el-tenyészett.
 Más a' rosz társasfág oka, azt álíttya,
 Ez fok tündérféggel őket meg-vakíttya.
 Sokat a' gazdagfág ront-meg; más azt mondgya,
 Mert tsak a' hívfágra van illyennek gondgya.
 A' szegényfég terhét fok nem viselheti;
 Azért minden roszra a' fejét rá veti.
 De ezen okokkal nem vagyok meg-gyözve,
 Nintsenek-is azok helyesen ki-fözve.
 Mert ha jó természet vagyon szülőikbe,
 Ez mint változhatik roszra gyermekikbe?
 Főkép ha az anyák erköltsel tellyesek,
 Istent félők, józan életük, 's kegyesek.
 Ezeknek vérekbül azok formáltatnak,
 Emlőjökbe gyüllött téjjel tápláltatnak.
 Azok természetét, szívják hát magokba,
 Anya vér tsergedez ő minden tagokba.
 A' jó vér soha se változhatik vízzé,
 Sem édes, és jó íz, keserű 's rosz ízzé.

Szelíd juh-is ellik mindég szelíd bárányt,
 Ofztya a' természet magát itt egyaránt,
 Ember; tökéletes Isten alkotmánya,
 Hogy okos lelke van, az ő adománya;
 Azért teremtette, hogy mindég jó legyen,
 És ditsőségébül hogy ő-is részt végyen.
 Már illyen teremtés, ugyan hogy változhat?
 És önként fejére gonofszat hogy hozhat?
 A' rosz társaságot, ha ki allegállya,
 Ezen ok próbámnak követ ki nem állya.
 Mivel a' jó szülők eztet tilalmazzák,
 Önnön magokat-is attól óltalmazzák.
 A' józan természet ettül kit - kit el-zár,
 Mert illy társaságból következik tsak kár.
 A' jót, és a' hasznost a' gyermek szereti,
 Jó természet, mellyt nyert, ezekhez vezeti;
 Tiltott társaságba menni nem fog merni,
 Mert tudgya; hogy ezért majd meg-fogják verni.
 Hogy a' gazdagfág-is erkölts meg-rontója,
 Az egéslégnek-is lenne meg-bontója,
 Nem hiszem; mert illynek már mindene vagyon;
 És tsak a' zshiványok verhetik őtt' agyon.
 Ügye fogyattakhoz adakozó lehet,
 Vendégfégeket-is jó étkekkel tehet.
 Ezek erköltsének bizonyos jelei,
 Egéslégbe tarttyák ötet jó étkei.
 Mért változna illy meg, mivel van mindene,
 Más kedvét keresi, senki fints' ellene?
 Atya szegényfégbe ha fiát neveli,
 Annyával e' terhet ha békén viseli,

Hozzá szokik ehez, követi - is őket,
 Ha mingyárt minden nap nem-is eszik főttet.
 Iparkodni - is fog mindég többre menni,
 Munkás lesz, és nem fog tolvaj, gyilkos lenni.
 Mért jutt hát fok ember az akasztó fára?
 Mért vernek száz páltzát foknak a' farára?
 Attya természeté mért lesz ollyba vásott?
 A' ki földbe soha kapával nem ásott?
 Mért egy Császár, Király, Hertzeg, Gróff-vagy ne.
 Mért ezekre paraszt, Czigány nem érdemes? (mes,
 Mért egy Nótárius, más meg tsak kis bíró?
 Egy petsenyét eszik, másnak jó az író?
 Tokai bor foknak szájába kedves íz,
 Másoknak itala ser, tiszta, vagy nyir víz.
 Emez jár bársonyba, 's több drága ruhába,
 Amaz meg ködmönybe, szürbe vagy gubába.
 Egy lesz száraz beteg, a' mást vízi kórfág,
 Bántya; tsömörteni szokott tsak a' pórfág.
 A' gazdag Urakat podagra kínozza,
 Chiragrát mint lyányát a' kezén hordozza.
 Szörnyü fej fájásba fok szokott vajlódni,
 Sok meg fogaival mint örült bajlódni.
 Kit szomorúság ér, kit pediglen öröm,
 Ezeknek okain, az elmémet töröm.
 Sokszor gondolkodom, még pedig okossan,
 De még sem tudhatom fundamentomossan:
 Mi légyen, melly ember forsát úgy forgattya,
 Hogy jót roszra; 's roszszat jóra változtattya?
 Nem más tsak Gordius kötötte e' bögöt,
 Mellynek fel-óldásán már fok elme nyögött.

A' Lázári bíró rég már törí fejét,
 De még sem értheti e' dolgok velejét.
 De házamhoz gyűjtöm mind a' Tudósokat,
 Körül belől lakó Philosophusokat.
 Természeti okait majd ki fogjuk főzni,
 Meg fogjuk mint Plátót, 's Cátót ebbe győzni.
 Írok tehát nékik, 's magamhoz citálom
 Levelemmel őket, most otthon találom.
 Nintsen most sok dolgok, a' farjú kaszállás,
 Már véghez ment, színt úgy a' málé kapállás.
 Tudom bizonyossan, hogy meg-is jelennek,
 Sár vagyon, az Halmi vásárra sem mennek,
 Isten kegyelméből vagyon ázalékom,
 Szalonnám, és borom, szárnyas aprolékom;
 Majd jól tartom őket, borom meg-hevíti
 Fejeket: mert elmét tsak ez élesíti.

MÁSODIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius Kis Naményba lakó Orgonyistát Szeléd Andrást, a' ki minden Vasár-napokon, és Ünnepeken, Nagy Peleskén szokott orgonálni, az Angyalosi Nótáriust, Tsebres Mihályt, a' Tyukodi Mestert Gántsos Jánost, a' Lázári száraz Malomba lakó Mólnárt, Sullyogó Pétert, a' Gyarmathi kovátsot Darabos Pált, a' Tóth falusi hídnál lévő Vámost Perczegő Gergelyt, a' Komorzányi Oláh Harangozót Glodány Urszult, magához czi-tállya, és elmékedését a' meg-fejtésre eleik-be adgya. Tudni szükséges, hogy az helybe lévő Nagy Peleskei Tanáts-is, az ott való Orosz Mesterrel Dvorák Hritzuval jelen vannak, minnyájan már házához gyűlvén így szól hozzájok.

Sok tudományokkal, és nagy böltsesféggel
 Bíró jó Uraim! hogy ilyen készféggel
 Meg-jelentek nálam, szívembül köszönöm.
 Hogy házomhoz hívtam, tsak ez az ösztönöm:
 Láttya kegyelmetek, hogy már meg-vénültem,
 Egészségembe-is nagyon meg-gyengültem.
 De elmémet még-is egy dolog fárasztya,
 Velömet fejembe tán meg-is szárasztya.

Mint a' méz kementze, fejem úgy gözölög,
 Elfzem mint kéménybe a' füst, úgy ögyölög;
 Mivel én nem tudom aztat meg-fejteni,
 Ökör keringésre, félek fog ejteni.
 A' fok kéz egy kéznél fokkal többet tehet,
 Szint úgy a' fok elme, egynél többre mehett;
 Azért bátorkodtam, én kegyelmeteket,
 Mint tudományokba jártas embereket,
 Magamhoz citálni, hogy segítségemre
 Legyenek; ne jussak hamar még végemre.
 Ezen dolog felől, ki ki ítéletét,
 Kérdéseimre - is adgya feleletét.
 Kérem, és azokat mind prothoculállyuk,
 Keresvén szükfégbe, könnyen fel talállyuk.
 Bé-vett szokás - is az a' Túdósok között,
 Hogy ha nagy dolgokba lesz ki meg-ütközött,
 Aztat több Túdósok eleibe adgya,
 'S meg-rostálásokra azon dolgot hadgya.
 A' Görögök eztet tették Athénába,
 Ezeknek szokását követték Rómába.
 Ma-is egy kétféges kérdést Sorbonnába,
 Több Túdósra bíznak, szint úgy Göttingába.
 Athenába ugyan a' Philosophusok,
 A' kikkől tétettek Areopagusok;
 Minden nagy dologról éjjel az Ég alatt
 Szóllottak, a' midőn már a' nap el-haladt,
 De kegyelmetektül ezt nem praetendálom,
 Mivel el-nyomhatná éjtszaka az álom.
 Kövel sints ki-rakva falunknak útzája,
 Söt marha paréjjal tele minden tája.

Lábaik itt könnyen meg - tsifzamodnának,
 Rút lenne, orrokkal ha belé buknának.
 Erős az asztalom, e' körül ülhetünk,
 Jó vastag, így bátran rá könyökölhetünk.
 Ezt a' Gatsái Ács tölgy fából faragta,
 Midőn a' Gombásson dongáit hasgatta.
 De köpönyeget kell magunkra fel-venni,
 Pápa szemet pedig az orrunkra tenni.
 Le - eresztett széles kalap mi fejünket
 Fedgye: Túdósoknak így tartnak bennünket.
 Minden Philosophus jární így - is szokott,
 Ha nints pápa szeme, tesz orrára tokot.
 Így láttam le-festve Kassán a' könyv tárba
 Plátót, Diogenest, hogy ott valék nyárba.
 Hogy ha valakinek köpönyegét a' fas
 Meg-rugdosta, femmi, mert a' posztó nem vas.
 Illy köpönyeg alatt fokszor szokott lenni
 Olly nagy Philosophus, ki fokat tud tenni.
 Itt az Orgonyista a' Nótáriushoz
 Így szólt: mint leg-nagyobb,'s főPhilosophushoz.
 Doctissime Vir! hát azokkal mit teszünk,
 Kiknek köpönyege nintsen; azt hol veszünk
 Tsak bőr köténnyel jött a' Gyarmathi kováts,
 Az - is olyan kérgyes, hogy tán faragta áts.
 Fején vagyon tsak egy tarka szalma kalap,
 De itt a' Zsidótúl talán majd mást - is kap.
 És a' Komorzányi olá harangozó
 Mint a' medve, olyan félelmet okozó.

Szürke ketske bőrből szövött a' gubája,
 Hofszú gyapjas juh bőr pedig a' kuts mája,
 Ezt egy nagy fazékra nyersen borította,
 A' napra ki-tette, 's azon szárította.
 A' mikor ropogott, arról azt le-vette,
 Fejére azonnal mingyárt fel-is tette.
 Ennek hofszú gyapja éri a' két vállát,
 Edgyeszteti velek fekete szakállát.
 Ha a' kérdéseken foká okoskodunk,
 Ennek a' dohától majd meg-náthásodunk.
 A' Tyukodi Mester tsak egy kék dokába
 Érkezett; de ezzel el-járhat dolgába.
 A' Vámosnak ugyan vagyon köpönyege,
 De kalapja nintsen, tsak tsákó süvege.
 Fejér kalappal jött a' Lázari Molnár,
 Mert malmába esne feketébe nagy kár.
 Aztat-is szégyenlem, hogy nints köpönyege,
 Azt tartya, hogy abba lenne nagy melege.
 De ez nem más, hanem fösvényfégnék jele,
 Holott az örlökkel malma vagyon tele.
 Hogy a' Nótárius ezeket hallotta,
 Az Organyistához fordúlván mondotta :
 A' ki valófágos igaz Philosophus,
 Bár ő meszfze látó, de a' mellett Stoicus;
 Ő természetessen nézi a' dolgokat,
 Nem - is critizállya az alattsonyokat.
 Ő a' gazdagfágot, kintseket meg - veti,
 A' kik tzifrán járnak, azokat neveti.

Légyen hideg, meleg, az ő néki mind egy,
 Nem bánnya; úttyába légyen fár, völgy, vagy hegy.
 Mivel Philosophus nem gondol ezekkel,
 És néz mindeneke meg-vető szemekkel.
 De még-is Doctori székibe, ha bé-üll,
 Mivel tanítását hallya itten fok fül,
 Avagy a' többivel gyűlésbe fog menni,
 A' hol mély dolgokat szoktak ők fel-venni;
 Illő, hogy tisztessen ottan meg-jelennyen,
 Palástot végyen-fel, és kalapba mennyen.
 Mi-is hát magunkat a' Világ nyelvére
 Ki ne tegyük, 's annak bal ítéletére.
 Azért a' bőr kötényt kováts a' hátára
 Vegye fel; vagy ponyvát vessen a' vállára.
 Feketére könnyen kalapját festheti,
 Mert szekér kenővel aztat bé-kenheti.
 Komorzányi Olát Pedellusnak tefzem, (*)
 Szükségünk lesz reá, majd hasznát-is veszem.
 Minden Pedellusnak tarka a' ruhája,
 Illeni fog chez kutsmája, gubája.
 Azon bunkos furkót, mellyel éket ütnek,
 Midőn fát hasgatnak, száll karókat gyűjtnek;
 Aristotelesnek az ő bottya helyet,
 Vállaira tefzem, lesz egy jó emelet.

(*) Valahol Universitas vagyon, annak egy szolgija va-
 gyon, a' melly Pedellusnak nevezterik, ez tziira, de
 tsúfos ruhába jár, a' jobb vállán hord egy buzogány
 formájú aranyos botot, és ez Aristoteles bottyanak
 nevezterik.

A' Tyukodi mester, ha bé nem gombollya
 Dokáját; azt minden palástnak gondollya.
 Rövid ugyan inge, a' hasa ki lészén,
 De nem láttyák, ha r'á egy tekenőt téssen.
 Vagyon a' Zsidónak egy fábes kalapja,
 Tóth falusi Vámos azt könnyen meg-kapja.
 Gatyája mutzagja úgy-is mindég le-tsüg,
 Mint Zsidónál a' tiz parantsolat, úgy füg;
 Veres-is a' haja, szeplős ábrázattya,
 Tán ugyan a' Vári Moyses vólt az attya.
 A' Lázári Molnár, mivel úgy-is molnár,
 Lifztes garádgjai között gyakorta jár,
 Végyen-fel magára egy fejer lepedőt,
 Köpönyegbe lenni majd kiki véli őt'.
 No tehát, bölts Urak! mind így öltözzetek,
 Én-is ezt tselekszem, én reám nézzetek.
 Ma Philosophice kell ám elmélnednünk,
 És Philosophice öltözve-is lennünk.
 Máskép' a' Szathmári Universitásba
 Majd ki-nevettetünk, ha öltözünk másba.
 Szólt az Orgonyista: az Úr Systemája
 Tettzik nekünk, de az Olának gatyája
 Rongyos; majd felette otsmányúl demonstrál,
 Hogy ha háttal felénk ő állani talál.
 Az aér ált járja szürke szín gubáját,
 Dohossan botsajtya majd Atmosphæráját.
 Szólt a' Nótárius: könyü errül tenni,
 Azon nadrágba kell néki meg-jelenni;

Melly Czigány Pistáról, hogy meg-hólt maradott, (*)
 Ebbe húsért fokszor Szathmárba fáradott,
 Kati felesége majd azt költsön adgya,
 Szegény Glodány Urszult szégyenbe nem hadgya.
 Tettzett Projectuma a' Nótáriusnak,
 Errül-is esmérték nagy Philosophusnak.
 Ők Systematicé mingyárt - is öltöztek,
 Bőr kötényt, lepedőt magokra kötöztek.
 Újra szólt: hallod é? Klára feleségem,
 Jöj bé! hald mit mondok; fele segítségem!
 Terítsd az asztalra a' Török szőnyeget,
 Mert magamra veszem ma a' köpönyeget.
 Még mikor a' Török bírta Szathmár Várát,
 E' szőnyegnek akkor adták - meg az árát.
 A' Nótáriusnak mint jutott kezébe,
 A' nintsen bé-írva a' falu könyvébe.
 Klárája asztalra aztat terítettette,
 Mellyre Nótárius Clepsydráját tette. (**)
 Egy nagy ténta tartót, melléje pennákat,
 Egész kontz papirost, két füstös mappákat.
 Fa székeket, lótzát, a' mennyen valának,
 Ezen asztal körül szint annyit rakának.
 Egy nagy bőr kar szék - is fő helyre tétetett,
 Jáнки Plebánusé, míg élt, e' lehetett.

(*) Nagy Peleskei Uraságnak volt egy Pista nevű Czigány jobbágya, ez minden héten járt kétszer-is húsért Szathmárba, és más szükfészes egyebekért - is, erről van itt a' szó.

(**) Clepsydra fővény órát tészen.

Ha podagra rá jött, őt' ebbe ültették,
 Kottya vezetésnél, hogy meg-hólt, meg-vették,
 Első meg-vévője szegény vak Farkas volt,
 A' Plebánus után ez-is hamar meg-hólt.
 Ezt a' Nótárius mind azólta bírta,
 Testamentomába azt néki bé-írta.
 Ki-ki helyét vette, hogy minden el-készült,
 A' bőrös kar-székbe a' Nótárius ült.
 Az Angyalosiak Nótáriussának,
 Betsületet adott, mint Collégájának,
 Mivel őt ültette a' maga jobbjára,
 És az Orgonyistát, más felől ballyára,
 Ezek mellett vettek helyet a' Mesterek,
 Egynek kezébe vólt a' szerentse kerek,
 A' más álom könyvel üle ellenébe,
 Mondá; hogy már ebbül fokot vett fejébe,
 Ezek után ültek a' Kováts, a' Mólnár,
 Az asztalhoz nem-is férhetett több el már.
 Mellyért-is a' bíró, kis bíró társával,
 Lótzákon vett helyet, egész tanátsával,
 Ezeknek palástya szür vala, vagy guba,
 Edgyen sem vólt Török, nyufztos atlácz suba,
 Nótárius megett a' Pedellus álla,
 Aristotelesnek bottyát tartá válla.

HARMADIK PARAGRAPHUS.

*A Nótárius eleikbe adgya ezen nagy Tűdósok-
nak azon fontos dolgot, a' mellyről már ré-
gen gondolkodván okát ki nem tanulhattya,
a' mellyért - is ítéleteket kívánnyá tölök.*

Már az aztal körül a' mint itt ülének,
Egymással nagy hanggal mivel beszéllének,
E' Zajgás nem tettett a' Nótáriusnak,
Lármázni nem-is szép egy Philosophusnak ;
Aristotelesnek bottyát itt le - kapta
Pedellus válláról, és azzal meg-tsapta
Az aztalt; 's ütése olyat zördült, 's koppant,
Hogy az egész ténta a' kovátsra lottsant.
De mint Philosophus, ő meg-nem neheztelt,
Tsak ezeket mondá, hogy székjérül fel-kelt :
Ülömön épen így verem én a' vasat,
Húl szikrája, de itt kalamáris hasadt.
Physice érzi ezt az én ruházatom,
A' bőr - köpönyegem, és az ábrázatom.
Halgatást akara ő ezzel okozni,
És a' Fejedelmek szokását bé-hozni.
Mert Cabinettyéből Király ha ki-mégyen,
Egyet koppantanak, hogy tsendeslég legyen.
Itten-is mingyárást, ki - ki el-halgatott,
És a' Nótárius hozzájok szólhatott.

De meg-törlé előbb Pedellus az asztalt,

A' kontz papirosról fok téntát fel-is nyalt.
Pápa szemét mingyárt fel-tette orrára,

Tekintet azután a' Clepsydrájára,
Látván ezt a' többi, oculáréjokat

Elő vették, 's azzal nyergelték orrokat.
Szufzogó nagy hanggal ezeket mondotta,

Mivel a' pápa szem orrát szorította:
Böltseféggel tellyes nagy Philosophusok!

Kiknek rég kerítik fejeit Laurusok!
Kiknek nagy elméjek sebes, 's felette gyors,
Fejtsék-meg előttem, hogy az emberi fors
Mért olyan változó, -mért olyan forgandó?

Mint a' Sári hegyről le-gördített hordó.
Az emberi nemet vegyük gondolóra,
Akadunk mi ebbe fok roszra, fok jóra,

Láttyuk, hogy fok nagy Úr, avagy-is nagy Tifzt lesz,
Ez ágyába hal-meg, ez hóhér által vész.

Ez ugrik, e' tántzol, szint' úgy a' szoba reng,
Testébe amannak lelke tsak allyig tseng.

Egy olly szép hogy érte fok a' hideg ráz,
Más olly ostmány mint a' köles közt álló váz,

Egyike bóldog lesz, a' más bóldogtalan,
E' józan életü, e' pedig fajtalan.

Én mind a' változást elő nem számlálom,
Mert míg el-számlálnám, történne halálom;

Azért tehát kérem, mondgyák-meg okait,
És a' természetnek fejtsék-meg titkait.

*Tsebres Mihálynak, az Angyalosi Nótáriusnak
ezekre tett felelete, és e' dologról való
ítélete.*

Böls Collégám Uram, abba fáradozik,
Hogy az emberi fors annyit mért változik,
És ennek az okát meg-tudni kívánnya,
Tsudállom, elméjét hogy annyira hánnya,
Peripatheticé mingyárt resolválom,
Mert Aristolest így szólni találom,
Szükség az embernek ő materiáját,
Mellybül áll, vizsgálni, osztán a' formáját.
Ha materiáját tekintyük, a' tsak fár,
Adam-is ebbül lett, azt régen tudgyuk már.
A' test, és a' tagok, ábrázló formája,
Halhatatlan lelke Istennek tsudája,
Nintsen matéria a' fárnál változóbb,
Mindenféle forma fel vételt okozóbb.
A' fazékasokat láttyuk, hogy munkálnak,
Sárból fazékakat, rátókat tsinálnak.
Erdélybe holyagos, és göbös tsuprokat,
Maifzenbe, és Bétsbe, szép portzelánokat;
Holitsba van egy vagy Császári Fabrica,
Mellybe égettetik földből Majólica,
A' pórfág házakat fár válykokból épít,
Vagy-is mord téglából, hogy szebb légyen, készit,
Leg-inkább majd minden kevély kastély és vár
Téglákból állanak, a' mellyek vóltak fár.
A' férfi nemnek-is nagy mobiliáit
Mint sárból formályák, drága, szép pipáit,

Mind ezen műveknek a' matériája,
 Ha hogy változtattyák, változik formája.
 Mert ha öszve törnek, tserépnék mondatnak,
 És a' szolgálóktól szemetre hányatnak.
 Szint' úgy, ha a' várak agyúkkal lövetnek,
 Le-húlnak falai, 's öszve törettetnek.
 Ezek nagy halmokká, végre földé lesznek,
 Mind ezek magokra más formákat vesznek.
 Minthogy hát az ember fárból teremtetett,
 Sok változásoknak alája vettetett;
 Láttuk - is, hogy edgyik szép deli termetű,
 Egészfés, posgás, bátor tekintetű,
 Nyájas, okos, ferény, mindenre alkalmas,
 Sok kintsekkal bíró, mindenkép' hatalmas;
 A' másika olyan mint a' Csere-bogár,
 Úgy tettik, ha ő lép, hogy tán tsékléken jár.
 Mivel gém lábai hajlottak térdébe,
 Tsetlik, botlik, mellyért gyakran fúj mérgébe.
 Van olyan-is, kinek egy arasznyi lába,
 Talán édes Attya óltá hanga fába;
 Mint egy dézsa feje, azt allyig emeli,
 Pohos hasa miatt lábait nem leli.
 Illyen ember soha senkit farba nem rúg,
 Ha meg haragszik-is, nem tehet mást, tsak zúg;
 Sok mindenkor nevelt, és nem tudgya, hogy mért,
 Ha kérdik, mért nevelt? azt feleli: azért.
 Sok, mintha meg - verték vólna, mindenkor fír,
 Soknak nem vétének, mérgével még sem bír.

Mivel minnyájoknak sár materiájok,
Ez oka; hogy ennyi fok féle formájok.

*Az Orgonyistának, Szelid Andrásnak, az ő
ítélete.*

Tsebres Mihály Uram a' dolgot jól veszi,
Consequentiáit mind helyesen teszi.
Mondgyák; hogy az ember sárból teremtetett,
Plebánusunktúl-is, ez így jelentetett.
Mert hamvazó szerdán fejünknek búbjára
Hamut hintvén, mörmölt; vígyáztam szavára.
Mert mint orgonyista mellette állottam,
És ezen szavakat szájából hallottam.
Emlékez-meg Ember, por vagy, porrá leszel,
Tudgyad: holtod után, lágy tzipót nem eszel.
De még-is én ebbe nagyon kétes vagyok. (gyok.
Mert bár melly nagy hideg légyen, meg nem fa-
A'sár pedig meg-fagy, olly kemény lesz mint kő,
Ha pedig hirtelen éri meleg eső,
Fel-olvad, olly híg lesz, hogy azt el-is mossa,
Philosophusoknak tehát az okossa,
Ember, hogy sár légyen, épen nem tarhattya,
Ezt az én Physicám, practicé mutattya.
Mert a' minap menvén, Szinnyér vár-allyára,
Új borokat venni, falunk kortsmájára,
Nagy szélvész támadott hirtelen útamba,
Jég darával esett a' zápor nyakamba,
Tsafaró víz leve, mind mentém, mind ingem,
De még-is itt vagyok, nem mosott-el engem.

Ha pedig, mint tarttyák, a' testem fár vólna,
 Már most hígyja között a' zöld béka szólna.
 Én az orgonámhoz embert hasonlítom,
 Mellyt változásokra fok képpen indítom.
 Ál ez közép fzerü, apró, 's nagy sípokból,
 Mellyek munkáltattak, fákból, és ónokból.
 Két fúvók a' lelke, mellyek ha vonatnak,
 A' sípok általok szállásra hozatnak.
 Ha mutatióit egyszerre ki-húzó,
 Olly nagyon szól, vélik hogy a' gonoszt nyúzó.
 Verek akkor rajta szép víg solosmákat,
 Vagy-is karátsonyi, 's húsvéti nótákat.
 Bé-tolván azokat, kint tsak edgyet hagyok,
 Gyengén szól, gondollyák, hogy én álmos vagyok.
 A' szíveket hangjok akkor buzgófégra
 Gerjesztik, nem pedig valamelly vígfégra.
 Ha pedig ki-rántom annak tremuláját,
 Reszkett hangja, verem halottak nótáját.
 De ha a' fuvói egyszer meg-romlanak,
 Meg-némül ; sípjai többé nem szállanak.
 Szint így az ember-is vérbül, tsontbül, húsbül
 Áll: koránt sem fárbül, vagy öszve font gúsbül.
 Ezekbül tagjai vannak ki-formálva,
 És egy halhatatlan lélekkel meg-áldva.
 Ezen lélek benne ha erőssen munkál,
 Ollyan víg lesz, hogy majd örömébe el-szál.
 Főkép belső részit borral ha ásztattya,
 Apját - is meg-öli, ha reá híztattya.
 Ha pedig tagjait tsak gyengén mozgattya,
 Lézeng, gondolkodik, ollykor el-altattya.

Eszébe jutt, hogy a' kortsmára-is adós,
 Búsúl látván hogy jön a' vendég fogadós.
 És mikor ezeket ő még részketeti,
 Akkor hogy rettegjen vele az téteti.
 Retteg-is ha tudgya, hogy tüzre rosz fát tett,
 Vagy ezeraranykát lopva mástól el-vett.
 Nem-is tsuda akkor, hogy van tremúlája,
 Mert nagyon tsiklandós a' nyaka tsigája.
 A' midön pediglen a' lélek el-hadgya,
 Nem mozog, mert akkor már halálnak adgya.
 Ímé így történik ember változása,
 Embernek, orgonám helyes paritása.

*A Tyukodi Mesternek, Gántsos Jánosnak
 itélete.*

Orgonyista Uram! mondott ked nagy semmit,
 E' dolgot nem így kell meg-fejteni ám itt'.
 Mert ked orgonáján bár miként orgonál,
 Dudálásán még-is ember forsa nem áll.
 Változó hangzását' Újai okozzák,
 A' mint billegteteti, olly tónusra hozzák.
 Kednek orgonája tsak egy olly masina,
 A' mellynek nints feje, nints képe nints ina.
 Halhatatlan lélek aztat nem mozgattya,
 Ökör bőrbül készült két fúvó zúgattya.
 Régen olvasom e' szerentse kereket,
 Ihol kezembe van; ez az embereket
 Leg-jobban írja-le, 's azok változását,
 És a' tsillagoknak beléjek folyását,

Ezek bé-folyása, indít benne mozgást,
 Természetekben - is, fok külön változást.
 Én ezen szent könyvhöz Mendikás Koromba
 Nehezen jutottam, lévén Komáromba.
 Meg-láttam én eztet egy halász kezébe,
 Egy reggel sétálván a' Duna mentébe ;
 Kértem engedgye-meg, hogy én - is láthassam,
 És miről szólana, azt ki - tanulhassam.
 Nagy nehezen még-is kezembe nyújtotta,
 Ide adván nékem, ezeket mondotta :
 Egy Compactor mene József vásárára
 Pestre : úttyába jött e' halász tanyára.
 Egy pár szép kezeget, egy tarifnya rákot,
 Gulibámba menvén, a' földön meg-látott.
 Mondá : adgyam néki, egy könyvet ad értek,
 Ha az olvasáshoz, 's bölts dolgokhoz értek.
 Nagy örömmel mingyárt, e' tserét meg-tertem,
 De meg-vallom, eddig kevés hafznát vettem.
 Ki-nyitám e' könyvet, kezdém olvasgatni,
 Szent félelem kezdé mingyárt belém hatni.
 Mert láttam képeit a' szent Sybilláknak,
 Tsudáltam erejét a' Prophetziáknak.
 Kértem, hogy adgya el, én meg-veszem tőle,
 Úgy-is a' mint mondgya, nints hafzna belőle.
 Míg ide engedte, fokáig forgatta,
 Végre egy petákért még-is ide adta.
 Benne van a' testnek, mint esik mozgása,
 Emberi forsnak - is annyi változása,
 Sybilla Cumana ezekrül szépen ír,
 A' több Sybilláknál észel-is többel bír,

Azt írja: az ember mihent teremtetik,
 Vezérvé mingyárt egy tsillag tétetik.
 Külömböző minden tsillag ki-folyása;
 Mellyért - is fok féle ember' változása.
 A' kinek üstökös tsillag a' Vezére,
 Kivált nagy szerentse az ollyannak bére.
 Mert hofzfú farkával Tronusra emeli,
 Mikor nem-is véli, magát azon leli.
 Ez igen nagy tsillag, nagy-is ki-folyása,
 Mint a' Bársonyosnak az ő áradása.
 Ebbül minden féle jó úgy foly fejére,
 Mint a' Sió vize malma zselyébjére.
 Olly tsillagok, mellyek leg inkább fénylenek,
 Hertzeget, vagy Gróffot, 's Nemest vezérlenek.
 A' midőn az Égen tsillagok tisztúlnak,
 Láttjuk ki-folyások, melly fényessen húlnak.
 A' kinek fejére ezek r'a lottsannak,
 Fő hivatalokra fel kell menni annak.
 Katonák tsillagi Mars, 's három Kafzások,
 Ezek meg-mutattyák, mint tegyék vágások.
 Marsnak ki-folyása, azon út, a' mellyen
 Ditsőféget nyerni, és borostyánt kellyen,
 Futnak-is ők ezen, 's ellenféget vágnak,
 Sok fántzokat, és fok várat meg-is hágnak.
 Tselédes gazdának Fias tyúk tsillaga,
 Sokak előtt már ez fenylett, és ballaga,
 Őket ki-folyása meg gazdagította,
 Mert fok gyermekekkel meg-szaporította.
 A' hajnali tsillag Dámákat vezeti,
 Mivel Auróranak szekerét követi,

Pirosra festetik ezeknek ortzája

Altala: mivel hogy érdekli rózsája,

Mind azon tsillagok, mellyek tsak pislognak,

Aprótskák, és mintegy szomorún villognak,

Tsillagai tsupán tsak a' szegényeknek,

Sugári tsekélyek ki-adott fényeknek.

Folyása tsak tsepeg, és nem foly fejekre,

Ritkán-is jutt tisztfég, 's gazdagfág ezekre.

A' kutya tsillagnak folyása kibe hat,

Olly ugyan mint az eb, azért még sem ugat;

Nem-is lesz közülök egy-is marakodó,

Hanem irígy kaján, nem lesz adakodó.

A' Nagy Medve tsillag tsak az Oláhokba

Botsájtya fluxussát, és az Oroszokba.

A' medvétül ezek azzal küiömböznek,

Hogy lelkek van; másként egy bőrbe öltöznek.

Kis medve tsillagból, mivel nyöstény tsillag,

Az olá Fátákba, influxussa ballag.

Ki-is tettzik; mivel ezeknek a' lába,

Olly pitzin mint kerék eke taligába.

Szörös botskorával zsukátáz rótába (*)

A' fel füzött fok pénz tsörög a' nyakába.

Mint Flóra virággal meg-rakattya fejét,

Két ször kötény fedi hátrullyát elejét.

(*) Sukátázni annyit térszen olául, mint tántzolni, az olá fának, az az leányok közönségessen kerékbe szokták tántzolni kezeiket öszve fogván és eztet rotának nevezik.

Vannak még tsillagok, a' mellyek vándorlók,
 Némelly Astronomus írja, hogy kóborlók.
 Ezeknek fluxussa kibe folyni talál,
 Emberféges ember azokból ritkán vál;
 Mert tolvajok lesznek, avagy-is korhelyek,
 Erdők, puzták, kortsmák, az ő lakó helyek.
 Ezek haramiák lesznek, és zshiványok,
 Kik között-is vannak igen fok tzigányok.
 Sokan zsidók közül ezekkel tartanak,
 Úton állók lesznek, és úgy gyilkollanak.
 A' kereskedőket leg-inkább üldözik,
 Társaikat minden felé ki-küldözik.
 Gyakorta fel-törrik a' gazdag bóltokat,
 Ki-rabollyák 's végre meg-ölik urokat.
 Tsikósok, Gulyások, Juhászok, Kondások,
 Tolvajok, de nem olly nagy a' tolvajlások.
 Ezek tsak lovakat, tsikókat füznek-fel,
 Vagy néhány tinókat, puztákon lopnak el.
 A' kondások ártányt vágnak petsenyének,
 De a' nagy erdőkbe mást mit-is ennének.
 Városi tolvajok élnek eszszesféggel,
 Mert már ezek lopnak tzifra mesterféggel.
 De fok jutt kerékre, fok akasztó fára,
 Nem régen jutottak hajók húzására.
 Az emberi forsról ez az ítéletem,
 Kotzkáimat bár mint hagyigálom, 's vetem,
 Szerentse kerekem tsak eztet taníttya,
 Copernicus, 's Ticho, több-is bizonyíttya.

A Lázári Molnárnak Sullyogó Péternek ítélete.

Tartottam én kedet okosabb Embernek,
 Mivel választatott Tyukodi Mesternek,
 A' hol-is köteles gyakran predikálni,
 Ha a' Predikátor mást talál munkálni,
 De a' mint itt beszélt, ha ott-is úgy papol,
 Tsillagokról gagyog, és tsak ötöl hatol;
 Jól lehet Senior vala Debreczenbe,
 Keveset tud, aztat bátran mondom szembe,
 Talán véghez vitte aztat Sybillája,
 Hogy kegyelmedé lett Jákób lajtorjája,
 És a' tsillagokhoz azon fel-is mászott,
 Kedvére mint tettett kösztök tsataráfszott,
 Szemével-is látta azok ki-folyását,
 Mellyek embereknek teszik változását.
 De e' lajtorján ked, tudom, hogy nem sétált,
 A' kakas ülőre háza padgyán tán ált;
 És arról vizsgálta azoknak futását,
 Így ki-is tanulta mindenkép folyását.
 Tovább vannak azok a' kakas ülőtől,
 Mint Tyukod fa uja van ökörmezőtől.
 Tán oly tubus által vizsgálta azokat,
 Mellyen által töltnek hurkát, kolbászokat.
 A' ked Sybillája ebbe nagyon hazud,
 Jó Sullyogó Uram, ked-is semmit se tud,
 Olyan magasfágra én fel nem sétálok,
 Hanem a' dologról im így dissertálok,

Midön e' mulandó Világ teremtetett,
 Az Égbe egy malom akkor építettett,
 Ebbe a' természet tétetett Mólnárnak,
 Örlését ki - osztó igaz hív Sáfárnak.
 A' melly magok ebbe garadra öntetnek,
 Ezen természettül földbe - is vettetnek.
 Ő általa jutnak ezek érlelésre,
 És mint jó Mólnártól, végre meg-örlésre.
 Öröl ő itt Mannát, öröl búzát tiszttát,
 Rozsot, Kukoritzát, a' mellybül Polisztkát
 Főznek: öröl Zabot, Tenkelyt, Kölest, árpát,
 És veres nadrágos gyönyörű tatárkát.
 Láthatatlan képpen lisztyeit hullattya,
 És mind igaz sáfár, ki - is osztogattya,
 Pitléjének igen fűrő a' szitája,
 Nem érzi azt senki, ha szórja reája.
 Melly embernek manna lisztye húl testére,
 Olyannak korona hidgye jön fejére.
 Tiszta búza lisztnék kire esik lángja,
 Ollynak Hertzegi lész avagy Grófi rangja,
 A' kikre a' rozsnak lisztye bőven esik,
 Vice Ispányfágot mint Nemések lesik.
 Árpa liszt mellyre húl, lesz Város bírāja,
 Kire dertzéje húl, a' Város szolgája.
 A' kukoritzá liszt húl csak Oláhokra,
 És az Oroszokra mint Attyafiokra.
 Zab és Tatárka liszt húl a' Tóth nyakába,
 Könnyű lisztek, könnyű a' Tóth - is magába.
 Mert ha tántzol, feje ház padlását veri,
 E' liha' lisztektül könnyűségét nyeri.

Ha ezen Mólnárnak meg-fzakad szitája,
 A' magoknak nem húll lisztye, tsak darája.
 Kikre ezen darák esnek, mind szegények,
 Tolvajok léfznek ők, 's betyárló legények.
 Ezen sáfár szint így bánik a' Papokkal,
 Katona rendel - is, és az Afzszonyokkal.
 Melly Pap a' búzának lisztye lángját vesz,
 Ollyt azon jó Mólnár hamar Úrrá teszi;
 Mert illyenbül Püspök, avagy Kánonok lesz,
 Praepost, vagy Plebánus, de nagy praebendát vesz.
 Kinek tsak dertzéje húll a' kápájába,
 Lentsével él, 's rejti magát kámzsájába.
 Berdót a' Vár fokon melly katona kiált,
 A' búza liszt-húllván, garad alatt nem ált,
 Mert a' mellynek talál ez húllni nyakára,
 Nem tesznek muskétát illyennek vállára;
 Hanem Feldt-Marschal lesz, 's kisebb Generális,
 Obester, Kapitány, Hadnagy, vagy Stábális.
 Melly Afzszonynak liszt láng húll gyenge mellyére,
 Dáma lesz belöle, és tiszteletére,
 Mennek Gavalérok nagy fő meg-hajtással,
 Azon tzivakodnak magok közt egy mással,
 Hogy kéz tsókolásban mellyik legyen első,
 És szolgálattyára Csicsisbéje belső.
 Illyek vagy Her'zegnék, Grófnék, vagy Nemesek,
 De szemenkint vannak, köfztök tsak ékesek.
 A' kikre liszteknek szóródik korpája,
 Parasztok, 's ezeknek tsak rása szoknyája.

Nem kell tehát nézni tsillagok forgását,
 Mert emberi forsnek az ő változását
 Nem okozza más, csak Égnek ezen malma,
 A' mellynek kerekét forgattya hatalma.

*A Gyarmathi Kovátsnak Darabos Pálnak
 ítélete.*

Jó Sullyogó Uram! kedet meg-követem,
 Hogy holzízás beszédgyét én itt ki-nevetem,
 De kényszerit arra az ked Égi malma,
 'S dissertátziója, a' melly csak Zab szalma.
 Mikor Nagy Váradon én Poëta voltam,
 Ott az Istenekről mesteremmel szóltam;
 Sorról forra őket mind meg-nevezgette,
 Mellynek melly hatalma volna, mind ki-tette.
 Jupiter az első, szór e' menyköveket,
 Neptunus pediglen bírja a' vizeket.
 Mondá: hogy Saturnus, mérzsékel időket,
 Bachus Isten pedig kapáltatt szőlőket.
 Vulcánusnak volna Égbe vas hámor,
 Mellette műhelye, földgyét a' vas pora
 Takarja: mert ebbe vas rúdgyait hozzák,
 Hámorjából, és itt sokra ki-dolgozzák.
 Cyclopesek neve az ő kovátsinak,
 Nints azért szünete az ő munkáinak.
 Mert midőn Jupiter teremt embereket,
 Vulcánursa bízza a' természeteket.
 Még ekkor mint a' vas, ezek olly kemények,
 Minden forma nélkül való rút edények.

Azért kohojába azokat téteti,
 És izzóvá tévén ülőjére veti.
 Azon Cyclopsei verik pőrölyökkel,
 Mert meg sem érzének, ha vernék öklökkel.
 Sűrően szóródnak azoknak szikrái,
 Mellyekkel tisztúlnak, le hullván rozsdái.
 Ezen Cyclopések soha se hevernek,
 Mindég vagy egy, vagy más természetet vernek.
 Ha meg-alszik rajtok a' forró tűz fénnye,
 Meg kohóba vetik, 's annak tüzes szénnye,
 Újra meg-hevűlvén, addig kalapállják,
 Miglen meg-tisztúlnak azokat találják.
 A' melly természetből Angliai atzél
 Válni talál; várja illyt oly bizonyos tzél,
 Hogy tsalhatatlanúl Trónuson lész helye,
 Mert ki-pallérozta Vulcanus műhelye.
 Mellyből aláb való atzél formáltatik,
 Hertzegi, vagy Gróffi rang illynek adatik.
 Ezek majd fel-mennek nagy hivatalokra,
 Nemesre-is juthat ezekből, 's Papokra.
 A' Cyclopsek vashól formálnak fok eszközt,
 'S azokat ki-oztyák, a' természetek közt.
 Munkálnak kardokat, bombikat, flintákat,
 Fejszéket, vas villát, kaszákat, kapákat.
 A' melly természetnek ad ő fegyvereket,
 Haza óltalmára készíti ezeket.
 Ha ezekből jól vert ülőjén fokakat,
 Reményl vitéz, és jó Generálisokat,

A' vas parázsából, Fő 's All-Tisztet tészen,
 Rozsdájából pedig muskatéros léfzen.
 Ezek mint amazok agyon lövetteinek,
 Minden pompa nélkül el - is temettetnek.
 A' fejszét leg-inkább az Oláhnak adgya,
 Mert erdő vágását soha el - nem hadgya.
 Fejsze nélkül még a' Templomba sem mégyen,
 Azt' tartya, e' nélkül járni vólna szégyen.
 Németh réz gombokkal rakott tarisznyája,
 Egy fejsze, egy guba ő egész tzifrája.
 Az Orosz is veszi hasznát fejszébenek,
 Mert a' fa ha rügyes, vágja ketskéjének.
 Salak természetü kapát nyer vállára,
 Hogy vájja a' földet Urafág számára.
 Eztet nem egy ember gyomrából gyüölöli,
 Dókát, Reverendát, vesz fel, úgy kerülí.
 A' szép nem-is, ámbár gyenge természeti,
 Vulcanusnak kohát el nem kerülheti.
 Sokból válik atzél, de fok tsak vas marad,
 Sokakra vastagon a' rozsa-is ragad.
 Kik atzélök léfzenek, jól ki-pallérozza,
 A' Dámák rangjába ezeket bé - hozza.
 Vékonyra ki - munkált dróton harisnyákat
 Kötnek, erfénykéket, és több más tzifrákat,
 A' melly tsak vas marad, farlót ad kezébe,
 Hogy illy arathasson másoknak kepébe.
 A' kiket a' rozsa meg - fogott vastagon,
 És a' szeplős himlő meg-rakott gazdagon,
 Illyt a' Pilingérnél meg-ráspolyosztattya,
 Hogy ha meg-nem simúl, szemetre hányattya.

Így kovátsoltattya a' természeteket,
 Így változtattya meg ő az embereket.
 Diogenes errül így írt valójába,
 A' tengernek partyán lakván hordójába.

NEGYEDIK PARAGRAPHUS.

*Ezen négy Philosophusok, sokáig fejtegetvén
 a' dolgot, a' Nótárius a' mai Sessiónak
 véget vett, és mivel már két órát dél után
 el-ütött, ebédgyéhez le-ülteti minnyájokat,
 a' mellynél maga hirtelen meg betegszik, de
 jobban lézen.*

Ha valamelly dolgot a' böltsek fel-vesznek,
 'S annak mivóltáról ítéletet tesznek,
 Az idő folytáról nem - is gondolkoznak,
 Hanem csak mélyféges titkain dolgoznak.
 E' Philosophusok közül - is már négyen
 Dissertálván, ember forsa miként mégyen;
 Oly mélyen merültek e' dolog titkába,
 Hogy el-főni kezd'tek étkek a' konyhába,
 Phœbus szekerével, az Ég Karikáján,
 Délen túl nyargalt már, ki - rendelt Zónáján.
 A' Nótárius - is maga Clepsydráját
 Ötször fordítá-meg, 's nézvén fa óráját,

Pontba a' kakukja két órát kakukolt, (*)
 És így a' délnek-is ideje már el-folyt.
 Azért-is fel-álván, így szólt minyájához,
 Jobjára fordúlván a' Collégájához :
 Aristotelesnek, 's Plátónak mássai!
 A' tudatlanoknak nagy Mecenássai!
 A' Horizon délről le - hanyatlott immár,
 Titánnak fénnjétül Hesperus majd el-zár.
 Hólnapra hadgyuk hát mi fel-vett dolgunkat,
 Most pedig töltsük bé ki-ürült gyomrunkat,
 A' Philosophusnak gyomra, hogy ha korog,
 Akkor a' fejébe rosz Idæa forog.
 Ennyi elmélkedés elég légyen mára,
 Mert már a' konyhába zsémbeskedik Klára.
 Látom onnat reánk melly nagyon torván néz,
 Mennyünk ! mert bennünket innét ki-pemetéz,
 Meg-fogadták szavát, minn ájan fel-áltak,
 A' kertbe ki-menvén, pipázva sétáltak,
 De az öreg Bíró, maga tanátsával,
 Haza ment, mert vala ő fokad magával.
 Vegetatiótól szólni nem érkeztek,
 Bár fok veteményhez a' kertbe férkeztek.

(*) A' Nótáriusnak egy falon függő fa órája vala, mellynek felső részibe egy kakuk volt munkálva, és mivel harangja nem vala, ezen órának a' kakuk orrával egy ajtótskát ki-ütötte, és az órát kakukolta, melly után el-ment, és az ajtótska-is bé-záródott magától.

Inkább Consumptiót az ő gyomrok kívánt,

Mert zöld karikákat éhfégtül szemek hányt.
Szólt a' Nótárius: feleségem Klára,

Kész é már az ebed? nézz tsak az órára,
A' kakuk két órát el-kakukolt immár,

Pedig inkább késsön, mint sem hamarébb jár.
Teríts kérlek asztalt, ad fel a' mid nagyon,

Mert mint a' farkasok éhezünk olly nagyon.
Komor ábrázattal Klárája így felelt:

Felt főzte meg-romlott, haraggal vólt meg-telt,
Ked Uram! magának maga ellensége,

Jól tudgya; hogy most-is gyenge egészsége;
Még - is olly fokáig üres gyomorral vár,

Meg-láttya végtére, hogy még ked pórul jár.
Nem tudom mit tudnak annyit bibliázni,

Mint Synagógába a' Zsidók kajdázni.
Sütnék ki a' mi van begyekbe egyszerre,

Ne engednék menni hatzorra hétszerre.
De már több intését Férjének nem várta,

Frissen forgott mint a' szorgalmatos Mártha.
Mivel immár mindent régen el - készített,

A' mint illik, mingyárt asztalt-is terített.
Fel-tett az asztalra egy szép domós kenyért,

• Üllyenek-le, mondá, menne az ételért.
Bé - mentek a' kertbül, magá Collégáját

Fő helyre ültette, asztalnak több táját
Körül fogták, ki - ki le-ült hová tetzelt,

Es a' kenyérbül-is egy jó jkarajt metzett.

Frissen Klára Afzszony a' levest bé - hozta,
 Jó szagú vólt, mivel jól meg - fáfrányozta.
 Két vén kakas vólt ez meg - főzve laskával,
 Nints - is olly jó ízek, ha főzik táskával.
 Szólt : jó appetiust kívánok keteknek,
 De talán jó íze nem lesz az étkeknek,
 Mert szerentse ha már azok el - nem áztak,
 Mivel kegyelmetek fokáig lármáztak.
 Szóllott Tsebres Mihály : hát ked Klára Afzszony?
 Nem üll le közinkbe ? szép vólna a' bizony,
 Kedves Collegáném ! helyt mellettem végyen,
 Vagyon szolgálója, konyhába mért mégyen.
 Uram ! van szolgálóm, mellynek neve zuzka,
 De olly faragatlan, ostoba egy ruszka,
 Hogy ma - is két tálat, egy serpenyőt tört - el,
 Ez majd az étkeket rendessen adná - fel.
 Mindenik szakátsné az étkek szagával
 Jóllakik ; élhet - is azoknak javával.
 Abból többet kóstol , melly étket tart jónak,
 Nints szája bé - kötve a' nyomtató lónak.
 Azért - is én rólam ne gondolkodgyanak,
 Hanem tsak békével egyenek igyanak.
 Aztat édes Uram , vaj jó szível adgya,
 Még meg - van több jóval töltve az ő padgya.
 Itt a' Nótárius kezét öszve tette,
 És Dvorák Hritzura szemeit vetette ;
 Kérte könyörögjön , 's mondgyon asztal áldást,
 Eztet el - végezvén le - ülnek mingyárást.
 Kezeit leg - ottan , mint Pap úgy tartotta,
 Hofzodi po miluj , fáfszor - is mondotta.

Két szemének lázott tsupán tsak fejére,
 Olly buzgón fordítá az egek egére.
 El - végezvén két mély Poklonyát - is tsapott,
 Melly buzgóférgéért ditsiretet kapott.
 Ki - ki helyére űlt, hogy ennek vége lett,
 Laskát kanálozták, tányérról egy sem ett.
 De Philosophusi nagy kérdés támadott
 Köfztök; mellyre okot a' két kakas adott.
 Nem tudták azokat, hogy ki trantsérozza,
 Mennyen vannak, annyi portziókra hozza.
 Egyik a' másikat mindég noszogatta,
 De a' metelésre magát egy sem adta.
 Mondá Szelid; hogy az oláh harangozó
 Ért hozzá; de felelt: Zó io nu styió. (*)
 Itt a' Nótárius nem tudott mit tenni,
 Anatomicusnak kellett néki lenni.
 A' két kakast frissen fel-is trantsérozta,
 Kérdésnek vége lett, ezzel azt okolta.
 Mint a' kettőt szépen hamar fel-is falták;
 Jóknak kellett lenni, mert újjokat nyalták.
 Látván Klára Afzfzony a' tálát üressen,
 Tehén húst tormával tálalt másba frissen,
 Tejfeles torma vólt, reszelt belé mustárt,
 Jól meg-is borsolta, így senkinek sem árt.
 Fel - metélte aztat, eleikbe tette,
 A' trantsérozástól őket meg-mentette.

(*) Ezen jegy alatt oláh szavak aztat teszik: Bizony én nem tudom.

Ők Philosophice ezt-is fel-habzsolták,
 A' kantsókba jó bor vagyon-é, kóstolták.
 Mivel ma elméjek lett felette fáradt,
 Úgy ittak, szemekbe hogy a' könnyű lábadt.
 Glodány Urful tétül mindég tekéngetett,
 És a' két étélbül igen keveset ett.
 Ezt a' Nótárius itten észre vette,
 És mi baja vólna, ő tőle kérdezte.
 Ő az magyar nyelvet mint oláh tsak törte,
 De mivel az éhfég felette gyötörte,
 Szólt: Suponye! én tsak a' malajt szeretem (*)
 És zó én a' búza pitát nem ehetem.
 A' húst szoktam enni tsak malaj pitával,
 Bort sem iszom, hanem élek horilkával.
 Gyomrom' ked pitája ki nem elégíti,
 Bora mint horilka, meg-sem melegíti.
 Itt a' Nótárius Grigor szomszédgyához
 Küldé szolgálóját, tudta, hogy tőle hoz
 Malajt: 's horilkáért Zsidóhoz futtatta,
 És így szegény Urfult kedvére juttatta.
 Asse binye! Urful itten fel-kiálta, (**)
 Evett, ivott már most senki se kínálta.
 És így a' más tál-is hamar üres leve,
 El-fogyott a' húsa, szint úgy tormás leve.

(*) E' jegy alatt való oláh szavak aztat téfzik; elsőben Suponye azt téfzi Uram; Malajon kukoritza kenyeret ért. Zo, bizony; Pita, kenyér; Horilka pályinkát téfzen.

(**) Ezen oláh szavak: Asse binye aztat téfzik: így jó!

Az üres tált Klára Gazd' Afzszony ki - vitte,
 Hogy jók ételei, már mostan el - hitte.
 Ezzel ők kényesöt öntöttek talpába,
 Mert már mint karika forgotta' konybába.
 De a' kantsók - is már üressék valának,
 Mert Philosophice két kézre ivának.
 Főkép a' kovátsnak ha került kezére,
 Szájától el - vevén nézett fenekére.
 A' Molnár - is aztat fére nem döntötte,
 Torka garadgyára inkább azt öntötte.
 De tsak hamar ezek mind meg - töltettettek,
 Minnyája elibe körül tétettettek.
 Harmadik étel vólt egy vén kosnak feje,
 'S ugyan azon kosnak szép kövér eleje.
 Meg - vala ez töltve kerti zöld zsályával,
 A' melly keverve vólt vagdalt foghagymával.
 Téjjel egyelített serbe főzte Klára,
 De tzitront - is fatsart, vagy hatot ő árra.
 Hogy afztafra tette, ki - ki gondolhattya,
 Melly kelemetes vólt ez étek illattya.
 Mint többi ételhez, ehez - is úgy láttak,
 De leg - inkább a' fő velejére vágytak.
 Eztet kívánták ők kenyérre fel - kenni,
 Mint nyalánk falatot meg - borsolva enni.
 De azt semmiképpen fel - nem hasíthatták,
 Szakáts késsel ámbár sokan próbálgatták.
 Kemény - is vólt mint vas, mert míg e' kos éle,
 Számptalan nagy kosok küszködtek ő véle,
 Türkölte fejeket, egynek sem engedett,
 Nem - is tsuda tehát, hogy meg - keményedett.

Szólt a' kováts; ó ha ülőmre vethetném,
 És a' mint akarnám, azon úgy üthetném,
 Tudom; hogy pörölyöm majd bé-horpaasztaná,
 Még tán a' velőt - is földre lótsantaná,
 Ugyan tsak a' tából egy tőkére tette,
 A' szolga fejszóját a' kezébe vette,
 Ütötte fokával, néki húzalkodott,
 Hetedik ütésre ketté - is hasadott.
 Tálba vízfzátette, ette már minnyája,
 Ke vessé véres lett kinek kinek szája.
 Mert nyers vólt, de máskép ez nem - is lehetett,
 Mert a' kemény tsont közt' ez meg - sem főhetett,
 A' Philosophusok ilyen kintsinyféggel
 Nem gondolnak, hogy ha borok van bővféggel,
 Mellybe fogyatkozást épen nem szenyvedtek,
 Mert a' kantsók sokszor újra meg - töltettek.
 Urszuly se kimélte maga horilkáját,
 Sőt danlani kezdé a' Pintye nótáját. (*)
 A' Negyedik étel földar vólt bosporral,
 Mellyet jól meg - hintett Klár' Aszfzony tzukor-
 Kender mag olajt - is öntött rá keveset, (ral,
 Savóval, és kökény vízzel egyveleset,
 Török borsal eztet jól meg - is borsolta,
 Ez ételt a' Mólnár leg - első kóstola.

(*) Alkalmas esztendőök múltak - el, hogy az oláh Hara-
 miáknak vala egy Pinrye nevű vezérek, ennek az
 ő nótáját meg ma - is danolják ok.

Ditsírte, 's mondotta, gyomrát melegíti,
 Sőt mint veszi észre, talpát-is hevíti.
 Szavára minnyájan mingyárt hozzá nyúltak,
 De némellyikének könnyei-is hűltak.
 Philosophice szólt ez ételrül Tsebres,
 Ó melly drága íze! szaga-is melly kedves!
 Bezzeg vagyon ennek jó essentiája,
 Vagyon Accidense van substantiája.
 De bajok még sem lett, mert öntötték borral,
 Másképpen - is bírtak ők erős gyomorral.
 Végre két sültet tett az asztalra Klára,
 De elég - is vala ennyi étel mára.
 Hat holnapos malatz vala az egyik sült,
 A' mellynek szépségén minnyája el - is hűlt.
 Liptói bronzával eztet meg-töltötte,
 Ó hájjal miglen sült, gyakran meg-öntötte.
 A' másik petsenye vólt tíz font bika hús,
 Ez olyan gyenge vólt, mint az öszve font gús.
 Meg-spékeltte eztet szépen szalonnával,
 És meg-is hintette rozmaring pelyvával.
 Még a' salátát - is ezekhez bé - hozta,
 E' vólt rósza vizes hasábos káposzta.
 Meg - követe szépen itt minden vendéget,
 Hogy nékiek adott illy tsekély ebédet.
 A' Tyukodi Mester szavára így felelt,
 Itten kinek gyomra Balzsammal bé nem telt,
 Nem lehet, hogy vólna öt érzékenysége,
 Testének - is egész tökéletesége.
 Én bennem meg-újult minden leg-kissebb tag,
 Mert ált járt engemet a' sok gyönyörű szag.

Paraditsom kertre a' gyomrom változott,
 E' fok szagos étel íme mit okozott!
 Hogy Fülesden voltam a' Pap váfalasztásnál,
 Jól ettem ott, véltem nem eszem úgy másnál.
 Az ott készült étek voltak ehez álom,
 Esperesünknél - is ezt fel - nem találom,
 Klára Afzfony! kednek a' főzésbe párja
 Nints senki, bár egész Ugotsát fel-járja.
 Tefzük-is minnyájan mi köszönetünket,
 Mert mint a' medvéket jól tartott bennünket.
 Sültekbül - is ettek immár ök eleget,
 De a' Nótárius hirtelen beteg lett,
 Mingyárt el - is mene ki - ki szállására,
 Ő pedig bágyattan le - dült az ágyára.

ÖTÖDIK PARAGRAPHUS.

A Nótáriusnak felesége Klára, többekkel edgyütt, Férjének fel-gyógyításában szorgalmatoskodik.

Mint mikor meg-gyullad egy embernek háza,
 Nagy lárma léz: itt - is minden úgy lármaza.
 Nem tudtuk mitől let, illy hirtelen este,
 Eddig nem mutatván bágyadtságot teste.
 Valamelly vígfággal ültünk asztalánál,
 Olly szomorúfággal áltunk most ágyánál.
Főképpen

Főképpen meg-rettent szerezte Klárája,
 Bé tölté a' házat jajgató lármája.
 Törte két kezét, 's fejére kótsolta,
 Ágyára borúlván betegét tsókolta.
 Mint bús Aretusa majd vízzé változott,
 Könnyei árja közt, mint haló habozott.
 Látván Tsebres Mihály érette mint eped,
 Hogy tán még szíve-is bújába meg-reped;
 Szólt hozzá: Kegyelmed! magát mért epefzti?
 Collega Uramat ezzel tsak íjefzti.
 Majd azt véli, hogy olly fúlyos betegfége,
 Hogy életének - is még ma lészzen vége,
 A' harangozó pénz nem tseng még orrába,
 Sok esztendő múlik, míg gyülünk torába.
 Nem lefz egyéb baja, hanem meg-tsömörlött,
 Mert a' mint a' mi szánk szája szint' úgy örlött.
 A' mai ebédnél, láttam - is a' bosport,
 Igen mohon ette, ivott rá kevés bort.
 Édesdeden nyalta kosnak - is velejét,
 Egézfzen el - költé a' malatznak fejét.
 Jó Collega Uram! mondgya - meg mi baja?
 Fájnak-é körmei? avagy - is a' haja.
 A' mint lehet, fogunk kenden segiteni,
 Ha egyszer bibéjét meg-fogjuk érteni.
 Most szóllott kiáltva: Klára feleségem!
 Hol vagy? majd meg-mondom néked betegfégem,
 Szólt Klára; itt vagyok! ó éltem reménnye,
 Tán ugyan el-vezett, a' ked szeme fénye?

Mert régen itt állok, engemet még sem lát, (hát,
 Nem vakult-é meg-ked? kérem mondgya- meg
 Nem vagyok vak, lelkem, de szemem bé-húntam,
 Mert a' te keserves bögésed el-úntam.
 Gyomromba, bélembé, ifzonyú nagy rágás
 Vagyon: tán jó vólna nékem az ér-vágás.
 Felelt Klára: látom nints kednek hévfége,
 Az ér-vágásra - is nem léfzen szükfége.
 De le-vetkeftettyük pöre, és gatyára,
 Így majd jobban nyugfzik feküdvén ágyára.
 Urzfzuly a' nadrágját tsizsmáját le-húzta,
 Tán lába fejerül a' bört - is le-nyúzta.
 Hritzú a' mentéjét, 's dolmányját le-vonta,
 Klárája pediglen a' haját ki-fonta.
 Le-fektette ötet, 's dunyhával takarta,
 Hogy izzadást nyerjen, azzal azt akarta.
 Mert a' kos veleje meg-nyílt pórusain,
 Így majd ált fzivárog, vagy masculusain.
 Szólt Szelid: e' rofznak eleit kell venni,
 Doctorért Károlyba kelletik el-menni,
 Felelt erre Tsebres: a' nagy költfég meg-lefz,
 De betegségérül a' Doctor majd nem tefz.
 Ő az embereket Chinával kínozza,
 De egéflegekre őket ritkán hozza,
 Tsak házi szerekkel lássunk mi hozzája,
 Jobb lefz mint a' Doctor tabák fzin kinája.
 Ló húnynak levét kell friffen tsafarni,
 Bé kell adni néki, és jól bé takarni.
 Majd a' gyomor fájás őtt' attól el-hadgya,
 Mind felül, mind alól a' velöt ki-adgya.

Szólt a' Kováts: ennél jobb ám a' béka nyál,
 Mert ha ezt le-nyeli, 's a' gyomrába le-fzál,
 Leg - ottan ez ötet nagyon meg - izzasztya,
 Valami gyomrába rosz van, el - olvasztya.
 Véritől - is a' rosz majd el - fog oszolni,
 Két térde kalátsán szépen ki fog folyni.
 Vagy-is hogy ha tettzik, én a' nyakán a' bőrt
 Fel - húzom, 's ált vonok azon egy fzál ló szört.
 Fürt lyukán majd ki-foly mindennemű rútlág,
 Ezen gyógyításom módgya már nem újfág.
 Mert már fok lovakat, így meg-gyógyítottam,
 Sok fel sem kelhetvén lábra állítottam.
 Scótitúl tanúltam ezen arcanumot,
 Bétsbe gyakorolván a' ló Musæumot.
 Fel - indúlt itt Klára, szólt : te szamár 's bohó!
 Talám azt gondolod, hogy kedves Uramló?
 Majd valamit mondok ostoba eszedre,
 Tzigányok lovait nem őtt ved kezedre.
 Hanem Gétzbe küldök a' vén Toty Dorkóért,
 Egész e' vidéken híres orvoslóért.
 Öreg Aszszony ugyan, de tudós felette,
 Hasznát már nem egyszer fok száz ember vette.
 Az udvaron állott Jáger Getzi fia,
 El - futott érette, mert vólt Attyafia.
 A' görbe vén Aszszony más nap el is jöve,
 Philosophusoknak vólt ő ritka köve.
 Lelkem Dorkó Aszszony! szólt hozzája Klára,
 Im láttya ked , Uram beteg halálára.

Tekintse - meg kérem, legyen hogy mi baja,
 Mert éjten étzaka nem szűnik a' jaja.
 Leg - először - is ő füleihez nyúla,
 Akkor - is veriték homlokáról húla.
 Mondá, hogy fülei hidegek vólnának,
 E' hidegfég jele vólna a' gutának.
 Meg - posdúlt Klárának egész teste vére,
 Dorkó pedig tüle egy vas rostát kére.
 Eztet egy szűszékbűl hamar hi - is kapta,
 És Dorkó Afzfzonymnak kezeibe adta.
 Ez azon rostával udvarra bitzegett,
 Pitvar küzföbébe ütött egy fa szeget.
 Mondá, hogy minnyájan a' házba légyenek,
 A' pitvár küzföbén által ne mennyenek.
 Meg - fogadták szavát, de magát szemlélték,
 Mit tesz a' rostával, ablakon ált nézték.
 Fel - mászott ő azzal a' ganéj dombjára,
 Vévén aztat a' két mutató újjára.
 Nap fel - költe felé vette az állását,
 Úgy kezdé rostának az ő forgatását.
 Mörmölt ő valamit, de ki - tudgya? hogy mit,
 Három fordításnál többet véghez nem vit.
 A' rostát azután fején ált vetette,
 Le - jöven küzföbbűl, a' szeget ki - vette.
 Innét a' rostához meg vizsgálta fordúla,
 Háromszor pökött rá, hogy hozzája nyúla.
 Bé - jött azzal, és így szólt mingyárt Klarához,
 Patziensnek az ő oldal bordájához.
 Afzfzonym! Uradnak az ő betegfége,
 Éppen nem halálos, meg - jön egészfége ;

A' szem ártott néki, meg-vagyon igézve,
 De az igézése nints még meg-tetézve.
 Meg-gyógyítom ötet, ne epezd magadat,
 Négy nap múlva talpra álítom Uradat.
 Szólt Klára! ezt bizony mingyárt meg-gondoltam,
 Tsak hogy betegségét jól meg-nem fontoltam.
 Mert fátyolbúl vartam néki nyakra valót,
 Nem Nótáriusnak, de nagy Úrnak valót.
 Ezüstel rósákat vartam két szélére,
 Arany tsipkét pedig mind a' két-végére.
 Minap, hogy el-mene a' Halmi Vásárra,
 Fel-köté ő aztat, úgy ült-fel lovára.
 Tudtam a' Vásáros Nép majd tsak ött nézi,
 Valamellyike az könnyen meg-igézi.
 Úgy-is lett, mert igaz, hogy fok rosz szem vagyon,
 Tsak egy tekintéssel ártnak azok nagyon.
 Kedves édes Uram, im maga bajára,
 E' nyakra valóját fel-köté nyakára.
 Mondtam pedig néki, hogy azt fel ne vegye,
 A' nép tsudáltára magát ki-ne tegye.
 De mint Filesgófus, mindent könnyen véfzen,
 Makatfága néki fokszor roszszat téfzen.
 Most-is görnyedezik, 's épen ollyanná lett,
 Mint az; ki már régen krumpért's szuppot nem
 Immár Dorkó Afzfzony lásson ked dolgához, (ett.
 Láttya túl van eszén juttassa magához.
 Mert ha továbbá-is eszén kívül léfzen,
 Féltő, hogy kórfágos ne légyen egézfzen.

Erre pedig nagyon hajlik természeté,
 Tavaly nyáron - is vólt tsúfos története.
 Tatár erdejébe ki - ment ő gombázni,
 Gombát fokot hozott, de meg - talált ázni.
 Mert hirtelen zápor őtt az erdön érte,
 Sok helyen a' vizet övedzetig mérte.
 Ügygyel bajjal még - is ő haza érkezett,
 Vizes gúnyájából mingyárt ki - vetkezett.
 A' gombából főztem; egy pár tsirke - is sült,
 Száraz gúnyát vévén az asztal mellé ült.
 Szólt: Klárám adgy ennem! mert ma még nem
 A' gombát tsirkékkel eleibe tettem. (ettem,
 A' gombából annyit evett, hogy majd meg - fült,
 De a' két tsirkéhez épen hozzá se nyúlt.
 Más fél óra múlva futott az útzára,
 Ugrott, tántzolt, egész falunak láttára.
 Erre Oroszoknak mind a' két harangját;
 Fére verte, halván a' nép ezek hangját.
 Őszve futott nézte, hogy hol vólna a' tűz,
 Látván, hogy az Uram illy bolondfágot üz.
 Hogy roszszúl van dolga, mingyárt észre vettük,
 Azért - is erővel őtt haza vezettük.
 Gondoltam mingyárt, hogy bolond gombát evett,
 A' mellytül - is ilyen meg - kábúltá ő lett.
 Poloskákat adtam néki pályinkába,
 Mihelyest le - nyelte, 's vóltak a' gyomrába,
 Bögött kedves Uram, valamint a' barom,
 De hányt olly vastagon gombát mint a' karom.
 Mihent a' gombáktól gyomra üressedett,
 Eszére tért, 's mingyárt meg - is tsendessedett.

Harmad nap már el-járt köteletségébe,
 Mint szokott bé-mene falú gyűlésébe.
 Szólt Dorkó: könyű vólt azon nyavalyája,
 Mert meg-nem fértődtek, tüdeje és mája.
 De ezeket mostan a' rosz szem ált járta,
 Még velejének - is ezen nézés árta.
 Adgyon ked Klár-Afzfzony frissen egy nagy tálat,
 És e' mellé egy zöld hoszfú felyem szálat.
 Patak vizet pedig, a' szolgáló hozzon,
 Futva mennyen, másutt se hol se motozzon,
 A' kupát pediglen merítettse ő tele,
 Hát fordítva jöjjön az ajtón bé vele.
 Valamit parantsolt, mind úgy el-végződött,
 A' tál, víz, felyem szál elibe tevődött.
 Nótárius mellé tette ő a' tálat,
 Kapta annak után a' zöld felyem szálat ;
 Mind a' két hüvelkjét ezzel meg-kötötte,
 Színig a' tálat - is vízzel meg-töltötte,
 Ebbe három tüzes üfzköt belé vetett,
 Gyökereket - is ő ezen vízbe bé-tett.
 Sokáig a' vízre fusogva olvasott,
 Egy fejer rongyot - is ő ebbe meg-mosott.
 E' rongyot kevéssé ofztán ki - tsafarta,
 Nótárius fejét azzal bé-tákarta.
 Ezeket végezvén olvasott fejére,
 Hagymázfzábúl mingyárt jöve - is eszére.
 Négy kortyot a' vízbül, mondotta, nyelleyen le,
 A' gyökerekbül - is, négy morzsát végyen' be.

Végtére e' vízzel meg-mosta ortzáját,
 Füleit, és nyakát, mellyét 's gyomra táját.
 Akkor ezen szókat hangossan mondotta,
 A' ki itt jelen vólt, ki-ki jól hallotta.
 Meg-igézésedett e' víz úgy mossa el,
 Testedrül; 's Acheron mélyébe hordja-el.
 Mint a' Szamos mossa a' serház oldalát
 Szathmárba, és gyakran el-is hordgya falát.
 A' több vizet, mondá, öntsék kereszt útra,
 Menvén ne nézzenek semminémű kútra.
 Mert azokba a' víz mind meg-fog romlani,
 A' marhák ha ifszák, rakásra omlani.
 A' rongyot fejrül a' kezébe adta,
 Eztet betsbe tartsa, nékie meg-hadta,
 Minden új pénteken fújja orrát belé,
 Soha más szükfégre ne -is vegye elé.
 Két hüvejkérül a' felymet le - óldotta,
 Nagy erő van ebbe, nékie mondotta.
 Azért ezt mindenkor visellye nyakába,
 Hidgye nem fog esni szemek ártalmába.
 A' gyökerekbül - is ő gyakran haraphat,
 De belölök másnak egy morzsát sem adhat.
 Mert el-veztik akkor mingyárt erejeket,
 Mivel tsak magának szentelte ezeket.
 Tsudálták minnyájan, mivel hogy fel-gyógyúlt,
 Rágása meg-szűne, nem-is vala bódúlt.
 Klárának a' szívét el-fogta az öröm,
 Szólt: Uram! már kedért fejemet nem töröm.
 Toty Dorkó az oka, hogy ked meg-maradott,
 Igaz; hogy ked mellett fokat - is fáradott.

Szépen mind a' ketten az ő fáradtságát
 Köfzönték; mutatott szorgalmatoságát.
 Maga egy új húszast nyomott a' markába,
 Klára meg bé futott a' Kamarájába.
 Egy zsák málét onnat a' szolgálójával
 Ki - vitetett, egy jó darab szalonnával.
 Szóllott: Dorkó Afzszony! ez a' ked jutalma,
 Kedvesb-is vólt nála mint egy arany alma.
 Mert ennek nem tudta vólna hafznát venni,
 Mert nem tudta vólna meg-hámozni 's enni,
 Számára két lovas szekér rendeltetett,
 Mellyre a' málével fel-is tétettetett.
 Illy pompával mene Gétzbe megint visszfa,
 Ezen bölts 's felette tudós Pythonissa.

HATODIK PARAGRAPHUS.

Fel - gyógyúlván a' Nótárius, megint Sessiót tart, hogy a' Tóth falusi hídnál lévő Vámos Pertzegő Gergely, a' Nagy Pelcskei Orofz Mester Dvorák Hritzu, és a' Komorzányi harangozó Glodány Urszul, az emberi forsnek változásáról magok ítéletét adhassák.

A Nótáriusnak az ő egészsége,
 Mintha meg-jött vólna testének épsége,
 Úgy láztott; mert szembe külső képpen úgy tünt,
 Betegsége még - is belső képpen nem szünt.

Mert görnyedezve járt, gyakorta köhögött,
 Halavány vólt színe, jól lehet nem nyögött.
 Hogy fájdalmá vólna, nem panaszolkodott,
 Bár tréfált; de hamar meg el-andalodott.
 Nyájas vólt, ha sétált, avagy-is talpon ált,
 De ha székre le-ült, mingyárast szúnyokált,
 Nem vala, a' mint vólt, olly appetitussa,
 Ehez, vagy amához sem vala gustussa.
 A' bort-is mint eddig most már úgy nem itta,
 Komor lett, tselédjéd leg - kissebbért szidta.
 Egy meg-romlott testnek mind ezek jelci,
 A' következendõ betegség elei.
 De mivel éltebe õ soha sem henyélt,
 Munkákhoz vólt szokva, munkák közt nyölt, és
 Most-is mihent magát õ jobban érzette, (élt,
 E' munkás szokását mingyárt elő vette.
 Nints - is nyugodalma egy tudós embernek,
 Mert efze, 's elméje soha sem hevernek.
 Mellyért-is más napon fessiót hírdetett,
 Minden Philosophus házához gyűjtetett.
 Őtet õk szerették, egy sem maradott - el,
 Szólt: emberek forsát ma megint vegyük-fel.
 Most Pertzegõ Gergely Uram szóllyon errül,
 Ő kegyelme után ez májd kedre kerül
 Dvorák Hritzu Uram, végre harangozó
 Glodány Urszul légyen ítéletet hozó.

A Vámosnak Pertzegő Gergelynek ítélete.

Négy Evangelista már előttem fel-ált,
 Mindenike hangos torokkal prædikált.
 Olly bõlts vólt ezeknek Evangeliuma,
 Hogy ollyat mondhatna akár mellyik Koma. (*)
 Egyike azt mondá hogy tsak sár az ember,
 Jó hogy még nem mondta, hogy paszkontza
 A' másika pedig sajtólt tsillagokat, (kender.
 Nyomott - ki azokból fok féle mustokat,
 Mellyeket nevezett õ influxussoknak,
 'S volnának okai a' változásoknak.
 Tán azon tsillagnak bor vala fluxussa,
 Mellynek a' testébe folyt-bé influxussa.
 Mert józan elmével soha így nem szólna,
 Azon influxustúl ha részeg nem vólna.
 A' harmadik mondott szép tudákosfágot,
 Nem tudom hol vette azon okosfágot.
 Mivel orgonának õ az embert teszi,
 Hang változásából változását veszi.
 Van ugyan hang; a' melly az embertül mégyen,
 Dohos az; de mi az? ki - mondani szégyen.
 Ezt az orgonyista könnyen el - nyerheti,
 Mivel orgonáját majd más - is verheti.

(*) Régenten a' bolondokat, főképpen az udvari bolondokat komáknak nevezték, azért itten e' szón, koma, bolondot kell érteni.

A' negyedik örli az embert malomba,
 Nem de nem ennek - is feje bolond gomba.
 Hogy ha önnön eszét jobban meg-nem örli,
 Jobb tudósak közül a' nevét ki-törli.
 E' tsak korpát öröl, korpa az esze - is,
 Molnár marad, mivel korpa beszédgye - is.
 Ezek után egy nagy Poéta fel - ála,
 Parnassus hegyérül e' közinkbe szála.
 Elő hozá számát mind az Isteneknek,
 Társaságába van ő az Cyclopeknek.
 Ezekkel kochollya a' természeteket,
 Hogy ha egyszer jól meg-nádolta ezeket,
 Minden embernek ad ő egy természetet,
 De magának hagyta a' meg-bódúlt eszet.
 Nem jól verte aztat Vulcánus fejébe,
 Tsak ostoba kováts marad életébe.
 Én ezen dologról máskép gondolkodom,
 Olly hitványlágokkal nem bolondoskodom.
 Hanem embereknek forsát én így fejtem,
 És Socrates után szavaimat ejtem.
 Mihent az özönnek le - húltak habjai,
 Földtül el - nyelettek öldöklő árjai ;
 Minden állat mingyárt kezdett párosodni,
 A' maga nemével ; és úgy szaporodni.
 Noëról, 's párjáról az emberi nemzet
 Kezdett, fokasodni, mellyt e' kettő nemzett.
 Maradékát nagyon meg-szaporította,
 De Regementekre mingyárt nem osztotta.
 Noë ellen azért ők fel - is indultak,
 Nagy on el-tenyészvén mérgelődtek dúltak.

Mert szaporodtak már milliadesekre,
 És semmit sem adott Noé élésekre.
 Azért - is ellene ők pártot ütöttek,
 És bárkája ellen ágyúkat fütöttek.
 Meg - ijedett Noé, Olympusba futott,
 Mihent Jupiternek kastélyába jutott;
 Panaszt tett ellenek, hogy fegyverre költek,
 Kerekes puskákkal bárkájára löttek.
 Meg - halgatta Noét, Jupiter és szánta,
 Hogy így bánik vele maradékja, bánta.
 Szólt hozzá Jupiter: várd-meg! hogy mit tesznek,
 Ha békét nem hagynak, meg-lád szurkot esznek.
 Meg-szüntek ők ugyan már a' bárkát löni.
 De gyomrokba harag még sem-szünt-meg főni.
 Meg-nem nyugfzanak ők, fel-tették magokba,
 Miglen nem kerítik Noét hálójukba,
 De az Olympusba ők fel-nem mehettek,
 Mivel szárnyok nem vólt, fel-nem repülhettek.
 Azért - is vakmerőn nyúltak dölfősféghez,
 Hozzá fogván egy nagy Torony építéshez.
 A' mellynek közepe a' leg-főbb felleget
 Fel - múltná, és érné teteje az eget.
 Egy tsiga garádits ebbe fogna lenni,
 A' mellyen ágyúkkal oda fognak menni.
 A' hol - is majd Noét fogják ostromlani;
 Ha le-fognak egyszer a' bástyák omlani,
 Akkor kéntelen lesz tőlök pardont kérni,
 Így dolgok ohajtott véget - is fog érni.
 Már nyóltzadik eget a' toronynak hegye
 Érte; magasb - is vólt, mint Badatson hegye.

Jupiter tetejét nevetve szemlélte,
 Annak meg-rontását most leg-jobbnak vélte,
 Szólt Noéhoz: nézd most! őket meg-tréfálok,
 Mert egész munkájok előttem csak álom.
 Mingyárt - is parantsolt mind a' négy szeleknek,
 Tudván őket lenni könyű legényeknek;
 Hogy ő a' levegőt leg-ottan fódrozzák,
 És még a' földet-is rendülésre hozzák.
 Fellegeket hajtsák fűrő fetétséggel,
 Zúgjanak Tengerek habjai kétséggel.
 Világ négy részéről mingyárt-is a' szelek
 Meg-indultak, és a' fellegek-is velek.
 Kegyes vólt Zephirus, keményebb vólt Notus,
 Irgalmatlanabb vólt ezeknél Fœlus,
 Mint Tyrannus úgy bánt mindennel Boreás
 Merre ment; ő tőle lett kegyetlen romlás.
 Ezek közt a' hideg, tűz, öfzve akadtak,
 Dörgésre, villámra egymás közt fakadtak.
 Hállott Jupiternek fűrően menyköve,
 Űtődött azoktól a' toronynak köve.
 Ennek a' kakassát az első le-tsapta,
 Estébe hirtelen Boreás fel-kapta;
 A' levegő Égbe forgatta vetette,
 Végtére a' jeges tengerbe temette.
 Mély fundamentomit a' szelek meg-rázták,
 Garáditsait-is a' mellyeket mászták,
 Az óldalaival halomra döntötték,
 Noéra vett mérget magokra öntötték.
 Nem vólt még ez elég, hanem még egy ízellel
 Természeteiket - is fűvattatta széjjel,

Mindenik szájába más nyelv - is fuvatott,
 Egyik a' másikkal már nem - is szólhatott.
 Álmélkodva nézték, hogy a' torony le - dült,
 Mellyért - is testekbe egész Vérek meg - hült.
 De mindenek felett a' nagy menydörgéstül,
 A' fok Villámlástól, fok menykő ütéstül,
 Kikilátta, hogy már mindenik úgy szalad,
 Mint az ellenségtül meg - verettetett had.
 Látták - is jutottak már végső romlásra,
 Nem tanátskozhadtak, néztek tsak egymásra,
 Mert egymásnak nyelvét most már nem érthették,
 Azert dolgokat - is tréfára nem vették.
 Hanem a' Világnak mind a' négy részére,
 Futottak, mint a' ki nem juthatt észére.
 Mivel ők még eddig vóltak Asiába,
 Meg-maradtak fokban fok tartományába.
 Melly Világ részének Afrika a' neve,
 Bár a' Napnak vagon ott leg-nagyobb heve,
 De még - is abba - is fokban bé - menének,
 A' nap Tütésétől meg - feketedének.
 Kik ki - téve így nem vóltak nap hevének,
 Bőr szín vala' színek illyenek testének.
 Majd minnyájan azok fejérek maradtak,
 Zóna Torridától kik megszűze haladtak.
 Azon részébe - is fok falka nép ment el.
 A' mellyet Columbus ketervén talált fel.
 Ez Amerikának meg - kereszttelített,
 Mivel találmánnya által hővítettett,
 A' Tigrisseknél - is itt fenébbek lettek,
 Mivel nem tsak makkot, ember húst - is ettek.

Sok negyedik részét vette a' nyakába,
 Bé-jöttek hol lakunk most Európába.
 Bár leg-kissebb, még-is van fok tartománya,
 Mellyeket bőven ér Isten adománya,
 Sokkal későbben jött ebbe bé Nemzetünk,
 Ámbár Asiai velek eredetünk.
 Pannónia vólt ez, a' mellyt mi most bírjuk,
 És Magyar Országnak ma a' nevét írjuk.
 A' többi Népekkel mint ők úgy változtunk,
 És tán minnyájoknál többet hadakoztunk.
 Mikor hát Jupiter a' tornyot le-rontá,
 A' természetet - is benne ő el-rontá.
 Különös nyelvet - is mindeniknek adott,
 Első állapotba fenkit meg-nem hagyott.
 Ez oka, embernek forsa hogy változik,
 Ne vélye Noéval többé barátkozik.
 Már ebbe magunkon fo ha se segítünk,
 Sőt még most - is gyakran olly tornyot épí-
 tünk.

Glodány Urszul, Oláh lévén a' magyar nyelvet jól értette, de abba gyakorlása nem lévén folyvást nem beszélhetett, azért - is meg-egyezett ítéletében a' NagyPeleskei Mesterrel Dvorák Hritzival, a' ki - is mind ket-tőjük ítéletét imígyen adgya elő.

Hazánk nagy Böltssei, 's Philosophusai!
 Aristotelesnek, Plátónak társai!
 Tik, kik isméritek természet erejét,
 Leg-kissebb dolgoknak tudgyátok velejét.
 Ál't hat ti eszetek a' fő Planétákon,
 És azokkal forog azon karikákon,
 Mellyeken forognak ezen Égi jegyek,
 Nem szükség rólatok hogy én fok szót tegyek.
 Tudgyátok! szárazság mikor vagyon nyárba,
 Hogy akkor egy szekér sem akad a' fárba.
 Ha pedig törtenik, hogy lots, pots nagy vagyon,
 Koránt sem zörög úgy mind zörög a' fagyon.
 Tudgyátok! hogy télbe az erdők nem zöldek,
 'S ha a' hó térdig ér, fejérek a' földek.
 Tudgyátok! meleg van, ha a' nap forrón sütt,
 És hány óra légyen, halván hogy mennyit ütt.
 Hogy nem fejettenek Ményy ló, bika, bak, 's kos,
 Ki ezeket tudgya, ki mondgya? nem okos.
 E' tudományokkal tik pediglen bírtok,
 Meteumokról - is olyan böltsen írtok;

Hogy bár mellyiteknek esze Thermometrum
 Lehet, 's falon függet, úgy mint Barometrum.
 Hallám tsillagokról mint dissertáltak,
 És ki-folyásokról miket nem mondtatok.
 A' természetet ti garadra öntétek,
 Mászszor pöröly alá ülőre tettétek.
 Cyclopsekkal azon ki-kalapáltatok,
 Rozsdájába lenni, 's veszni nem hagyátok.
 Látom változását hogy jól esméritek,
 Tsillagok ki-folytát itzével méritek.
 Tudom én-is, 's velem Úrszuly harangozó,
 Ember természete hogy nagyon változó.
 Én veletek ebbe éppen újjat húzni
 Nem akarok: nem jó tsak egy bakot nyúzni.
 Minden Túdósnak van önnön idæája,
 Melly mellett másképpen jön-ki systémája.
 Philosophusok közt eztet tapaszttallyuk,
 Ha systémájokat szemesen fontollyuk.
 Homerusnak szeme ollykor szunnyadozott,
 Násó Corinnával mikor mulatozott,
 Themistocles midön a' tanátsot bírta,
 Akkor Aristides ön nevét fel-írta
 Egy parafztnak az ő fa héj táblájára, (*)
 Tsak hogy lehesen ő hazája hafznára.

(*) Themistocles, és Aristides két Görög Tudósok, és nagy emberek voltak. Az első ékes beszédű vala, de két színű, a' másika pedig hazáját szerető, és egyenes szívű vala, amaz a' népet maga részire hódította,

Örömet el - mene számkivetésére,
 Tudván rá szorúlnak még a' személyére.
 Socrates a' mérget víg kedvel meg - itta, (*)
 Szökött Polycertes, 's a' tanátsot szidta.
 Igaz hát, hogy minden Böltsnek Idaéja,
 Másétül különböz, szint' úgy systemája.
 Tik-is eztet, vagy-is meg amazt mondgyátok,
 Dolog végső füllját még-is rám hadgyátok.
 Hozzá látok tehát én-is e' dolgokhoz,
 De a' tiéteknél különösb okokhoz.
 Meg - sem - is egyezek ítéletetekkel,
 Hanem fogok élni más fel - tételekkel.
 Ne tsudályatok! mert Universitasba
 Másba jártatok ti; én-is megint másba.

E 2

totta, e' pedig számkivetésre ítéltetett. A' vokfok egy táblára irattattak, egy paraszt nem tudván írni, és ötet nem esmérven kérte, hogy nevét írja táblájára. Aristides kérdezte, hogy mi vétett volna nékie azon ember, a' paraszt felelt, hogy semmit sem, de el-únta volna, hogy ki-ki ötet igaznak nevezi, alája - is írta ő maga nevét, el - is ment számkivetésbe, de csak hamar a' Görögök veszedelembé esvén, visszsa hívták ötet, és fokat - is segített rajtok visszsa - jövetelével.

(*) Socrates háladatlan hazájától méreg meg - ivásra ítéltetvén, fokban javoslották nékie az el - szökést, de eztet alacsony szívűségnek tartván, hogy hazájának romlását ne lássa, minden undorodás nélkül aztat meg - itta, és meg - is hólt. Polycertes - is erre ítéltetett, de ő inkább el - szökött, mint sem méreg által vesztette volna el magát.

Philosophiámat hallottam Munkátson,
 Baccalaureusá tétettem Gulyátson,
 Glodány Urzuly pedig Kabalapatakán
 Tanúlt: tudgya Bixárd és egész Komorzán,
 Három esztendeig verte ott a' Tokát, (*)
 Míg reája adták a' fetét kék dókát.
 Azért - is a' mit mi egymás közt végezünk,
 Azt mind egy formába önti mi két kezünk.
 Nints hazánk nyelvében néki gyakorlása,
 Mellyért - is nyelvünknek nints nála folyása,
 És Komorzánba - is másképpen nem beszél,
 Hanem vagy Frantzia vagy olá szókkal él.
 Ő a' Túdósoknak igaz nem a' java,
 De némellykor még - is meg-álhatt a' szava.
 Főkép a' máléről a' mikor diszertál,
 Már akkor Socrates, Plátó - is hátráb ál.
 Tehát Túdós Urak, most én - is fel - álok.
 És kettőnk fejébe ekép' perorálok.
 Pertzegő Gergely Úr Theologussá lett,
 Mert a' Bibliából ő fokát beszéllett.
 A' víz özönt, 's Tornyot szépen elő-hozta,
 Ember változását mondta ez okozta.

(*) Az oláhok, egy négy ünyi hársfa deszkát, egy akasztó fa formájú alkotmányra fel - szokták két szfiatskákra függeszteni, melly deszkát fa kötissal veri a' harangozó, a' midőn más nap ünnepek vagyos, és ezen deszkának hangja hirdeti ki az ünnepet, ezen deszkát nevezik ők Tókának.

De Noét, 's Jupitert ebbe mért keverte,
 Hogy ez Mennykövivel a' tornyot le - verte,
 Nem tudom, mert ha illy mélyen gondolkodik,
 Nagy eszelőfégtül még meg - bódorodik.
 A' Poésist látom érte ő kegyelme,
 Nem tsudállom ; mivel egy Vámos nagy elme.
 Hanem azt tsudállom, hogy azon négy szelek,
 Mellyektül hajtattak a' terhes fellegek,
 Ki nem fújták eszét, bonfordi fejbül,
 És Jupiter ökröt nem formált képébül.
 Mivel ő maga - is egyszer bikává vált,
 Mikor Olympusbúl egy lyányért földre szált.
 Velem ezt Jupiter nem akarta tenni,
 Mivel őtt' ökörnek úgy - is tudta lenni,
 Katzagnom kell nékem Theológiáját,
 És e' mellé firtzelt Mythológiáját.
 Mivel ő, a' Bárkát ágyúkkal löveti,
 A' tornyot pediglen mennykökkel ütteti ;
 Mond ő mond valamit, de épen nem fokat,
 Elő adgya - annál lett változásokat.
 Igaz ! fok nyelv által hogy meg - zavartattak,
 Mert edgyütt mind eddig ōk már nem szólhattak.
 Igaz ! fok részekre oszlottak egymástól,
 Minden rész el - horta magát fátorfástól.
 De bár orrokk alá törtek itten borsot,
 Még - is ezen oszolás az emberi borsot
 Meg - nem változtatta, sem a' természetet,
 Nem - is vettek ebbe ōk el - enyészetet.

Mert hogy Afrikába fok meg - feketedett,
 Sok mint Tímár bőre úgy meg - színesedett,
 Az ő természetek azért nem változott,
 Tsak kül' képpen illy színt a' nap rájok hozott,
 Eztsak annyi, mint ki ma jár zöld ruhába,
 Holnapra virradván öltözik fárgába.
 Külső képpen tehát e' két szín egy testet
 Takart : belsőképpen két testet nem festett,
 Tudgya maga-is azt, hogy ki ma Napfázmos,
 Ézen érdeméért nem lesz hólnap Vámos.
 Hogy a' vas fejszének vasból van a' foka,
 Mivel egészfzen vas nintsen egyéb oka.
 De ember mint ember, hogy még - is változik,
 Egy dologba míg áll, másba meg habozik.
 Okának kell lenni, van - is valósággal,
 Ki - is tészem okát itten igazsággal.
 Annyi fok Népeknek az ő vándorlását,
 Világ négy részinek tőlök meg - szállását,
 Ki - tette Pertzegő, de azt ki nem tette,
 Hogy azon részeknek mi gyümölsét ette.
 Holott minden ember, magát mint táplállya,
 Változásat attól, nem mástól talállya.
 Tapasztallyuk eztet valamint barmokba,
 Úgy szintén halakba . 's szárnyas állatokba,
 Sertés maktól hízik, Tsuka azt nem eszi,
 A' Fetske élelmét bogaraktól veszi.
 A' Méhetske mézet keres, a' Pók mérget,
 Túr földet Vakandok, hogy kaphasson férget.
 A' varjú a' dögöt leg - inkább szereti,
 A' Galamb útállya, és aztat meg - veti,

Mind ezen négy lábú, 's szárnyas állatoknak,
 Tsúfzó, máfzó és több illy Infectumoknak,
 Mivel hogy különös az ő táplálások,
 Külön természetek, külön változások,
 Az Orofzlány szaggat ront más állatokat,
 Fallya az általa fen kontzolt tagokat.
 E' táplálás által leszzen olyan fene,
 Hogy a' többi vadak nem mennek ellene,
 Ama mérges Tigris a' véreket szopja,
 Farkas a' juhohat és lúdakat lopja.
 Illy ragadománnyal táplálván magokat,
 Mért válnak fenékké, látni az okokat.
 Szint' így az emberek ezt vagy amazt esznek,
 Természetekbe - is változókká lesznek.
 Amerikát lakják ma - is vad emberek,
 Kiket el - választanak egymástól tengerek.
 Szelíd emberektül szaladnak, és félnek.
 De ha meg-foghattyák, a' husával élnek.
 Valameddig ilyen az ő táplálások,
 Vadfágba maradnak, nem lesz más szokások.
 A' Tatár ló húst ész, 's ifzfa annak tejét,
 Nem hasonlít hozzánk, tsak nézni kell fejét.
 Nagy a' tsonttya, ki áll a' két pofájának,
 Mint ki szokott álni Stájerek lovának.
 A' Török juh, 's herbéts hússal szokott élni,
 Kezével szaggatni nem késsel metélni.
 Mint a' juhnek olyan nagyok - is szemei,
 És majd minnyájának gömbölyük képei.

Szálasak, posgások, és deli termetük,
 Hanem duzzat, kevély, búja természetük.

A' Frantzia Ragút, és Sapont szereti, (*)

Burgundert, Sampanyert pohárba tölteti,
 Ha nints mit ennie, vagy Kanapére dül,

Vagy a' fogát vájja, tántzol, ugrik, fütyül.
 Az Olasz meg - eszi főzött Menesztráját, (**)

Vegyíti Pármai fajtal rizskását,
 Olajos saláta leg - kedvesbb étele,

Azért - is a' gyomra ritkán vagyon tele.
 Mert terhelt gyomorral ő fel - nem mehetne
 Theatromra, és ott nem énekelhetne.

Melly nem táplálhattya így maga életét,

Városról Városra vezet majmot, 's medvét.
 Vagy eger fogókkal be - jár sok országot,

Tsallya a' mint lehet az egész Világot.

Az Anglus Roszbövöt eszik országába, (***)

De ha tengerre kell, 's bé - üll hajójába,

Bé - főzött hús mellett, el - felejtí bújját,

Pontsal zsenéverrel enyhíti szomjúját. (****)

(*) Ragú bé - tsinált meleg ételt, Sapon pedig kappant tétzen.

(**) Az édes káposztát, vagy - is kél káposztát meg - főzi az Olasz, gesztenyével rá ránt, vagy frós vajjal, vagy - is igen friss olajjal, és ez a' Menestra.

(***) Az Anglusok 16, 24 font marha húst - is egy darabba meg - sütnék, de készítését nem olvastam, ezen ételt nevezik ők Roszbövnök.

(****) Ugyan ők meleg vízbe Rakot az az Rizskása égett bort öntenek, és még abba sok Czitronokat - is fatsar - nak,

Holandus fajtal - él iszik herba tejet,
 Ezen ital ritkán szédíti a' fejet.
 Ha pedig az éhfég a' gyomrát ki - tolyla,
 Kertyébe a' fok szép virágját szagollya.
 A' Lengyel az édest, és Barstyot szereti, (*)
 Hultajfszki Bigossát gyomrába temeti.
 Isznak a' Nagygyai leg - jobb Tokai bort,
 Láthatni - is rajtok vágott pofát, és ort.
 A' szegénnye pedig élődik Hritskával, (**)
 Méh ferrel a' torkát mossa 's horilkával.
 A' Moszkák kemények, esznek olly étkeket,
 A' mellyek meg - ölnék a' más nemzeteket.
 Gyomrok mint strutz gyomra tán vasat-is emésztt,
 Betegféget benne semmi sem-is tenyésztt.
 Félen főtt vagy nyers hús, nem tesz bélekbe kárt,
 Nékik a' leg-erősbb, egett bor, Rak sem árt.

E 5

nak, a' héjokkal pedig nádméz darabot dörgölnek,
 és mikor a' nádméz meg - sárgodik a' nadméztől le-
 reszelik azon meleg vízbe, és úgy iszszák melegen.
 Ez a' Pons. Jó ital, melegíti a' gyomrot, néha a'
 főt - is.

(*) A' Lengyelek minden féle sültet öszve vagdalnak, és
 még ezekhez egy darab marha húst és szalonnát,
 velős tsontot - is tesznek, mind e eket Czéklának
 levébe meg - főzik, és tejjel fel - eresztik. Ez
 a' Barts, finom jó ízű étel. Bigos Hultajfszki az, a'
 mellyet hazánkba hajdú káposztának neveznek.

(**) Hritska Tatárka kása, avagy hajdina.

Valamelly változást érezvén magokba,
 Keményen izzadnak, fűjtött Lazsnyéjokba. (*)
 Innét ki-fzaladván jég alatt ferednek,
 Azért meg-nem hálnak, meg-sem merevednek.
 Sőt ők jobban lesznek, mert ez a' Curájok,
 Kevés költség esik patikába rájok.
 Sok féle Németk van, az ételekben - is
 Külömböznek, szint úgy természetekben - is.
 Rajna mellett lakók, 's az Austriacusok,
 Stájerek, Karnerek, és a' Bavarusok.
 Jól ifznak, jól esznek, de még - is gyenge nép,
 Országából ki-megy, már olyan mint fa kép.
 Szalonát, difzno húst évén betegszenek,
 Dissenteriába leg-inkább fekszenek.
 Dinnyétül, gyümöltstől hideglelést nyernek,
 Mint a' tavaszi légy ágyba úgy hevernek.
 És kis erős bortül mingyárt hagymázt kapnak,
 Már akkor dolga van velek tsak a' Papnak.
 Tifztittyák véreket olykor zöld békával,
 Sült Snepfnek bélébül szivárgott vajával. (**)

(*) Lazsnye száraz fürdő hely, a' Moszkáknál. Bé-fűtetnek ők keményen egy nagy szobát, az ablakokat pokrótzokkal bé-vonattyák, hogy setét légyen, és abba padokon mezítelen izzadnak, a' mellybül eleget izzadván, ki-futnak télbe a' jég alá, nyárba pedig a' leg-hidegebb vízbe fürödni.

(**) A' Snepf hoszfú orrú madarat némelly részin hazánkban szalonkának nevezik, de helyesebb neve fialánk.

A' Saxók, 's Burgusok élnek tsak putterrel,
 A' Svábok hasokat meg - töltik krumpérrel.
 Ha egy pohár snapszot ollykor fel-tsaphatnak, (*)
 Azt tartják, ezeknél jobbat nem kaphatnak.
 Az Oláh gyomrába tsak a' málét gyűri,
 Ezzel az Orosz - is éhfégét el - tűri.
 Ihatván a' mellett ki - ki horilkáját,
 Vígan énekei már Allelujáját.
 A' Rátz babot eszik etzettel olajjal,
 Mivel fok a' bőjttye ritkán eszik vajjal.
 Zab kenyeret eszik a' Tóth, és tatarkát,
 Könnyű ettől, ált - is szöki a' Csösz árkát.
 Ha tántzba fel - ugrik, feje ház padlását
 Veri, és más nemzet nem mutathat mássát.
 A' Magyar szalonnás káposzta táplállya,
 Hogy ő bort ne igyon, soha meg - nem állya.
 Gyakorta szalonnát nyársatskán - is forgat,
 Szép búza kenyérre ő abból zsírt tsorgat.
 A' ki pök, 's útállya, mikor ő azt fűti,
 Az ollyannak orrát ő hamar fel - üti.
 Eszik szép tehén húst, bosport, kassás levet,
 Misellit, Austrigát évén mások, nevet.
 Afztalánál láttya kit kit ő kedvesen,
 Afzfű szőlő borral kínállya szívesen.

(*) Sapsz nem egyébb, hanem pályinka. Ha nem fellyebb
 el - felejttem meg - jegyzeni mit tégyen a' zsené-
 ver, azért - is itten tézsem ki. Ez Rozolis, a' melly
 leg - inkább Genevába égettetik, melly nevéből - is ki-
 tetzik; ez leg - inkább, a' miúnd mondják, emberek
 ganéjából égettetik.

Ha ki kéri tőle, ingét - is le - veti,
 De ha ki belé kap hamar el - temeti.
 A' zsidó felette szereti a' halat,
 Szájába a' hízott lúd - is kedves falat.
 Ételt készít sok veres hagymával,
 Mivel mind e' mellett bánik malátával,
 Mint a' dög olly büdös, és leg - inkább rühes,
 Mert a' fok motsoktól egész teste nyüves.
 A' Czigány nemzetet három rangra osztom,
 Qualitásaiktól őket meg - nem fosztom.
 Első rang illeti a' Musikásokat,
 Másodikba tézsem én a' kovátsokat,
 A' falakját pedig a' harmadikába,
 Ki - tézsem minden rang mit foglal magába.
 Musikások bírnak Uri természettel,
 Táplállyák magokat hasonló étkekkel.
 Mert a' Nagy Uraknak az ő Kastélyokba,
 Van részek Portákba, és pástétomokba.
 Meg - kell ennek lenni, mert ők erre vágnak,
 Még a' jó bornak - is, és Paplanos ágyanak.
 Ha így nem tartatnak, fognak szúnyokálni,
 És csak imígy amúgy, 's tél túl musikálni.
 Látták Urak dolgok miként kórmányozzák,
 Azért ezek őket sokakba majmozzák.
 Szeretik leg - inkább a' tzifra ruhákat,
 A' veres nadrágot, és farga tzizsmákat.
 Azért - is aranyos ezüstös gúnyájok,
 Leg - inkább a' veres köntös illik rájuk.
 Angliai posztót mást nem - is viselnek,
 Hanem nagy örömmel már akkor bé - telnek.

Vert ezüstbül ha nagy gombok vannak azon,
Jól - is teszik eztet, mert van ebbe haszon.

Nyuszt, róka torkoknak kell a' prémnek lenni,
Szégyenlnék Urakhoz bárány prémmel menni.

Mondgyák, hogy a' szőr öv dörgöli testeket,
Azért - is viselnek mind selyem öveket.

Az ingek vékony gyólts, táztlis a' két újja,
Vagy - is szép tsipkétől mind a' kettő húja.

Vendéget mulattyák nem tsak musikával,
De beszédgyekkel - is, 's fok nyájas tréfával.

Kik kovátsok köztök, már ezek kormosok,
Nem - is olyan tiszták, nem olyan nyájasok.

Szálni szoktak ezek a' faluk végére,
Mert ott látort verhet a' páston kedvére.

A' szép színes köntöst ezek - is szeretik,
De könnyen mint azok meg-nem szerezhetik.

Mert Gavaléroktól azok fokot nyernek,
Míg ezek kochoknál létz szegeket vernek.

De veres nadrágra bár a' viselt lészén,
'S kopott zöld kalpagra még-is tsak szeri tészén.

Tszismája sem fárga, sem veres, olly avit,
Lábán vagyon, mikor vásárra lovat vit.

Akar melly gatsibát ugrani farkallya,
A' tsere berében Apját - is meg - tsallya.

Parasztok ezeknek jó hasznokat veszik,
Mert a' vas munkákat nékik óltsón teszik.

Élnek ezek télbe hússal szalonnával,
De szent György nap után már tsak labodával,

Természettül ök nem szagollyák a' kendert,
Mert kender kötéllel kötik - fel az embert.

Kapállást, kaszállást, felette útállya,
 Ha hozzá fog, közvény a' derekát állya.
 Szép véres pamuttal ki - vart lepedőbe
 Járnak Afzfzonyaik akár melly időbe.
 Etsettel bordákkal keresnek kenyeret,
 Ollykor varázsolnak nézvén fok tenyeret.
 Árúlgatnak fokszor ezek gombos tőket,
 Spanyol viafzba mártják-bé a' főket.
 Leg - kissebb mulatfág nintsen már ezekkel,
 Sőt kit kit úntatnak fok kéréseikkel.
 A' harmadik rangba lévő tsúf Tzigányok,
 Allig van ember kép rajtok, olly otsmányok.
 Nints fátorok, házok, lakások a' berek,
 Efzik a' dögöket mint a' vad emberek.
 A' nyár fákból vágnak kanált, tekenőket,
 E' szegény mesterfég táplállya tsak őket.
 Sok közülök tyúkot, 's ludat ha nem lopna,
 Éhfégtől az álla felette fel - kopna.
 Egy pokrótz gunyájok mint télbe mint nyárba,
 Gunyhót épít, hogy ne heverjen a' fárba.
 Ezeket követik az oláh Tzigányok,
 Ezek - is, mint azok szint ollyan hitványok.
 Lakatokat, fúrót, zablákat tsinálnak,
 Dorombokat Lyányok számára munkálnak.
 Nagy tolvajok; azért minden - is útállya,
 És ezek serege a' farat nem állya.
 Mint az Orbán lelke fel, 's alá mindég jár,
 Hol mit lophason - el, egyedül arra vár.
 De mondhatom még - is, hogy a' Tóth Tzigányok
 Leg - fertelmesebbek, leg - nagyobb Zsiványok.

Nyárba az árkokba laknak a' nap fényen,
 Füg körültek a' dög karón és fővényen.
 Helységekbul pénzért a' dögöt ki-húzzák,
 És vendégfégekre azokat meg-nyúzzák,
 Télbe falú végin ha vagyon puszta ház,
 Húfz harmintz - is abba egy tsoportba bé-máfz.
 Ki-ki ált láthattya, hogy ottan úgy élnek
 Mint barmok; míg vége nints a' fagyos télnek.
 A' tavafz érkezvén ök onnat ki-máfznak,
 Örülnek, hogy vége van a' téli gyáfznak.
 Ki- mennek már akkor dögök portájára,
 Hurtzollyák azokat már az új tanyára.
 Akkor van ō nékik leg-jobb aratások,
 Mikor marháknak van döge, 's el-hullások.
 Akkor a' meg-döglött tagokat kapdossák,
 Azok patzallyait a' tótsékba mossák.
 A' Huntslógert - is ök láttam segítették,
 Vele a' dögöket a' Városból vitték.
 A' Tzigány nemzetnek egész méltófágát,
 Le - szállítják ezek, 's rontják bóldogfágát.
 Imé bölts Uraim! a' fok nemzetekrül,
 Már bőven szóllottam azoknak étkekrül.
 A' mellyek ō benne okoznak változást,
 Mert a' vért formállják, mellyek a' bé-folyást
 Tefzik a' testekbe; e' pedig azt tefzi,
 A' mint vérnek hevét, vagy meg-hültét veszi.
 A' mákos tsíkóktól edgyike lesz álmos,
 Ennek társa meg rest, mert étele bálmos.
 E' fertés húst evett, bort ivott rá, heves;
 Amannak a' gyomra halaktól lett eves.

Le-ült a' kutzikba, pettyed, és kutzorog,
 Más meg a' gombátúl, tántzol, ugrik, 's forog,
 Étkek változtattyák az emberi forstot,
 Ezek tesznek túnyát, vagy igen-is gyorsot,
 Kik leg-jobban esznek, lesznek mind Monarchák,
 Pápák-is így esznek, és a' Patriárchák.
 Hertzegek Magnások így koránt sem élnek,
 De hogy nem Monarchák éhségtül nem félnek,
 Már ki-tettem fellyebb, hogy mint élnek mások,
 Ételektül esik minő változások.
 Nem ok a' tsillagok, nem kováts műhelye,
 Bölts Philosophusnál nints ezeknek helye.
 Mellesleg kis oka a' Clima-is lészzen,
 De eledel nélkül a' sem fokot téfzen.
 Mert élyen valaki bár melly Clima alatt,
 Ne jöjjön szájába semminémü falat,
 Olly ember nem fokot fog ugyan változni,
 Mert örök Climába, fog bé-masérozni.
 Azért e' dologba többé nem fáradok,
 Ezen Sententiám mellett meg-maradok.

HETEDIK PARAGRAPHUS.

*Az emberi sorsnak változásáról önnön maga a
Nagy Peleskei Nótárius maga ítéletét adgya.*

Nagy Férfiak! Hazánk' Philosophusai,
 Universitások' érdemes tagjai!
 Én kegyelmeteknek mély ítéleteit,
 Thésimre adott bölts feleleteit
 Figyelmetesféggel, mint illik, hallottam,
 Azoknak mivóltát fejembe tartottam.
 Tudom, várják az én ítéletemet - is,
 És meg - határozott végezésemet - is.
 Ki-adom! de kérem, olyan figyelemmel
 Legyenek arántam, vóltam én a' mellyel.
 Én kegyelmeteknek böltselkedéseit,
 Egymás között történt vetélkedéseit,
 Nem hogy meg - tzáfolnám nem-is critizálom,
 Mivel ostobáknak azokat találom.
 Egy mondgya, az ember fárból teremtetett,
 Változások alá azért vettettetett.
 Úgy mint példát: tsuprot, tálat, adgya elő,
 Véli, a' Világot hogy meg - vakíttya ő,
 A' más tsillagoknak az ő ki - folyását
 Emberekre önti, 's azok változását.
 Vakmerően ennek ő tulajdoní ttya,
 Csizsmája szarába az eszét hagyíttya.

Az embernek forsát a' malomba vífzi
 Harmadik! tán hogy Rozs, vagy árpa azt hífzi,
 Jobbat tselekedne ő fokkal azomba,
 Ha meg-öröltetné eszét e' malomba.
 Negyedik vetette aztat kochojába,
 Hogy meg-tüzesedik, bízik fujjójába,
 Ez meg-is lett, veté abból ülőjére,
 Változását bízván verő pöröllyére.
 Mint lidértz farkának húl tüze szikrája,
 Ennek - is úgy repült tüzesült rozsdája.
 De femmi változás reá nem áradott,
 E' Philosophus - is tsak kováts maradott.
 Az ötödik mondgya: az étkek evése,
 Ezeknek kövérebb soványabb főzése,
 Az emberek forsát, 's nem más változtattya,
 Kit Tronusra, kit meg fa székre szálattya.
 Mondgya; ki tziberét, és galuskát eszik,
 Az ollyt' Tanátsossá, 's nagyrangba nem teszik.
 De illy bölts mondásán minden ember nevet,
 Tán kevés jó ételt tsak kevertet evett.
 Meg - vallom, tartottam eddig Tudósoknak
 Kegyelmeteket én, 's Philosophusoknak,
 De látom edgyike Fazekas, más Mólnár,
 Amaz Astronomus, ki tsillagok közt jár.
 Műhelyébe pedig a' negyedik kováts,
 Ötödik konyhába rántást pörgöl szakáts.
 Javaslom-is üzzék magok mesterfégét,
 Ki ki fogja venni abbol nyeresfégét.
 Mert annyit értenek illyen mély kérdéshez,
 Mint Várasai hajdú a' harang öntéshez.

Ne- is mennyen varga tovább a' kaptánál,
 Maradgyanak tehát magok munkájánál.
 Magam fejtem hát meg, ki- tett Thésessemet,
 Hogy jól meg- érthessék azon kérdésemet.
 Tudgyuk: az Úr Isten minden állatokat
 Alkotta; fok nemre fel- ösztá azokat.
 Nem lehet hatalmát eléggé tsudálni,
 Hogy annyi félére azokat formálni
 Méltoztatta, adott érzékenységeket
 Azoknak; különös fok természeteket.
 Mellyeknek ösztöne tulajdonfágaik,
 A' szerént mozganak, folynak- is dolgaik.
 Mellyért- is oktalan állatok nem mások,
 Mert tsak az ösztöntül esik munkállások.
 Istennek hatalmát mi meg- nem foghattyuk,
 De mindenek felett abba tsudálhattyuk.
 Ingyen kegyelmébül hogy minket teremtett,
 'S velünk emberekkel olly különös jót tett.
 Hogy bennünket formált maga szent képére,
 Érdemünk nem lévén e' nagy kegyelmére.
 'S hogy még szebbek legyünk, halhatatlan lelket
 Teremtett testünkbe, 's halhatatlanná tett.
 Tsak azért; hogy ha e' világi éltünket
 El- végzük, juttassa magához lelkünket.
 De ki mondgya- meg ezt; hogy mért tselekedte,
 Mivel erre senki nem kényszeríthette.
 Nem más, hanem hozzánk való nagy szeretet,
 Nagyobb dolgot ebbe néküink nem tehetett.

E' különböztett - meg minket a' barmoktól,
 És annyi oktalan számos állatoktól.
 Mi a' lélek által mindeneket teszünk,
 Tsak általa mozgunk, általa van eszünk.
 E' nógat bennünket a' jó tételekre,
 Vezérlő kalaúz a' jó erkölcsökre.
 Itten adgya elő már magát kérdésem,
 Most léfzen szükséges az én meg-fejtésem.
 Mivel ezen lélek okos tökéletes,
 Ollyan dolgot kíván, a' melly tiszteletes.
 Ő óltya fejünkbe észet, és böltsesféget,
 Jóknak végzésére ad ő tehetléget.
 Sőt jó erkölcsöknek úttyát - is mutattya,
 És a' mi jó, 's hasznos eszünkbe juttattya.
 Mi az oka tehát, hogy aztat nem teszszük,
 A' jó helyett inkább a' gonofszat veszszük.
 A' mi dítséretes mért azt nem választyuk,
 Választását napról napra mért halasztyuk.
 Mért vannak kevesen, kik sugallásait
 Követik, 's bé - veszik tanáts adásait.
 Mind ezekre nékem könnyebb meg - felelni,
 Mint a' Vaknak úton egy pénzetskét lelmi.
 Tsak az ember oka maga romlásának,
 Oka maga forsa meg-változásának,
 Nem teremté Isten azért, hogy rosz légyen,
 A' jót el - kerüllye, gonofzfágot tégyen.
 Adott lelket néki, mellyel okosfágot
 Öntött belé, több más szép tulajdonfágot.
 Adott törvényeket, mellyek szerint éllyen,
 Ezeket meg - tartván ördögtől se félljen.

Adott értelmet - is a' gondolkodásra,
 Adott ítéletet a' meg - fontolásra.
 Hogy mi jó, és mi rosz, azt meg - ítélhesse,
 A' roszszat kerüllye, a' jót követhesse.
 Lehetlent tőle ő soha se kíván,
 El - tévedtébe - is őtt magához híván.
 Kívánfága tzéllya az; hogy idvezüllyön,
 A' válafztatokkal a' jobbára gyüllyön.
 Míg él, e' földön - is kívánnya áldani,
 Ha parantsolatit meg - fogja tartani.
 Az ő járma pedig kedves kelemetes,
 Terhe könnyű kegyes, és el - viselletes.
 De előmbe megint szönyeget terítnek,
 És arra egy illy más' kérdést hengerítnek.
 Ha az Úr Istennek szent parantsolatya
 Olly könnyű, hogy minden aztat meg - tarthattya;
 Hogy lehet az: hogy több gonosz mint jó vagon?
 És mért szaporodnak a' roszszak olly nagyon?
 Mi oka? hogy ki - ki jól nem gondolkozik?
 Mért lesz sok rosz gazdag? a' jó fogyatkozik?
 Mi oka? hogy minden ember nem idvezül;
 Arra teremtetvén a' kit tsak annya szül?
 Már mostan hoszszabbra terjed feleletem,
 Mert mélyebb dolgokba merül ítélettem.
 Könnyű vólna ugyan meg - rövidíteni,
 De hoszszabbat jobban lehet meg - érteni.
 Mindeneket, a' mint értem, úgy ki - mondom,
 És az igazságra léfzen leg - főbb gondom.

Istennek törvényt minden meg - tarthattya,
 Járúlvan azokhoz igaz akarattya,
 Mert mint fellyebb mondám könyük, és édesek,
 És idvesfégünkre nagyon szükfégesek.
 A' Nagy Úr Istennek fő tulajdonfága,
 Az ő nagy jófága, és nagy igazfága.
 E' nagy jófágából az embert szereti,
 Sógallása mindég jóra - is vezeti.
 Az ő igazfága a' jót jutalmazza,
 És minden gonosztúl őtet óltalmazza.
 A' rosszszat érdeme szerint meg - bünteti,
 Mivel meg - nem jobbúlt, kárhozatra veti.
 Adott az embernek szabad akaratot,
 A' jóhoz mint juthatt, útát - is mutatott.
 Adott eszközöket, a' rosszszat mint távozza,
 Magát a' rossz útról jó útra mint hozza.
 Maga hát az oka, ezen szabadfággal
 Ha nem el, 's terheli lelkét gonosszággal.
 Maga oka, hogy ha rosszszat magát adgya,
 Mert végre az Isten kegyelme el - hadgya.
 Jót tenni, jól élni mindenkor tartozik,
 Oka halálakor ha meg - tsalatkozik.
 Nem adott olly nehéz parantsolatokat,
 Hogy meg - ne lehetne tartani azokat.
 Mert az embereket így meg - tsalta vólna,
 Átkozott nyelv légyen, a' melly illyet szólna.
 Sőt a' bünösöknek örvend meg - térésén,
 Azok lelkeinek lett idvezülésén.
 Nem de nem fok ezrek sőt milliadesek,
 Színe látásában immáron részeseek.

Érdem nélkül azok oda nem jutottak,
 Hanem szent úttjain míg éltek, futottak.
 Parantsolatinak az ő meg-tartása,
 Lett érdemeiknek meg-jutalmazása.
 Nő tehát meg-lehet azokat tartani,
 Iszfzonyú káromlás ellenzöt szóllani.
 Mert bár igaz bíró, de még-is kegyelmes,
 És a' bünösökhöz nagyon engedelmes.
 Hogy rosz ember több van, mint jó, nem tsudálom.
 Ennek-is okait im elő számlálom.
 Az ember gyarlóság alá van vettette,
 Sok veszedelmekre ki-vagyon tétette,
 Sok késértetekkel környül vétettetik,
 Ha nem vigyáz, hamar meg-is győzettetik.
 A' világ magához ötet édesgeti,
 Hiú igérettél ötet ketsegteti.
 Tündér fényesfége tettzik a' szemének,
 Még meg-sem gondollya, hogy káros lelkének.
 Színes gyönyörűség habzó tengerére,
 Botsájtja hajóját szabados kedvére.
 Tetzésére úzkál Charybdesi között,
 Miglen Scyllájába nem lesz meg-ütközött.
 Látván örvényei közé mingyárt kerül;
 Bánnya hajózását, de késsön, mert merül.
 Illy gyönyörűségbe számtalanok élnek,
 Nints jövendő élet! azt mondgyák;'s nem félnek,
 Hogy ők szám adásra azért vonatnának;
 Ha így nem élnének bolondok vólnának.

Ezen élet után, nints élet, jól tudgyák,
 És hogy pokol vólna, tsak Papok hazudgyák,
 Ezt tsak azért mondgyák, hogy tsak élhessenek,
 Mi Vagyonyyainkbúl kintset gyűjthessenek.
 A' szent Biblia - is Papok gondolattya,
 Mert kintseket ez - is jól szaporíthattya.
 Mert ha meg - fontollyuk a' dolgot magunkba,
 Mi hafzna Istennek el - kárhozatunkba.
 Mint egy véghetetlen jófág minket szánna,
 Örök kárhozatra ha bennünket hána.
 A' világ mindég vólt, mindég - is fog lenni,
 Benne az élőknek szabad mindent tenni.
 A' ki meg - hal, annak el - múlik világa,
 De benne élőknek fent - ál társasfága.
 Ebbe a' természet nem más munkálkodik,
 És öröktül fogva mindég fáfárkodik.
 Ez öröktül tényézt fog - is tényéztetni,
 Soha semmi meg - sem fogja emészteni.
 Philosophusaim, kik fellyebb f...ának.
 Fel - tételeikbe ostobák valának.
 Ezeknek beszédgye pedig kárhozatos,
 A' gyenge szívekbe lehet foganatos.
 Amazok mondási nevetfégre valók,
 Tréfákat indítók, és nem kárhoztatók.
 Ezeké ellenbe tele van mérgekkel,
 Lelkeket mardosó fülánkos férgekkel.
 Szép színekkel festik ők a' hazugfágot,
 Álnokúl takarják a' szent igazfágot.
 A' ki gyenge ember lelki esméretbe,
 Az ollyat ejtenek hamar kísírtetbe.

A' tanúlatlanok mingyárt többre esnek,
 Mert Syren hangjai tettzenek édesnek.
 Főkép' meg-szédítik az iffiúfágot,
 Halgatván szavokat úgy mint igazfágot.
 Valófágnak tetzik nékik mondások,
 Napfény lesz előttök az ő állatások.
 Azért tettzik nékik, mert könnyű úgy élni,
 Hogy ha jó életnek lehet azt ítélni.
 Az iffiúfágnak, úgy - is szél az esze,
 Nintsen a' dolgokat meg-fontoló nesze;
 De káros, ha benne természeté válik,
 Mert a' rosz állatást meg-tarttyák halálíg.
 Sok mondgya felőlök, hogy nagyon okosok,
 És a' régieknél jobb Philosophusok ;
 Mert minden dolgokat ők természetesen
 Adgyák mi előnkbe, és nem olly élesen.
 Hogy mi élünk, mindég éllyünk félelembe,
 Hóltunk után hogy ne essünk gyöttelembé.
 Mert mondgyák embernek jobb inkább nem élni,
 Mint sem-élvén mindég rettegni, és félni.
 De vallyon ezen nagy bölts Philosophusok,
 Melly Doctörök alatt lettek illy okosok ?
 Mi az oka annak? hogy ők így beszélnék,
 És a' barmoknál - is szabadabban élnek ?
 Én erre - is mingyárt könnyen meg-felelek,
 És fegyverre velek szívem szerint kelek.
 Istenem vezérem, nem rettegek tőlök,
 Ambár ezer ördög szóllyan - is belőlök.

Marsch! marsch! rajta! ímé attakérozok már,
 Nem félek testemen, lelkemen essék kár,
 Hogy illy kárhozatok azok tanítása,
 Első oka a' rosz könyvek olvasása.
 Vóltérnek, Lefzingnek, Philosophiája,
 Főképpen Rufszónak átkozott munkája.
 Hórusnak, és több illy, gaz emberek könyve,
 Sok ártatlanoknak lett meg-fogó enyve.
 Ezek azon leg-főbb 's bölts Philosophusok,
 Kik által nemzetek már fok Athæusok.
 Szülő attyok ezek számos Deistáknak,
 Ész nélkül tántorgó Naturalistáknak.
 Kiknek testvérei ama Frantz Polgárok,
 Származnak ezektül testi, 's lelki károk.
 A' mellyet én alább meg-fogok mutatni,
 Kívánom veszfzömön őket ált futtatni.
 Nem tudom: Nints Ist en! azt ki, hogy mondhattya;
 És az ő lételét miként tagadhattya?
 Leg-vadabb Cannibal nem mondgy ezeket;
 És tart nem tsak egyet, de több Istent.
 A' vad emberbe - is a' természet munkál,
 Mellyet meg-nem foghat, mindent ollyat tsudál.
 E' roppant világot leg-inkább vizsgállya,
 E' mint lett, mint álhat, leg-inkább tsudállya.
 Bár természete vad, még-is ez indíttya,
 Hogy azt meg-tudhassa, elméjét buzdíttya.
 A' fel-kező napót, minden nap szemléli,
 Azt meg-nem foghatván mi légyen, azt véli;

Hogy ez a' világot, nem más teremtette,
 Ettől valamit lát, eredetét vette.
 Imádgya - is aztat maga módgya szerint,
 Ragyogó fényére álmélkodva tekint,
 Hibázik ő ugyan képzelődésében,
 Hogy az Isten vólna vélekedésében.
 De vad természete még - is arra viszi,
 Hogy egy valaminek keil lenni, azt hiszi.
 A' melly e' világot alkodta, és tarttya,
 De ő mint vad ember, ki az? nem tudhattya.
 Mivel láttya a' nap tündöklik, melegít,
 Mindent a' mire néz éltett, és nevelít,
 Azért tarttya, hogy az légyen a' Teremtő,
 Mert ereje által minden áll, 's minden nő.
 Ha aztat nem hinné, nem - is képzelhetné,
 A' napot Istennek lenni nem vélhetné.
 Bár e' szavat Isten! nem érti mit téfzen,
 Képzelődésébe még - is mást nem vélzen.
 Hanem egy olyan Főt, és erős hatalmat,
 Ki mindent teremtett, és ad állodalmat.
 Vannak vad emberek, kik a' tsillagokat
 Imádgyák, vagy hóldot, 's élő állatokat.
 Ezek - is mint azok, színtén úgy ítélnék,
 Ezekben Teremtőt lennie ōk vélnek.
 Ha a' Canibalok, és a' Druidesek,
 'S több illy vad emberek, kik nem értelmesek,
 Mivel az erdőkben laknak bollyonganak,
 A' nagy Úr Istenről semmit sem hallanak,
 Még - is természettül egy ollyat képzelnek,
 Ki mindent teremtett, 's oka, hogy ōk élnek;

Ugyan miként lehet olyan esze veszett,
 És a' Nagy Istenrül, úgy meg - felejtkezett
 Egy Keresztény ember, a' ki - magát böltsnek,
 Tarttya, 's Mesterének, minden jó erköltsnek?
 A' ki minden féle szép tudományokat
 Tanúlt; mert halgatott jó oktatmányokat,
 Sőt szelíd keresztény szülőkötől származott,
 Kiket Isten féles, 's jó erkölts halmazott.
 Miként lehet, mondom; olyan bóldogtalan,
 De nyilvánban szóllok, olly bolond, oktalan,
 Ki maga jót tévő Istenét tagadgya,
 Szánt szándékkal lelkét az ördögnek adgya?
 Ama Philosophus, és tanúlt Socrates,
 Nagy Sándor Mestere bölts Aristoteles,
 Mind a' ketten ezek pogányok valának.
 Ők sok Istenekről semmit sem tartának.
 De tartottak lenni, egy olly nagy Miféget, (*)
 A' melly teremtette ezen közönfséget. (**)
 Ha a' pogány Böltsék így elmélkedhettek,
 És egy Teremtőtől így vélekedhettek;
 Mért így egy Keresztény tudós Philosophus?
 Nem elmélkedhetik? rozfszabb mint Etnicus?
 Tudgya a' szent Írás mit foglal magába,
 Nem kételkedhetik Istennek szavába.

(*) A' Mifégen értődik itten azon Philosophusi terminus:
 Ens supremum, az az: leg - felsőbb Valóság, mellynek
 másnak nem lehet lenni, tsak az Úr Istennek.

(**) A' közönfségen értetődik Univerfum, az az: A'
 Világ.

Olvasta - is abba mind a' Prófétákat,
 Mit írnak, szint' úgy az Evangelistákat,
 Moyses első könyvét leg - alább forgatta,
 Hogy Isten van, első versébül láthatta.
 De az illy meg - romlott szívű Philosophus,
 Ki több mint akár melly leg-rofszab Ethnicus,
 Tagadgya és kiált, hogy nintsen szent Írás,
 Mellyet annak tartunk, olly mint Afzfony írás.
 Az nem-is más, hanem Papok költeménnye,
 Mert ez által tolik ezeknek erszénnye.
 Hallod Philosophus! te tsak mōtskolódol,
 Káromkodol, és nem argumentálódol,
 Nem folynak szádból - ki bōlts Sylogismusok,
 Hanem tsak ostoba nyálas Sarcasmusok.
 Hogy nintsen szent Írás, nem elég mondani,
 De meg-is kelletik azt bizonyítani.
 Mert egy bolond fokkal többet el - tagadhat,
 Mint sem száz Bōltseknek szava bizonyíthat. (*)
 Mutassad-meg tehát; hogy nintsen szent Írás,
 Tsak Papok gondolták, olly mint Afzfony írás.
 Régi Nemzeteknek a' Historiáját,
 Hifzed! nagy tetteket fok vitéz próbáját,
 Mert azokat írták tudós nagy Authorok,
 Critizálták, 's helybe hagyták bōlts Censorok.
 Helyes okod vagyon! de a' Profétáknak,
 Mért nem hifzel? és az Evangelistáknak?

(*) Az az deákul: Plus potest unus stultus negare, quam
 ventum sapientes affirmare. Commune proverbium.

Az Apostoloknak szent hírdetéseit,

Mért hogy bé nem vészéd sok szép leveleit?

A' szent Atyákat-is mond! mért nem halgatod?

A' kiknek az Isten nagy tudományt adott,

Vallyon Herodotus, Péter Apostolnál,

Hiresebb Doctor - é? vagy szent Agostonynál,

Tán Horatiusnak szebbek az ódái,

Mint bölts Salamonnak az ő szép példái.

Alább valók lesznek az ő énekei,

Mint Virgiliusnak Páfztori versei.

Jobban írt - é szent Pál mint Julius Caesar?

Ó jó Philosophus! eszed ugyan hol jár?

Hogy ha hiszel azon Világ emberinek,

Mért nem hiszel ezen Isten Böltséinek?

A' kiknek szent Lelke vezette kezeket,

És szent fúgallása intézte ezeket.

Kilentzven nagy Böltsék ez írást vizsgálták,

Kik-is aztat szentnek, 's helyesnek találták.

Sok szent Atyák vóltak ennek meg-fejtői,

Nemzetek közt' Isten' szava hírdetői.

Hiszi - is az egész kereszténység eztet,

Mert igaz; szent száján a' mit ki-eresztett,

El - múlik a' világ, te - is! 's a' te nyarad,

De az Isten szava örökké meg-marad.

Nó jó Philosophus! botssád - meg nyelvedet,

És nékem ezekre ad feleletedet.

De meg-átalkodott, és semmit sem hiszen,

Más Philosophusi pontra megint viszen.

NYOLTZADIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius tovább-is folytattya ezen dologról maga ítéletét, bé-is fejezi aztat.

Már most hogy van Isten, maga - is állítja,
 De az ő hatalmát nagyon le - szálítja,
 Mert hogy a' Világot teremtette, mondgya,
 De teremtésére nem vólna már gondgya.
 Hanem a' természet már most mindent tenne,
 Sem jóért, sem rosszért számot ő nem venne.
 Mivel nem illene ilyen nagy Felféghez,
 Hogy látna illy alá való tsekélységhez.
 Így tehát Deista lett az Atheusbúl,
 Szamárvólt, ökör lett e' Philosophusbúl.
 Több ökrök - is vannak, kik így mint ő bögnék.
 Ki csákó, ki szilaj, kit neveznek rőtnek.
 Épen ilyen ökör a' Naturalista,
 Bruderje pedig az Indiferentista.
 A' Frantzok ezeknek kenyeres pajtási,
 De még kárhuzatosb azok bódulási.
 Ilyen négy ökrökön lehetne szántani,
 De kemény ostorral kellene bántani.
 Mert azok egy aránt nem vonnák az ekét,
 Kívánnának többet mint sem egy esztekét.
 A' szántó vast mivel nagyon bé - fároznák
 Mert a' száraz gyepről kaluzsába hoznák.

Nem tsuda, ha görbén esne a' barázda,
 Mivel e' négy ökör felette garázda.
 Tsak had kérödzenek, nem fogom járomba,
 De illy kérdést vetek elikbe azomba.
 Jó Deista Uram! kóborlatsz te merre,
 Kérlek szeretettel feleljél - meg erre.
 Híszed! hogy van Isten, 's lakik ez az Égben,
 Egy meg - foghatatlan örök ditsőségben.
 Híszed! e' világot, hogy ő teremtette,
 Sok szép teremtménnyel fel - ékesítette.
 Minden teremtsési között leg - főbb szépe
 Az ember; mert az ő hasonlatos képe.
 Ezt teremtsési közt meg - különböztette,
 Bölts munkállásának remekévé tette.
 Ezeket el - hívén; mond - meg : ha szükfége
 Vólt - é az Istennek, vagy kötelésfége ;
 Hogy ezen világot teremtsse, és embert?
 Több vad állatokat, fákat, füvet, kendert?
 Meg - kell azt vallanod, hogy öröktül fogva
 Isten vólt, 's hatalma nem vólt határozva.
 Ez által hatalma nem nőt 's ditsősége,
 Mert meg - foghatatlan, 's olly nagy Istenfége,
 Hogy ahoz több nagyság, több erő nem férhet,
 És fogyatkozást - is semmikép' nem érhet.
 Hogy ezen világnak esett teremtsése,
 Nints más oka, hanem e' vólt szent tettzése.
 Ha nem - is alkotta vólna e' Világot,
 Meg - tartotta vólna azon Méltóságot.

Hogy pedig az embert abba teremtetten,
 Az ő véghetetlen szeretete tette,
 Mért járult hozzája, ezen nagy kegyelme,
 Azt meg-nem foghattya semminémű elme.
 Lelket adott néki, hogy ő idvezüllyön,
 Szent ditsőségébe vele részeseüllyön.
 De azt nem akarta, hogy azt ingyen nyerje,
 Munkálatlan égefz éltét el-heverje.
 Adott néki törvényt, 's parantsolatokat,
 A' mellyeket könnyen meg-tarthat ollyakat.
 Ellenbe meg-mondá, hogy ha meg-nem tarttya,
 Öt érdeme szerint el-is kárhoztattya.
 Már hogy ha az embert ő idvezíteni
 Kívánnya, nem pedig lelkét el-veszteni;
 Hogy ne vólna gondya tehát az emberre?
 Most örömet hallom, hogy mit felel sz erre.
 Meg-is némúlt mint hal itten a' Deista,
 De helyette fel-ált a' Naturalista.
 Ez-is szint úgy böfög, de más külömbféggel,
 És ezeket mondgya nagy esztelenféggel,
 Vólt Isten öröktül! vagyon, fog-is lenni,
 Tett-é ő valamit? tesz-é? 's fog-é tenni?
 Azt fenki sem tudgya, és nem-is tudhattya,
 Hol lakik? Mennyország hol van? nem mond-
 A' világ-is állott mindég, 's fog állani, (hattya.
 Senki sem-is tudná aztat el-rontani.
 Számtalan fok állat járkál ebbe vagy szál,
 Vizekbe, Tengerbe, még talán több úfzkál.

Magok Nemeibe ezek szaporodnak,
 Hímek Nyöstényekkel mivel párosodnak,
 Emberi Nemnek - is a' párosodása,
 Így esvén tenyészik, van szaporodása.
 De az emberi nem minden állatoknál
 Szebb, és nemeseb-is, díszesb minnyájoknál,
 Mert ennek lelke van, mellybül elméjébe
 Okosság öntetik, ész van a' fejébe.
 A' lélek ereje indíttya mozgásra,
 Nem mi rossz, de mi jó, olly meg - fontolásra.
 A' többi állatok mind néki szolgálnak,
 Okos észszel bírván mind alatta álnak.
 Természet ösztöne a' több állatokat,
 Nógattya, 's indíttya benne a' tagokat,
 A' földet a' szép nap láttyuk melegíti,
 A' jó tsendes esső a' hevét enyhíti.
 Ettül nevel a' föld fűvet virágokat,
 Mellyekkel élteti számtalan barmokat.
 Nem mástól a' fák - is tsak ettül zödülnek,
 Mellyekbe repdeső állatok örülnek.
 Minden féle Virág maga neme szerint,
 Ád az ornak szagot, szemnek gyönyörű színt.
 A' fák virágjai gyümölcstököt hoznak,
 Mellyek nem-is kevés hasznokat okoznak.
 Mert ember szájának tetzenek ízei,
 Sok barmoknak pedig éltető étkei.
 De hogy ha érkezik Boreásnak szele,
 És eztet követi az esztendő tele,
 Ennek fagyos Dere benne olly nagy kárt tesz,
 Hogy mind öszve fagynak, végtére mind el - vesz.

Így az állatok-is, hogy ha el-vénülnek,
 Belső részeikbe, tályog, 's métely gyűlnek.
 Minden erejeket ezek el-fogyasztyák,
 A' vért, az ereket benne ki-fzárasztyák.
 Meg-döglenek, ki-megy testekből a' pára,
 'S az éhes ebeknek jutnak a' fogára.
 Az embernek sokkal több esete vagyon,
 Hartzokba meg-ölik, vagy-is ütik agyon.
 Vagy-is hofzszú éltét követi öregség,
 Mellyet meg-környékez fok-féle betegség.
 Ez ött addig gyötri, és addig kínozza,
 Miglen a' fejére a' halált nem hozza.
 Meg-hal, de lelke-is meg-hal a' testével,
 Úgy el-múl, mint a' füst, teste el-estével.
 Mert ugyan ki látott, lelket idvezülni,
 Inkább e' mondáson el-kelletik hűlni.
 Mert az Úr Istennek nints reá szükfége,
 Ha jól élt, ez az ő minden nyeresége.
 Ha pedig roszszúl élt, hogy el-kárhoztatná,
 Egésfeges elme, ezt miként mondhatná.
 A' Felsőfeges Isten véghetetlen jófág,
 Nem fér hozzá illy nagy kegyetlen roszszafág.
 Ki-mutathattya-meg, a' pokol hol légyen,
 És abba a' lélek, merre. 's miként mégyen.
 A' mint élt, úgy vette hafznát életének.
 Ha roszszúl élt, nem vólt jó dolga testének.
 E' világba minden függ a' természetül,
 Mind élet, mind halál, rendeltetik ettül.

Meg - nem gátolhattya senki - is folyását,
 Inkább tsudálhattya az ő munkálását.
 Öröktül így vólt ez, így - is fog maradni,
 Máskép az elmének nem - is kell fáradni.
 Óh Naturalista! mint jó Akaróval,
 Szóllok veled, 's várlak egy ló vakaróval.
 Látom, pokolvaras észeddel a' tested,
 Meg - vallom! fajnállom ebbe lett meg-ested.
 Hidgyed hogy testedrül azt majd le-vakarom,
 Mert gyógyulásodat szívembül akarom.
 De hogy ha öröktül bolond vóltál, 's vagy-is,
 Nehéz lesz a' Curád, mert bolond maradtz-is.
 Még - is ha öröktül nem vagy meg - bódulva,
 Bízd reám magadat, lészesz meg-gyógyúlva.
 Hanem a' hajadat le - borotváltatom,
 És a' fejed búbját trepaniroztattom. (*)
 Mert a' Pia Mater, vastag bolondfággal, (**)
 Vagyon bé - takarva, 's nagy ostobafággal.
 Vakarómmal aztat szépen le - vakarom,
 És egészségesebb észszel bé - takarom.
 E' nyavalyát reád Illuminatusok
 Ragasztották; mert járt te körültedd fok.

(*) Midőn valakinek annyira fáj fejének belső része, hogy feje koponyáját fel - kelljen emelni, ehez egy vas eszköz vagyon, melly Trepanumnak nevezetik, azért mondatik a' trepanirozás.

(**) Pia Mater, azon hártya, melly bé - foglalja az agyvelőt.

Hozzá fogok tehát a' gyógyításodhoz,
 Illyen dozisokkal látok te bajodhoz.
 Meg-vallod: van Isten; nints - is ez másképpen,
 Öröktül fogva van, lesz-is, mondod szépen.
 Véghetetlen jófág! ezt - is jól ki - teszed,
 Nem fér rosz hozzája! mind helyesen veszed.
 De felőle ezt - is kell néked tartanod,
 Hogy ő mindenható, meg - kell azt vallanod,
 És melly véghetetlen jófágú, 's kegyelmű,
 Szint olly igazfágú, és olly nagy értelmű.
 Mert ha meg - esméred egy tulajdonfágát,
 Meg - kell adnod néki minden Méltófágát.
 Mivel ő ezeket magába foglallya,
 Ki eztet nem hiszi, magát az meg - tsallya,
 Sőt ezek nélkül ő Isten se lehetne,
 Szád tudom illy morgást, hogy nem-is tehetne.
 Már ha mindenható, mindent - is tehető,
 E' nagy hatalmával mindent teremthető.
 Ezen erejével mindent el - is ronthat,
 Semmivé teheti, és nem csak el - bonthat,
 Azért nem csak hazudtz; hanem káromkodol,
 Mikor e' Világról te úgy gonolkodol.
 Hogy öröktül fogva áll ez, 's fog - is álni,
 Ebbe a' természet mindent fog munkálni.
 Tsak Istent illeti e' nagy tulajdonfág,
 És nem a' Világot, a' melly tsupa hívfág.
 Úgy mint Mindenható eztet teremté - is,
 Szent tettése szerint el - törülheti - is.

Hogy ő teremtetted, olvasd a' szent írást,
 Fel-találod annak elein mingyárást.
 De te a' szent írást tán tréfának veszed,
 És hogy nints-is, aztat véli tompa eszed.
 Hogy pediglen vagyon, azt fellyebb ki-tettem;
 A' hol pajtásiddal én számot vetettem.
 Sokat gagyogsz 's minden szegletbe, kutatol,
 Valóságot még-is fehol se mutatol.
 Egy Túdós ha mit mond, 's azt meg-nem próbállya,
 Túdósok száma közt helyét nem talállya.
 Mondod, hogy öröktül fogvást a' természet
 Munkál, és hogy ebbe nem lesz el-enyészet.
 Így a' természetet te Istennek teszed,
 Mert öröktül fogva a' lételet veszed.
 De nézd a' számtalan fok természeteket,
 Nem de nem el-bámúlsz? szemlélvén ezeket.
 A' hal vízbe lakik, a' vad az erdőbe,
 A' férgek a' földbe, madár levegőbe.
 Mindeniknek más más az ő eledele,
 Honnan van annyi fok természet vétele?
 Egy fő természetnek, kelletik hát lenni,
 A' mellybül ezeknek kelletik ki-menni.
 De mellyik az? mond-meg! hogy meg-esmérhesem
 Szemedre hogy roszszúl beszélsz, ne vethessem.
 Meg-némúltál, halgatsz, nem tudsz mit szólani,
 Én tehát te néked meg-fogom mondani.
 Ezen fő természet maga a' Nagy Isten,
 Örök ditsőségben, ki-lakik az Égben.
 A' természeteket ő maga osztotta,
 Teremtéseinek hogy őket alkotta.

Szent ereje által, mind ezek munkálnak,
 Tsak tetzése tartya, hogy még ma-is álnak.
 Vessed szemeidet bár erre, bár árra,
 Minden felé fogod vetni tsak tsudára.
 Tekintsed a' napot, holdat, tsillagokat,
 Melly szép rendel teszik magok futásokat.
 Minden állatokat, és minden férgeket,
 Melly helyesen ejtik a' magok művöket.
 Ezt mind nagy tsudáknak kell néked tartanod,
 Nem más, hanem Isten téfzi, kell mondanod.
 A' természet semmi tsudákat nem tehet,
 Valamit ő munkál, tsuda nem - is lehet.
 Természeten felül való minden tsoda,
 Ki ezeket teszi, mond - meg hát, kitsoda?
 A' tsudák meg - szüntek, tudom azt feleled,
 De ha a' lélekre szemeidet veted,
 Mond - meg! hogy a' testel e' miként egyesül,
 Fesd - le ábrázattyát; mond - meg! benned mint ül.
 Az emberi elme ezt meg - nem foghattya,
 Annál inkább, mivel tsuda, nem tudhattya.
 A' sem igaz tehát, a' mit te most mondol,
 És valamit errül korpa eszed gondol.
 Tudom; az állatok henyélve nem álnak,
 Hanem természetek szerint ők munkálnak,
 Láttjuk a' méheket, melly szép munkát tesznek,
 Különös formájit a' madár fészkeknek.
 Minden állatoknak van - is természete,
 De itt az a' kérdés, hogy azok' kezdete-

Honnan van? ki adta? öröktül nem lehet,
 Mivel a' természet örököt nem tehet.
 Maga az Úr Isten csak öröktül való,
 Valami teremtés múlandó, 's meg-haló.
 Hol lakik az Isten? hol van a' Menyország?
 Kérded a' poklot-is, be nagy ostobáfág.
 Határozott elme az Isten Nagyfágát,
 Soha nem tudhattya, Mindenhatóságát.
 Semmit sem közlött ő, velünk emberekkel,
 Rothatandó, hitvány mulandó férgekkel.
 A'hol ő maga van, ott van szent Országa,
 Ez az őtt hívőknek örök bölcsőség.
 Hidgy benne, és tartsd-meg az ő törvénnycit,
 Had-el állatásid, ördög ösvényeit,
 Így bátran futhatod, életed pályáját,
 El-nyered üdvesfég ditső koronáját.
 De Naturalista ha végig meg-maradsz,
 Hollégyen a' pokol, hidd-el, hogy rá akadsz.
 Nem léfzen szükféged Cambiaturára,
 Nem-is fogsz költeni egy pénzt-is postára.
 A' Kormos Angyalok majd-el repítenek,
 És kabinétyekbe meg-melegítenek.
 Ennek már meg-mondtam, valamit akartam,
 Tán ló vakarómmal jól meg-is vakartam.
 Indiferentista áll mostan előttem
 Töltésimet pedig amárra ki-lőttem.
 Jó hogy vele fokát én nékem puskázni
 Nem kell; mivel könnyű őtet meg-alázni.
 Mert idæájiban ő felette szegény, (gény.
 És olly könnyű, bár mint mellyik hornyák le-

Ide's tova ugrik mint ama lajt féreg,
 Nem tudgya a' mit tart, hogy a' tsupa méreg.
 Mert ő aztat tarttya, hogy kélsz mindent hinni,
 Ezen fok féle út egy tzélhoz fog vinni.
 Keresztények között léfzen ő keresztény,
 De Török Országba más már a' hit törvény.
 Ott tartani fogja immár az Alkoránt,
 Mekkába - is el - megy, és téfzen Caravánt.
 Ha Amerikába talál tévelyedni,
 A' vad emberekkel ottan egyveledni,
 Ezekkel a' Napot fogja imádani,
 Fejét, térdét vélek ennek meg - hajtani.
 A' Zsidókkal pedig majd Messiást várja,
 A' bolondok tántzát látni; hogy ez járja.
 Ő a' köpönyegét mindenkép' forgattya,
 Bolondlág maszlag a' fejét bolgattya.
 Azért - is okossan vele éppen banni
 Nem lehet: hanem tsak meg - kelletik szánni.
 Eret szükség vágni mind nyelvén homlokán,
 Hogy ha ez sem használ, kérni kell azután
 Könyörülő Istent, hogy meg - világítsa,
 Kegyelmezen néki, jobb útra fordítsa.
 Már most esztrengámra jönnek itt a' Frantzok,
 Futhatnak veszfzömön mert igen virgantzok.
 Még nagyobb büntetést ök érdemlenének,
 Ha határa vólna Isten kegyelmének.
 E' Mennyei Felfég, jobbúlasok' várja,
 Kegyelmebül öket ő ki sem - is zárja.

Ha bűnök el-hagyván még magokba térnek,
 Szőr zsákba öltözvén botsánatot kérnek.
 'S a' Ninivitákat fogják ők követni,
 Lelkeket nem fogják kárhozatra vetni.
 Vajha illy fugallás főgná - el szíveket,
 Jobbra változtatnák kezdett életeket.
 De meg - átkodott tán az ő szívek már,
 Meg - jobbíthatatlan lesz lelkeken e' kár.
 Miólta Világ áll, senki gonofszabbat
 Nem tett ő náloknál, sem átkozottabbat.
 Elsőben tagadgyák ők a' nagy Úr Istent,
 Hogy mindent teremtet, álnak ebbe ellent.
 Naturálistákkal itt edgyütt tartanak,
 Náloknál a' Népek, de többet ártanak:
 Mert azok magokba tartják a' mit hisznek,
 Hogy mások azt hidgyék, senkit rá nem viznek.
 De Frantzok a' Népet fok tündérfégekkel
 Vakíttják, bíztattják gyönyörűségekkel.
 Ragyogó szín alatt a' vad szabadságot,
 Hirdetik előttök mint leg - főbb jófágot.
 Természet szabaddá mondgyák őket tette,
 Nem mástól tsak tőle ki - ki eztet vette.
 Egy ember olly ember valamint a' másik,
 De ha jóba foga mint mássé, nem vásik.
 Sőt ha járma alatt másnak nyög, 's tüle füg,
 Illyen már nem szabad, mert lábán vagon nyüg.
 Illy átkozott hamis Principiumokkal
 Vakíttják a' népet, nagy álnokfágokkal.
 Köz nép nagyobb része úgy - is tsak tudatlan,
 Bé - szívja e' mérget az - is ki ártatlan.

Ezen tanításnak külső színe fényes,
 A' Frantz nép pediglen magába-is kényes.
 Fényesége tetzvén, ezt mingyárt bé - veszi,
 De éppen ez által magát rabbá teszi.
 Az ő Túdósaik, hogy tzellyokat ériék,
 Egy mérővel a' vad szabadságot mérjék,
 Mondgyák: hogy a' Vallás Papok költeménnye,
 Melly ember szívének kínozó kelevénnye.
 Nem szükség, azt tartják, Királyok legyenek,
 Mindent akarattok szerént, hogy tegyenek.
 Mert mint más emberek ők - is olly emberek,
 Nem illő fügjenek tőle fok ezerek.
 Philosophiájok ellen itt fel - kelek,
 Mint erőm engedi szembe szálók velek.
 Ki - takarom annak minden hamisfágát,
 Meg - mutatom szemre belső álnokfágát.
 Hogy van Isten, aztat fellyebb meg - mutattam.
 Hogy mindent alkotott meg - bizonyítottam.
 A' természetet - is, hogy ő teremtetete,
 Minden mire nézünk léttét tőle vette.
 De állatásimat hogy ha ők meg - vetik,
 Meg - tzáfolás nélkül helytelen nevetik,
 Bátran itt ki - mondom, hogy ők bálványozók,
 Örök kárhozatot népeikre hozók.
 Míg Moyfes Istennel a' hegyen múlatott,
 Kitől - is kezébe két tábla adatott,
 Arany borjút addig a' népe öntetett,
 Egy magas ofzlopra ez fel - is tétetett.
 Látván Moyfes ; népe tántzol körülötte,
 A' Táblákat mingyárt a' földhöz ütötte.

Mérgelődött, látván Izraél bálványoz,
 Istennek e' borjút lennie arányoz.
 Nagyobb bálványozók fokkal - is a' Frantzok,
 Botránkofztatóbb - is ezeknek a' tántzok.
 Mert ők egy fiatal leánykát, de szépet,
 Ofzlopra emelik, 's ez eleven képet
 Tartyák szabadságok Isten Afzfzonyának,
 Mondgyák nints határa az ő hatalmának.
 E' pediglen mutat búja tekéntetet,
 Mivel fél-mesztelen, illy fel-öltöztetett.
 Tisztelik nagy öröm kiáltások között,
 Talán azért? mivel fajtalan öltözött.
 A' Karmannyól (*) tántzot körülötte járják,
 De itt szeméremmel szemek bé nem zárják.
 Ünnepest így tartyák vad szabadságoknak,
 Híre fints közöttök az imádságoknak.
 Az igaz Papokat országból ki-üzik,
 De a' kik egyaránt a' rozst velek füzik,
 Meg-hadgyak, és hitet kell nékik le-tenni,
 Hogy velek Karmanyol tántzba fognak menni.
 Szabad- is ezeknek már meg-házasesodni,
 Mert úgy mond: Világnak szükfég fokasodni.

(*) A' mostani új formába önterett Frantziák, egy új tántzot gondoltak-ki, eztet ők Karmanyolnak nevezik, egymás kezét fogván kerékbe tántzolnak szabadságok fája, vagy - is Isten Afzfzonyok körül. Ezen tántz nótájára egy éneket akkor énekelnek, a' mellyet az általok meg-ölettetett Királynéjok ellen munkáltak, a' mellybe tsak Madam Capétnek nevezik ötet.

A' szabadfág fáját, fok helyen ültetik,
 Melly alá az iffiú nép egybe gyűjtetik.
 Itt-is az ünneplés véghez tsak úgy mégyen,
 Hogy szabad mindennek akár melly rosz tégyen.
 Nints az Úr Istennek sohol - is Temploma,
 Es szent ígénének sem híre, sem nyoma.
 A' vad szabadfágnak áll synagógája,
 Mellybe élesztetik a' nép babonája.
 Búja 's szabad élet itt predikáltatik,
 A' Nagy Úr Istenről egy szó sem hallatik. (gyen.
 Mondgyák ; hogy egy ember, mint más, olyan lé-
 Illő egy úgy mint más mindenbe részt végyen.
 Egy szabadfágban - is kell nékiek lenni,
 Külömbféget köztök nem kelletik tenni.
 Igaz: minden ember testbül, lélekbül áll,
 Nints szárnya, lábán jár, levegőbe nem száll.
 Hogy ebbe egymáshoz hasonlók, úgy vagon,
 Frantzok Systemája még-is tsalárd nagyon.
 Mert az emberi Nem hogy meg - szaporodott,
 Az Úr Isten nekik Vezéreket adott.
 Szabott törvényeket, mellyeket meg - tartsák,
 És a' Vezéreknek fejeket meg - hajtsák.
 Békók e' törvények koránt sem valának,
 E' Felsőgtől azért nem - is adatának ;
 Hogy emberi Nemnek szabad akarattya
 Ne légyen, és rabfág légyen állapottya.
 De szabadfágával hogy viszsa ne éllyen,
 Adott törvényeket, és hogy tőle féllyen.
 Vezérek vigyáztak meg - tartatásokra,
 Hogy ne juthassanak kárhoztatásokra.

Utóbb e' Vezérek Királyokká lettek,
 Sokan Császárokká, mert érdemet tettek.
 De azért, hogy ők illy néven neveztetek,
 A' törvényt tartani le - köteleztettek.
 Már kérdem : Frantzok közt a' hatalom egy - é?
 És a' szabadság - is nem különbözik - é?
 A' Nemzeti Convent mért állott tehát fel?
 Ha egy szabadsággal mindennek élni kell,
 Azon Tanáts, melly áll öt száz személlyekbül
 Mit jelent? mért nem áll az egész Nemzetbül?
 Nem de a' Conventel, ezek Ministerek,
 A' kik szabadabbak mint a' pór emberek:
 Hatalmassabbak - is, szabnak törvényeket,
 Terhesseket pedig, 's nagyon keményeket.
 Ezen törvényeket melly pólgar ált - hágja,
 Az ollynak Gvilotin, mingyárt nyakát vágja.
 Már minden polgárnak szabad - é ezt' tenni,
 A' mit ezek téznek? olly erősnek lenni?
 Tudgyuk; hogy nem szabad, tehát a' szabadság
 Hamissan festetik köztök, melly álnokfág.
 Mondgyák: nem hamissan, mert minden Minister
 Polgár nevet visel, mint minden más ember.
 Éppen ezen nével vakíttják a' népet,
 És ez alatt raknak nekik fogó lépet.
 Mert mért a' polgárok tehát nem egyenlők?
 Mért hatalmassabbak köztök néhány száz fők?
 Szép szabadság! mivel ezek fokkal bírnak,
 Kik alatt fok ezrek mások nyögnek, sírnak.
 Ezen szabadsággal ők magok Királyt,
 De inkább mondhatni magok édes Attyát

Meg - ölték; bé - hozták a' vad szabadságot,
Hogy így üzhessenek minden roszszaságot.

Szintén így bántak ôk, a' Királynéjával,
Országoknak kegyes 's kegyelmes Annyával.

Nem akartak, mondgyák, lennie jobbágyok,
Fejedelem nélkül lágyabb lesz az ágyok.

Ôh ezen polgárok mint meg - vakítottak!
Mert igaz rabfágra mostan adattattak.

Elégtelen vagyok, e' Fejedelmeknek

Hogy ki - tegyem számát azon kegyelmeknek;

Magok jobbágyihoz, mellyeket mutattak,

Mint Víznek árajait fejekre folytattak.

Téyzem: hogy lett volna némely rövidfégek,

(Noha nem vólt) nyomták volna nehezfégek,

Kelletett - é mingyárt gyilkosoknak lenni?

Fel - kenett Fejekkel így bálni, így tenni,

Meg - tiltva vala - é a' kérelem úttya?

Nem álla - é nyitva a' kegyelem kúttya?

Ha mit szenyvedtek - is, tsak egytúl szenyvedtek,

Esedezni hozzá mindenkor mehettek.

Ezen Király pedig olly kegyelmes vala,

Hogy ô jobbágyiért mind éle, 's mind hala.

A' Királyné vélek mindég kegyessen szólt,

Elég! hogy Mária Thrésia lánya vólt.

Míg a' Király éle jobbágyinak vére

Nem öntetett; soha halált egy sem ére.

Mostan egynéhány száz Fejedelmek vagyon,

A' kik e' nemzetet sanyargattyák nagyon.

Ezek mind polgárok, polgárokat nyúznak,

A' nagy szabadság közt rajtok fokot húznak.

Nem tudgyák, kegyelmet kitül, 's hol kérjenek,
 Avagy igazfágot melly móddal érjenek.
 Mint fok bábák között a' gyermek hogy el-vefz,
 Instáns polgár itt - is, olly elég - tételt vezf.
 Nem-is lehet máskép, mert mind Tyrannusok,
 Mennyit ölettek - meg, számlálni vólna fok.
 Mert a' Gvilotintúl annyi nyakasztatott,
 Hogy vérek Párisba malmokat hajthatott.
 Még most sints szūnete ezen gyilkosfágnak,
 Illyen a' gyümöltse a' vad szabadsfágnak.
 Tsudátni kelletik, egy illy bölts Nemzetet,
 Illy gonofzfágokra, mint vetemedhetett.
 Jól tudgya a' világ az ő Mentorait,
 Én sem nevezem - meg azok Authorait.
 De intem; hogy ki-ki magát ójja tőlök,
 Mert szent igazfágúl mondhatom felölök:
 Hogy ők új Sodomát, és nem mást építnek,
 Mellyel Acheronba fok lelket merítnek.
 Vagyon ő nékiek még - is szabadsfágok,
 Melly minden keresztényt rettentő Vadsfágok.
 Mert szabad az Istent, 's vallást meg-tagadni,
 Bújasfágra, 's minden roszra magát adni.
 Mentsen - meg az Isten illyen szabadsfágtól,
 Jutalmat pokolba vehető rabfágtól.
 Colléga Uraim, mostan már hallották,
 A' miket mondottam, tudom meg - fontolták.
 Által láthattyák hát, forsa embercknek,
 Hogy, és mért változik, 's mi oka ezeknek.

A' díb dáb könyveknek az ő olvasása,
Mérget önt a' főbe oda bé-hatása.

A' testnek tagjait egészszén bé-follya,
Erőszakkal mérgét a' szívbe bé-tollya.

Hogy ha pedig egyszer a' szív immár mérges,
Akkor minden tagok, még az ész-is férges.

Már a' jóba soha sem leszzen álandó,

Hanem gonofzfágra, nem tsak lesz hajlandó,
De üzni-is fogja, míg torkig nem merül,

Végre kárhozatra szegény lelke kerül.

Ezen káros könyvek, a' vad szabadságot

Óltyák-bé szívekbe, mint annyi jófágot.

Az Isten hatalmát meg-alatsonyíttják,

Természetnek mindent, a' mi lett álíttják.

Embernek a' lelke, hogy meg-hal a' testel,

Vólna mint a' marhák tsak olyan esettel.

Mogy ha az iffiak veszik a' kezekbe,

Olvasván meg-tartyák emlékezetekbe.

Mert tettzik ő nékik tündérzet festéke,

Mivel szabaddá lesz fenyítékek féke.

És így edgyik erre, a' más amarra fut,

Miglen kinek kinek a' része ki-nem jut.

Veszi-is mindenik, nints már segedelme,

Mert el-hadgya őket az Isten kegyelme.

Szülők tanításit ezek el-felejtik,

Egy gonofzból másba magokat bé ejtik.

A' rosz társaság-is még ezekhez járúl,

Ez-is veszedelmes portékákat árúl.

Ezek az okai a' fok változásnak,
 Ne tulajdonítsák ezeket ők másnak ;
 Egyedül magoknak, 's azon gaz könyveknek,
 'S a' rosz társaságba nyert fesletfégeknek.
 A' paraszti Nem-is ha ezeket látta,
 Eleint ez ugyan tsak a' száját tátya;
 De végtére ezen példákat követi,
 A' jó intéseket, kérelmet, meg - veti.
 Mint a' szilaj marha rugdos minden - felé,
 A' vad szabadfágnak módgyát veszi elé.
 Kortsmáról kortsmára mégyen, korhelykodik,
 Gyilkol, oroz, a' hol lehet tolvajkodik.
 Miglen fok közülök vagy akasztó fára
 Nem kerül, avagy - is hóhér pallosára.
 Itt Philosophusok! ketekhez fordúlok,
 Nem mással, hanem e' kéréssel járúlok.
 Valamerre ketek fognak jární kélñi,
 Ez árnyék világba miglen fognak élñi,
 Az iffiúfágot mindenkor oktassák,
 Mi a' rosz, mi a' jó, nekik meg - mutassák.
 A' rosz könyv melly nagyon veszedelmes légyen,
 Azok olvasása benne melly kárt tégyen.
 Esmérjék az Istent, és őtet imádgýák,
 A' Naturalismust kerüllyék, útfállýák.
 Szeressék a' Királyt, és a' Hazájokat,
 Így álgya - meg Isten őket minnyájokat.
 Többet akárt szólni, mert vólt már meg - hevült,
 De e' hevülésbe el - ájúlt, 's oldalt dült.

KILENTZEDIK PARAGRAPHUS.

A' Nótáriust ájúlásából fel-ébreztik, de nagyon roszszúl lévén, Klára feleségs Toty Dorkóért örömet küldene Gétzbe, de mivel már az elök számából ki-töröltetett, Szathmár Városába Feldtserért, az az: Borbélyért küld. Egyszersmind Toty Dorkónak-is esete le-trattatik.

Hogy a' Nótárius a' földön el-terült,
Minden, a' ki látta, nagy bánatba merült.
Azt vélték, hogy lelke ki-ment már testébül,
Mellyért majd mindennek köny tsordúlt szemert elevenféget színe nem mutatott, (mébül.
Halványfággal vala ortzája futtatott,
Szeme bé-vólt húnnyva, egy tagja sem mozgott,
Léleketet sem vett, mellyen vérek posgott,
Szóllott Szelíd András; orra meg-kékellett,
Ötet a' gutának meg-ütnie kellett,
Angyalos falunak a' Nótáriussa
Meg-fogta a' kezét, nézte a' pulsusa
Járna-é? fel-kiált! él! a' pulsusa jár,
A' szíve-is dobog, nézze akár ki bár.
Tsak el-ajúlt, nintsen néki egyéb baja,
Illyen ájúlható az ő egész faja.

A' konyhába vala Klára felesége,
 Nem tudta, Urának történt betegsége.
 Péntek nap vólt, épen egy ketsegét bontott,
 A' melly - is leg - alább nyomott ötven fontot,
 Meg - hallván a' lármát, bé - ment a' szobába,
 Látván kedves férjét lenni ájúltába.
 Kiáltott, húzzák - le minden ruházattyát,
 Fris vízzel öntözzék az ő ábrázattyát.
 Míg vetkeztetése ő néki meg - esett,
 A' Gyarmati kováts fris vizet keresett.
 Látván ajtó megett hogy egy kupa álna,
 Gondolta, hogy vizet abba majd találna.
 A' kupa fedelét lassan fel - emelte,
 Örvendett, hogy vízzel aztat tele lelte.
 Fel - kapta hirtelen, végig önté mingyárt
 Mint a' földön fekütt, de nagyon pórúl járt;
 Mert a' Nótáriust, látta, csíkok lepték,
 És hemzsegéseket egész testén tettek.
 Meg - ijedt a' kováts, szidta a' Csíkokat,
 Markával kezdette fel - szedni azokat;
 De kezei közül mind ki - tsifzamlottak,
 A' Notáriusra meg vízfsza hullottak.
 Félték, ha szájába be - találnak máfszni
 Rosz lesz; ha gyomrába fognak hadarásfzni.
 De szerentséjekre itt magához tére,
 Kedves Klárájátúl inni vizet kére.
 Adott néki: iván; kevéssé jobban lett,
 Száraz fejer ruhát magára mingyárt vett.
 Erre az ágyába ötet le - fektették
 Már nem - is lármáztak, nyugodni engedték.

Klára a' kovátsot itten meg-támadta,
 A' többi - is azért ötet pirongatta.
 A' mint tudta, magát ő tsak úgy mentette,
 Klárára támadott, mert nem jelentette,
 Hogy tsíkok vólnának öntve a' kupába,
 'S mért aztat nem tette inkább a' konyhába.
 A' midőn a' kupa fedelét fel - vette,
 Hogy tsík vólna benne, azt észre nem vette,
 Tsak egy fem mozdúlt - meg, tán akkor aludtak,
 Avagy a' fülökbe, ők egymásnak súgtak.
 Szólt megintlen Klára; de úgy meg - önteni
 Ki látta? egy kupa vizet rá dönteni.
 Tsak kováts ked, látom. nem tud orvosolni,
 Jobb - is, ha vasat fog mindég kovátsolni.
 Felelt; de jól esett, mert fel - ébresztettem,
 Mihent a' csíkokat reá eresztettem.
 Farkokkal az orrát, láttam mint tsapdosták,
 Nem a' víz, de ezek, őtt életre hozták.
 Szavát tsak halgatták, nem tudtak mit tenni,
 Látván Klára, dél van, ideje van enni.
 Frissen vendéginek ő asztalt terített,
 Bort - is pintzéjébe korsókba merített.
 Fel - is adott mindent mingyárt asztalára,
 Gazdálkodást bírta a' Collegájára
 Urának: ettek - is, jó hetye petyével,
 Meg - töltvén gyomrokat a' nagy ketsegével.
 Káposzta levébe főzte a' csíkokat,
 Szólt a' kováts, eszszük most a' Doctorokat.

Ezek támaszták - fel Nótáriusunkat,

Most pedig gyógyították ki - ürült gyomrunkat,
Szóllott Szelíd András, egyék ked jobb léfszen,
Miglen ilyen bolond beszédeket tészen.

Az asztaltól hamar, minnyájan fel - költek,
A' bőjt eleféggel mivel már meg - töltek.

A' Nótáriusnak ágyához menének,
Köszönetet a' jó ebédért tevének.

De iten csak hamar, megint meg - rémültek,
Mert nagyot kiáltott, a' mellyen el - hültek.

Hozzá futott Klára, kérdezte mi baja,
Hogy ilyen hirtelen esett olly nagy jaja.

Lelkem Klárám! szóllott, a' gyomromat szúrja
Valami; úgy tetszik, szívem - is ált' fúrja,

El - szenvedhetetlen fájdalmat szenvedek,
Úgy tetszik; hogy belső részembe szenvedek.

Jaj mingyárt meg - halok! megint fel - kiálta,
Nem vala sem fekte, sem ülte, sem álta.

A' Lazári Molnár, látván az ő kinnyát,
Szidta a' kovátsnak teste minden tsinnyát.

Szólt hozzá, ha meg - hal! oka csak te leszel,
Mellyért - is az Égtül nagy büntetést veszel.

Mert hogy a' csíkokkal meg - öntéd ortzáját,
Rá néztem, és tátva láttam lenni száját.

Bizonyyal vagy két tsík bé tsúfszott gyomrába,
Most mordossák, nem tud mit tenni kinnyába.

Mondá Csebres Mihály, e' másképpen nem lesz,
A' szegény Collegám majd ártatlan el - vesz.

Ki mondgya - meg! ötet miként segíthettyük,
Tsíkokat gyomrából ki hogyan vehettyük.

Szólt Pertzegő Mihály; tudom, hogy a' tsíkok,
 És ezekkel a' zöld, 's minden-féle gyíkok;
 Hogy az édes tejet, és hagymát szeretik,
 Ezzel lyukakból - is, őket ki-vehetik.
 Töltsünk hát egy tserép tálba édes tejet,
 Vessünk belé egy pár veres hagyma fejet.
 A' Nótáriusnak, kötelet lábára
 Kössünk, és vonnyuk-fel ött a' gerendára.
 A' tejes tál földön, feje alatt légyen,
 Táttsa-fel a' száját, majd mind abba mégyen
 A' tsík a' gyomrából, és így meg-szabadúl
 Minden fájdalomtól: mert mind a' tálba húl.
 A' kötél lábára, kezdték már hurkolni,
 Ketten meg-is fogták, kik fogják fel-tólni,
 Pertzegő Mihály vólt a' kötélt hurkoló,
 A' kováts, a' Molnár, pedig a' fel-toló.
 De meg-adá nekik itten bezzeg Klára,
 Konyhájába akadt egy jó hasáb fára.
 Glodány Urszult itten, házból ki-szólítá,
 Egy arannyal Klára ött arra indítá,
 Hogy verje - ki őket e' fával házából,
 Miglen a' tsíkokat ki-üzik Urából.
 Apját - is meg-öli Oláh egy aranyért,
 Klárának örömmel szolgált - is annyiért.
 A' hasáb fát itten kezébe - is adta,
 Maga a' moslékos dézsáját fel - kapta.
 Ha jól tudta verni othon a' fa Tókát,
 Rá rakta hátokra itt az Oláh kótát.

Kovátsot, a' Mólnárt, 's Vámost egyengette,
 Hamar - is házából, ki - űzte kergette.
 Mindenike a' mint a' szobából futott,
 Klára moslékjából mindeniknek jutott.
 Szólt Urzul, no már most üres a' ked háza,
 Jól viseltem magam, úgy - é suponyáza?
 Igen jól! köszönöm! szóllott hozzá Klára,
 Nem vonnyák Uramat már ök gerendára.
 A'szfzonyom! többit - is házadból ki - verem,
 Ha fáradtságomért, még illy bérem nyerem.
 Nem kell! emberféget mivel ezek tudnak,
 De azok gorombák, 's egész nap hazudnak.
 A' többit házánál meg - is tartóztatta,
 Mivel okossabbnak ezeket tartotta.
 El - mene a' kováts, Mólnár, és Vámos.
 A'szekérbe olly ló, melly leg-rofszabb hámos,
 Annyi ütlekeket nem vész - fel magára,
 A' mennyit Urzul kent ezeknek hátára.
 Mind a' hárma Urzult rútvál káromlotta,
 A' kováts mérgébe ezeket mondotta :
 Oláh! ha meg - látlak valamelly a' Vásárba,
 Tsengerbe, Medgyesen, avagy - is Szathmárba;
 Hidd - el! hogy a' költsönt néked vizsza adom,
 Nem mégy Komorzánba ép kézzel, fogadom.
 Törött karjaidat fogod vizsza hozni,
 Könnyen Tókát verni nem fogsz, 's harangozni.
 A' Mólnár háta - is kék vala, és dagadt,
 Bár brontes ember vólt, első vólt ki szaladt,
 Mészsziről kiabált, hogy boszszúját tölti,
 Ha Lázáriba jön farkát hátra költi.

Leg-jobban a' Vámos, dolgát szégyenlette,
 Mivel tiszttségbe van, azért nagyra vette.
 Hogy ötöt egy Oláh meg - merte dongatni,
 Két karját nem bírja olly nagyon lógatni.
 Meg-esküdt; e' dolgot hogy könnyen nem hadgya,
 Királyi Táblának eleibe adgya.
 Mert szólt: ez Actus majoris Potentiæ,
 Eztet egy Oláhtúl el - szenvedheti - é?
 A' Tyukodi Mestert kérte, ne fajnállya,
 És peremptorié, őtt certificállya.
 De e' meg-mondotta, hogy aztat nem teszi,
 Mert őtt - is meg - veri, azt a' hasznát veszi.
 Meg - páholt hátakkal végre haza mentek,
 Kétség kívül otton pályinkát rá kentek.
 Már az Útzán menvén, fenyegették Klárát,
 Hogy meg - adgyák néki a' mosléknak árát.
 De ő mind a' hármát már most tsak nevette,
 Vitéz Urszullyának vállát veregette.
 Urának fájdalmi ugyan tsak nem szüntek,
 Sok - féle látások, szemeibe tűntek.
 Mert hol fárkányt látott, hol pedig Medvéket,
 Hol pediglen Tigris, és több e' féléket.
 Most mingyárt meg - ölik, ne hadgyák, kiáltott,
 Orzája hol piros, hol halvány színt váltott.
 Nem - is szünt vólna - meg sok Fantaziája,
 De az Orosz Papnak vólt egy Tincturája;
 A' mellyet mint mondta, önnön maga munkált
 Theophrastesbe: ez arcanumra talált.

Egy itzés palatzkba egy meszfzely égett bort
 Öntött, 's híngett ebbe két kanál puska port,
 Kevert még ő ebbe tormát két kanállal,
 Hat tsere bogarat négy szarvas bogárral.
 Mind ezekre öntött egy meszfzely nyír vizet,
 Ezzel temperálta a' keserű ízet.
 Hét hétig a' napon eztet distillálta,
 Három újnyit apadt; ha aztat meg-látta,
 Színig meg-töltötte kender-mag olajjal,
 Eztet - is kevervén, jó avas juh vajjal.
 Újra distillálta: látván hogy szép zöld lett,
 Abból egy kanállal a' palatzból ki-vett.
 Szint annyi Terpetin olajt töltött vízfzfa,
 E' Tinctúrát nála fok nyavalyás ízfzfa.
 Használ ez azoknak, kik meg-bolondúlnak,
 Kik feregélyt szednek, fákról földre húlnak.
 Rosz feleségének ha ki ezt be adgya,
 Báránynak teszi ez, minden roszt el-hadgya,
 Keringős ökröket egészségre hozza,
 Lovakból rosz férgek ki-máfznak, okozza.
 Harmintz tseppet ebből nékie bé adott,
 Bé vételek után hamar el-szunnyadott.
 Gondolkozott Klára, hogy vele mint tégyen,
 És segítségére nékie mint légyen.
 Ha nem orvosolják, meg-hal, lehet vélni,
 Orvosággal pedig ő nem szokott élni.
 Sohajtott itt Klára, szólott: óh be nagy kár,
 Hogy az elők között Toty Dorkó nintsen már.
 Nyavalyáján tudom ő könnyebbítene,
 Orvosfág nélkül - is rajta segítene.

Minap - is melly könnyen ő rajta segített,
 Sem port, sem tincturát ő nem egyelített.
 Csak reá olvasott, és rostát forgatott,
 Már más nap ketek közt ő perolálhatott.
 De oda vagyon már, nints az élők között,
 Maga tudgya, lelke hogy hová költözött.
 Most már szóllok, szegény Toty Dorkó dolgáról,
 És szerentsétlenül történt Fatumáról.
 Dorkónak az Attya, vólt egy Vasas Német,
 De anyához házas hittel nem köttetett;
 Hanem ő Gyarmathon mivel Quartélyozott, (*)
 Únalmas órákban vele tréfálkozott.
 Magyarán ki - mondom, ő Zab gyermek vala,
 És csak esztendő s vólt, hogy anyja meg-hala.
 Gyarmathon - is szülte őtet e' világra,
 Így gyenge korába jutott árvaágra.
 Egy öreg kovátsné e' helységbe lakott,
 A' melly gyógyítgatott, fok bénát, fok vakot.
 De az egész Város felőle tartotta,
 Hogy boszorkány vólna, minden álította.
 Özvegy Afzfzony vólt ez, gyermeki nem vóltak,
 Mert ezek Urával régen már meg-hóltak.
 Dorkó anyja ennek lakott a' házába,
 Vele ott - is feküdt ő beteg ágyába.
 Nála meg-is ha' a, el - is temettette,
 Dorkót mivel szép vólt magáénak vette.
 E' nevelte őtet, tzifrán - is jártatta,
 Melly szép leánya van, mindennek mutatta.

(*) Ezen Gyarmath Szathmár vármegyébe vagyon.

Szép - is vólt, nem vala a' helységbe párja,
 A' tántzot - is mondták, hogy leg-jobban járja.
 Hogy boszorkány vólna nem mondták hejába,
 Leg - nagyobbak közül vala valójába.
 Még - gyenge korába ezen Mesterfőgre,
 Tanította Dorkót több más fesletfőgre.
 Tetzett - is Dorkónak, pompás palotákba
 Hogy magát találta, kárpitos szobákba.
 Étfzakákon vele el - repült meszfőzére,
 Maga társainak gyülekezetére.
 Ott vólt azon kastély, mellyrűl most szóllottam.
 Mellybe a' paloták vóltak, mint mondottam.
 Ragyogtak azokba fok égő lámpások.
 Fent épített karba ültek musikások.
 Látott ott fok tzipra Ūrakst, Dámákat,
 Kik viseltek fényes, és drága ruhákat.
 Szerette, ezekkel kogy társalkodhatott,
 Szép Gavalerokkal, hogy ő tanzolhatott.
 A' kik ő nékie complementiroztak,
 Jeges, 's más frissítő, italokat hoztak.
 Felette nagy szupé mindenkor adatott,
 Sok-féle tsemege asztalra rakatott.
 A' fok italoknak nagy vala bőfége,
 Ide gyűlt, azt vélte, a' világ szépsége.
 Mérges Afzfzony vala ezen vén kovátsné,
 Szomszédgyába lakott egy ajtatos Átsné.
 Jól tudta ez, hogy ő vólna nagy boszorkány,
 És hogy őtt dolgába segíti a' sítány.
 Sokat intette ez, hogy babonafágát
 Hagyná-el, ne űzné rűt boszorkányfágát.

A' szegény Átsnéra, ezekért fel-indúlt,
 Egyszer az udvarán lábáról le-is húlt.
 Az Ura ölébe szobájába vitte,
 Mert guta ütésnek eztet lenni hitte.
 Nagy fájdalmak miatt tapot sem mehetett,
 Sőt nem-is ülhetett, és nem-is feketett.
 Harmad nap mint féreg egybe gombolyodott,
 Mind keze, mind lába öszve sugorodott.
 Márakkor az Átsné mingyárt észre vette,
 Hogy fok intésiért ő ezt tselekedte.
 Az Átsné Urának, dolgát meg-mondotta,
 Melly fok kárt tett immár, mind elő hordotta.
 Mivel gazfágáról őt gyakran intette,
 Tsak azért mérgébül most kóldussá tette.
 Az Ura semmit sem tudott dolga felől,
 Jámbornak tartotta őt', mind kívül belől.
 Meg-tudván gazfágit e' nagy boszorkánynak,
 Írásba bé-adta a' Vice-Ispánynak.
 Szolga - Bírót küldött mingyárt inquireálni,
 Vádgya ha igaz-é, azt investigálni.
 Sok vólt itt a' Tanú, mert foknak tett nagy kárt,
 A' szolgabíró itt több időre nem várt.
 Még azon nap őtet meg-kaparíttatta,
 Egy rozsz talyigára fel-is tafzíttatta.
 Két hajdú Erdődre őtet el-kísérte,
 Egész addig lába a' földet sem érte.
 A' raboknak hamar lett Revisiója,
 Már elébb meg-esvén Inquisitiója.
 Irtóztató dolgok jöttek - ki ellene,
 Azokat le-írni fok idő kellene.

Ugyan azért mingyárt, a' Nemes Vármégye
 Jónak ítélte, hogy dolgát elő vegye.
 Nem akart szép móddal semmit-is vallani,
 Bár a' fok tanúkat látta itt állani;
 Kik minnyájan bátran esküdtek fejére,
 Hogy fok szegényeknek vólt veszedelmére.
 De mihelyest vonták őtet tortúrára,
 Mindent, valamit tett, ki-vallott magára.
 Meg-vallá kóldússá, hogy az Atsnét tette,
 De meg-is érdemlett büntetését vette.
 A' Szathmári hóhér; her Johan Lefkotzi,
 Meg-égette őtet; in facie loci.
 Látván Dorkó, hogy az ő nevelő Annya,
 Ki Czeheknek vala egyik Kapitánnya,
 Sok kinzások ntán mint fel-perzselődött,
 Irtóztató estén nagyon meg-ütődött.
 Szemeivel nézte lángok tsapdosását,
 Füleivel hallá szörnyü síkójtását.
 Látta torka alatt, puska por mint lobbant,
 Égő rakás fára teste miként dobbant.
 A' hamvát mint szórta hóhér szerte széjjel,
 Mellyért nem alhatott azon egész éjjel.
 Tizenkét esztendő's vala még tsak akkor,
 Még jóra-is mehet ilyen leányi kor.
 Nagy szeget-is ütött e' példa fejébe,
 Irtózó háborgást nemzett ez szívébe.
 Ki-mégyn Gyarmathbúl, fel-tette magába,
 Úgy-is lett, mert el-ment más nap Ugocsába.
 Ha egy betsületes Afzfonyfágot talál,
 Szolgálattyába hogy majd ilyennek bé-áll.

Egynéhány helyeket itten bé - is jára,
 Néhány napok után mene Fantsikára.
 Egy nemes ház előtt ő lótzára le - dült,
 Udvarára vetvén szemét, nagyon el - hült.
 Mert az ház Afzfzonyát látván által menni,
 Czehekbül valónak meg - esmérte lenni.
 Nem merete itt Dorkó őtt meg - szóllítani,
 Tartván; ne talállya meg - haragítani.
 Mert tudta, kovátsné hogy őtt fel - nevelte,
 Azt is, hogy Gyarmaton most szegényt mi lelte.
 Az Afzfzony általa gyanúba eshetne,
 Hogy majd ő - is úgy jár, méltán - is félhetne.
 Azomba az Afzfzony ki - ment az Útzára,
 Vetvén a' szemeit ablaka allyára;
 Rá esmért Dorkóra, a' fejét tsóválta,
 Örvendett hogy őtet elevenen látta.
 Szobájába mingyárt kéz fogva vezette,
 Oda van az Anyád, úgy - é? azt kérdete.
 Szólt Dorkó: oda van, árvául maradtam.
 Gyarmatot féltembe mingyár el - is hagytam.
 Vallott - é én reám, avagy - is másokra,
 Nem tudom: hallottam, gyanúfág van fokra.
 Mert nagyon kínozották, de hogy vallatták - é
 Másokat ki - adni, avagy meg - tudták - é
 Kik lennének, kik vele vóltunk társaságba,
 'S hol gyültünk együvé, lévén vígasfágba,
 Azt sem tudom: tán tsak azért vették elő,
 Átsné romlásának oka vólna é ő?
 Ha ezt meg - vallotta, és hol tett károkat,
 És meg - nem adhatván ezeknek árokat;

Ezekért olly szörnyen ő meg - égettetett,
 Hogy még a' hamva - is széltül el - vitetett.
 Az Afzfzonyfág így szólt ezekre hozzája,
 Az átkozott Átsné, világ rút tsudája,
 Okozta halálát e' jó barátunknak,
 Semmitsem kell félnünk nekünk minnyájunknak
 Ha ránk vallott vólna, már most üldöznének,
 Hallanánk sokakat hogy már kötöznének.
 De mivel mindenek tsendesfében vagynak,
 Hidd - el ! minnyájunkat békesfébe hagynak.
 Te ! mivel gyenge vagy, bátor szívvel lehetsz,
 Akár merre tettik, kedved szerint mehetsz.
 Azt nem - is álmodgyák hogy te köztünk vólnál,
 Hanem ha valahol gondatlanúl szólnál.
 De tán magad alatt le - nem vágod a' fát,
 És hogy tsak lotsogjon, nem azért tartol szát.
 Már most hogy ha tettik, nálam meg - maradhatsz,
 És társafágunba velem - is múlathatsz.
 Meg - közfönte Dorkó az ő kegyesféget,
 Ajánlá mindenre szívessen kézféget.
 Özvegy Afzfzony vala ezen Afzfzonyfág - is,
 Sokkal öregebb vólt a' kovásnéál - is.
 Ezen társafágba régen bé - szegődött,
 Nagy tsuda ! hogy eddig meg - nem égetődött.
 Szólt Dorkóhoz ; Lányom ! ma nálam lesz gyülés,
 De nem leszen itt tántz, fött leszen rénülés.
 Szegény kovásnéért, áldozatot tenni
 Fogunk : gyáfzba kell ma minnyájunknak lenni.

Cзыprus Koszorúkat teszünk a' fejünkre,
 Fekete tsuklyákat pedig a' testünkre.
 Kedves Barátnéink itt lesznek Bökénybül,
 Halmibül, Aklibül, Vásáros Naménybül.
 Szöllösrül, Munkátsról, Fekete Ardóbül,
 Beregszáz, Tsettfalva, Nevetlen falubül,
 Tisza Ujlakrül-is, és Király-házárül,
 Túr Terebesrül-is fok ezekhez járül.
 Száz falubül, Turtzrül, jönnek Benébül-is,
 Tsaroda, Badaló, Verchovinárül-is.
 El-nem marad Getse, sem pedig Veresmart,
 Hidgyed, hogy ma teszünk egy ditsőféges kart.
 Ezen helyfégekbül Companiám lesz itt,
 Külső Vármegyékbül én nem hívtam senkit;
 Mert ha azokbül-is mind ide gyülnének,
 Ez egész faluba ök meg-nem férnének.
 Ezernél több-is van Szathmár Vármegyébe,
 Hát még Mármarosba, Bereg, Ung megyébe.
 Hogy így vele beszélt, már bé-alkonyodott,
 Minden munkás ember, és marha nyugodott.
 Hirtelen vastag köd hült a' föld színére,
 Tán ez Aszfzonyfágnak tett mesterfégére.
 Ablakok tábláit, ajtait bé-zárta.
 Nagy sohajtások közt már társait várta,
 Fekete posztóval borítá aszतालát,
 Szint így kárpitozta szobájának falát.
 Tsak egy lámpás függött ennek a' közepén,
 Olajba a' kanótz pislogott fenekén.

Igen szomorú fényt ez magától vetett,
 Sem est, sem pedig éj nem képeltethetett.
 Hanem tsakremegő árnyék láttzatott,
 A' néma tsendesfég adott irtózatot.
 Fekete rongyokat Dorkóra kötözött,
 Illy kormos ruhába maga - is öltözött.
 Szomszédok valának már elő álomba,
 Ültek ők itt ketten, mint egy fír halomba.
 Leg - kisebb tsördülés, mozgás sem hallatott,
 Annál inkább lámpás, fáklya sem látzatott.
 Egyszer a' szobának nyílik az ajtaja,
 Jön - bé egymás után a' pokolnak raja.
 Öszvesféggel ezek ötven - hatan vóltak,
 De leg - kisebb szót - is egymáshoz nem szóltak.
 Képzeltet itt ki - ki mind annyi Mumiát,
 Avagy - is föld alól ki - búvott Harpiát.
 Rút szufzogást tettek, nem lírtak, de nyíttak,
 Ezzel magok közé meg többeket híttak.
 Várták - is azokat nyughatatlanfággal,
 De hogy nem érkeztek kívánt hamarfággal,
 A' leg - főbb közülök egy hozszú páltzával
 Szoba közepére álla, nagy durtzával.
 Lakása Bökény vólt ezen Afzfonyfágnak,
 Mert e' helyfég fészke a' boszorkányfágnak.
 Mörmögött, ház földgyét páltzájával verte,
 A' mit kívánt, aztat hamar - is meg - nyerte;
 Mert ház földgye ki - nyílt, onnat füst lőködött,
 Melly után kénkő bűz, láng, tűz ki - ütődött.
 De meg - elégedett ő még ezzel nem lett,
 Hanem páltzájával több ütéseket tett.

Hogy harmadszor azzal meg - tsapta e' vermet,
 Négy fekete könnyü legény itten termett.
 Szarvok vólt ezeknek, tán házassak vóltak,
 Ugrándoztak: pr! pr! egyebet nem szóltak.
 Ezek után teve kemény tsapásokat,
 Mint kandúrok tesznek, olyan nyívásokat.
 Ekkor Proserpina igen nagy pompával
 Maga jött ki, 's meg - ált néhány Furiával.
 Forró tüzes atzél korona vólt fején,
 Szint így munkált sárkány állott a' tetején.
 Kék, zöld színü lángot okádott torkábúl,
 Ragyogó tűz szikrák szóródtak szájábúl.
 Kígyókból öszve font koszorúkkal áltak
 Furiák körulte, 's ezek arra vártak,
 Hogy e' Királynéjok mit fog parantsolni,
 Charon hajójára hányat fognak tolni.
 Tett mingyárt egy tsapást itt egy réz veszfzövel,
 Két Furia egybe, egy vas serpenyövel
 Lábainál termett, szurkott olvasztottak,
 Sok ónt, bűdös - követ, abba higgasztottak.
 A' négy könnyü legény ezeket keverték,
 Időt soha resten ök el - nem heverték,
 Egynek a' Királyné meg - üté a' fejét,
 Meg - mutatta, resten nem tölti idejét.
 A' Kovátsné lelkét a' lyukbúl ki - kapta,
 Itt a' serpenyöbe hirtelen bé - tsapta.
 A' Furiák abba serényen forgatták,
 Hogy tífztúllyon, motskát fogókkal szaggatták.

Igaz; Gyarmath alatt jól meg - perzselődött,
 De itt fokkal jobban még meg - röstölődött.
 De a' társaságnak könnye épen nem hült,
 Sőt örvendett; látván hogy a' lelke tisztult;
 És a' serpenyőbe hántak salétromot,
 Úgy - mint meg - enyhítő, 's tisztító flastromot.
 Proserpina látván, úgy foly áldozattya,
 Hogy Plutónak ditső hírét meg-hozhattya;
 A' társaság előtt udvarával el - tűnt,
 És így az áldozat tovább folyni meg-szűnt.
 Mellyre a' szobába hallatott nagy dörgés,
 A'hol a' föld meg-nyílt ott leg-nagyobb zörgés.
 Mert a' bé-záródott igen nagy zúgással,
 Mintha széltül vólna, a' föld indulással.
 A' társaság erre nagy örömbé leve,
 A' ház Afzfzonyának köszönetet teve;
 Hogy az áldozatot illy szépen tartotta,
 Mert ezt Proserpina maga meg-vallotta.
 A' kovátsné lelke, bár Gyarmathon meg-sült,
 De most bizonyosan tudgyák, hogy idvezült.
 Mert a' serpenyőbe le főtt a' rozsdája,
 És rajta meg-maradt tsupán a' tisztája.
 Meg-nyílt itt az ajtó, az udvarra gyültek,
 Mint őszszel a' fetskéek, té túl el-repültek.
 A' falról az Afzfzony a' posztót-le-fzedte,
 Dorkó mindenekbe őtet segítette.
 A' gyáft-is magokról mingyárt le - vetették
 Szokott ruhájokat magokra fel - vették.
 Szólt Dorkó: Afzfzonyom! véghez mint szépen
 Mivel a' Királyné maga itt meg-jelent. (ment,

Ugyan meg - mutatta maga nagy kegyelmét,
Szegény kovátsnénak nyújtván segedelmét.

Óh be nagyon ragyog tüzes koronája!

De meg-vallom, otsmány minden Furiája.

Rútul vetzkendeznek a' kígyók fejeken,

Végtől végig tsúfznak nyakokon, mellyeken?

Inassai könnyük, kár hogy szarvok vagyon,

És hogy a' körmeik hegyesek olly nagyon.

E' Királyné mellé mások illenének,

Kik fényes ruhákba parádét tennének.

Mosolygott az Aszszony, 's így szólott hozzája,

Kedves Dorkóm! vagyon ezeknek ruhája.

Holnap majd bé - vizlek az ő Udvarába,

Álmélnodni fogol, bé - érvén várába.

Még soha sem láttál ollyan ékesféget

Mint ott fogol látni, 's annyi fok szépséget.

A' mai áldozat gyászos vólt, 's szomorú,

Nem illett fejünkre ennél zöld koszorú.

Szint úgy vóltak ők - is a' leg - mélyebb gyázba,

Mint ötet illette úgy lépett e' házba.

Vizsgáld - meg a' dolgot, itt is nagy pompát tett,

Mert Királyné! még - is ő gyászt magára vett.

A' más napot tölték edgyütt nyájasfágba,

Örült Dorkó, hogy majd mégyen vígasfágba.

Hét órakor estve ültek vatsorához,

Szoba kúlsát vette az Aszszony magához.

Mihent a' vatsorát ketten el - végzették,

Az ajtók zárait ők le - eresztették.

Az Aszfzony nagy tziarán mingyárt fel-öltözött,
 Kezére nyakára gyöngyöket kötözött.
 Sokkal szebben Dorkót, még is fel-tzifrázta,
 Örömébe majd tsak nem a' hideg rázta.
 Fel-ültette ötet egy új pemetére,
 Maga pedig fel-ült egy fa gereblyére.
 Nyitva vólt az ablak, azon ki-repültek,
 Tudták, nagy gyűlés lesz, annak ők örültek.
 A' vár kapujához hogy közelítettek,
 Lovaik alattok nagyon nyerítettek;
 Mert már a' pemetete szürke paripára,
 A' gereblye pedig változott barnára.
 Az erős vas kapu ki-nyíltott mingyarást,
 Mellyen az udvarra mehettek már bízvást.
 A' mint mind a' kettő lováról le-szállott,
 Két Gavalér, és két lovász már ott állott.
 Ezek istállóba, lovokat vezették,
 Amazok karjokra karjaikat vették.
 A' garáditsokon velek fel-menének,
 Tükör palotába a' mint bé-érének,
 El-fogta Dorkónak szívét a' bámulás,
 Jó hogy még a' fejét nem érte kábulás.
 Mert bár akár merre szemeit vetette,
 Tsak nagy fény, 's ragyogás azokat fértette.
 Trombiták harfogtak, zengett a' musika,
 Forgott a' sok tzifra Dáma mint karika.
 Öt-is tántzra vitte egy tzifra Gavalér,
 Kezdett-is testébe forni hamar a' vér.
 Mert a' tántzot járta ez igen ékessen,
 Minden mozdulását tette ő helyessen.

Tántzát el - végezvén, fő hajtását tette,
 Esmé né - é ötet? Dorkótól kérlette.
 Szólt: nem volt szerentsém mind eddig tisztelni
 Az Urat, 's tántzáról egekig emelni.
 Mert még jobb tántzosra soha sem akadtam,
 Bár sok pár cipőket tántzba el - szaggattam.
 Tegnap jelen voltam én - is azon házba,
 Mellybe az áldozat ment véghez mély gyászba.
 Én vagyok! kovátsné lelkét ki ki - kapta
 A' lyukból, 's azt a' vas serpenyőbe tsapta.
 Én Proserpinának lakon: udvarába,
 Udvari Kapitány vagyok e' várába.
 Most mingyárt maga - is itt köztünk fog lenni,
 Mert hívei között nagyon szeret menni.
 Fel - háborította Dorkó szívét szava,
 Gondolta, ez nem lesz embereknek java.
 Szarvakkal volt tegnap, és hegyes körmökkel,
 Ma ruhája rakott sok drága kövekkel,
 Tegnap mint vén botskór, olly volt ábrázattya,
 Most pedig ollyan szép, mint Május harmattya.
 Jóra szokott olykor a' rosz - is változni,
 A' szél eső után derült napot hozni.
 Ezeket gondolván, Afzszonyába bízott,
 Meg - nyugodott szíve, tündérségtől hízott.
 Hirtelen meg - nyíla itt egy dupla ajtó,
 Ki eztet meg - nyitá, nem volt sereg hajtó.
 Mert ez Herold vala, volt illy kiáltással,
 Jön az Udvar! ki ki légyen halgatással.

Mingyárt- is nyomába jöttek a' Hatsérok,
 Fénylettek mellyeken az ezüst pántzérok,
 Ezeket követték az Udvari Gárdák,
 Ragyogtak vállokon arany Halapárdák.
 Utánnok meg jöttek hufzonnéggy inasok,
 Ültek a' fejeken drágán munkált faszok.
 A' Kamarás Urak ezeknek nyomába
 Mentek, veres bársony ki- varrott ruhába.
 Érkeztek utánnok a' nagy Ministerek,
 Mind Hertzegek voltak, 's nagy más Fő emberek,
 Vala mindeniknek allonzs parochája (*)
 Két üstökkel: köztök le- függött tsigája.
 Fekete palástjok arannyal völt varva,
 Mellyel egész testek bé- vala takarva.
 Most már Proserpína a' fok hop Dámával
 Meg- jelent, és ment nagy Prosopopaeával,
 Jobb karját Lucifer, a' balt Plutó fogta,
 Cháron a' nézőket két felé tologta.
 Taréjos négy farkány őket körül vette,
 A' hét fejű Hydra ezeket követte.
 Ballagott utánnok Cerberus kutyája,
 Ennek társa vala Acheron Bikája.
 Ki- meztve egyetlen, egy nagy Gyémánt kőből
 Vala Koronája, mellyet egy felyhőből

(*) Allonzs peruque. Frantzia szó, jelent olyan két üstökös nagy parókát, a' melly mind a' két vállát betakarja az aztat viselőnek.

Vájt - ki Asmodæus, a' hová rejtette
 Vulcanus, a' midõn ez õtet kergette.
 Carbunculus vala Királyi páltzája,
 Mellyt bal keze tartott, Ofir vólt almája.
 Gyöngyöknek szemei, mellyt reá rakának,
 Mint egy Görög dinnye olly nagyok valának.
 Méltóféggal minden lépéseit tette,
 Páva tollas stepjét két Dáma fel - vette.
 Mingyárt fel - is üle fényes Trónusára,
 Mellyet készítették e' mai pompára.
 Ezt - is tsak egy darab smaragdból munkálták,
 Mellyt Ætna gyomrába Bányászai találták.
 Rubintból valának ennek négy lábai,
 Zafírral ki-rakva szeglet óldalai.
 Parantsolta mingyárt, hogy vígan legyenek,
 A' mi kinek tetszik, mind aztat tegyenek.
 Hallatott leg - ottan a' musika hangja,
 Nem vólt itt a' tántzba senkinek - is rangja.
 Lucifer instálta, mennyen véle tántzba,
 Ne ülljön Trónusán, mint valami fántzba.
 Le - is jött, és mingyárt egy Verbunkost jártak,
 A' többi tántzosok, hogy végzjék, nem vártak.
 Hanem õ utánnok ezek - is meg-rakták,
 Lábaikat foká nem igen nyugtatták.
 De õk a' Voltzerist leg - jobban szerették,
 Mivel ezen tántzot õk magok szerzették.
 Mert õk szerte széjjel mindétig keringnek,
 Hol nem - is gondollyák még ott - is fetrengnek.

Itten Proserpina Dorkóra rá esmért,
 Tsak szolgállya híven, mondá, hogy nyer jó bért,
 Leg-ifjabb, leg-szebb vólt ő minnyája között,
 Tettzett mindeniknek, mert szépen öltözött.
 Maga Plutó néki egy Ananászt hozott,
 Örömébe szintén, színébe változott.
 Mély pukli hajtással azt tőle el-vette,
 És strik paidliába aztat bé-is tette.
 Nem vólt itten szupé, vólt még-is mit enni,
 Enni valót pénzen nem kellett venni.
 Vólt Pástétom, Torta, fok-féle kotsonya,
 Madár téjbül készült tzukrozott Tarhonya.
 Vólt itt minden-féle fok drága sütemény,
 Mákos kalás, túrós, és káposztás lepény.
 Minden-féle borok, Kávé, Lemonádé,
 Mandola téj, jeges ital, csokoládé.
 Óldal asztalkákon mind arany tálakba
 Állottak: borok-is ilyen poharakba.
 Nem-is kínáltatták ōk fokot magokat,
 Meg-is tölték üres, és éhes gyomrokat.
 Evett mindenike, tányérára metzett,
 Azon bort-is itta, a' mellyike tettzett.
 Tántzoltak még itten egynéhány óráig,
 Ezt tenni tanátsos nem vólt virradtáig.
 Mellyért Proserpina bútsút kezdett venni,
 Mondá: nem fokára, hogy velek fog lenni.
 Mingyárást-is ki ki indúla úttyára,
 Az Afzfzony Dorkóval a' Vár udvarára
 Le-ment: már lovokat ott készen tartották,
 Hevedereket-is jól meg-szorították.

Fel - űlni két Úrri őket segítette,
 Mellyért mind a' kettő közönetét tette.
 Meg - indulván ; hogy a' vas kaput el - hagyták,
 Kantár szárral magok lovait meg - tsapták,
 Azonnal mint a' szél, mingyárt úgy szállottak,
 Öt minuta alatt már otthon állottak
 Az udvaron: lassan mentek a' szobába ;
 A' tseléd akkor - is vólt még aludtába.
 A' szürkét, a' barnát, egy szegletbe tették,
 Le - vetkezvén , ágyba magokat vetették.
 Vén lévén az Aszszony, korán reggel fel - költ,
 Míg Dorkó fel - ébredt, abba fok idő tölt.
 Kilentz órát ütván, ő - is tsak fel - kele,
 Vigasfággal feje akkor - is vólt tele.
 Kérdezte az Aszszony ; mond - meg, nyugodtál - é?
 És te valami jót Lányom álmodtál - é?
 Vald - meg ! ha tettzetté a' hol velem jártál ?
 Úgy - é! életedbe te illyet nem láttál.
 Szólt: én erre nem - is tudok mit felelni,
 Szébb Paraditsomot hol lehetne lelmi.
 Be szép Proserpina ! be gazdag Királyné !
 Koránt sem lesz illyen a' Török Császárné.
 Udvara be fényes ! óh miként tündöklík !
 Minden gyönyörűség ott a' szembe ötlík,
 A' míg fogok élni e' gyarló Világba,
 Tsak egyszer lehetnék még ott vigasfágba.
 Szólt az Aszszony hozzá: ne törd a' fejedet,
 Tsak zabolán tudgyad tartani nyelvedet,
 El - vizlek még oda, 's még nagyobb helyekre,
 Merefzteni fogod, szemedet mellyekre.

A' Tündéreknek bé vizlek Országába,
 A' Tsillag Vitéznek Kristály Kastélyába,
 A' kapuja felett ál három szivárvány,
 Jádzik ezek között zöld, 's veres villámlány.
 Parnassus Nymphái udvarán sétálnak,
 És strázán nem mások tsak Grátziák álnak.
 Költenek kerttyébe a' Phænix madarak,
 Arany skofiomot botsájtnak bogarak.
 Arany gyapjas bárányt juhái ellenek,
 Hogy a' nagy Udvarok vélek bé-tellyenek,
 Ezeket a' Spanyol udvar elől vette,
 Austriai ház-is ez után azt tette.
 Nagyobb pompa van itt, mint Proserpinánál,
 Mert itten tántzolnak a' Hóld Világánál.
 Nem is járnak itten, déren, avagy fagyon,
 Mivel Országába mindég Május vagyon,
 Ide-is el-vizlek, és több ilyen másba,
 De néma köszikla légy a' halgatásba.
 Afzszonyom! ha mingyárt melly kínokra húznak,
 Vagy gyenge hátamról szíjjakat-is nyúznak,
 Még sem szóllok, tsak hogy mindenütt lehessek,
 'S illy vígasfágokba veled el-mehessek.
 Néhány esztendeig illy szép társaságba
 Hord'ta-is magával, 's tartotta vakfágba.
 Azomba véletlen ő meg-betegedett,
 Iszonyú nagy kínok közt meg-is gebedett.
 Gereblyéjén míg élt, fokát szált felyhőbe,
 Most már tisztúl lelke a' vas ferpenyőbe.
 Temetése után, Dorkó el-bútsúzott,
 Mivel a' menyével gyakran újjat húzott.

Tsengerbe keresni indúlt szolgálatot,

A' hol - is ő mingyárt egy Takátsnál kapott.

Tizennyóltz esztendő's vala akkor ő már,
Pártába szép Leány sokáig ritkán jár.

Ugyan ennél szolgált egy fiatal legény,
Gétzbe lakott Attya, ki nem vala szegény.

Toty Pál vólt a' neve, Pál vólt a' fia - is,
Meg - hólt felesége, több más gyermeke - is.

Hogy házasodna - meg, fiát arra kérte,
De ebbe szándékát hamar el - is érte.

Mivel Palkó Dorkót, Dorkó Pált szerette,
Azért Palkó Dorkót hamar meg - kérette.

Mihent meg - esküdtek Hymen Oltáránál,
Haza vitte; laktak az Attya házánál,

Attya öreg lévén, tsak hamar meg - hala,
És így háznak Ura immár maga vala.

Negyven esztendeig jól éltek egymással,
Nem vóltak egymáshoz soha háborgással.

Gyermekeket nekik az Isten nem adott,
Gyakran mind a' kettő panaszra fakadott,

Ezért - is egymással ők nem tzivakodtak,
Isten akarattján szépen meg - nyúgodtak,

Mezei munkáját hogy ha el - végzette,
Akkor a' hálóját vállára vetette.

Gyakran a' Szamosba fogott ketsegéket,
Tsukát, Pontyot, Dévért, és több e' féléket.

Történt: hogy ő egy nap el - mene halászni,
Akkor egy örvénybe bé - talála mászni,

Ez bé - is tekerte a' maga öblébe,
Oda - is fúlt szegény ennek fővenyébe,

Tóthfalusi hídnál fogta - ki a' Vámos,
 A' mellynél dolgozott néhány napi számos,
 A' vízbül ki - húzni ezek segítették,
 Testét egy szekéren haza - is vitették.
 Hogy meg - látta Dorkó, lábárúl le - esett,
 Mikor hal - meg ő - is, minden arra lesett.
 Egy mezfzely pályinkát töltöttek torkába,
 Még - is magához tért, hogy le - folyt gyomrába.
 Falba verte fejét, a' haját szaggatta,
 Bögött mint a' tehén, olly nagyon jajgatta.
 Végtére mint illik, őt el - temettette,
 Fej - fájata nevét ki - is metzettette.
 De hogy ő meg - hala, igen jól - is esett,
 Mert ha várakozott volna csak keveset ;
 Kedves Dorkójának látván a' halálát,
 Tépte volna akkor a' maga szakállát.
 Míg Ura élt, titkon űzte mesterfégét,
 Társaihoz még - is meg - tartá hűfégét.
 Tartott, ha meg - tudná, hogy ő miket tenne,
 Nem szeretné, fött még ellenfége lenne.
 De ha történt, Ura hogy otthon nem hála,
 Már akkor mindenkor társaihoz szála.
 Úgy mint özvegy, mostan nyervén szabadfágot,
 Kedvére űzhette a' boszorkányságot.
 A' ki egyszer magát Czéhekbe íratya,
 Mondgyák : soha többé azt el - nem hagyhatya,
 Mert a' szemfény vesztés el - ámíttya őket,
 Hízik, hogy élnének arany esztendöket.
 Ezen mesterfégbe ő nagyon bé - merült,
 De víglága után keleptzébe került.

Eddig pemetére ült, mint képzelt lóra,
 Mint maga Aszfzonya, ült most szénvonóra,
 Eztet ugratta ő mind télbe mind nyárba,
 Ezen nyargalt mindég a' Etsedi Várba. (*)
 Itten társaival leg- inkább vígadott,
 Kígyók, békák között, nagy bálokat adott,
 Ő annyira menemár mesterfégébe,
 Hogy fokaknak ártott nyegédesfégébe.
 Ha valaki néki leg- kisebbbet vétett,
 Az ugyan ép lábbal nem fokáig lépett.
 Mert lába szárából tsonttyait ki- fzedte,
 Avagy- is más móddal őtt Lázárrá tette.
 Hogy egy szabó néki rofzfzúl vart egy mentét,
 El- verette jéggel egéfsz Szamos mentét.
 Az Aszfzonyoknak- is gyakran kenderével
 Így bánt; nem lehetett soha- is békével.
 A' faluba minden gyümölt- fát meg- nyesett,
 Ekkor minden előtt gyanúfágba esett;
 Mert nem egynek, hanem foknak tünt fzemébe,
 Minden estve lidértz, hogy szál kéménnyébe.

(*) Etsed már most pufzta Vár, fekszik nemes Szathmár
 Vármegyébe a' lóp közepén, az az: nagy mozsárok,
 tavak, és ingoványok között, 1334. esztendőbe kez-
 dették építeni, 1492 esztendőbe Báthori András meg-
 erősítette, és a' Tatórok ellen nagy menedék hely
 lett. Bethlen Gábor 1619-be ide hozta Pozsonyból
 a' Sz. Koronánkat. Rákótzai Ferentzre szállott ezen
 vár, el- szaladása után Császárság Felfége el- ron-
 tatta, most kígyó- békák fészke.

Szokása vólt, midőn szénvonóján el - ment,
Valami zsírt elébb óldalára fel - kent.

Egyfzer ablak alá a' tserépet tette,
Mellybe a' zsír vala, 's ottan felejtette.

Történt, kogy egy Zsidó, a' ki beteg vala,
Főképpen pediglen fájt a' két ódala;
A' házához jöve, hogy őtet gyógyítsa,
Súlyos fájdalomtól őtt' meg - szabadítsa.

A' Zsidónak őtet mások javaslották,
Nagy Orvos Afzfzonymnak kik őtet tartották.

A' Zsidó a' házát bé - zárva találta,
A' szomszédba lakó Afzfzony őtt' meg - látta;
Szólt hozzá: kendert ment Dorkó Afzfzony nőni,
De nap szálat előtt haza fog ő jöni.

Halván ezt a' Zsidó, fétált fel és alá,
Végtére le - üle az ablakja alá.

Szemeibe akad't a' tserépbe a' Zsír,
Gondolta, nem lesz más, hanem orvosló ír.

Szólt magába; ezzel a' két ódalamat
Majd meg - kenem; talán érem jobbúltamat.

A' külső orvoslág nékem nem - is árthat,
Szerentsés lehetek, mert tán még hafználhat.

Mihent két ódalamat e' Zsírral meg - kente,
Mivel jó vastagon azt magára fente,

Fel - kapta mingyárást őtet egy febes szél,
A' Zsidó mindentül, ügy - is retteg, és fél.

Már a' levegőbe szálván, úgy ordított,
Mintha nyúzták vólna, felette visított.

Egész falu itten az ő lármájára,
Nagy hirtelenféggel futott az útzára.

Tsudálkozva nézték, a' zsidó mint repült,
 Ezen az eseten minden ember el - hült.
 Néhány minutáig, míg a' nép itt ála,
 Mivel sólyomnál - is sebesebben szálla,
 A' beteges Zsidó szemek előtt el - tűnt,
 De az álmélkodás a' nép közt meg - nem szűnt.
 Az egész Vármegyét e' hír bé - futotta,
 Ott a' balgatag nép farkánynak tartotta.
 Sok ember fok - képpen beszélt ő felőle,
 Griff madarat lokan tsináltak belőle.
 A' Zsidófág hitte, Ábrahám - keblébe
 Repült; mert ajtatos vólt egész éltébe.
 Azomba bé - repült az Etsedi Várba,
 Le - ereszkedett ott térdig érő fába.
 Nem lett semmi baja, de tsudálkozhatott,
 Mivel nintsen szárnya, oda mint szállhatott.
 Nem vala ostoba, már itt észre vette,
 Hogy Dorkó boszorkány, és Zsírja ezt tette.
 Mingyárt el - is mene a' Szolga - Bíróhoz,
 Esmérte ez őtet, s kérdezte hogy mit hoz.
 Tsúfos történetét ő el - beszélette,
 Mellynek hírét már ő másoktól értette.
 Gétzbe mingyárt maga két hajdúval el - ment,
 És mihent Dorkónak házába leve bent,
 A' mint minden szöget, lyukat abba vizsgált,
 Zsírral két tserepet egy hajdú fel - talált.
 Dorkó Afzfzonyt mingyárt Exámenre vette,
 És hárs kötelekkel meg - is kötöztette.

Mert hárs köteleket el - nem szaggathatnak
 Semmi boszorkányok, által sem rághatnak.
 A' Vitze - Ispányhoz a' Zsírokat vitte,
 A' ki - is azokat elől tsak nevette.
 Maga meg - kent azzal egynéhány rögeket,
 Mingyárt futni látott annyi egereket.
 Vitz - Ispány e' dolgot nem vette tréfára,
 A' más zsírt - is venni akarta próbára.
 Gondolta a' kit ő ezzel meg - fog kenni,
 Majd szál, de belőle egér nem fog lenni.
 Nem tudta a' próbát hogy kivel tétesse,
 És a' repülésre melly embert vehesse.
 Mert nyak, 's láb töréstül, minden nagyon féle,
 Nem - is játék dolog, a' melly ilyen féle.
 Az olyan embernek fizetést - is ígirt,
 Ki rá adgya magát, 's meg - próbállya e' zsírt.
 Egy Czigány meg - hallá ezen ígéretet,
 A' Vitze - Ispányhoz leg - ottan sietett.
 Mondá; fog ő szálni három Márjásokért,
 De úttyára még egy darab kenyeret kért.
 Lám a' Zsidónak - is, szólt; nem lett baja, la!
 Ha őtt' meg - nem elte, engem se el - meg a'!
 A' három Márjás itt néki meg - adatott,
 Egy szép fejér kenyér kezébe nyújtatott.
 A' Tzigánynak itt vólt felefége Sára,
 Szólt hozzá; e' kenyér elég lészzen mára,
 Ihol a' pénzbül - is adok szalonnára,
 Főzz valamit, haza szállok vatsorára.
 Mind a' két oldalát itt maga magának
 Meg - kente, mert néki zsírt bőven adának.

Mingyárt mint a' Zsidó széltül fel - kapatott,
 Repült, 's a' fellebbe hollónak láttzatott
 Lenni: hamar - is ő el - tűnt szemek elől,
 Már Sára semmit sem tudott Ura felől.

Kiáltott utánna, bolond! olly sebessen
 Ne szállj: hanem szálljál te betsületesen.
 Mert majd fán akadtz - fel valamelly erdőbe,
 Avagy tóba esel, vagy - is mély fertőbe.
 Koránt sem repült ő az Etsedi Várba,
 Mint a' Zsidó; és ott nem esett a' fába;
 Hanem ennél sokkal pórútabban jára,
 Mert őtt' a' Szigethi kő akasztó fára
 Vitte Mármarosba a' Zsírnak ereje.

Hogy rá erefzkedett, szédült - is veleje,
 Mert akkor - is azon három Oláh függött,
 Egynek a' vállára a' két lába tsüggött.
 Jó hogy a' nyavalya itt őtt' ki - nem törte,
 De a' félsz a' szívét felette gyötörte.

Le - ugrott ő arról, de kerítésébe
 Esett, hol roszszat - is tehetett féltébe.
 Mert más egy Oláhra ott megint akadt,
 Ki a' három mellől abba le - szakadt.

Ki - törte ajtaját, és úgy szabadúla,
 De a' mint mondotta, ő el - is lódúla.
 Mert hozfszú mezőig egy húzomba futott,
 Ott szerentséjére Tsigányokhoz jutott.

Adtak néki enni, nálók meg - is pihent,
 De nem mondta, hogy járt, 's magára hogy
 zsírt kent.

Negyed nap fárattan haza verekedett,
 Ijedt vólt, de még - is meg - nem betegedett.
 A' Vitze - Ispánynak más nap udvarára
 Bé - mene , akada ott épen magára.
 Szólt hozzája mingyárt ; no Zsiga ! hát itt vagy ?
 Látom gyalog jöttél, már te madár nem vagy ?
 Felele : fok pénzt ér a' Nagy Károlyi Vár,
 Ha nekem adgyák - is , még se leszek madár.
 Legyék kinek tetszik , bár Daru , bár Páva,
 Nem leszek én ; nyakam hogy ki - törjem gyáva.
 Uram ! a' Vad lúdnál sebesebben száltam,
 Sem eget, sem földet, szememmel nem láttam.
 Tsendesedett a' szél , melly vitt, utólyára,
 Szépen a' Szigethi kő akasztó fára
 Ültetett ; a' mellyen függött három oláh ;
 Véltém ; hogy tűz zsarát raktak bőröm alá.
 Még a' lelkemről - is folya az izzadtság,
 Tekéntetes Uram ! nem vólt e' bolondfág.
 Egész történetét elő beszéllette,
 Szánta a' Vitz - Ispány , de még - is nevette.
 Tizenkét forintot meg le - olvastatott
 Néki , és egy veres nadrágot adatott.
 Meg - köszönte , örült , menván fátorába,
 Más nap kevélykedett viselt nadrágába.
 Dorkónak már akkor folya a' törvényne,
 Szeme előtt vala két zsíros edénnye.
 Általkodva még - is dolgait tagadta,
 Miglen János Mester ött' meg - nem ragadta.
 E' szövétnékekkel kezdvén tsiklándani,
 Minden gonofzfágit kezdé ki - mondani.

Melleykért mingyárást tüzre ítéltetett,

A' kovátsné helyén meg - is égettetett.

A' Dorkó halálán Zsiga épen nem sírt,

Mert meg - tudta hogy ő készítette a' zsírt.

Jól esett, azt mondá, már madárrá nem tesz,

Nem töri nyakamat, most maga tűzbe vesz.

A' Nótáriusnak az ő egészsége,

Nem hogy jobbúlt volna, főtt a' beteglége

Naprúl napra mindég jobban nehezedett;

Gyakran el - ájúla, bár fel - éledezett.

A' kik még házánál körülte valának,

Mi tevők legyenek, tanátsot tartának.

Végtére minnyájan ők aztat ítéltek,

Hogy Klára Borbélyért küldgyön, jónak vélték.

Pulyka Miskát el - is küldé ő Szathmárba, (*)

Mivel tavasz vala, igen nagy Víz árba.

Szerentsésen még - is a' Városba futa,

Nagy Peleskére - is a' Borbéllyal juta.

E' mingyárt a' kezét a' Nótáriusnak

Fogta, észre vette hevét a' pulsusnak.

A' háta geréntzén frissen eret vágván,

De onnan vérének folyását nem látván;

A' jobb lábán hátról a' farkát meg - vágta,

Mivel itt - is folyni a' vérit nem látta;

K 3

(*) Pulyka Miska az ott való Urafágnak külső szolgája volt, tudni - illik; Mindenhez látó, 's kevéssel bíró vala.

Bal kezén azután ő a' Mediánát
 Meg-vágta, 's vérével meg-tölte fél kannát,
 Mingyárt a' forrófág a' mellyérül tágúlt,
 És mint eddig, már most ő el-sem-is ájúlt.
 Szólt a' Borbély; vére felette fekete,
 Genyetséges, és függ haj szálon élete.
 Most tsak had nyugodgyon, hogy a' symptomáit
 Láthassam, 's meg-tudgyam belső nyavalyáit.
 Közelget ő nagyon a' bolondulásához,
 Sok spasmusi mellett több egyébhez máshoz.
 Nem mészze van ő az Apoplexiától,
 Febris Malignától, és a' Podagrától.
 Kólyika, és Phtisis bennt vannak gyomrába,
 A' Cancrena pedig bé-bújt a' orrába.
 De én mind ezekbül ötet meg-gyógyítom,
 Hogy már egészséges, ha azt meg-sajdítom.
 Azért itt mindennek láb hegyen kell járni,
 Circumstantiáktól mindeneket várni.
 Klárának házába nagy tsendesfég leve,
 Tsak hogy fel-gyógyúlyon, ki ki mindent teve.
 Még lélekzetet - is ők itt úgy vevének,
 Hogy a' szúnyogok - is meg-ne ijednének.
 A' bolháknak sem vólt szabad itt köhögni,
 Sem pedig legyenek nevetni röhögni.
 Illy nagy tsendesfégbe ő el-is aludott,
 Örvendett a' borbély, hogy ő el-nyugodott.
 Exprefsus érkeze ide Komorzánbúl,
 Mivel Rgyházfit tett a' Tanáts Glodánbúl,
 Haza jövetelét üzenték, hogy tegye,
 Hogy e' hivatalát mint illik ált vegye.

El - is bútsúzott ő szépen minnyájától,
 Főkép Klár' Afzfzonytól nagy patrónájától.
 Egy málé kenyeret adott néki Klára,
 Mingyárt el - is indult ő ezzel úttyára.
 A' beteg fel - ébredt, 's kérdé, Collégája
 Hol vagyon? és mondá; jönne - bé hozzája.
 Kérte; jönne vele az Orgonista - is,
 És az Orosz Kántor, Tyukodi Mester - is.
 Mingyárt mind a' négyen ők bé - is menének,
 Látván ágya körül ők már hogy lennének,
 Így szólla hozzájok nagy foházkodással,
 Szavára minnyájan vóltak vígyázással.
 Uraim! hogy ember vagyok, meg - esmérem,
 Látom éltem végét hogy hamar el - érem.
 A' fűlyos nyavalyák engem körül vettek,
 A' múló árnyékhoz hasonlóvá tettek.
 Félek a' haláltól mert Isten - is féle,
 De még sem rettegek : hiszem! léfzek véle;
 Léfzek, mert hitemet végig meg - tartottam,
 Őtet meg - váltómnak, örökké vallottam,
 Szent úttyain mindég igyekeztem járni,
 Tudtam, idveségem tsak így lehet várni.
 Minden dolgaimba igaz, és hív vóltam,
 Hamis bizonyfágot én soha se szóltam.
 Házam felől - is a' rendelést meg - tettem,
 Testamentomomat rég már el - végzettem.
 Mert a' beteg ember fájdalmak közt mit téfz?
 Sokkal jobban ítél az egészséges éfz.

Kérem hát, alája hogy írják neveket,
Mellyek mellé üssék magok petséttyeket.
A' falú ládáját ágyához hozatta,
És Szelíd Andrással azt fel- is nyittatta,
Ki- vette belőle a' Testamentomát,
Szándékának végig olvasta laistromát.
Kívánfágát mind a' négyen itt töltötték,
Könnyeknek ársait szemekből öntötték.
Meg- köszönte, 's visszsa tette a' ládába,
Ezt Szelíd Andrásnak adta hatalmába.
Mert őtet tette ő Executorának,
Mivel tartotta- is őtet főgorának.
Kérte, hogy ha meg- hal, mindent el- végezze,
Akarattyát betű szerint el- intézze.

TIZEDIK PARAGRAPHUS.

A Borbély hozzá lát tovább-is a' Nótáriusnak gyógyíttásához, de napról napra roszszabbúlván, végtére Klára a' Jurátus fiának Pestre stafetát küld, melly által tudtára adgya Attyának halálos betegségét: ezen László fia postán el-is érkezik az Attyához Nagy Peleskére.

Széles e' világot akár ki vizsgállya,
 A' leg-nagyobb erő miben van, tzirkállya:
 Tapasztalni fogja, hogy a' szerezetben;
 E' munkál ég alatt minden teremtetben.
 Ez a' nehézséget hozza könnyűségre,
 Lehetetlenséget meg-eshetőségre.
 Ez a' bátortalant viszi bátorságra,
 A' szomorú szívet indítja vigfágra.
 Munkálló erejét tekintvén példába,
 Tapasztalni fogjuk leg-inkább Klárába.
 Látván ő szerette Férje' betegségét,
 Keserves fájdalomt, nagy erőtlenségét.
 A' szíve miatta olyan nagyon vérzett,
 Hogy kínos sebeket lenni azon érzett.

A' nagy bánat ötet úgy meg-bágyasztotta,
 Hogy életétül - is majd meg-nem fosztotta,
 De látván férjének egy kis enyhülését,
 Mingyárt homályának nyere derülését.
 Hozzá víg ortzával menvén, ápolgatta,
 Fájdalmas tagjait gyengén tapogatta.
 Kérdezte mint légyen, kívánna - é enni?

Paransollyon vele, ő mindent fog tenni.
 Felelt, kedves Klárám! én savanyú tejet,
 Vagy etztes tormával enném dísznó fejet.
 Szólt a' Borbély; hogy ő enni kíván, jó jel,
 De azon étkekkel magát rontaná - el;
 Mert majd fel-zavarná a' tej az epéjét,
 A' tormás dísznó fő pedig az elméjét.
 Valami vagdaltat főzni néki lehet,

Tzitront, vagy egy kevés etzet abba tehet.
 Szólt Klára; most Tzitrony nintsen a' házamnál,
 Légy kevés türessel, jobb - is vagy on annál.
 Savannyú vagdaltat főzök néked mingyárt,
 Nem jön belé etzet, gyenge lesz, meg-nem árt.
 A' szolgáló tüzet rakott konyhájába,
 Maga frissen mene a' Kamarájába,
 Egy foghagymás kolbászt ő káposzta lébe
 Főzött, és tálalta egy jó nagy Tsészébe.
 Bé vitte, és Ura eleibe tette,

Felette meg-örült, szagát hogy érzette.
 Mondá: kedves Klárám! mivel etzet főzted,
 Úgy tettik, hogy minden nyavalyám meg-
 A' Borbélynak ezen étel nagyon tettzett, (győzted
 Szóllott; mivel vagdalt, 's nintsen benne etzet,

Ebből mennyi tettzik, ehetik mingyárást,
 Est Diareticum, nem okozhat rágást.
 Egyszermind purgans-is, vért nagyon tisztította,
 Cruditást emésztő, flegmát meg-indította.
 Meg-nem savanyította a' gyomrot, és epét,
 Meg-menti tályogtól bizonyossan lépét.
 És így pulsusa - is tudom tsendesedik,
 Orra-is, melly most kék, majd meg-veresedik.
 Meg-engedem tehát, tessék hozzá látni,
 De a' kanál széles, .szükség nagy szájat tátni.
 Mihelyest Klárája eleibe hozta,
 A' kolbászt levével mingyárt kanálozta.
 Mivel rég már bőjtölt, éhes vólt felette,
 Kevés - is maradott ő majd mind meg-ette.
 Örültek minnyájan appetitussának,
 Nagy örömtül szíve rebdesett Klárának,
 Nem szomjúhozna-é? ő tőle kérlette,
 Igen nagyon! ezen feleletét vette.
 Szólt a' Borbély; ha van ó bora, azt hozzon,
 Mert nem kell engedni hogy ő szomjúhozzon.
 A' víz nem vólna jó, mert gyomra meg-hűlne,
 Ezzel egész teste mingyárt meg-gyengülne.
 Ő a' borból - is, ne igyan igen sokat,
 Mert nyerhetne attól nagy fő fájásokat.
 Meg-ihat egy ittzét, de nem egy húzomba,
 Transpiratiót - is nyer talán azomba.
 Tsendessen feküdjön, ne sokat mozogjon,
 Ha izzadni talál, épen ne forogjon.
 Cicero pro domo sua itt ő beszélt,
 Mivel Patiense mellett ő - is jól élt.

Az illy dósisokkal ő vele ofztozott,
 Mivel egy ittzénél Klára többet hozott.
 Az ó bort bé-hozta Klára a' szobába,
 Tölte abból jó nagy Kristály poharába,
 A' kezébe adván, azt mind fel-hajtotta,
 Be jó kedves Klárám! e' szókat mondotta.
 Nótárius Uram! szólt a' Borbély, Prosit,
 Mert ime jól evett, a' borbúl-is jól itt.
 Látom ábrázattya hogy egészszen újúl,
 Hidgye bizonyossan, hogy hamar fel-gyógyúl,
 Örülvén, bõribûl majd ki-ugrott Klára,
 Ked fáradságának meg-lészen az ára.
 Kedves, Borbély Uram! tovább-is folytassa
 Így dolgát, 's hogy Túdós, rajta meg-mutassa.
 Itt le-tsenedesedtek valamennyin vóltak,
 És már egymás között tsak fusogva szóltak.
 Mivel látták, hogy ő mintegy szúnyókálna,
 'S jó lenne, hogy ha el-aludni találna.
 Hirtelen ortzája kezdett veresedni,
 Szája körös körül pedig feketedni.
 Láta jól a' Borbély azon symptomákat,
 Nem-is énekelt már olly hangos nótákat.
 Tsak fülelt, mint a' nyúl fülel az avarba,
 Gondolta; hogy mivel bé-vagyon takarva,
 Nagyon melege lesz, és azért veresül,
 Ennek hévségétõl a' szája feketül,
 Azért-is ő mingyárt õtet ki-takarta,
 De mindazonáltal a' fejét vakarta.
 Mert ezekbûl ő jót nem jövendõlhetett,
 Látván melegsége vólna erõltetett.

A' veríték róla nem folyt, hanem tsorgott,
 Mintha bódúlt volna, két szeme úgy forgott.
 Hirtelen nem nyögni, hanem bögni kezdett,
 Mind száján, mind másutt, már ő vért eresztett.
 Fegyvert-is kért, hogy ő majd meg-öli magát,
 Nehezen szenvedték ki-folyó vér szagát.
 Illy hirtelen, hogy mi érte, nem tudhatták,
 Kérdezték ! szavábúl ki-nem tanulhatták.
 Klára bé - töltötte a' házat sírással,
 Jaj! most mingyárt meg-hal, mondá kiáltással.
 Vére folyásáról, kérte Borbélyt, tégyen,
 Mert máskép a' lelke most mingyárt ki-mégyen.
 Minnyájan, a' kik itt vóltak, hurogatták,
 Kevésbe múlt, hogy őtt meg-nem abalygatták.
 Meg-szeppent a' Borbély, látta nem tréfálnak,
 És hogy itt minnyájan nád páltzákkal álnak,
 Félt egynéhány száraz dosist fog majd nyerni,
 Ellenek állani pedig nem fog merni.
 Azért nagy mérészen így szólla hozzájok,
 Az Uraknak látom kezekbe páltzájok,
 Ha nem fogok rajta mingyárt segíteni,
 Nem fogom fájdalmit mingyárt enyhíteni,
 Szabadságot adok, hogy meg - botozzanak,
 De most mingyárt nekem egy tálat hozzanak.
 Klára mingyárt eztet a' kezébe adta,
 Örült segítségét hogy Borbély fogadta.
 Szólt a' Borbély! tudom ezen symptomáját
 Mibül áll; 's hogy nyerte e' nagy nyavalyáját.
 Nem egyéb ez; hanem tsak Atritis vága,
 Mingyárt-is jobb karján itten eret vága.

Erre vér folyása leg-ottan meg-állott,
 Nehézfég mellyéről egészlen le-szállott.
 Meg-szüne hévfége, ezzel fő fájása,
 Tsak hogy még nagy vala teste bádgyadása.
 Klárájával már most mingyárt beszélhetett,
 Szomjú lévén, ianya - is tőle kérhetett.
 Szólt a' Borbély, adgyon néki most ürmös bort,
 Mert erre fog venni ő Digestivum port.
 Az ürmöst meg-iván, a' port-is bé-vette,
 Tsudálták, olly hamar hogy őtt segítette.
 Ditsírték a' Borbélyt minnyájan, szemébe,
 Ki-is így szólt, jövén ez által kedvébe :
 Hogy ha statum morbi egyszer meg-esmérem,
 Már akkor Curámnak kívánt végit érem.
 Mihelyest itten - is aztat ki-tanúltam,
 Már ki-gyógyításán semmit se búsúltam.
 Azon kolbász, melly főtt káposzta levébe,
 Oka; hogy Atritis szálla a' testébe.
 Meg-tudtam, hogy ezt egy podagrás Mészáros,
 Töltötte: azért-is lett az ollyan káros.
 Mert a' kolbász húsa, köszvéennyét magába
 Szívta: és egyfzersmind lévén már gyomrába;
 Hogy meg-emésztdött, mérge a' vérébe
 Szivárgott, és onnat az egész testébe.
 De még egész testén hatalmat az nem vett,
 Azért-is belöle még podagra nem lett.
 Mert a' podagrának az Avantgárdája
 Atritis, Chiragra Ariergárdája.
 De ezen por mostan gyomrát meg-tisztíttya,
 Egéslegét helyre az ürmös álíttya.

Szólt az Orgonyista, ked beszéi fontossan,
Láttzik, érti dolgát fundamentomossan.

De ha az ürmös bor úgy fog operálni,
Ó bor mint operált, porúl fog ked jární.

Klára mind ezeket hallá figyelemmel,
De Ura felől vólt ő nagy félelemmel.

Mert ő mint bölts Afzfzony mindent jól meg-fon-
Borbély Curájáról nem sok jókat gondolt. (tolt,

Mind ó bort, mind ürmöst, orvosfágnak kérte,
Tudta szomjú torka, gyógyulását érte.

Hogy ő semmit sem tud, mivel észre vette,
Mingyárást magába ő azt fel - is tette,

Hogy Nagy Károlyba fog Doctorért. küldení,
Nem bánnya, bár mennyit fog reá költeni.

Tsak hogy kedves Férjét ő helyre hozhassa,
Szíves szeretetét hozzá mutathassa.

Pulyka Miska most - is futotta levéllel,

Jó legény vólt, mene mind nappal, mind éjjel.

A' Notáriusnak jó baráttya vala

A' Doctor; azért - is leg - ottan nyargala.

Épen akkor ére más nap Peleskére,

Midőn a' harangot meg - vonák déllére,

Klára látván őtet, köszönté, 's örüle,

A' Borbély pedig félt, és majd meg-örüle,

Kérte őtt a' Doctor, mondaná-meg, 's szólna,

A' Nótáriusnak hogy mi baja vólna.

Szólt a' Borbély; őtt tsak bántya az Atritis,

De gondollya abbúl hogy nem lészzen Phtisis,

Míg darált, a' Doctor pulsusát vizsgálta,

Nem tettzett a' mint jár, a' fejét tsóválta.

Kérdezte tovább-is, mit adott-bé néki,
 És hogy ha volna é a' betegnek széki?
 Monda: adott néki ő Digestivum port,
 A' mellyre meg-ivott egy pohár ürmös bort,
 Kérdé tovább, van é jó appetitusa,
 'S mihez volna néki leg-inkább gustusa?
 Nem vólt, de hogy légyen, néki meg-engedtem,
 Egy tál jó étket-is eleibe tettem,
 Káposzta lébe főtt egy kolbászt el-költött,
 Gyomrába egy ittze ó bort arra töltött,
 Gustusa van, mondá, a' savanyú tejhez,
 Ez után az etztes tormás díznó fejhez.
 Ked engedte néki a' kolbászt meg-enni?
 És olly nagy Excessust a' borba-is tenni? (lett,
 Szólt, nem vólt Excessus, mert mingyárt jobban
 Mihent ó bort ivott,'s foghagymás kolbászt ett.
 Mert tudtam a' kolbász, quod sit consumptivum,
 Az ó bor pediglen hogy conservativum.
 Fel-ugrott a' Doctor, kiáltott mérgessen,
 E' gaz embert mingyárt vigyék egyenessen
 Falú tömlöztébe, vagy-is kalodába,
 Zárják a' két lábát a' Bíró házába.
 Ez a' rosz ember lesz oka halálának,
 Ha meg-talál halni, ezt mondá Klárának.
 Egy marha, nem ember, így meg-romolhatna,
 Betegnek illyeket de ki-is adhatna?
 A' Borbélyt mingyárt-is itten meg-ragadták,
 Meg-kötözték, és a' Bírónak ált adták.

Tele vólt a' Doctor még mindég méreggel,
 Mondá: meg - tanítom őtet holnap reggel.
 Én ugyan meg - vetem minden mesterfégem,
 Tán fel-gyógyúl, vagyon egy kis reményfégem.
 Klára öszve tette előtte a' kezét,
 Szólt: az Úrnak tudgya a' Világ nagy eszét.
 Kérem a' mint lehet, ő rajta segítsen,
 Jövendő özvegyi forsomra tekintsen.
 Nem sajnállom tőle épen költségetem,
 Tsak hogy meg-nyerhessem egyetlen egyemet.
 Felele a' Doctor; jó ízívű Afzszonyfág!
 Olly nyavalyája van, a' melly nem bolondfág.
 Rá vetem fejemet, és tudományomat,
 Hogy ha lehetséges, e' jó barátomat
 Halálnak torkából hogy még ki - ránthassam,
 És kedves személljét öledbe adhassam.
 De a' Borbélyt holnap majd letzkére veszem,
 A' Doctor kalapot majd fejére teszem.
 Más napra virradván el - is ment a' Doctor
 A' bíró házához, reggel nyóltz órakor.
 Láta kalodába a' Borbélyt heverni,
 Azt vélte a' bíró, hogy meg - fogja verni.
 De nem: hanem kívánt négy jó legényeket
 A' bírótúl; és még egy pár köteleket.
 Egy ollót - is kére, és ehez egy tököt,
 Mondván, hogy most mingyárt vágni fog üstö-
 Még egy pár marha szarv, ehez kívántatott; (köt.
 A' mint minden eszközü kezében adatott,

A' Borbély két karját hátra kötöztette,
 És azután vízzel jól meg - öntöztette.
 Kapván itt az ollót, a' haját le - nyírta,
 A' töknek felére e' szavakat írta:
 Borbély vólt ez ; már most ökör lett belőle,
 Azért őrizkedgyen minden ember tőle.
 A' fél tök, fejére itten boríttatott,
 A' mellyre a' két szarv jól rá szoríttatott.
 Most a' kalodábúl már ki - eresztette,
 A' négy legényekkel őtt így kísértette
 Szathmár Városának kies piatzára ;
 Ott - is ki - ne - kössék , hotsássák úttyára.
 Esedezett, kérte, hogy ezen tsúffágot
 Ne tegye ő rajta, soha orvoslágot
 Senkinek bé - nem ád, egész életébe,
 Tsak most egyfzer vegye őtet kegyelmébe.
 De hogy engedett-meg, főtt még a' nyakára
 Egy kolbász akasztván, botsájtá úttyára.
 A' piatzra vele a' mint ők jutottak,
 Nézésére a' fok gyermekek futottak.
 Mert vélték, Lengyelek medvével érkeztek,
 De a' nézők a' mint melléjek férkeztek,
 Nem tudták ezen tsint hogy rajta ki tette,
 Vólt olyan, ki szánta, de több, ki nevette.
 A' gyermekek bögtek, fárt kezd'tek rá hánni,
 Mert illy maskarákkal így szoktak ők bánni.
 Felefége haza kísérte végtére,
 Így a' négy legény - is megint visszfa tére.
 A' Doctort a' Borbély átkozta, motskolta,
 Hogy vele ő így bánt, és így meg - piszkolta.

Mondá, hogy kordélyba dolgát ő nem hadgya,
 Univerfitásnak a' Doctort bé- adgya.
 Szólt a' felesége, jobb leszzen ha halgatfz,
 Mert még utollyára róka vaaba akadfz.
 Maradtál vólna te tsak az ér vágásnál,
 A' köppölyözésnél, és a' fog vonásnál ;
 Rajtad ezen tsúffág meg-nem történt vólna,
 A' világ mint most szól, felőled nem szólna.
 A' varga ne mennyen tovább a' kaptánál,
 Borbély-is maradgyon tsak a' borotvánál.
 Nem tudott mást tenni, búsúlt, sohajtozott,
 Néki egy más Borbély egy parókat hozott.
 Elöl tsak tzernája láttzott; vólt-is hóka,
 Hátrúl olly veres haj vólt rajta, mint róka.
 Itt egy németh szabó hogy meg-halálozott,
 Mivel a' Borbélynak fok százzal tartozott,
 El-foglalta ennek minden vagyonskáját,
 Házát, ruháját-is, s e' vén parókáját.
 Meg-látván ő eztet; mondá e' társának,
 Jobb ha e' vén kutszmát tartya ked magának.
 Úgy-is tsak hátrúl van egy kis tsitri haja,
 Visellye ezt fején, ném lesz naptúl baja.
 És lódúllyan; máskép házamból ki-vetem,
 Másodszor bolondnak magam nem tétetem.
 El-is ment; ő pedig dúlt, fúlt a' Doctorra,
 Boszszú állásomat, szólt: hagyom másfzorra.
 A' négy legény a' mint Szathmárból meg-tére,
 Beszélétek; a' Borbély melly nagy nevére

Vólt egész Városnak, a' nép mint tsudálta,
 A' fok gyermek fárral ött mint hagyigálta.
 Mosolygott a' Doctor, és aztat mondotta,
 Ö mint orvosollyon, most meg-tanította.
 Tudgya; hogy ez után nem fog præscribálni,
 Jobb-is szakállokat ha fog borotválni.
 De Klárának szívét e' dolog bántotta,
 Mert a' véle bánást otsmányanak tartotta.
 Azomba a' Doctor a' Nótáriushoz
 Úgy látott, mint illik egy illy Physicushoz,
 Transpiratióra kívánta ött hozni,
 Remélte, porai fogják azt okozni.
 De egy ájulásból esett megint másba,
 Ezek után megint nagy szív nyilalásba.
 Frissen eret vágott mingyárt a' bal karján,
 Melly után egy kelés támadt a' jobb marján.
 Meg-örült, és eztet jó jelnek tartotta,
 Jó reménybe légyen, Klárának mondotta.
 Jobban-is meg-örült a' Doctor szavának,
 Mintha felét nyerte vólna Európának.
 A' nyilalás meg-szünt, már nem-is ájula,
 Mellyen Klára szíve nagyon meg-vidula.
 Keléssére rakott érlelő flastromot,
 De gyomra szenvedett fájdalmas ostromot.
 Mert jajgatva mondá, hogy valami marná,
 Ezt ha gyógyítaná, leg-inkább akarná.
 Adott-is bé néki valamelly tseppeket
 Nád mézen: mihelyest le-nyelte ezeket,
 Mingyárt annak minden fájdalma el-állott,
 Klárának szívére meg új öröm szállott.

Egy éjjel meg-fakad't kelésse hirtelen,
 Folya-is belőle rúttság teménytelen.
 Ez-is a' Doctornak esett nagy kedvére,
 Balsamokat kene ennek seb helyére.
 Már más nap egy kevés levetskét ehetett,
 De még as ágyába ő fel-nem ülhetett.
 Napról napra még-is ugyan tsak jobbúla,
 Annyi fok fájdalom reá nem tódúla.
 Egy hét múlva még-is, ágyából fel-kele,
 De még bágyadttsággal teste vala tele,
 Kérte őt a' Doctor, hogy tsendessen legyék,
 És hogy ő erővel semmit se-is egyék.
 A' Recidivátúl kell ő néki félni,
 Mert ha ebbe esik, akkor meg-szűn élni.
 Minden veszedelmen kívül még ő nintsen,
 Vége a' Criticus napoknak-is fintsen.
 Vigyázott rá Klára, és szemmel tartotta,
 Mert a' Recidivát ő rosznak hallotta.
 De semmiben épen ő nem-is excedált,
 Reményfégék felett tsak hamar lábra ált,
 De tudta a' Doctor, hogy ő nem sokára
 Abrahám keblébe mégyen vatsorára;
 Mivel belső része már nagyon meg-romlott,
 Vére, ere, minden tagjával lett bomlott.
 Azért-is szép móddal, szólott ő Klárának,
 Mért nem ír levelet Pestre a' Fiának.
 Nem gondollya ugyan, hogy meg-fogna halni,
 Mert hogy jobban vagyon, lehet tapasztalni;

De illő, hogy Attyát ő meg - látogassa,
 És melly beteg vólna, szemével láthassa.
 Mingyárast - is küldé utánna Stafétát,
 Jó hogy nem értette a' Doctor Profétát.
 Hogy Stafétát küldött, meg - mondá Urának,
 Bár már itten vólna, szólla Klárájának.
 A' posta síp hatod napra hallattatott,
 Szólt ő; László fiam ugyan jól hajtatott.
 Itt a' Doctor mondá, haza fogok menni,
 Ötöd napon megint meg - fogok jelenni,
 Meg - kell tekintenem mint van házam népe,
 Azt - is; városunkba a' nép hogy ha ép - é?
 Meg - tanítá Klárát, hogy mi tévő légyen,
 Kérte, hogy tsak fokat a' beteg ne égyen.
 El - indúlt a' Doctor, hajtatott sebessen,
 Szathmárba meg - sem ált, mene egyenessen.
 Dob falunak érvén az ő határára,
 Nagy szerentsétlenfég hárúlt a' nyakára.
 A' Borbély, a' kit ő Peleskén úgy meg - nyírt,
 Boszszút állott rajta, mert mérgével nem bír.
 Két kémeket tartott, kiket jól fizetett,
 Peleskérül ezek által hírt vehetett,
 Hogy a' Doctor onnat melly nap fog el - menni,
 Házánál Károlyba mikor akar lenni.
 Napját indúltának tudtára - is adták,
 Kötelelősegeknek ők eztet tartották.
 A' Borbély hat erős Olálikat fogadott,
 Napjára öt márjást mindeniknek adott.
 Hogy a' mit parantsol, aztat véghez vigyék,
 A' mit ő fog tenni, ők - is aztat tegyék.

El-bújt ő ezekkel a' Döbi erdőbe,
 Ország úttya mellett álló egy fűrőbe.
 Hőfégy vólt, a' Doctor ingre le - vetkezett,
 Így lévén a' midőn elikbe érkezett.
 Ki - ugrottak, mingyárt lovait meg - kapták,
 Kotsissát a' bakról a' földre le - tsapták.
 Doctor a' Borbélyra a' mint rá esmére,
 Jéggé lett egészlen testébe a' vére.
 A' kotsibúl őtet mingyarást ki - húzták,
 Ingét a' testérül egészlen le - nyúzták.
 A' két karját két fa ágához köttette,
 Mind a' két lábával szintén ezt tétette.
 Nem függött ő, hanem talpán földön álla,
 De karjait húzván, ropogott két válla.
 A' haját fejerül késsel le - metélték,
 Egy somfa fátskával száját fel - petzkelték.
 Mézes vizet ő egy butykossal készített,
 Álván a' fák között, mint egy ki - fészített.
 Ezzel mezítelen testét mind bé - kente,
 Egész ábrazattyát, fejét - is bé - fente.
 Két nagy hoszszú fület bőrből otthon munkált,
 Fejéhez kötözte, mind a' kettő fent ált.
 A' mellyére egy fa táblátskát akasztott,
 Mellyre nagy betűkkel illy írást ragasztott.
 Doctor vólt ez! már most szamárrá lett belőle,
 Őrizkedgyen! mert rúg; minden ember tőle.
 Miglen őtt a' Borbély itten így kínozza,
 És maga szándékát véghez ő így hozta,

A' Doctor előtte írva esedezett,
 Meg-vallya ellene, úgy mond: hogy vétkezett.
 Engedgyen-meg néki, kérte zokogással,
 Ád néki száz aranyt, szolgál többel mással.
 Szólt a' Borbély, én-is, úgy-é hogy kértelek?
 Ne tégy tsúffá: meg-nem engesztelhettelek.
 Azt gondoltad, magad vagy egyedül okos,
 A' költsönt fizetem, tsak fzenvedgyed tokos.
 Itt hagyta a' Doctort, azon hat Oláhval
 El-lódúlt, hogy kész lett ezen szép dolgával.
 Szájába a' legyek ki's bé-jártak, mint raj,
 Mivel petzkelt vala, azt sem mondhatta jaj,
 Nyavalyást számtalan szúnyogok bé-lepték,
 Szívták vérit, dongók testét marták'sették,
 Meg-is ölték vólna, de kotsissa látván,
 Urát mint kínozzák, akkor el-illantván.
 A' faluba Dobba, tele fjedtséggel
 Futa, 's a' bíróhoz mene fiettséggel.
 Kinek Ura dolgát a' mint beszélette,
 A' harangot mingyárt ő fére verette.
 Kiálta a' bíró, tséppel, vas villákkal,
 Jönnének fejszékkal, avagy-is puskákkal.
 Mingyárt-is fok legény, így fel-fegyverkezett,
 Bíró mellé kiki a' mint el-érkezett;
 El-indúla vélek, a' kotsis vezette,
 Szegény Doctort addig a' fok bögöly ette.
 A' tortúra helyén hamar-is termettek,
 Hogy meg-szabadítsák, felette fiettek.
 A' mint őtt meg-látták, kinnnyain el-hültek,
 Ki-kötözvén, hogy már nem mozog, réműltek.

Rázták orrát, vízzel öntözték : oda vólt,
 Észre vették, guta ütésbe hogy meg-hólt.
 E' isúffágot nagyon tán szívére vette,
 Illy reménytelenül életét végzette.
 Nem tehettek már mást a' Doctor testével,
 Hanem bé-takarták a' köpönyegével,
 Szépen bé-fektették önnön kotsijába,
 A' mellynek a' bíró üle hátrúllýába.
 Az első ülésbe két hites ember ült,
 Károlyba bé-érvén, házához fok nép gyült.
 Ezen rettenetes esetet tsudálták,
 Nints é ütés testén, leg - inkább vizsgálták.
 De nem vólt; azért-is, egy így, más úgy beszélt,
 Mind semmit sem használt, mert ő már tsak nem
 A' Nemes Vármegye épen edgyütt vala, (élt.
 El - hült azon, hogy így Doctora meg - hala.
 Mivel a' Vármegye ött nagyon szerette,
 A' maga költségén el-is temettette.
 A' vólt leg - jobb, hogy ő vala még nőtelen,
 Nem tudták, Nemes-é, avagy-is nemtelen.
 Mert külső Országból Kassára érkezett,
 Hallván nints itt Doctor, ide igyekezett.
 A' fok Currens mene mingyárt minden-felé,
 Hogy a' Borbélyt akár hol talállyák elé,
 Fogják - meg, és hozzák keményen kötözve
 Károlyba, majd jobban lészén bé - nyügözve.
 De ötet már többé senki sem láthatta,
 Felelégét, 's minden gyermekét el-hagyta.

Egy Szathmári Görög, esztendő múltával,
 Bé - mene Móldvába , még két más társával;
 Ki - hajtottak onnat négy száz göbolyóket,
 Ezekkel még két száz fiatal ökröket.
 E' mondá; a' Borbélyt hogy látta Móldvába,
 Hanem már nem Magyar, de Török ruhába.
 A' Chotyinyi Basa tevéi mellett vólt,
 Tartván tőle , azért ő vele nem - is szólt.
 Ezen halhatatlan iszonyú esetet,
 A' melyhez hasonló ritkán történhetett,
 Notárius mingyárt ezt Szelíd Andrással,
 Valamint történe , olyan le - írással
 A' falu könyvébe prothocoláltatta,
 A' jövendőségnek példájára hagyta.

TIZENEGYEDIK PARAGRAPHUS.

A Notáriusnak Jurátus László fia Pestről el-érkezvén, maga kedves szülőit köszönti. Az Attya vele minden - féle fontos dolgokról beszél, azomba az Attya Recidivába esik, az egész falunak nagy szomorúságára meg - hal, és el - is temetetik.

A posta kotsiról László hogy le-szállott,
Édes Anyja épen az udvaron állott,
Reá esmért mingyárt e' kedves fiára,
Nyakára borúla mindenek láttára.
Szólt hozzája, itt vagy? istápja éltemnek,
Meg-vidámítója szomorú szívemnek.
Tsókolván kezeit; az Annjához így szólt:
Édes Afzfzony Anyám! úgy-é; hogy már meg-
Kedves édes Atyám? és azért a' szíve (hólt
Szomorú; mert érte fájdalemaknak íve.
Nem hólt! felelt néki, 's téged óhajtvá vár,
És mint tavaszi légy, olykor lézeng, és jár.
De hogy fel-gyógyúllyon, azt nem remélhettyük,
Kevés napok múlva, hidgyed el-temettyük.
Jöj bé velem hozzá! majd örömet véfzen,
A' te látásodból, tán jobban - is léfzen.

Bé vezette anyja, 's mentek az ágyához,
 Itt van a' mi Latzink; szólla az attyához.
 Az Atyára László gyengén reá borúlt,
 Nem szólhatott; szíve lett bánattól szorúlt.
 Szólt az Attya; itt vagy? 's nyakát ált' kótsolta,
 Mind a' két ortzáját, ő meg - is tsókolta.
 Kérdé; mint vagy Latzi? de ő nem szólhatott,
 Mert szívébe bánat 's keserűség hatott.
 Zápóra könnyével az Attyát áfztatta,
 Végre még-is e' szót, Atyám! ki - mondhatta.
 Látván Attya; hogy a' szíve háborodott,
 'S az ő betegfégén vólna szomorodott,
 Szólt hozzája, Fiam! ülly - le az ágyamra,
 És jól figyelmezzél minden szavaimra.
 Le - ült, a' két kezét kezeibe vette,
 Fiának: 's befzedgyét imígyen kezdette.

Az Attya.

Mond - meg kedves fiam! ember vagyok - é én?
 Iffiú vagyok - é, avagy - is immár vén?

A Fia.

Kedves Uram Attyám ember! még pedig jó,
 Nem - is igen öreg, bár haja olly mint hó.

Az Attya.

Hogy én ember vagyok, tehát meg - esméred,
 Ósz hajamhoz pedig vénfégem nem méred.
 Tudom; hogy olvastad fiam a' szent írást,
 Annak az elein láthattad mingyárást,

Mit mondott az Isten mi első Atyánknak,
 Mihelyest meg-tudta, őt' lenni nyalánknak.
 Mivel ő a' tiltott gyümölcsöt bé-falta,
 A' kígyó hogy Evát álnokúl meg-tsalta.
 Úgy - é hogy ezt mondá? mivel nem tartottad
 Parantsolatomat; sőt azt fel-bontottad,
 Halállal halfz te meg, 's minden maradékod,
 Halál büntetésed! halál ajándékod.
 E' változhatatlan Isten rendelése,
 Engedetlenségnek szörnyű büntetése.
 Meg-kelletik tehát minnyájunknak halni,
 Nem lehet a' halált kerülni, 's meg-tsalni.
 Meg-esmérvén ebbe emberi vóltomat,
 Tudod, meg-kell adnom tartozó zsóldomat.
 Elébb, vagy-is utóbb, életemtül válni
 Kelletik, nem lehet ebbe ellent álni.
 Mond-meg tehát Fiam, magad mért epezted?
 Ha meg-halok ugyan, Atyádat el-vezted.
 De ezt, úgy mint ember, el-nem kerülhetem,
 Mert fok fájdalmimat foká nem türhetem.
 Tudom te-is meg-halfz, de azért nem sírok,
 Mert Philosophusi természettel bírok.
 Ha pedig tekéntyük természet folyását,
 Leg-inkább történő emberek szokását,
 Mint öregnek foká nem-is lehet élnem,
 Mért kellene tehát az haláltól félnem?
 Mondod: bár ősz hajam, de öreg nem vólnék,
 Úgy van, ha hajamról, 's nem időmről szólnék.
 De nyóltzvan esztendő't immár hátra tettem,
 Mellyek alatt Isten' fok kegyelmét vettem.

Mért kesergesz tehát, hogy magához vészzen,
 Mint öreggel, hidgyed velem nagy jót tészzen,
 Szörnyű fájdalmimtól engem meg-fzabadít,
 Színe látásával, hidd! hogy meg-vidámít.
 Légy jó kedvű Fiam! és menj vatsorálni,
 Hólnap nagy dolgokról fogunk discurálni.
 A' kik itten vóltak, minnyájan le-ültek,
 Mert már az asztralra, mind főttek mind fültek
 Fel-ádattak: és az étkek jók valának,
 Mert kedvezett Klára e' kedves fiának.
 Az asztalnál László fokot sohajtozott,
 Mivel az Attyáról mindég gondolkozott.
 Jó kedvbe hogy hozzák egyet mást beszéltek,
 Ártatlan tréfákkal ezek között éltek.
 Többek közt beszéllé Klára a' fiának,
 Mind elejét, végét a' Doctor dolgának.
 Szólt László, ez esett ugyan hallhatatlan,
 De ha jól fel-vezem, nem vala ártatlan
 A' Doctor; mert nem vólt a' Borbély Sclávussa,
 És így vele bánni nem vólt néki jussa.
 Úgy mint Doctor alatt ha talán állott - is,
 Néminémű képpen vele parantsolt - is,
 De azért olly rú túl vele nem bánhatott,
 Illy hatalmat néki senki sem adhatott.
 Nem mentem a' Borbélyt, mert boszszú állása
 Olly pogányfág vala, mellynek nintsen mássa.
 Vármegyére kellett vólna néki menni,
 Majd tudott vólna ez igazfágot tenni.
 Mind a' ketten nagyon hevessek valának,
 Veszedelemre - is mind ketten jutának.

A' ki passióit zabolán tartani

Nem tudgya, így szokott magának ártani.
Mint Papnak, Lászlónak halgatván szavára,
Három fertályt ütött tizen két órára.

Fel-is költek mingyárt, nem sokat múlattak,
Hanem a' betegnek jó étszakát adtak.

Szóllott a' fiához, meny Latzi aludni!

Haroszbabbúl lennék, meg-fogod azt tudni;
Mert az édes Anyád majd fel-fog költeni,
Most nem kell hasztalan idődet tölteni.

A' posta-is téged tudom jól meg-rázott,
Ma esső-is esvén, tested-is meg-ázott.

Kérte édes Annyát, hogy Attya ágyához
Vettesse az ágyát, közel a' lábához.

Hogy így az Attyának jobban szolgálhasson,
Parantsolattyára talpra ugorhasson.

Ebbe-is az Annya kívánságát tette,
Hová kérte, ágyát ő oda vettette.

Meg-tsókolván mind a' kettőnek kezeket,
Le-feküdt, bé-zárván minden rekeszeket.

Más napra virradván, László koránt fel-költ,
Fel-öltözésébe kevés minuta tölt.

Kérdezte az Attyát, magát mint érzene,
Valami keveset, hogy ő aludott-é?

Nem vólt-é rosz álma? melly a' nyúgodalmat
Fel-fzokta zavarni, 's szaporít tájdalmat.

Felelt: kedves fiaim! el-múlt már sok hete,
Hogy szememre álm csak ritkán jöhet.

Mondhatom, ez éjjel olyan jól nyúgodtam,
Hogy sem jót, sem roszszat, épen nem álmodtam.

Sőt ma igen könnyen érzem én magamat,
 Nem nyomja fájdalom, mellyem, 's óldalamat.
 Az édes anyját - is kérdé, nyugodott-é?
 És hogy valami jót, ha nem álmódott - é?
 Szólt: aludtam fiam! de papi ruhába
 Láttalak tégedet, fekete tsuklyába.
 Édes Afzszony Anyám! nem egyéb az álom,
 Hanem essős idő, és ha meg-vizsgálom,
 Nem lehet bizonyost belőle ki - hozni,
 Álmomról en nem - is szoktam gondolkozni.
 Nem egyszer álmomba dúzs gazdaggá lettem,
 De semmim sem vala, midőn fel-ébredtem.
 Afzszony Anyám, bár így álmódott felőlem,
 De fogadom, hogy Pap nem léfzen belőlem.
 Láfzló ezen álmodot ugyan jól értette,
 De anyjának még - is azt meg - nem fejtette.
 A' fekete ruha magának se tettzett,
 Hogy az Attya meg-hal, ez mást nem-is jegyzett.
 Szólt az Attya, fiam! te errül jól beszélsz,
 Az álomról velem egy gondolattal élsz.
 Ülly mellém, majd szóllunk mi nagyobb dolgokról,
 És nem az árnyékhoz hasonló álmokról,

A z A t t y a.

Reménylem hallottad melly nagy dolgot tettem,
 A' midőn Budai útam elő vettem.
 Nagyon terhes vala azon fáradtságom,
 De fokkal nehezebb vólt fanyarúságom.

Tsak hajszálon függött, nem egyszer életem,
 Hogy ha eszembe jut fok-féle esetem,
 Most - is a' testembe posog egész vérem,
 Mond - meg édes fiam! tőled tsak azt kérem,
 Ha Budán, és Pesten, történeteimet
 Tudgyák - é? számtalan szenvedéseimet.

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! nem tsak nem hallottam,
 De hogy azt olvastam, nagyon tsudállottam.
 Illyen nagy dolgokat tett ritka halandó,
 Azoknak híre lesz örökké tartandó.
 Nem tsak Buda, és Pest, de az egész Haza
 Tudgya; hogy Budára mint ment, 's mint jött ha-
 A' ki tsak á, bé, czét, tanúlt: azt olvassa, (za.
 Mert ki ki kívánnya hogy aztat tudhassa.

A z A t t y a.

Szóly világossabban, nem értem mondásod,
 Mint eshetett volna a' te olvasásod
 Az utazásomról; mert azt más orrára
 Nem kötöttem; magam sem vettem pennára.

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! tehát nem hallotta?
 És Uram Atyámnak senki sem mondotta?
 Utazása régen hogy ki - van nyomtatva,
 Két Magyar Hazánkon keresztül futtatva.

Nints különben! minden könyv börtbe árúlyák.
 Már Clasicus könyv lett, skólákba tanúlyák.
 Senki sem olvassa már historiáját
 Argirus Királynak, 's Tündér Ilonáját.
 Markalfot minnyájan már most ki - nevetik,
 Thóldi Miklósra - is szemeket - nem vetik.
 Kedves Uram Atyám, eztet ne tsudállya,
 Mert a' Világ dolga, mint foly, ha vizsgállya,
 Tapasztalni fogja, hogy az eseteket,
 Tsudállást érdemlő nagy történeteket,
 Mingyárt papirosra teszik a' Nagy Börtsek,
 Mert vannak azokba építő erkörtsek.
 Hogy a' jövendőség közt meg - maradgyanak,
 A' népre azokból hasznok áradgyanak,
 A' nyomtató fajtó alá szorítottatnak,
 Az alól ki - kelvén közre botsájtatnak.
 Illyen Ulyssesnek az ő útatása,
 Telemachal történt hoszfú vándorlása.
 Az Arany gyapjúért szintén így fáradtak
 A' Görög Vitézek, míg hozzá juthattak.
 Tengeren fokáig evedzett Columbus,
 Meg - térvén, nyomába mene Americus.
 Míg negyedik részét Világnak fel - lelték,
 Neveket a' Börtsek nagyra - is emelték.
 Nagyon ditsekedik Anglia Kókjával.
 E' világot körül járván hajójával,
 E' nagy történetek mind ki - nyomtattattak,
 Világ eleibe, például adattak.
 De mondhatom kedves drága Uram Atyám,
 Hazudni pediglen soha sem szokott szám,

Hogy Budára fel - vett súlyos útazása,
 Veszedelmek között történt fok forgása,
 Fel - múllyá azokat, a' kiknek neveit
 Tsak mostan említém, 's hallá eseteit.
 Méltó - is vólt tehát hogy ki - nyomtattasson,
 Légyen a' Világnak min álmélkodhasson.

A z A t t y a.

Fiam! én előttem nagy újfágot mondál,
 Talán egy nyomtatványt magaddal - is hozál;
 Meg - vallom, olvasni magam - is szeretném,
 Az Author jól írt - é? hogy meg - ítélném.
 Úgy vélem, hogy abból fokot tanulhatnak
 Mi Attyafiaink, meg - is jobbúlhatnak.
 Meg - vallom, tsak azért útaztam Budára,
 Hogy őket vonhassam magyarabb rámára.
 Nem gondolnád fiam! hogy mennyit szenvedtem,
 Míg zsufa fakómon Budára érhettem.

A' F i a.

Két nyomtatványom - is, meg - vallom, hogy va -
 De a' jött Staféta meg - íjlesztett nagyon. (gyon,
 Hogy egyet el - hozzak, nem jutott eszembe,
 Mivel akkor nékem, más nem vólt fejembe,
 Tsak Uram Atyámnak súlyos betegsége,
 'S mint térhetne vissza régi egészsége.
 Hólnap mingyárt írók azon Collégámnak,
 A' mellynek kezébe van kúltsa szobámnak,

Egy nyomtatványt mingyárt hogy adgyon postá.
 Tudom veszem-is azt nem igen fokára. (ra,
 Hogy aztat olvastam, szívem szintén vérzett,
 Mert Fatumi miatt fájdalmaikat érzett.
 Rettegek, képzelvén bikák mint kergették,
 Félt-é Uram Attyám! mikor érdeklették?

A z A t t y a.

Hogy ne féltem volna, mivel már farkamba
 Bömböltek, nem bíztam immár a' lovamba;
 Mert Csikó vólt, meg-is tsökkent futásába,
 Vélttem, mingyárt döfik szarvokat hasába.
 Hogy testem Varjaknak nem lett akkor tora,
 Oka a' Juhásznak hat nagy komondora.

A F i a.

Hogy Tifza Füredre ezek után ére,
 A' város házánál ottan szállást kére.
 Úgy tettzik én nékem, hogy a' Vasasoktól,
 És azoknak az ő ki-vont pallosoktól,
 Nem kellettett volna egy tseppet - is félni,
 Mert néki nem szabad viadalra kélni.
 Jól tudgyák ők, hogy ha illyet tselekefznek,
 Farokra majd dupla Étapákat vesznek.
 Ugyan Uram Attyám! minétet tántzolt - é?
 Voltzerist, kozákat, lapotzka tántzot - é
 Vélek?'s a' bikáktól mivel vólt meg - szeppent,
 Nem hiszem tactusra hogy a' lába jól ment.

A z A t t y a.

Nem féltém én attól, hogy ők meg-ölnének,
 Avagy - is halálos sebbe ejtenének,
 De attól tartottam, hogy meg-laslakolnak,
 A' kementzébe - is végtére bé - tolnak.
 Comifsáriusnak lennie esmértek,
 Pallosok lapjával hátamra rá mértek
 Vagy négyfzer jó formán, majd orra nem buktam,
 Kiáltni nem mertem, a' számat bé-dugtam.
 Elöl álmos voltam, mivel fáradt lettem,
 De ásítani - is ott el - felejtettem.
 Mert mihent bé - jöttek, pennámat meg-látták,
 Jobbról, balról, mingyárt hajamat tzimbálták.
 Mivel erőltettek, a' tántzot - is jártam,
 És fok kínálásra ebbe nem - is vártam.
 Hogy ha nem tántzolok, tudtam hogy meg-vernek,
 Mert nints emberfége a' részeg embernek.
 Két rongyos Tzigányók hegedűi zúgtak,
 Közöttök keringvén gyakran farba rúgtak.
 Minő tántzot vontak, tudgya azt a' Tatár,
 Látván nyakam körül fok ki - vont pallos jár.
 Minden lépésemre a' szívem meg - dobbant,
 El - végződött e' bál káplár hogy bé-toppant.

A F i a.

Vajha Uram Atyám most - is ott tántzolna,
 És a' Vasasokkal most - is ott hartzolna ;
 Mert úgy egészséges vólna bizonyossan,
 Nem nyomná az ágyat, mint most, olly kínossan.

De a' tántznál már most magam - is ott lennék,
 A' mit a' Vasasok tettek, azt nem tenék.
 Nem - is mérészlenék tudom aztat tenni,
 Mert más contra tántzra fognáam őket venni.
 Én még akkor igen-gyenge gyermek voltam,
 De egy Collegámmal e' tántzról így szóltam.
 Pajtás! ha Füreden lettem volna akkor,
 Attyámat tántzolni kényszeríték mikor,
 Magam mentem volna helyette a' tántzra,
 De rá raktam volna a' hasgatott rántzra.
 Hidd-el; hogy tele lett volna a' plundrájok,
 Ollyan lehelletem szált volna reájok.
 Lett volna itt dolga egy jó hasább fának,
 Szük lett volna térje a' Város házának.
 Gazság volt így bánni, egy esméretlennel,
 A' ki útas vala, ollyas idegennel.
 Uram Attyám! hogy itt vége lett bajának,
 Bár vége lett volna minden Fátumának.
 De én ezután - is fok nyomorúfágát
 Olvastam e' könyvbe, és vizsontagfágát;
 Mert mingyárást más nap hogy bé - fetétedett,
 Felyhő szakadás közt mint el - tévelyedett.
 Tsak a' menyköveket látta mint húllanak,
 Azoktól a' kazal szénák mint gyúllanak.
 Az ár vizek között máfzkált tsak vaktába,
 Bé - is dölt Fakóstól a' tsöfznek árkába.
 Nem fogott - é Vidrát Uram Attyám abba?
 Mert úfzkálnak ezek tsak zavaros habba.
 Lóhetett ha tettzett ott elég fártsákat,
 Avagy ha akarta foghatott hartsákat.

A z A t t y a.

Fiának beszédgyét a' midőn hallotta,
 Ostoba kérdésit nagyon tsudállotta,
 Mellyért - is homlokát fok rántzokba fzedte,
 Azután hozzája illy beszédgyét tette.
 Bé - döltem étszaka én a' tsősz árkába,
 Belé - is fülhattam vólna a' farába,
 Senki - is ott engem már nem segíthetett,
 Iszapos farából ki - sem - is vihetett ;
 Sem a' Velentzések nagy Bucentaurussa,
 Sem Nagy Sándor híres szép Bucefalussa.
 Nem vólt ott én nékem más meg - szabadítóm,
 Egyedül tsak az én hajnal színű Fakóm,
 Rá vágván farkantyúm a' két oldalára,
 Ki - ugrott mint Evet velem a' parttyára.
 Nem kívánom fiam ; e' veled történnyen,
 Ne - is járj étszaka , jobb járnai nap fényen.
 De tenéked még - is itt egy kérdést teszek,
 Hogy hallyam, minémű feleletet veszek.
 Mond - meg : ha bé - esnél éjjel a' Dunába,
 Hány vizát foghatnál ennek padlanába ?
 Hány tarisznya rákot hoznál - ki öbléből,
 Mosnál - é fok aranyt annak fővenyéből.

A F i a.

Meg - fogta a' kezét itt édes Attyának,
 Mert látta jeleit nagy indulattyának ;
 Sok tsókokkal aztat mingyárást illette,
 És ezen beszédgyét sohajtva kezdette :

Én Uram Atyámat talán meg - bántottam,
 Azon kérdéseket mivelhogy mondtam.
 Botsásson - meg, kérem, ha talán vétettem,
 De én azon szókat csak azért ejtettem,
 Hogy Uram Atyámat meg - vidámíthassam,
 Beteg lévén, egy kis jó kedvre hozhassam.
 Kérem, ne - is vegye azokat szívére,
 Hogy ne lehessenek újjabb férelmére.

A z A t t y a.

Fiam! szép a' tréfa, de úgy, ha van fava,
 Ez a' nyájasfággal embernek nagy java,
 Mert a' lankadt szívet nagyon fel - ébreszti,
 A' bús gondosfágot arról el - széllyeszti.
 Így ebből eleven vér foly az erekbe,
 Okoz vidámságot minden emberekbe:
 Hafznos ez, mert tartya őket egészségbe,
 A' vidám ritkán - is esik betegségbe;
 De a' te tréfáid nem voltak gyalóltak,
 Mint a' meg - fagyott föld darabosak voltak.
 Ne tégy tréfát, mellyet tsúffágnak vehetni,
 Mert vélik, másokat kívánsz csak nevetni.
 Ha hallotta volna a' te kérdésidet
 Idegen, és hozzám tett szép beszédidet;
 Ítéld - meg, felőled ilyen mit tartana,
 'S hogy engem így tisztelsz ugyan mit mondana.
 Szabad egy fiúnak Attyával tréfálni,
 De nagy tisztelettel kell előtte állni.
 Jól meg - rágja a' szót, mellyt ki - ereszt szája,
 Nagy illendőséggel essék a' tréfája.

Nem haragúzom reád, látom van rá'm gondod,
 Meg - vídámítani kívántál azt mondog;
 De szenvedésimmal hogy vídámítanál,
 Jobb volna ha Pesti dolgokról szóllanál.
 Mond - meg tehát fiam! Budán mit munkálnak,
 Pesten - is a' dolgok hogy melly karban álnak.

A F i a.

Uram Atyám! Pesten, és szintén úgy Budán,
 Jól folynak a' dolgok mind reggel 's dél után.
 Budán már felette sok új ház fel-épült,
 Pest meg meg-fiadzott, egy szép új Pestet szült.
 E' mindég Vá'tz felé tovább tovább terjed,
 Mert sokaknak szíve építésre gerjed.
 Tudgya Uram Atyám hogy mindég szép vólt Pest,
 De ennél az Új Pest sokkal gyönyörűbb test.
 Kies nagy piattza négy szegletet formál,
 Mellyeken finórra vett sok magas ház áll.
 Palatziuoknak azokat tartani
 Méltán lehet, nem-is másoknak mondani.
 Széles szép útzái, szint így kevélykednek,
 Minden nyáron többről többre nevednek.
 Most - is sok Intsellér házak helyét méri,
 Ha így épül, farka hamar Vá'tzot éri.
 Majd ékesfégével Bétset - is el - hadgya,
 Már - is szépfégével Soroksárt haladgya.
 Uram Atyám tudom látta Beregszázat,
 De hidgye - el nékem, fel - múlt illyet százat.

A z A t t y a.

Az ilyen újfág ot fiam már szeretem,
 Fejembül Új Pestet ki sem - is vethetem.
 Jele , hogy Hazánkba kell még pénznek lenni,
 Mert pénz nélkül miként lehetne ezt tenni.
 Szép dolog! egy Ország ha szép Városokkal
 Rakva vagyon: töltött gazdag lakosokkal.
 Te ezen új Pestet mondod igen szépnek,
 De vallyon sokfága van-é ott a' népnek?
 Mert ha nagy városba tsak kevés nép sétál,
 Olly mint egy nagy hordó, kong, és üressen áll.
 Náddal fedett ház tán egy sem lészzen benne,
 Rút vólna, hogy ha mind fendeles nem lenne.
 Mint Rima - szombatba , nem lez lantornával
 Egy ablak - is, hanem mind üveg táblával.
 Jobb óra - is lészzen valamelly tornyába,
 Mint Hazánkknak vagyon edgyik városába.
 Mert e' körös körül kötelekkel kötött,
 Tegnap - is tíz helyett ütött harmintz ötöt.
 Szakoltza Városát nem tsak díszesíti
 Egy útzája, fött még nagyon - is szépíti.
 Tölgy fa útza neve, meg - felel nevének,
 Mivel szép gunyhókat ebbe építének.
 Nem lészzen Új Pesten ez útzának mássa,
 A' Béka útzát - is illő minden lássa;
 De nem szóllok többet ezek szépségérül,
 Hanem inkább szóllok Hazánk Törvényérül.
 Mond-meg; hogy mint folynak ezek a' Táblákon,
 Könyörületesség van - é az árvákon.

A F i a.

Miólta Budából ki - szaladt a' Török,
 Azóltától fogva nem folytak a' pörök
 Helyesseöben, a' mint azok mostan folynak,
 Sok papirost rágni nem adnak a' molynak;
 Mert vagy on most nekünk egy olyan nagy fejünk,
 Mi Locumtenensünk 's kegyelmes Hertzegünk.
 Ki Argus szemekkel a' dolgokat nézi,
 Az igazság tételt, olly böltsen intézi,
 Hogy ámbár Lycurgus ma fel - támadhatna
 Sólonnal: jobb módot egy sem mutathatna.
 Ő az igazságnak mérő serpenyőjét
 Kezeibe tarttya, 's mindeneknek ügyét
 Úgy méri, hogy aztat a' hamisfág fonttya
 Le nem nyomja: tárgya az igazság ponttya.
 Imádgya őtet mind all mind fel - peres,
 Mert azt fel - talállya valamit tsak keres.
 Hízelkedésekkel senki meg - nem ronttya,
 Illyekkel nagy lelkét szívét fel - nem bonttya.
 Ő a' közben járó Király 's Haza között,
 De ehez a' háza olly nagyón kötözött,
 Hogy tsak úgy igyekszik a' Király hasznára,
 Hogy ha az nem esik a' Haza kárára,
 Nemzetünk köntösét öröké viseli,
 Budán lakásába minden kedvét leli.
 Ha tovább - is így fog dolgaiba menni,
 Paraditsoma fog Magyar Hazánk lenni.
 Mert a' Locumtenens, Király, és az Ország,
 Egy fa, egy gyümölsöt hoz ezen minden ág.

A z A t t y a.

A' Nagy Úr Istennek, nagy hála - adással,
 Tartozunk Gyermekem! hogy illy fok áldással
 Mi hozzánk kegyelmes méltóztatik lenni,
 Mellyeket érdemünk nints ő tőle venni.
 Nagy kegyelem ám az! Királyi székünket
 Hogy olly Fejedelem bírja, melly bennünket
 Nem tsak szeret, hanem mindenkép óltalmaz,
 Láttjuk - is ellenfég rajtunk nem hatalmaz.
 Kegyelmes Hertzegünk, ki az ő Testvére,
 Nagy szeretetének záloga, és bére.
 Mert őtet Hazánknek Fő Kapitánnyává
 Tette: Nemzetünknek óltalmazójává.
 Agyarkodgyon bár most az Osmányok Hóldgya,
 Mérgének nem lészzen Hazánk soha zsóldgya.
 Mert erős Gedeont fog találni benne
 Selim: hogy ha mingyárt más Amurath lenne.
 Királyunk Thrónussát meg-nem reszketteti,
 Mihent hív Magyarit fel-fegyverkezteti.
 Óh Fiam! szerettyük e' két Fejedelmet,
 Mivel árasztanak reánk fok kegyelmet.
 Szent törvényeinket velünk edgyütt tarttyák,
 Ezeknek gyümölsét velünk - is arattyák.
 Illy Király alatt van népének nyugalma,
 Kezébe - is vagyon a' nyert arany alma.
 Adgya Isten Fiam! hogy örökké állyon
 Ezen szép egyesfég, 's rosz reá ne szállyon.
 De hallom, hogy vannak ottan - is Deisták,
 Velek még egynéhány tsúf Naturálisták.

Ha úgy vólna, kerüld ezek társafágát,
Tartsd - meg szent hitednek erős igazfágát,

A Fia.

Régen hallom immár e' nevezeteket,
De meg-vallom, hogy én nem értem ezeket.
Hogy Uram Atyámnak tehát felelhessek,
Szükség, hogy én rólok tanítást vehessek.

Az Attya.

E' nevezeteket hogy Fiam nem érted,
Örülök, vólt szívem sokszor búba érted;
Mert véltem, téged - is hogy el - tsábítottak,
És magok tzéhekbe régen hódítottak;
De nem értvén, látom nem adtad - bé kezéd,
Nintsen laistromokba bé - írva a' neved;
De hogy meg - tudhassad, ezek kik legyenek,
Ki - téfzem, mit tartnak, és mit - is hidgyenek.
Ki Illuminátus, az tanátsot nem kér,
Mert annyit tud, hogy már több fejébe nem fér.
De tudgyad ezen név nomen generale,
Kik ezen értődnek, sunt quid speciale.
Illuminátus hát minden Atheista,
Valaki Deista 's a' Naturálista.
Ezek a' szent írást, és a' Profétákat,
Böltsen magyarázó minden szent Atyákat
Ki - nevetik, mert ők fokkal többet tudnak,
Főképpen a' midön leg - többet hazudnak.
Az Atheusokat itten fel - sem veszem,
Mert leg - főbb bolondok közé őket teszem.

Mivel a' Nagy Isten lételet tagadgyák,
 A' vad emberek - is a' mellyt helybe **Madgyák.**
 Ezeket természet ösztöne rá viszi,
 Hogy egy olly valamit mindenike hiszi;
 A' ki mindeneket, mélyekre ōk néznek
 Munkálta, és ennek kell lenni nagy kéznek,
 De a' Deistákról 's Naturálistákról,
 Hald mit fogok szólni ezen két Sectákról.
 Ezek egy Anyától született testvérek,
 Azért - is fekélyes mind testek mind vérek.
 Mert Annyok nem igaz Sionnak Leánya,
 Hanem Lucifernek kevély maradvánnya.
 A' Naturálista hiszi Isten vagyon,
 De még - is vallása kárhozatos nagyon.
 Néki a' teremtést nem tulajdonította,
 A' természet nemez mindent, azt tanította.
 A' Világ öröktől fogva áll, 's fog állni,
 Mellybe a' természet munkált, 's fog munkálni.
 Tekintsd Fiam! e' nagy istentelenséget,
 Mint gyalázzák ōk az Isteni Felsőget.
 Az ō nagy hatalmát mint alatsonították,
 Mivel természetnek azt tulajdonították.
 De mondgyák - meg! kitől vette a' természet
 Ezen nagy erejét, hogy mindent tenyézhet?
 Magától nem; mivel ō - is teremtetett,
 Mert öröktől fogva ō nem - is lehetett;
 Mivel mindennek kell eleinek lenni,
 Mindennek kell egy nagy erőül ki-menni.
 Másképp a' világnak hamar vége lenne,
 Meg a' természet - is el - enyészne benne.

Mert ebbe valami vagyon mind múlandó,
 Szemünket bár mire vessük nem állandó.
 É' nagy erő nem más, hanem az Úr Isten,
 Ki mindent teremtett, munkál most - is itten.
Fiat! ezen szóval ő eztet alkotta,
 El - nem múlt még - is áll, ő tartya, 's tartotta.
 Egy Epicuræus eztet tagadhattya,
 De hogy Isten nintsen, meg - nem mutathattya.
 Sem azt: hogy e' Világ öröktül fogva áll,
 És azolta benne a' természet munkál.
 De mivel az Istent ő meg - nem foghattya,
 Úgy kell lenni, a' mint az ő gondolattya
 Képzi; azért mindent csak a' természetnek
 Tulajdonít nem az örök Végezetnek.
 Átalkodva ha szól; hinni nem akarom,
 Vele versengeni nem lehet, mert barom.
 A' Frantzok ezeknek kenyeres Pajtások,
 Abba különböznek, hogy nintsen vallások.
 Errül ők azért - is nem - is predikálnak,
 De láttyuk, hogy mennyi károkat munkálnak.
 Hogy ebbe merültek, a' Világ tsudállya;
 De gonofzlágokért méltán - is útállya.
 Ők Monarchák ellen 's hit ellen dolgoznak,
 Mellyel e' világba sok roszszat okoznak.
 Fellyebb már ki - tettem ezek mit nem tesznek,
 Melly sok ártatlanok kézek által vesznek.
 Izzad a' Gvilotin polgárok vérével,
 Tettzésekre bánnak azok életével.
 Halálos tsöbörbe úszik vérbe sok fej,
 A' Frantzok szomnyúját ez leg - enyhítőbb tej.

Így tesznek, kik vannak Religió nélkül,
 Mivel a' gyilkolást nem - is tarttyák vétkül,
 Ki gondolta volna, ezt valaha tegye
 Egy olly ditső nemzet, 's magát arra vegye;
 A' melly leg - böltsebbnek világtól tartatott,
 És leg - kerefztényebb felőle mondatott.
 Illy lesz; ki Istenét, vallást meg - tagadgya,
 Isten - is illy népet végtére el - hadgya.
 Hidd - el fiam! kinek nints Religiója,
 Ollyannak mindég rosz a' Profesziója.
 Emberféges ember hit nélkül nem lehet,
 Mert a' nélkül ember semmi jót nem tehet.
 Ez a' rosz erköltsök kemény zabolája,
 Léleknek óltalma, leg - erősb bástyája.
 Azon kösziklához te - is ragaszkodgyál,
 A' mellyen Kristusnak Ekklesiája áll.

A F i a.

Kedves Uram Atyám! mind Pesten, mind Budán,
 Mellybe Vízi - Város fekszik, és a' Tabán;
 Hidgye, hogy nintsenek illyen Etnicusok,
 Vagy Naturálisták, 's több illy Pilátusok.
 Senkit sem hallottam, hogy Istent tagadná,
 És ollyan vadfágra okos eszét adná.
 Nem rég ugyan hétnek gombjokat el - üték,
 Kik petsenyéjeket rosz tűz mellett sűték.
 A' többit küldötték külső Országokba,
 Hol várakba zárták kemény fogfágokba.

Már most nyavalyások ott cathekizálnak,
 A' honnan honnyokba tán visszsa sem szállnak.
 Rosz fába kelletett vágni fejszéjeket,
 Mivel még többeknek veszteni fejeket
 Kellett volna, hogy ha kegyes Királyunknak,
 Mérték felett való kegyelmes Uruknak,
 Hozzájok nem járult volna nagy kegyelme,
 Életek ne veszfszen, azon engedelme.
 Vétkek tsak úgy esett minnyájunk tudtára,
 Hogy tsizmákat vartak Frantzia kaptára;
 De rosz tsirizzek vólt, 's varrós fonalai,
 Ált szaggatván a' bőrt, ki - bújtak titkai.
 Mellyért már most élnek nem kis gyöttelemben,
 Bé - estek másoknak ásatott verembe.
 Uram Atyámnak sok szép oktatásai,
 Szívembe gyökeret vertek mondásai.
 Kerültem - is miudég a' rosz társaságot,
 Szerettem keresztny, 's nem más nyájasfágot.
 Nintsen olly Juratus, nints ollyan Jurista,
 Ki azt tegye, hogy én ne legyek Papista.

A z A t t y a.

Látom kedves Fiam! hogy egy bölts ember vagy,
 Pesten - is lehetnél már Városi Hadnagy;
 Mert az emberekkel tudsz okossan bánni,
 Nem tud senki roszszat szemeidre hánni.
 Keresztny - is jó vagy, hallom, Nagy pénteken
 Húst nem eszel; és a' Sátoros Ünnepeken.

A' templomba bé-mész, bár többször nem-is mégy,
 Tanátsolom fiam! míg élsz, mindég gy tégy.
 Tudom meg - választod kivel társalkodol,
 És veres hajúval nem - is pajtáskodol.
 Sem ollyal, ki veled befzél, 's másuvá néz,
 Mert illyen dolgodba soha jót nem intéz.
 Nem tészel ollyal - is gondolom sétálást,
 Ki reggel fel-kelvén bort iszik mingyárást.
 Mond-meg, Pesten Budán miként nyájaskodtok;
 Farsang által hol, és miképpen vígadtok?

A F i a,

Pesten's Budán, kinek mint tettzik múlathat,
 Hogy ha pénze vagyon, kedvére vígadhat.
 Sok a' Hetzbe mégyen, vadak viadalát
 Nézi; szeléndekék ezeknek oldalát
 Mint marják, fülökre miként tsemmeszkednek,
 Vadak-is ellenek, hogy, 's mint berzenkednek,
 Sok szeléndekéknek ki - omlik itt béle,
 De fok pénzt be-vévén, nem gondolnak véle.
 A' kávé házakba fokban bé - sétálnak,
 Enyhítő italok a' hol kézzen álnak.
 Egy iszik Rozólist, a' más Tsokoládét,
 Ki meg Kávét hörpöl, vagy - is Lemonádét.
 A' kik Piliárdon a' tekéket verik,
 A' pénzt Parthiákként egymástól el-nyerik.
 Némelly asztalkáknál jádzanak Vojtákat,
 Cavallót, Pigétet, avagy - is Lombrákat.
 Vígak azok, kiknek a' szerentse szolgál,
 Sampaner, 's más küll bor illyenek előtt áll.

Azok pedig, kik a' pénzeket el - vefztik,
 Magokat mélyebben játékba eresztik,
 Vélik; hogy játékjok talán jóra fordul,
 Fortuna mint eddig, nem néz rájok mordúl.
 Órát, pixisseket, gyűrődít fel - teszik,
 Ezeket - is jádzó Társaik el - vefzik.
 Már semmiék sintsen, ki sír, ki meg morog,
 Ki mint részeg ember bújába tántorog.
 Úgy kell képzelleni ezen embereket,
 Mint a' fűrösztéstül gyengült egereket.
 Szeleket mind addig ők nem tsinálhatnak,
 Költsön valakitül míg pénzt nem kaphatnak.
 Sokan a' Dunának vert hídigyán fétálnak,
 Befzélgetés végett két végin meg - álnak.
 Hol mind a' két nembül valók öszve gyűlnek,
 Jeges italokkal tréfák közt enyhülnek.
 Innét kinek tettzik megy Comædiába,
 Vagy Bálba, már ehez el - készült szálába.
 Itten mindent, a' mit kívannak azt tesznek,
 Tántzolnak jádzanak; pénzért isznak esznek.
 Pestet Budát tartom én Éden kerttyének,
 Más - is; hogy ha baja nintsen erfzénnyének.

A z A t t y a.

Fiam! a' Budai, és a' Pesti élet,
 Az emberiségnek szomorú szemlélet.
 Egymás után vefzem a' te mondásodat,
 Éden kerttyéhez tett hasonlításodat.

Mond-meg : a' Vadaknak az ő viadala,
 Kiket körös körül kerít rabfág fala,
 Egy érzékeny szívnek melly örömet adhat?
 Meg-borzadás nélkül kit-is mulattathat;
 Mert nem lát egyebet, tsak vérnek folyását,
 Ellenek indított ebek hartzolását.
 Oktalan állatnak az ő kínzásába,
 Meg-öltébe, vagy-is rántzigállásába,
 Okos teremtésnek hogy lehet öröme?
 Mert inkább lehetne azokból tsömöre.
 A' vadak mint rabok úgy vannak lántzolva,
 Rekefzekbe körül kő fallal fántzolva.
 Senkit sem bántanak, mert nem-is bánthatnak,
 Bár magokba fenék de még sem árthatnak.
 Mért kelletik tehát azokat kínozni?
 Fájdalmaik miatt ordításra hozni?
 Ez a' régi pogány természetnek jele,
 Mert illy játékokba ez örömet lele.
 Caligula, Néro ezeket ízerették,
 Circussokba embert, 's vadakat ölették.
 Ezen játékoknak a' Hetz maradvánnya,
 A' vad pogányfágnak az ő találmánnya.
 A' Keresztény vallás minket szelíddé tett,
 A' Barbariesből egészen ki-is vett.
 Mért kelletik tehát aztat újjítani?
 És önként magunkat meg el-vadítani.
 Valakinek a' Hetz nagy gyönyörűsége,
 Olly a' szelídségnek meg-hitt ellensége.
 Áfribába vegye az ilyen lakását,
 Hol az Oroszlyánok, 's Tigrisek vívását

Láthattya: de tudom tele lesz gatyája,
 Ha ellene táva ezeknek lesz szája.
 Hidd fiam! ha foká e' játékra lesünk,
 A' barbariesbe megint vizsgálja esünk.
 A' kávék házakat a' ki gyakran járja,
 A' szerentsétlenség aztat készen várja.
 Minden haszon nélkül idejét ott tölti,
 Sok nyalánkfágokra pénzt el - is költi.
 Ha pedig játékba magát bé - erefzti,
 Nem egy, de több hamis jádzó meg-melleyezti.
 Pénzt már el-vefztvén, pixifst, óráját
 Fel - tesz, ezekkel leg - drágább ruháját.
 Jádván, ezeket - is tőle mind el - nyerik,
 Még adós maradván, végre jól meg - verik.
 Le - függesztett fővel haza sompolyodik,
 Pénz kitől nyerhessen, arról gondolkodik.
 Ha pénzt költsön kaphat, el - jádza azt megínt,
 Már most mint az elébb szenved még nagyobb
 Falat kenyere fints, mellyt tégyen szájába, (kínt.
 Végtére katona léfzen nagy bujába.
 Vagy - is tolvajfágra reá veti fejét,
 Ez életben - is félsz gyötri a' velejét;
 Mert ha rajta kapják, jól meg - páholtatik,
 Ha tetemes kárt tesz, fel - is akasztatik.
 A' kit ha tán nem ér illy szerentsétlenség,
 El - éri ugyan tsak végtére a' Vénfég.
 Nem élhet, niats pénze, szolgálatot sem nyer,
 Köldús táská tartya és alamisnát kér.

De nem él az ember, mint rab, mindég gyázba,
 Bé - is mehet olykor ő a' kávéházba,
 De minden napjait hogy ott Fiam! töltse,
 És el - fetsérelve ottan pénzét költse;
 Eztet nem álítom én helyesnek lenni,
 Mert maga munkáját nem kell fére tenni.
 Senkinek sült galamb nem repül szájába,
 Nem - is eszik, ha nem gyűjt Kamarájába,
 Játékokkal magát ki ki múlathattya,
 Mert dolgának jármát mindég nem vonhattya,
 De nagy játékokba bé ne botsátkozzon,
 Hogy maga fejére pufztúlást ne vonzon.
 Mértékletes jádzás, erköltös mulatfág,
 A' testet és lelket éltető orvosfág.
 Meg - vídúlván, nintsen e' kettő kárára,
 Sőt alkalmassabbak lesznek a' munkára.
 A' kik pedig járnak a' Comædiába,
 Hidd - el fiam! mennek olyan oskolába,
 Hol az ártatlanfág hajó törést szenved,
 A' szemtelenfégnek a' szemérem enged.
 Minden játék itten szerelemre tanít,
 Melly a' gyenge szívet a' jótúl el vadít,
 Itt van leg - fortélyosb Vénusnak műhelye,
 Ebbe főzettek maszlagos mételye.
 Sok titkos alkuknak itten áll vására,
 Mellybül a' Léleknek következik kára.
 A' jádzókra itten szemet ritkán vetnek,
 Hanem súgnak búgnak egymásra nevetnek.
 Kik reájok néznek, szavokat tanulják,
 Mellyekkel azután a' szíveket dúllyák.

Testek hajlongásit szintén úgy fel - veszik,
 És őket majmozván azokat meg - teszik.
 Ha kiről jádztatik gyászos Tragædia,
 Az - is szerelemért lett halálnak fia.
 Ilyen játékoktól léfzen a' szív heves,
 De észre nem veszik, hogy egyfzersmind eves.
 Mondgyák, a' jó erkölts hogy itt taníttatik,
 Melly által az ember jóra indíttatik.
 Minnyájunknak nekünk kéne lenni szűznek, (*)
 Úgy ellent álhatnánk lelket maró tűznek.
 Óh! nem taníttatik itten a' jó erkölts!
 Ki - téfzem mit mondott egy Athénai bölts.
A meddig Theatrum nem volt Athénába,
Vitéz nép volt mindég, melly volt Phállanxjába,
De Histriók által ök meg - lágyíttattak,
És a' bújafágnak által - is adattak.
 A' Rómaiakat érte szint' ilyen fors,
 Vitéz nép vala ez, kemény, 's felette gyors.
 Mihent Theatrumot, ök - is építtettek,
 Búja életűek, és puhák - is lettek.
 Fotton fogyott mingyárt Róma birodalma,
 Oda lett világot rettentő hatalma.
 Vajha a' Theatrum ezt ne tegye velünk,
 Mert való, hogy kezd már lágyúlni Nemzetünk.

(*) Deberemus esse Virgines, az az! jóba kellene minnyájunknak foglalatroskodni, és így bődög lenne valamint életünk, úgy halálunk - is.

A F i a.

Uram Atyám! én a' Hetzbe egyfzer vóltam,
 Akkor-is féltembe majd hogy meg-nem hóltam,
 Mivel a' Hetz Mestert egy nagy szurmos medve
 A' földhöz úgy tsapta, hogy már бүdös nedve
 A'plundráján ált jött, és úgy martzongatta,
 Hogy én aztat véltem, lelkét már ki-adta.
 De tizen két kutyák, és négy Legénnyei,
 Lettek életének még-is védelmei.
 Aubégatva onnat ő el-is lántikált,
 Örült, hogy a' medve öleléstül meg-vált.
 Szebb Hetzet láttam én Hortobágy pufztáján,
 A' hol Uram Atyám tántzolt, Füred táján,
 Hét bikák egymással ott bataliáztak,
 A' kiknek szemei szintén úgy szikráztak.
 Irtóztató vala szarvok tsattogása,
 És egymásba ütött homlokok tsapása.
 Félvén, bé-is bújtam egy árpa boglyába,
 Melegültem-is már jótskán a' gatyába;
 Mert edgyike kezdé már a' boglyát túrni,
 Rettegtem; hogy fel-fog majd szarvára szúrni,
 Mint Oroszlány egyet ollyat ordítottam,
 Mellyel-is magamról őtt el-fordítottam;
 Mert nagyon meg-íjedt, bömbölve szalada,
 Láttván, hogy már megszöve tőlem el-halada,
 Én-is itt ki bújtam 's a' Tisza berkére
 Lódúltam, nem féltem, látván mene fére.
 Nem követtem éppen én vitéz Theseust,
 Ki Labyrinthusba a' nagy Minotaurust

Meg-ölte ; magát - is ki - szabadította ;
 A'mellyért - is Phedrát magának tartotta.
 Én nem szerelehetem illy viadalokat,
 Inkább látogatom a' Pesti bálakat.

A z A t t y a.

A' bál kedves fiam ártalmas mulatfág,
 Bár ott minden fénylik, még-is e' vígasfág
 Olly otsmány, hogy semmi otsmányabb nem le-
 Nem tudom bölts ember abba hogy-is mehet. (het,
 Mivel minden magát fél bolondnak teszi,
 Mert azok ruháját magára fel - veszi.
 Emberi szép képit takarja lárvával,
 Sok ördögöt mutat ilyen áll - ortzával,
 Szeretném, hogy ha az Ortzájához nőne,
 Tudom bál menésbe a' feje nem főne.
 Leg - inkább tsudállom én a' szép Dámákat,
 Hogy magokra vesznek illy rút Maskarákat.
 Gyöngyöket, köveket, tőznek a' fejekre,
 Nyakokra - is kötnek és a' két kezekre ;
 Azomba tsúf Tzundrát aggatt fok magára,
 Borítt otsmány lárvát artza rózsájára.
 Tsak azért, hogy mástól meg - ne esmértessek,
 Tántzba kitől Ura félti, hogy mehessék ;
 És azzal kedvére mostan beszélhessen,
 'S Lelkére kárt hozó alkut - is tehessen.
 Leg - szebb, hogy fok Dáma itten kotsissával
 Tántzol, Gróff, Hertzeg - is béresse lyányával.

Azt gondollya, tántzol sokszor a' Gavalér
 Olly szépséggel, mellyel Helena fel-nem ér;
 Azomba forgat ő olyan rántzos patzalt,
 A' kit öszve főzött a' vénség, 's meg-afzalt.
 Édesdeden, mond-meg! olly tántz hogy eshetik?
 A' kik járják; egymást ha nem esmérhetik?
 Ollyan ez, mint mikor nem tudom mit eszem,
 Munkállok 's nem tudom aztat én mért teszem.
 Én a' tántzot soha sem kárhoztathatom,
 Sőt ha tisztesléges, azt jónak mondhatom;
 Mert embernek válik az egésfégre,
 Mivel olly vídúlást áraszt a' szívére;
 A' melly mozgás által vérit meg-ritkíttya,
 És tehetőségre a' testet indíttya.
 Úgy a' tisztesléges, ha tisztes ruhába
 Vannak a' tántzosok, nem bolond lárvába
 'S ha a' tántzosoknak mindenik alakja,
 Atyafi, jó barát, nem ember falakja;
 És hol a' vígfágot nem kell pénzen venni,
 A' tántzt adó Úrnál ingyen lehet enni;
 Hol szerentséjének azt a' gazda tarttya,
 Ha víg vendégének, mije van, adhattya.
 Mi kedves Öseink hajdan így múltattak,
 Ebéd után kezdvén más napra virradtak,
 Nem tudták mi légyen lárva és maskara,
 Ürült a' gazdának sok tzapa pohara.
 Egy szív, és egy lélek őket élelesztette,
 Ma ezt egy Úr; holnap meg azt a' más tette.
 Te-is tehát fiam! el-jártál a' bálba?
 De mond-meg, hogy ottan mit tettél a' szádba?

Leg - inkább mi féle tántzokat tántzoltál?
Tudom, hogy magyarba keveset ugrottál.

A F i a.

Ha Exmissiókba, pénzetskét nyerhettem,
Már akkor a' bálba én - is el - mehettem ;
De mikor zsebembe lapos vólt erszényem,
Mindenkép fel - kopott akkor az én inyem.
Ez ugyan én rajtam épen ritkán történt,
Mert meg - tanúltam már igen jól a' törvényt.
Causarum Director nagy hasznom - is vette,
A' dolgoknak füllját nyakamba vetette.
Inquifitiókra örömet - is mentem,
Mert más fazékához akkor késem fentem,
Causansokat azzal addig borotváltam,
Míg jótskán dagadni erszényem nem láttam.
Diurnumaimmal jártam tehát bálba,
A' mit kértem, pénzért tettek mindent tálba.
Kelner jó bort hozott, ha azt meg - fizettem,
Hat aranyt el - költvén ihattam ehettem.
Nem mentem - bé máskép, hanem Dominóba,
Mert más maskarákat útalom valóba.
Leg - főbb Gavalérok ezt veszik magokra,
Mert leg - alkalmasb öltözet tántzokra.
Fejér lárját tettem leg - inkább képemre,
És kerek kalapot tollakkal fejemre.
Két kezemre húztam szép fejér kesztyűket,
Dámák tenyerére firkáltam betűket.
Mivel a' bállokba ez igen grand módi,
Nem tudván ki légyen ez vagy amaz bódi.

Én Contra tántzokat jártam, vagy Voltzerist,
 Ha tántzosném tettett, akkor Strázbürgerist,
 Petzkes tántz a' Minét, azt soha se jártam,
 Míg azt el-végzették, féltálva meg-vártam.
 A' Magyar tántzot itt senki sem járhattya,
 Mert a' Dámák Slepjét farkantyú szaggattya,
 Imé Uram Atyám! a' mulatságokat
 Így végzem, 's így tartom a' Pesti bálokat.

A z A t t y a.

Fiam! látom te-is grand bolondá lettél,
 És a' magyar bőrből hogy már ki-vetkeztél,
 Ha ott lettem volna én a' fogadóba;
 Mikor szálájába vóltál Dominóba;
 Meg-nem tsúfítottad volna Nemzetünket,
 Fen tartottad volna mi betsületünket.
 Ketten jártuk volna ott a' Contratántzot,
 Rendbe szedtem volna dominón a' rántzot;
 Mert lett volna dolga majd a' nád páltzámnak,
 Danolni te néked kellett volna számnak.
 A' tactust rá raktam volna a' hátadra,
 Hogy olly bolond ruhát vettél-fel magadra.
 Tifztesféges magyar köntösöd van néked,
 Ezt viselvén, hidd! nem lehet nagyobb éked.
 Mert ez, e' világon leg-ékesebb gúnya,
 És nem a' maskara, melly fertelmes, 's tsúnya.
 Vóltam én - is Pesten, de tsak egyszer bálba,
 Meg-is útáltam azt még akkor halálba;
 Mert ördögök között vagyok, azt ítéltém,
 És el-is kárhozok közöttök, azt véltem.

Nem láttam semmi jót, de láttam sok roszszat,
 Mert áll-ortzák alatt tettek sok gonoszszat.
 Mind iffiak, vének egy húron pendültek,
 Mert ők Cupidótúl egy aránt hevültek.
 Elő nem számlálom, mert meg-botránkoznál,
 Mellyel a' lelkednek nem kis kárt okoznál.
 Nem-is néked való Fiam a' Pesti bál,
 Mert ott a' jó erkölts romlik, 's költfégbül ál.
 Én-is jól meg-adtam az Austrigák árát,
 Ha lehetne, most-is kelner lába szárát
 Ószve törném; mivel ugyan jól reám rótt,
 Hallván hogy mennyit kér szívem félig meg-hólt.
 A' mi leg-roszszabb vólt, meg-is betegedtem,
 Holott egy Austrigát, többet meg-sem ettem.
 Hideg, otsmány vala, most-is úndorodom,
 Hogy mint takony,ollyvólt hogy ha meg-gondo-
 Mond-meg azt-is fiam! hogy Budán és Pesten, (lom,
 Melly öltözeteket viselnek a' testen.

A Fia.

Kedves Uram Atyám! már az el-múltakat
 Úgy tekintse, mint az el-olvadt havakat.
 Senki most azokról nem-is emlékezik,
 Új új találmányon minden igyekezik.
 Meg-van az emberi Nem világosítva,
 Le-van szemeirül a' hályog szakítva;
 Mellyért böltsen ítél 's Argus szemekkel néz,
 Nem-is mást, tsak módit munkál most minden
 Minden láb Tántz mester letzkéje szerint lép, (kéz
 Nem hadarász tétúl, mellyért - is a' tántz szép:

Rég minden úgy bakólt mint a' kása törő,
 Mostan szép fimán megy, nem kell hozzá erő.
 Az öltözetek-is nem vadaknak bőre,
 Medvének nem teszi embert azok szőre.

A z A t t y a.

Mihent a' dolgokat, mint beszélsz, úgy veszed,
 Bolond gombát ettél, meg-bódúlt az eszed.
 Nem tudállom; mivel sok Voltzerist jártál,
 Mert ezzel velődnek igen nagyon ártál.
 E' tántzra tsak néztem, még-is el - szédültem,
 Kevés híjja-is vólt hogy hanyatt nem dültem.
 Mert fokáig ki néz egy febes folyóra,
 Avagy egy kerékre hirtelen forgóra,
 Bizonyossan annak el - szédül a' feje,
 Mert fel - háborodik az agya veleje.
 Te - is mind az ökör olly keringős lettél,
 Sokat voltzerisbe mivel keringettél.
 Azért az időket meg-külömböztetni
 Nem tudod; a' régít újhoz szokod vetni.
 Kedves fiam! vagy te rosz Chronologista,
 Nem jó! illy Juratus ha vagy, és Jurista.
 Mikor még Nemzetünk Scytáknak mondatott,
 Magam - is rá állok, hogy vadnak tartatott,
 És magát vadaknak bőrével ruházta,
 A' mellyeket maga ölte és vadázta.
 Több más Nemzetek - is ez úton indúltak,
 De vadfágból velünk együtt ki - tisztúltak.
 Nagyon mezfze hátra kering fiam eszed,
 Ha azon időhöz, nemzetünket teszed.

Régen el-hagytuk már a' Caucasus hegyét,
 A' Mæotis tava körül fekvő megyét.
 Mihent a' Keresztény hitet mi fel-vettük,
 Ez által vadfágunk mingyárt le-is tettük,
 A' mint tovább szállasz, abba ellent állok,
 Mert emberi Nembe sok hibát találok.
 Mondod: hogy meg-vólna rég Világosítva,
 Én pedig azt mondom, hogy meg-van vakítva.
 Nem ugyan egészlen, de igen nagy része,
 Mert mond! minden ember hogy eszessen téfz-e?
 Nem de sok közülök az Istent tagadgya?
 Lelkét a' testével meg-halnia hadgya?
 Nem de kissebbíti az ő szent hatalmát?
 Mivel bizonyosnak tarttya bolond álmát?
 Hogy öröktül fogva e' világ állott, 's áll,
 Ebbe a' természet mindég munkált, 's munkál.
 Reménylem meg-leszel ezzel bizonyítva,
 Hogy az emberi Nem meg-vagyon vakítva.
 És hogy a' Scytáknak vad bőrökbe vannak,
 Néz jól a' dologba majd hitelt adsz annak.
 De fellyebb már bőven szóltam e' dolgokról,
 Szóly tovább a' Pesti szép ruházatokról.

A' F i a.

Budán ezer hét száz, és a' kilentzvenbe,
 Az Ország gyűlésén, együtt lévén szembe.
 Egy szívvel lélekkel meg-határozottatott,
 Nagy büntetés alatt ki-is adattatott,
 Hogy ki-ki a' Nemzet köntösébe járjon,
 Fiscális actiót fejére ne várjon.

De ezen rendelés tsak a' Nemesféget

Illette, nem a' pórt, vagy parafzt népféget.
Mivel e' tsak úgy jár, a' mint az értéke

Engedi: szür, 's bunda ennek minden éke.
Mingyart- is Hazánknak minden Várnegyéje,
Velek a' Királyi Városok megyéje.

Magyarosan magát uniformirozta,

Melly minnyájunk szívét nagy öröme hozta.
Dámáink magyar vált magokra öltöttek,

Sarkig erő fátyolt fejekre kötöttek ;
Ollyakká- is lettek mint ama szép Pávák,
Derekokat tették kartsúkká a' kávák.

Kis Afzfzonyok vóltak mind gyöngyös pártába,
Biborba, bársonyba, kamuka szoknyába.

Idegeneknek - is ez öltözet tettzett,

Halálos sebet- is foknak szívéen metzett.

Magyar főkötöket mások- is majmozták,

Es a' bobitákat illy formára hozták.

Minden Uniformis vala paszományos,

Mivel a' Nemesfég nem mind egyarányos ;

A' szegényebbeknek illyet tsináltatni

Módogyok nintsen, 's őket infégre juttatni

Nem kívánták: azért mást- is varattattak,

Mellyet a' Föbбек- is köz napon hordhattak.

Búza Virág színű posztóbúl vólt varva,

Es fekete selyem finórral takarva.

Tiszteléséges köntös, miden- is szereti,

Könnyen minden Nemes meg- is szerezheti.

A z A t t y a.

Elég rosz, hogy eztet a' pórok viselik,
 Végre nemesfég közt majd helyeket lelik.
 Elöl járók ebbe felette hibáznak,
 Hogy a' rendelésre épen nem vigyáznak.
 Most már tehát fiam, mind Uniformába
 Járnak a' nagy Urak az egész Hazába.

A' F i a.

Más magyar köntöst-is, de igen tzifrákat
 Öltenek magokra, ollykor meg kurtkákat.
 Néha Caputot - is vonnak - fel magokra,
 Tzizmák helyett húznak stivliket lábokra.

A z A t t y a.

Halgass fiam! mert már a' gyomrom ímeleg,
 Járja a' testemet hol hideg hol meleg;
 Mert mondásod engem' nagy bánatba merít,
 És már a' hányásra valami kényszerít.
 Tán köpönyeg helyett Caputot essöbe
 Viselnek, 's stivliket tsak lots pots időbe.
 Mond - meg! ha nem jár é némelly paróchába?
 Hét országra szálló hasgatott ruhába?

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! mindent ki-mondani
 Nem merem, mert tudom, nem tsak okádani
 Fog: de talán feje egészen meg - bódúl,
 Majd én leszek oka hogy ha meg-bolondúl.

A z A t t y a.

Epheta! tsak mond - ki szíveden mi vagyon,
 Úgy - is betegségem öl már engem agyon.
 Leg - alább testembül lelkem míg ki - mégyen,
 Végső óráim előtt annyi időm légyen,
 Illy korts magyarokra áldásom adhassam,
 Érettek buzgóan 108 Zsóltárt el - mondhassam.
 Mert ők személyemnek igaz gyilkosai,
 Nemzetünknek lévén szemettye, 's tsúfjai.

A' F i a.

Bizony Uram Atyám! mind télbe, mind nyárba,
 Sokan ezek közül járnak kaputrákba,
 Akár essen eső, akár nap fény légyen,
 Sessióba - is fok öltözve így mégyen.
 Tartyák ezt felette ők comod ruhának,
 Mert tíz ezer zsebje minden oldalának
 Vagyon: 'snem szűk, mondgyák testek nem szorít.
 Ha rongyos nadrágjok, azt - is bé - boríttya. (tya,
 Áll incognito - is ők ebbe mehetnek,
 Éjjel pirhaizlikba mindent követhetnek.
 Ha meg - talállyák - is roszszért lódtítani,
 Ki vólt, meg - nem tudgyák azt bizonyítani,
 És így bár a' vargák fokszor jól meg - verik,
 A' nevek titokba marad, aztat nyerik.
 Tsak a' kopaszoknak vagyon Paróchájok,
 Nints Caputnál egyéb hasgatott ruhájok.
 De a' nagy Városba fokban azt viselnek,
 Sött magyar ruhába járni szégyenelnek.

Tarifznyás parocha van némellynek fején,
Plundra hámot visel fok teste elején.

A z A t t y a.

Jaj! jaj! Fiam! estem Dissenteriába,
Félek hogy ne essek Apoplexiába,
A' miket mondottál bélemet kavarja,
Úgy tettzik, egy titkos féreg szívem marja.

A' F i a.

Kedves Uram Attyám! magát ne epezfze,
A' dolgot szívébe mélyen ne ereszfze;
Majd árvák maradunk, kérem azt tekintse,
Meg - gyógyítom; mert van házunknál még
Parázsan meg-főzöm, ha abbúl fog enni, (lentse.
Hidgye Uram Attyám, hogy jobban fog lenni.
Piritós kenyért- is hamuval ha észen,
Nagy könnyebbfégére hidgye nékem lészén.
E' két orvoslágnál nints jobb a' véchasba,
Mindent sűrővé téz mind gyomorba 's hasba.

A z A t t y a.

Fiam! már én nékem semmi sem használhat,
Mert a' halál ellen ki az a' ki álhat?
De halálom előtt tenni azt szeretném,
Hogy hatalmam alá azokat vehetném,
A' kik olly kortsossak, és gyalázattyára
Nemzetünknek élnek, nagy boszszúfágára.

Sok Ceremoniát én velek nem tennék,
 Szent Gellért hegyére ének szóval mennék,
 Öszve fűzném őket mint seregélyeket,
 Meg-tsókolnám elől görtsössel testeket.
 Le-hengeríteném osztán a' Dunába,
 Hogy lenne lakások Plutó országába.
 Még tsak aztat mond-meg, hogy MagyarDámáink,
 A' kik minden kintsünk, kedves bálványkáink,
 A' mint el-kezdették, most-is úgy járnak-é?
 Régi ringy rongyokba belé nem bújtak-é?

A' F i a.

Az Afzszonyi nemnek nagy tulajdonfága,
 Hogy aztat szereti, a' mellynek hívfága
 Képzelődéseit tetézve bé-tölti,
 Ha minden pénzét - is ő arra rá költi.
 Ritka szépségével ki meg - elégedik,
 Gondolattyaiba fennyen emelkedik;
 Afzszony társai közt első akar lenni,
 Mindenbe azoknál többre kíván menni.
 Ha másnak mint övé tzifrább a' ruhája,
 Mind addig nem szűnik pattogó lármája,
 Míglen szegény Ura szebbet nem tsináltat,
 Bár háza népével inféget - is láttat.
 Eddig Páris vala a' módik műhelye,
 Demár meg-szűnt, mert lett vérontásnak helye.
 Béts Városa munkál most olly remekeket,
 Mellyek elégítik az Afzszony nemeket.
 Hogy ha Bétsi szabó nem varja ruháját,
 Ura itt nem veszi a' matériáját;

Ezt pediglen ótsón ha venni talállya,
 Zaját porlódését soha ki - nem állya.
 Hány vet mindent, morog, ringyi rongyát rázza,
 Frautzimerek haját mérgébe tépázza.
 Ámbár hitvány lesz-is, de ha drágán veszi,
 A' munkáját pedig Bétsi szabó teszi;
 Szívének lelkének akkor Urát mondgya,
 Szokás szerént pedig ő leg-kissebb gondgya.
 Drága ruhájába már büzkélkedhetik,
 Bétsi szabó varta most ditsekedhetik.
 Ó Budán Zsidóknál szebb materiára
 Tett volna szert, ótsóbb-is lett volna ára.
 A' mint Bétsbe varták, szintén úgy Pesten-is
 Ezt meg-varták volna, talán még szebben-is.
 De a' módis ruha tsak Bétsbe készülhet,
 Mivel módit sem Pest sem Buda nem szülhet.
 Dámáink Diatán kezdvén magyarossan
 Öltözni, és járni, válba, 's fátyolossan;
 Ezen öltözetet módinak tartották,
 Mivel régtől fogva azt már nem hordották.
 E' módi olly nagyon el - is hatalmazott,
 Hogy bár minden bólt vólt fátyollal halmazott;
 Az egybe mind el - költ, foknak nem-is jutott;
 Hogy légyen, fok kalmár azért Bétsbe futott.
 Nem vólt bóbitáknak és szaknak kelete,
 A' Németh szabónak bajos vólt élete.
 Mert munkát nem kapván nem folyt mesterfége,
 Ūrült kamarája, fogyott elefége.

Kedves Uram Attyám, már e' módi szűnik,
 'S tsak néha fátyolos Dáma szembe tűnik.
 A' midőn valamelly Gala nap tartatik,
 Vagy a' Locum - Tenens közikbe váratik;
 Más napokon holmi tzundra kezfkenőkkel
 Borítyák fejeket, és nem főkötőkkel.
 Vagy - is bóbitával, melly olly; mint a' tsónak,
 Ők ezt tarttyák mostan comódnak és jónak.
 A' melly Magyar Dáma pedig Bétsbe mégyen,
 Szégyennek tartya azt, hogy magyarba légyen.
 Hanem a' Frizérrel fejét tsigáztattya,
 Tsudálatos búbbal fel - vitorláztattya.
 Vagyon még - is vagyon néhány ollyan Dáma,
 De a' Nagyok között kevés ezek száma;
 A' kiknek szívekbe buzog még Magyar vér,
 Ettül élesztetik testekbe minden ér.
 Ezek ünnep napon fátyolt lebegtetnek,
 Köz napon főkötőt fejekre tétetnek.

A z A t t y a.

Kedves fiam! szívem valami nyilallya,
 Úgy tettzik vipera belső részen fallya.
 Hidd - el! hogy ohajtva várom már halálom,
 Kínyaimra való nézve lesz tsak álom.
 Ezeket szenvednem tovább lehetetlen,
 Mert Hazámnak dolga felette kegyetlen.
 A' Nemzeti gúnya meg - vólt határozva,
 Óh de melly hamar lett ez - is meg - változva!
 Ennek mi az oka? nem más, tsak restfégünk,
 Mert nem tellyesíttyük, mi kötelességünk.

A' rendeléseket nem elég hallani,
 Végbe - viteleket kéne farkallani.
 Mint halgathattyák - el ezt Hazánk fiai,
 Annyival - is inkább annak Leányai.
 Azoknak Férjei aztat mint nézhetik,
 Velek magyarköntöst mért nem viseltetik?

A F i a.

Azért Uram Attyám, mert a' férjek között,
 Sok van, ki mostoha ruhába öltözött.
 Soknak a' félelem pedig szívét teli,
 Mert a' felesége nadrágát viseli.
 Mindeneket tenni sok kedvére hadgya,
 Nem szeretvén ötet, szívét másnak adgya.

A z A t t y a.

Fiam! hogy lehetnek fokban olly ostobák,
 Mint a' Druydesek, vagy - is Abderiták.
 Tudgyák öltözetünk hogy tettzik mindennek,
 Töröknek, Tatárnak, Frantznak, és Lengyelnek.
 Mért öltöznek tehát idegen gúnyába,
 Lotyogó fityegő hasgatott tzundrába.
 Főképpen Hazánknek gyönyörű szép Neme,
 Kiktől tsikládozik sok idegen szeme.
 Magok öltözettyét mért hogy nem viselik,
 Holott a' Világnak kedve benne telik.
 Nints - is az Ég alatt sehol ennek párja,
 Bár Persiát, Chinát akár ki bé - járja.

A' F i a.

A' kibe meg - romlik egyszer a' természet,
 Sokszor ollyat szerett, melly nem mutat szépet,
 Szépnek tartya még - is azt képzelődése,
 Mert romlott szívének nintsen jó ízlése.
 Olly ez, mint tormába belé esett féreg,
 Vagy mint pók, a' mellytül gyűjtettetik méreg.
 Egy két fetske tudgyuk, hogy nem tsinál nyarat,
 És hogy parlag földön a' képes sem arat.
 Ha vannak-is néhány ilyen koptzihérek,
 Hazánkba : nem nagy lesz betseiknek bérek.
 Nem a' Hazát, hanem magokat tsúfíttják,
 Ki - nevetésekre másokat indíttják.
 Társaságba magát ki külömbözteti,
 Méltán a' többi tag az ollyat neveti.
 Illynek Németek közt a' neve Szonderling,
 És Úgy betsültetik mint az el-vetett ing.
 Hogy Dámáink között fok változó vagon,
 Aztat tsudállani nem kell igen nagyon.
 Cupidónak tüze szíveket gyullasztja,
 Fejeket, eszeket tsak abba fárasztja;
 Melly módi ruhákba öltözködnessenek,
 Hogy a' férfi nemnek jobban tethessenek.
 Egynek tettik Németh, másnak pedig Anglus,
 Amannak Frantzia, ennek meg Hollandus.
 Hasonló ruhákat magokra - is vesznek,
 Örömmel nevezik eztet ők finessznek,
 Ezekbül hozzájok való vonzásokat,
 Meg - esméri, úgymond, hajlandóságokat,

Minap nem keveset magamba nevettem,
 Hogy Dámáink közzül edgyel szembe lettem.
 Így szólt: a' békeség dolgát nagyon főzik,
 Mert a' sok költséget Frantziák nem győzik.
 Mihent békeség lesz, Magyar öltözetem
 Nem fogom viselni, magamról le-vetem,
 Mert Hazánkba jönnek a' sok Offizérek,
 Így járván előttök, majd semmit sem érek.
 Katzagva feleltem, mondám: a' ruhákra
 Ők éppen nem néznek, kontyra, bóbitákra;
 Tsak kedvezzen nekik pénzel, tsemegével,
 Ezekért kedves lesz hidgye személlyével.
 Uram Attyám! íme, a' dolgok így folynak,
 Azért köntösinket nem adgyuk a' molynek.
 Míg Magyar hazánk áll, jó Hazafiai
 Mindég rognak lenni, szint' úgy Leányai.
 Konkoly találkozik leg-tisztább búzába,
 Kortsosok-is vannak e' Magyar hazába.
 Úgy mint gaz, ált esik a' konkoly a' rostán,
 Soha se lesz ezek fején-is borostyán.
 Itt a' Nótárius nagyon fel - kiálta,
 El - ájult: történt - is szavának el - álta.

*A Notárius Recidivába esik,
's meg-hal.*

Ajúltát meg-látván, ki-ki az ágyához
 Futva mene; Klára kapott az orrához,
 Rázta, бүдös kövel mingyarást füstölte,
 Török borsal gyengén 's tsalánnyal dörgölte.
 E' hasznos szerektül magához-is tére,
 Szomjúhozom, mondá, írot inni kérem.
 Nints írom; Izólt Klára, mert ma nem köpültem,
 Magamat-is roszszúl érezvén le-dültem.
 Ked ordításától mivel meg-íjedtem,
 Bár fáj fejem, még-is ágyamból fel-keltem.
 Talán az írónál, jobb lesz a' meleg bor,
 Meg-melegszik attól majd az hideg gyomor.
 Jól meg-gyömbérezem, jól meg-is borsozom,
 Úgy tartom; hogy ezzel egészfégre hozom.
 A' Jurátus fia az Attyát szemlélte,
 Súlyos betegségét ő meg-is esmérte.
 Nagy Recidivába, látta, megint csett,
 Mikor megy-ki lelke, már tsak arra lesett.
 Pulsussát meg-fogván, az-is postán mene,
 Tudta, hogy tüdejét rontya forró fene.
 Azért-is így szólott; kedves Afzszony Anyám!
 A' világ végén jár az én drága Attyám.
 Bort ne adgyon néki, most-is nagy a' heve,
 Jobb léfzen friss vízzel kevert tzitron leve.
 Meg-készítvén Klára, jól ivott belöle,
 Tettzene-é néki? azt kérdette töle.

Szólt; nem igen derék, mivel ez csak nyír víz,
 De meg - lehet inni, mert a' bor seprő íz,
 Nagyon érezhető és savanyúsága
 Enyhít; 's nints gyomromnak, már olly forrófága.
 Fiának nem tettett fok - féle spasmussa,
 Mert hol sebessen vert, hol halkal pulsussa.
 Hol halavány vala, hol mint rák olly veres,
 Láta, két kezével ágyán egy mást keres.
 Már pedig a' beteg ha ezt teszi, rosz jel,
 Mert ki ezt miveli, ritkán épül a' fel.
 Azért az Annyának mondá - meg ezeket,
 Ne adgyunk mi néki tsak házi szereket;
 Doctorért, Borbélyért kell inkább küldeni,
 Ebbe tsak egy órát sem kell el - veszteni.
 Károlyba a' Doctor, szólt az Annya: meg-hólt,
 A' Borbély el-szökött, a' melly Szathmárba vólt.
 Szegény Toty Dorkót-is régen meg-égnék,
 Sok betegek pedig ennek hasznát vették.
 Hol kaphatnánk orvost, aztat nem tudhatom,
 Elmémet bár miként hányom és futtatom.
 Míg egymással ketten ők így tanakodtak,
 Doctort hol kapjanak arról gondolkodtak,
 Egy irgalmas Barát ki itten kóldúla,
 Bé - toppant közikbe, szívek már újjúla.
 Mind Klára, mind fia, szívessen fogadták,
 Ött' az Isten küldé, nékie mondották.
 Kedves Frater Uram! így szólt hozzá Klára,
 Nehéz beteg Uram, tán jut halálára;
 Kérem kegyelmedet hogy lásson hozzája,
 Hidgye fáradsága nem léfzen hejába.

Mingyárt - is a' Frater vizsgálta pulsussát,
 Rázta fejét, látván halálos spasmussát.
 Frissen egy flastromot teve tarkójára,
 A' másikat pedig bal lába talpára.
 Vesicatorium e' flastromnak neve,
 A' melly betegnek van belső forró heve,
 Rajta az ér vágás, ha el-múlafztatik,
 A' helyett illy flastrom reá ragasztatik.
 Fájdalmat okoz ez, mivel hólyagot húz,
 A' midőn le-veszik, akkor testrűl bőrt nyúz.
 A' Notárius - is érezvén nagy fájást,
 Így kezde kiáltni morogva mingyárást :
 Illyen adta Frater! ne égesd testemet,
 Nem vagyok én fertés, mit perzselsz engemet.
 Szóllott Klára : kedet fenki sem égeti,
 A' maga hasznáért azt el-szenvedheti.
 Halgatott; de fogát gyakran tsikorgatta,
 Mert a' nagy fájdalmat nehezen álhatta.
 Meg - szülvén fájdalma tsendessen feküdütt,
 Hogy Frátert meg-öli többé nem esküdütt.
 De tsak hamar baja lett még nagyobb véle,
 Gaz ember, és Selma lett a' Fráter neve;
 Mert látván nem szünik az ő nagy névfége,
 Mellytűl nehezedik nagyon betegsége;
 Kérdezte : munkált é alól természetete?
 Felelt Klára : annak el - múlt már egy hete.
 Szólt a' Frater : tehát meg - kell kristirozni,
 Másképpen nem lehet dolgát jóra hozni.
 Meg - hallotta ő ezt, ámbár lassan szóltak,
 A' mint ágya körül, a' Fráterrel vóltak.

Mérgessen két szemét reája vetette,
 Szólt: Selma, gaz ember, hordta, szette vette,
 Tudom kristirozni akarsz te engemet,
 Meg - nem fertőzteted soha - is testemet.
 Tsak nyúlj hozzám próbáld! mingyárt véged éred,
 A' kutya nyalja-fel földről a' te véred.
 Add ide flintámat Klára , 's a' kardomat,
 Bár beteg vagyok - is, bírom még karomat.
 Tsak egy lépést próbály ágyam felé tenni,
 Mint mondám, a' kutya fogja tested enni.
 A' Fráter Klárának mondá , én el-megyek,
 Nints itt reám szükség, nem tudom mit tegyek.
 A' mint én akarom, vele nem bánhatok,
 Még hogy szamar vólnék, olly nevet kaphatok.
 Nem engedi magát meg - kristiroztatni,
 Más szert pedig néki nem lehet bé - adni.
 Lássá! de azt mondom; néki harmad napra
 Doctorra nem leszén szükségé, tsak Papra.
 Meg - ijede Klára, vele a' Fia - is,
 Kérték, ne mennyen - el, előtte firtak - is.
 Szólt a' Fia; már itt nem lehet mást tenni,
 E' módot kellek nekünk elő venni.
 Fráter Uram! tsak a' kristir kéfzen légyen,
 Az operáció mingyárt végben mégyen.
 Én két legényekkel ötöt majd le - nyomom,
 Lábra valóját - is frissen majd le-vonom,
 Bánhatik azután a' mint tettik vele,
 A' fetskendő eszköz, szükség, légyen tele.
 A' fia már itten semmit sem mulatott,
 Jó két izmos Oroszt mingyárt bé-hívatott.

Ezen kézfületet látván, észre vette
 Mit akarnak tenni, a' fok teremtetten
 Szóródott szájából, nem maradt ágyába,
 Kardért akart menni a' kamarájába.
 De itt ötet szegényt mingyárt meg-ragadták,
 A' kamara ajtó közé szorították.
 Övedzetik teste vólt a' kamarába,
 A' hátrúllya pedig bent vólt a' szobába.
 A' fia gatyáját frissen le-rántotta,
 A' Fráter puskáját már készen tartotta;
 Helyessen bé-is lött, ki-düllyett tárgyába,
 Melly után bé-tették megint az ágyába.
 De bezzeg leve itt kegyetlen nagy lárma,
 A' szobából mingyárt ki-is szaladt hárma.
 Tsak Klára, 's a' fia maradtak mellette,
 Ő pedig szitkokkal e' kiáltást tette:
 Jobb ha már meg-öltök, Fiam, 's Felefégem,
 Mert már oda vagyon az én szüzesfégem.
 A' Fráter kegyetlen, nem irgalmas Barát,
 Mihent fel-gyógyúlok le-töröm a' farát.
 Ízekrül ízekre ött' öszve vagdalom,
 Nem lesz életének előttem irgalom.
 Tsak addig élhessek míg ött' meg-ölhetem,
 Nem bánom azután ha el-temettetem.
 A' Tatár házamhoz tsak bajomra hozta,
 Leg-drágább kintsemtül íme mint meg-fofzta.
 Nem vagy Fiam! te-is ellenségem lettél,
 Azon gaz emberrel mert edgyet értettél.
 Te vóltál az első a' ki belém kaptál,
 Jó hogy mint szeléndek még meg-nem haraptál.

Ki-zárlak, hogy tudgyad! Testamentomomból,
 Lódúly háládatlan mingyárt most házamból.
 Te-is Klára Afzfzony szép Hitves Társom vagy,
 Láttam szereteted, 's szíved hozzám melly nagy.
 Nem tudtál kést ütni minnyájok szívébe,
 Főképpen azon gaz Fráternek lelkébe.
 Klára a' fiával lábához borúla,
 Nem szólhatott, mivel szíve meg-szorúla.
 De Juratus fia zokogva hozzája
 Így szólla, mert könnytül ázott az ortzája.
 Kedves Uram Atyám! a' ki fejünk felett
 Lakik: bizonyfágot mi kettőnköröl tehet,
 Hogy Uram Atyámon szívbül segíteni
 Akartunk: fájdalmát, 's baját enyhíteni.
 Nem érdemleném én, hogy a' föld viseljen,
 Sőt azt érdemleném, hogy engem el-nyeljen;
 Ha Uram Atyámnak javát nem kívánnám,
 És mostani forsát, mint fia, nem bánám.
 Szint illy gondolattal Afzfzony Anyám vagyok,
 De nem szólhat, mivel fáj a' szíve nagyon.
 A' Fráter kérdezte, hogy ha a' természet
 Jó Uram Atyámmal nyittatott é széket?
 Szólla Afzfzony Anyám, hogy el-múlt egy hete,
 Miólta kegyelmed illyet nem tehete.
 Fráter erre mondá, szükfégés a' kristir
 Néki; nem használhat, más egyéb féle ír.
 Ha pediglen magát nem kristiroztattya,
 Az Anyám a' Papot bízvást el-híhattya.
 Tudtuk; Uram Atyám erre nem fog álni,
 És így mi tőlünk-is hamar el-fog válni.

Azért tselekedtük ezt Uram Atyámmal,
 Mert nagyon szerettyük, nem tsak ímmel ámmal,
 Fiának beszédgye szívét meg-lágyítá,
 Fráter mondása - is nagyon meg-indítá.
 Kelly-fel Fiam! szólla: jőj hozzám Anyáddal,
 Nem élek már soká, nyájaskodgy Atyáddal.
 Te-is kedves Klárám ölely-meg engemet,
 Érzem, hogy el-hagylak, egyetlen egyemet.
 Meg-ölelte Klára, de piszegve fíra,
 Nem szólhatott, mivel magával sem bíra.
 Szűnet nélkül Fia kezeit tsókolta,
 Fiúi szerelmét fájdalma pótolta.
 A' nagy bánat miatt edgyik sem szólhatott,
 Mert a' keserűség szívekbe bé-hatott.
 Tsudálatos dolog! ő meg-bátorodott,
 Jó kedvet mutatott, nem vólt komorodott.
 Szólla: halgassatok engem' szerelmesim,
 Mért vagytok szomorúk! mért firtok kedvesim?
 Tudgyátok! meg-halni kell minden embernek,
 Ne/n enged a' halál pörnek, vagy fegyvernek.
 Bár meg-halok! nem de eleget éltem már?
 Életemre vetve nints bonthatatlan zár.
 Én előre megyek, és útat mutatok,
 Hogy utánnam jövén azon indúllatok.
 Hidgyétek; hogy tik-is majd utánam jöttök,
 Későn, vagy hamarébb, de el-jön időtök,
 Ott lesz valófágos örökös lakásunk,
 Nem lehet e' földön nekünk maradásunk.

Örök Ditsőségbe ott - is edgyütt lészünk,
 Isten látásából olly örömet vészünk;
 A' mellynél nagyobbat elme nem gondolhat,
 Örvendetessebbet semmi száj nem mondhat.
 Térdepely - le Fiam! már most itt melettem,
 Mert hogy meg-áldgyalak, magamba fel-tettem.
 Mingyárt - is a' fia esett két térdére,
 Ő pedig két kezét tette a' fejére.
 Ábrahám, Isáknak, Jácobnak Istene,
 Kinek egész pokol nem álhat ellene.
 Áldgyon - meg tégedet én édes Magzatom,
 Lelkedbe, testedbe, légy bódlog; Rajzatom.
 Szívemből rád adom Atyai áldásom,
 A' mellynél nintsen-is semmi drágább másom.
 A' miként húl földre az Égnek harmattya,
 Olly bőféggel rád - is, a' Mindenek Attya
 Terjeszfe malasztyát, 's áldgyon - meg tégedet,
 Hóltod után vegye magához lelkedet.
 Ezen nagy Úr Istent szívedből szeressed,
 Szent parantsolatit soha meg - ne vessed.
 Szent hitedbe pedig légy mindég állandó,
 Hidgyed; hogy mint tested, lelked nem halandó.
 Az Illuminátust, 's Naturálistákat,
 Parantsolom keröld! mint a' Viperákat.
 Hív légy Királyodhoz, és ötet szeressed,
 Hogy így érdemidért kegyelmet vehessed.
 Szintén így szeressed édes Hazádat - is,
 Szükségbe áldozd - fel érette élted-is.

Betsüllyed mint illik, a' Fellyebb Valókat,
 Mert ezek tehetnek te veled fok jókat.
 Hazánk törvényeit mindég nagy bötsbe tartsd,
 Prókátor leszel - is, tétova ne fatsard.
 Valamit valahol szóllasz, légyen igaz,
 Mert a' hazug ember leg - alább való gaz.
 A' szegényt gyámolítsd, a' mint tőled lehet,
 Mert fok ezek között magával sem tehet.
 Látván más boldogúl, soha se légy irígy,
 Mivel az irígyfég emberbe nagy mirígy.
 Valamint szeretel engem mint Atyádat,
 Hagyom! úgy szeressed e' drága Anyádat.
 Mert ő szíve alatt tégedet hordozott,
 Nagy fájdalmak között e' világra hozott.
 Emlőivel táplált, számos fáradsfágot
 Senvedett melletted, nyughatatlanfágot.
 Ne engedd, hogy míg él, légyen ő infégbe,
 Gyámolítsd, a' midőn esik betegfégbe.
 Ez a' te fiúi fő kötelességed,
 Ha eztet tselekszéd, meg-áld Isten téged.
 Ezek után nyakát ő által kótsolta,
 Kelly - fel! szóllott hozzá, 's erre meg-tsókolta.
 Már hozzád fordúlok én szívemnek fele,
 Kinek hűségével mindég vóltam tele,
 Édes kedves Klárám! én hív hitves párom,
 Látod életemet már hamar bé-zárom.
 Eszedzem azért hogy ne szomorkodgyál.
 Tudod ember vagyok, azért bátorodgyál.
 A' kit Anya szokott e' világra szólni,
 Nem lehet a' halált annak el-kerülni.

Tsak emberi zsóldom tehát most fizetem,
 Ezt hogy el - kerüllyem; épen nem tehetem.
 Azért életembe ha meg - bántottalak,
 Avagy leg - kissebbel meg - bocsfzantottalak;
 Botsásd - meg, mert az - is, ki értünk szenvedett,
 Ellenfégeinek tudod meg - engedett.
 Engedgy - meg hát te - is, könnyebbítsd terhemet,
 - Hogy leg - kissebb vétek ne nyomja lelkemet.
 Lelkem esmérete hogy tiszta lehessen,
 Bírāja elibe így bátran mehessen.
 Tudom; meg - botsájtól, jó szíved esmérem,
 És így idvesfégem bizonynyal el - érem.
 Reménylem, ott veled fogok örvendeni,
 Nem szünök Istennél érted könyörgeni.
 Közfönöm mellettem tett fáradságodat,
 Éjjeli, nappali, dajkálkodásodat.
 Édessem! te nem tsak vóltál Felefégem,
 De vó'tál mindenbe fele segítfégem.
 Végre még - is kérlek, ölely - meg engemet,
 Tartsd emlékezetbe én szegény lelkemet.
 A' kőrös fa alá temettes kertembe,
 Mert alatta sokszor nyúgodtam éltembe.
 Mint Magnes szoríttya magához a' vasat,
 Klára úgy ölelte, szíve majd meg - hasadt.
 A' szobája hangzott nagy jajjal, 's sírással,
 Mert itt két igaz szív, küzfködött egymással.
 A' szomszéd Afzfzonyok e' nagy jajgatásra
 Bé - futottak, 's látták mint estek egymásra:

Klárát nagy nehezen férjétül el - vonták,
 Ura szívét, hogy tsak nehezíti, mondták.
 Az Orosz Papnének kísérték házához,
 Sok keserve között allíg jött magához.
 Bog daj profztyi! Papné eleget mondotta,
 De ő tsak zokogott, tán nem - is hallotta.
 Itt a' Notárius fiát szólította,
 Hívja - bé a' Frátert, nékie mondotta.
 Bé - jövéen leg - ottan őtet meg - követte,
 Szólt: hogy őtt' motskolta, a' hagymázza tette.
 Felele a' Fráter : hogy ő nem neheztel,
 De őtt kristirozni újra megint meg - kell;
 Mert az első kristir azért nem operált,
 Mivel hánkolódott, veszteg éppen nem ált.
 De ha a' második talál operálni,
 Mostani rosz forsa még jóra fog válni.
 Mondá a' Fráternek ; mindent el - szenvedek
 Velem tenni, a' mit tsak akar engedek.
 Annyi könnyebbfégen' leg - alább kaphassam,
 Hogy tsak egy holnapig, Klárámmal lakhassam.
 Még az' Nap a' Fráter kétszer kristirozta,
 De jobbülésára őtet tsak nem hozta;
 Mert az három Kristir mind benne maradott,
 Azért körülötte többé nem fáradozott.
 Szólt - is a' fiához , hogy hívasson Papot,
 Mert nehezen éri a' holnapi Napot.
 A' fia a' Papról rég már gondolkodott,
 De Attyának szólni ő nem bátorkodott.
 Ne tán meg - íjedgyen, vagy - is azt ítéllye,
 Hogy ő a' halálát kívánná, ne vélye.

Pulyka Miskát küldé Páterért Kaplonba,
 El - is jött, szent Misét mondván a' templomba,
 Szóllott a' Fiához, Fiam! Papot hívass,
 Közelít vég óráim, azért ne - is múlass.
 Felele a' fia, épen most egy Páter
 Érkezett Kaplonból, és vele egy Fráter.
 Tán szent alamisnát jöttek kéregetni,
 De Uram Atyámhoz fogom őt vezetni.
 Mingyárt - is a' Pátert hozzája vezette,
 Kinek jelen léttét ő kedvessen vette.
 Imádkozott vele soká, 's meg-gyóntatta,
 A' szent kenetet - is nékie fel - adta.
 A' Fráter két gyertyát az asztalra teve,
 Tsudálkozott minden, ő melly bátor leve.
 Ki-fzállott ágyából, térden imádkozott,
 És így nagy buzgóan ő meg-is áldozott.
 Le-feküdvén, így szólt, óh melly könnyű lettem!
 Mihent Istenemet én magamhoz vettem.
 H.szem! szent vérével meg-mossa lelkemet,
 Színe eleibe juttat - is engemet.
 Ő a' Feszületet kezébe tartotta,
 A' Theologusi Actust úgy mondotta.
 Majd még két óráig beszélt igen szépen,
 De mikor az óra hatot ütött éppen,
 A' halál veríték ki - ütött homlokán,
 Széntelt gyertyát adták kezébe szaporán.
 Istenét szereti, akkor - is fogadta,
 Fel - kiálta, Jézus! 's a' lelkét ki-adta.

TIZENKETTÖDIK PARAGRAPH.

*A Notárius el-temettetik, Testamentoma fel-
szakasztatik, és el-olvastatik.*

Szegény Notárius, mihelyest ki-múla,
 Fiának a' könnye szemébül úgy húla;
 Hogy már a' Páter-is rajta meg-íjedett,
 Mert a' földre esvén, lett meg-merevedett.
 Valami spiritust az orra alá kent,
 Az irgalmas Barát, mellyre álla-is fent,
 Bé-is adott néki egynéhány teppeket,
 Mellyek erősítettik a' bádgyatt szíveket.
 Szóltak: már a' dolog meg-esett, ne sírjon,
 Férfi természetel illő hogy ő bírjon;
 Mert ezzel életre őtet már nem hozza,
 Azért magát mért-is epefzti kínozza.
 Most-is ábrázattya olyan már mint a' fal,
 Ha Annya meg-láttya, még bújába meg-hal.
 Ezek után maga kérte ő a' Páttert,
 Az Orosz papot-is, 's az irgalmas Fráttert;
 Hogy jelentenék-meg az édes Annyának,
 Jó móddal halálát, a' szegény Attyának.
 De az egész falut bé-futotta a' hír,
 Látta Klára, hogy már az útzán minden sír.
 Hogy férjét sírattyák, észre vette azt ő,
 De ő nem sírhatott, szíve lett olly mint kő.

A' mint bé-menének a' Pápok hozzája,
 Nem pillantott szeme, tátva vala szája.
 Az irgalmas Barát nézte a' pulsussát,
 Ki - vette zsebébül mingyárt spiritussát;
 Jó dósist - is dörgölt orra alá ebbül,
 De mint állott, most sem mozdúlt - ki a' helybül.
 Láttván e' nem hafznál, kapta lántzétáját,
 Éret vágott rajta, hallák - is lármáját
 Olly nagyon, hogy egéfsz falu ide futa,
 Azt vélték, hogy mingyárt meg - üti a' guta.
 Kiáltott! Tengerek zúgó nagy habjai,
 Hegyeket tsapdosó fel - dagadt árjai,
 Boríttatok engem, hogy ne lássak napfényt,
 Jók el - éréséhez ne nyújtsatok reményt.
 Vagy ti ormos hegyek én reám düllyetek,
 Terhes sziklátokkal engem meg - öllyetek.
 Hol vagyon a' késem? majd szívembe verem,
 Fájdalmimnak végét így hamarébb nyerem.
 A' Páter a' kezét meg - fogta tsendessen,
 Mint jó lelki Atya szólt hozzá kegyessen.
 Óh drága Afzfzonyom! magát mért epefzi?
 Olly nagy bánatokba szívét mért erefzi?
 Gondollya - meg; hogy e' Világ kerekfége,
 Itt maradásunknak nem az öröksége.
 Mi Anyáktól ugyan minnyájan születünk,
 De még - is öröké azért nem élhetünk.
 Ez a' Nagy Istennek az ő szent tettzése,
 És öröktül fogva ált látott végzése.

Ki az Isten ellen ebbe rúgódozik,
 Hidgye! hogy örökre az olly el-kárhozik.
 A' Afzfzonymak nagyobb kintse nints lelkénél,
 Drágább ez világnak minden értékénél.
 El-ne vesztse ezt maga jó szántával,
 Isten ellen való, zúgolódásával.
 Mert hogy férje meg-hólt, Isten akarattya,
 Ezen tehát szívét mért meg-nem nyugtattya?
 Meg-hóltak, kik vóltak, valamint most ő-is,
 Meg-halunk utánna, a' kik élünk mi-is.
 Kérem tehát, légyen meg-nyúgodt elmével;
 És ne káromollya Istenét nyelvével.
 Magához tért, le-ült, és meg-tsendesedett,
 Sírt még-is, mert szíve vala sebesedett.
 Szépen a' Páterhez így szólla végtére:
 Attyám Uram! engem olly fájdalom ére,
 Hogy én tellyesféggel magamon túl vóltam,
 Keserűfégembe nem tudom mit szóltam.
 Szólla itt a' Páter: el-hízem szavait,
 Jól-is által láttam méltó fájdalmait;
 Mert hol van olly Afzfzony, mellynek meg-hal fér-
 És őtet szeretvén fájdalom ne érje. (je,
 Tsak kérem, hogy szívét már most meg-nyugtassa,
 Férjét a' mint illik, el-takaríttassa.
 Mingyárt-is a' fiát magához hívatta,
 Mindent miként tégyen nékie meg-hagyta.
 Hogy mossák-meg őtet, szépen öltöztesse,
 Úgy annak utánna ki-is teríttesse.
 Leg-inkább pediglen azt bízá fiára,
 Azon nyakravalót köttesse nyakára,

Mellybe meg - ígézték az Halmi vásárba,
 Mert ez arany tsipkés, van-is nem kis árba.
 Fogadta a' fia, hogy majd mindent jól tesz,
 És betsületekre az egész dolog lesz.
 A' vén Afzszonyokkal mingyárt meg-mosatta,
 Fejér ruháját - is reája adatta.
 Szokott köntösébe szépen öltöztette,
 Azon nyakravalót nyakára köttette.
 Melly kalap vólt fején Budára mentébe,
 Mostan - is azt tették itten a' fejébe.
 Azon pennáját - is kalapjára tették,
 Mellyért a' Vasasok majd fejét nem vették.
 Tarsolyos kardgyát - is köték oldalara,
 Dohány zatskót, pipát, a' markolattyára.
 Így terítették - ki szoba közepére,
 A' fok nép jött és ment meg-tekintésére.
 Páristák, Oroszok ofztán harangoztak,
 Kóldusok testénél hatan imádkoztak.
 Azon a' környéken az a' nép szokása,
 Hogy ha valakinek esik ki - múlása,
 Síró Afzszonyokat vagy pénzért fogadnak,
 Avagy a' fírásért nekik málét adnak.
 Énekelve sírnak, de ha könnyek nem húl,
 Hamar az Egyházfi a' korbátshoz-is nyúl.
 A' Fia Gatsájba küldött illy Vestákért,
 Mindenik énekel egy nap egy petákért.
 A' fíralmas házhoz mihent érkezének,
 Mintegy fél oráig ők meg - pihenének,

A' test mellé ültek, azután két felől
 Egyike secundált, más énekle elől,
 Úgy intézték ezek mind az énekeket,
 Mintha maga Klára mondaná ezeket.
 Bánatra fejeket, ők le-eresztették,
 Könnyek között ezen éneket kezdték,

A' Sírató Aszszonyok Éneke.

Bóldogtalan fejem, mire juta ügyem,
 Forgandó szerentse, mért bánál így velem,
 Oh te gyilkos halál! mérgedet most nyelem,
 Hogy férjem meg-ölted, helyem allig lelem.

Nem vólt ilyen ember a' Szamos mentébe,
 Nem-is járt gubába, hanem kék mentébe,
 Ő egy Eskütnék - is mert álni szemébe,
 Mert Hazánk Törvényre gözölgött fejébe.

Falunknak - is dolgát böltsen kormányozta,
 Tsizma szára megett ravását hordozta,
 A' portiót hamar ki hozzá nem hozta,
 Illyen Oroszt mingyárt ütötte, pofozta.

Ő a' katonákat felette szerette,
 Vácáns portiót igazán fizette,
 Eztet tenni egyszer hogy el-felejtette,
 Akkor őt' egy Hadnagy jól meg-ütögette,

Jaj! ki nem mondhatom! engem mint szeretett,
 Gyakran kézen fogva kortsmára vezetett,
 Részeg tán ötvenszer éltebe lehetett,
 De a' Tsaplárosnak mindég meg-fizetett.

Drága kedves Férjem! te már oda lettél,
 Óh drága alakom! engem mint szerettél
 Bár gyakran engemet pofon-is ütöttél,
 Tsak egyet fordúltál, már megint kedveltél.

Arva vagyok immár, óh én szegény Klára!
 El - hervadt Virágom, meg-afzott a' szára,
 Mért juttattál halál engemet - is mára,
 Had ment volna lelkem vele nyugalmára, &c.

Több énekeket - is ők még énekeltek,
 Halgatók szívei bánattal bé - teltek.
 Budai úttyát - is keserves hangzással
 Énekelték; a' nép halgatta lírással.
 Főképpen bé - estét a' tsöfznek árkába,
 Halván mint kinlódott ennek mély sarába.
 Az alatt a' Fia Notáriusoknak
 Meg - írta halálát, többeknek másoknak.
 A' hol ezek laktak, ott minden harangok
 Meg - vonattak; nagyon szomorú vólt hangok.
 Glodán Komorzánba hufzonnégy óráig
 Szünet nélkül vonta, más nap virradtáig.
 Két harangotskái majd meg - is repedtek,
 Mert a' fok kongásba már meg-melegedtek.
 Temetésére - is hívta minnyájokat,
 A' Janki Plebánust, és több más Papokat.

Philosophusokat, és a' Nemesléget,
 Körül belől való falusi népséget.
 Szelíd András mellé még több Kántorokat,
 De kérte, hogy jól ki - öblítsék torkokat.
 Hogy így hangossabban énekelhessenek,
 Lélegzeteket - is könnyen vehessenek.
 Első völt ki el - jött, a' Lázári Molnár,
 Bögött mint a' marha, mondá; óh be nagy kár,
 Hogy e' tudós ember mi közöttünk el - tűnt,
 Philosophiánk - is ő vele már meg - szűnt.
 Nem engedem másnak, majd magam munkálok,
 Tiszteletére szép koporsót tsinálok.
 Tsinált - is szép bóltost száraz Diófából,
 Hogy jó asztalos - is, látták e' munkából,
 A' Gyarmathi kováts érkeze nyomába,
 Egy mezfzely pálinkát öntött már gyomrába,
 Mint szamár ordított, síra és kesergett,
 Mert Pálinka szefzi fejébe kevergett.
 Ki - ment a' szobából, udvaron tántorgott,
 Glodán - is érkezett, nézven reá, morgott.
 Nem felejthette, hogy ötet meg - lógatta,
 A' midőn ellene Klára fel - bízatta.
 De más nap meg - látván ő a' kéz koporsót,
 Kezébe azon nap nem vett boros korsót;
 Hanem az Urafág kováts műhelyébe
 Mene, 's pörölyöket vévén a' kezébe;
 Vasbúl munkált tzifra fél mázsás kerezttet,
 Valaki tsak látta, fzetet rá merezttet.
 Ehez még kovátsolt egynéhány szegeket,
 A' Fia kepébe adá mind ezeket.

Szólla: Ura Attyát mindenkor szerettem,
 Meg-tisztelésére mind ezt készítettem.
 Inkább farkantyúkat vernék tsizmájára,
 Avagy - is patkókat zsufa fakójára.
 Mert úgy élne: már most kivel fogok inni,
 Kézen fogva ki fog a' kortsmára vinni.
 Sok pint bort meg-ittunk edgyütt egyszer 's más-
 De meg-is kergettek minket egynéhányszor. (szor,
 Jaj már most el-hagyott, kívánom az Égbe,
 Örvendgyen a' lelke, örök ditsőfégbé.
 Glodán Urszul ötet hogy látta, nagyon sírt,
 A' körös fa alatt ő ásta-ki a' sírt.
 Míglen aztat ásta, teve fok sohajtást,
 Szeráku! szeráku! több illy Oláh mondást.
 Egyházi ruhába a' Papság öltözött,
 Nagy tzeremóniák, 's éneklések között
 Ött a' koporsóba még azon nap tették,
 És a' kéz szegekkel azt bé - is szegezték.
 Történt, hogy egy útas kép-író érkeze,
 A' ki Kolosvárra menni igyekeze ;
 Látván a' Jurátus, itt meg - tartóztatta,
 Festéshez készüllyön, nékie meg - hagyta.
 Minden történetit Budai Úttyának,
 E' mellett tzímjét - is Familiájának;
 Különös táblára olly szépen festette,
 Hogy valaki látta, azt meg-nem vethette.
 Le - írta, a' bikák ötet mint kergették,
 A' juhász ebei ötet mint mentették.
 A' vasas katonák vele mint bánának,
 Hogy Füreden vele öfzve akadának.

Mint dölt-bé étfzaka a' tsöfznek árkába,
 A' hol-is már lelkét tartá tsak markába,
 Mint szabadúla ki 's érkezvén Budára,
 Mint akadt' Szathmári Bírónak fiára.
 Látván Magyarokon bolond fok ruhákat,
 A' Gavalérokát és a' fok Dámákat ;
 Mind ezekért miként ő meg-nem támadta;
 A' fzent letzkét nékik ezért miht fel-adta.
 E' kép írásokat, mind koporsójárá
 Sorról forra rakták, hanem oromjárá
 Tzímjét függesztették, a' melly ebbül állott,
 Hogy egy szép Griff madár levegőbe szállott.
 E' Philosophusi köntösbe öltözött,
 Kalamárist pennát tartott körme között.
 Alatta Apolló vólt le-festve írva,
 Non injuste plorat, vólt alája írva.
 Nem lehet szebb tzímje egy Nótáriusnak,
 Főkép' melly tartatik nagy Philosophusnak;
 Mert ez jegyez nagy éfzt, és nagy ítéletet,
 Valaki tsak itt vólt, erre szemet vetett.
 A' temetés napja mingyárt más nap vala,
 Mert hat napok múltak, miólta meg-hala.
 Rendelték dél előtt ezt kilentz órára,
 Mibent ezen napnak értek virradtára.
 Számtalan fok népek kezd'tek mingyárt gyűlni,
 Sokalágon ennek el-kelletett hűlni.
 Szük vala az Udvar, eztet a' Nemesfég
 Bé-tölté, a' Papság, 's az Atyafi vérfég.
 A' falu útzáján a' nép meg-nem fére,
 Mert bár hofzfú vala, de keskeny vólt tére.

Sokan azért áltak kútnak fájára,
 Leg-többen másztak - fel háznak héjjára.
 Mások fővényeken áltak 's lajtorjákon,
 Mint tsókák úgy ültek nagy számmal a' fákon.
 Két fertályt hogy ütött, mingyárt harangoztak,
 A' nép között ezzel tolongást okoztak.
 Egymásnak hátára fokban fel-állottak,
 A' nagy szorulás közt jajt - is kiáltottak.
 A' Falusi Tanáts fekete gubába,
 A' siralmas háznak mene udvarába.
 A' fekete zászlót a' kis bíró vitte,
 Hogy ő mint más nagyobb, ez által azt hitte.
 Falunak a' könyve az öreg bírónak
 Vala a' kezébe, mint fő szám adónak.
 Ravásokat rakták tizedes vállára,
 Erre harangoztak már kilentz órára.
 A' Deák gyermekek itt a' compánokkal
 Sort tartván, jövének apró leányokkal.
 Ezeket egy gyermek kerefszel követte,
 Melly után fok Kántor lépéseit tette.
 Utánnok a' Papság pompással érkeze,
 Egyházi ruhába mivel mind öltöze.
 Ki füstölöt tartott a' maga kezébe,
 Ki meg szentelt vizet vitt réz medentzébe.
 Négyen vóltak itten Oláh Kalugyerek,
 Hatan Basiliták, szakálos emberek.
 Orosz Pópa nyóltz vólt, és két Franciscánus,
 Utól pedig jöve maga a' Plebánus.
 Mert a' testet nem más, hanem temette ő,
 A' többi lóggón vólt, ő vólt koztök a' fő.

A' test az udvaron már kì vala téve,
 Az Atyafisággal körül vala véve,
 Szegény árva Klára, fekete pájába
 Itt üle, jajgatott, 's majd maga hajába.
 Kapott : de a' többi számos Attyafia
 Bátoríták ötet, főképpen a' fia.
 Jól-lehet fájdalom néki-is szívébe
 Nagy vala; ült ő-is itten feketébe.
 A' Plébánus buzgón látott a' dolgához,
 Énekelve fogván Ceremóniához.
 De meg-adták módgyát bezzeg a' kántorok,
 Mert itt úgy ordított a' sok korhely torok;
 Hogy talán bögések Váradig el-hallott,
 Betsületet köztök Szelíd András vallott.
 Bútszóó éneket ő kondította-el,
 Hogy minden halhassa, egy székre álla-fel.
 A' Szamos vizének leg-nagyobb hartsája
 Nem tátya úgy száját, mint vólt tátva szája.
 A' Janki Mester-is épen nem hibázott,
 Fel-fújván pofáját, keményen trillázott.
 De a' Nagy Majthényi, mint róka a' fagyon
 Kahogott: torkába vélték súllya vagyon.
 A' Szathmári Kántor az Isten ígését
 Lassan énekelte, mert még a' gégéjét,
 Mivel regvel vala, még meg-nem áfztatták,
 Az estvéli torra eztet halafztották.
 Két óránál tovább tartott ez a' bögés,
 Ugyan csak el-hagyták, jött rájuk köhögés.

Mingyárt a' Plebánus itten fel - is ála,
 Nagyon gyönyörűen 's böltsen predikála.
 Véletlen történt itt felette nagy ropaj,
 Nagy lárma, ordítás, fok illy kiáltás; jaj!
 A' Plebánus mingyárt meg - is állapotott,
 Mért esik e' lárma, arról gondolkodott.
 A' firalmas háznak tő szomszédságába
 Lakott Jáger Getzi, a' maga házába;
 Igen fok nép mászott az Eszter héjjára,
 Kik nézni kívánták e' gyászos pompára ;
 E' terhet nem bírván, retsegett, ropogott,
 A' fok emberekkel rakásra - is rogyott.
 Kinek lábára dült, kinek a' kezére,
 Sok jó forma tsókot kapott a' fejére;
 Sok szabadítsák - ki, aztat kiáltotta,
 Sok hogy mingyárt meg - fül, nagy zajjal mondot-
 Orrán száján foknak a' vére bugyogott; (ta.
 Sok meg fántikálva onnat el - kullyogott.
 Kinek a' szalmából tsak feje vala kin,
 De mint mász - ki abból, a' vala már a' kin.
 Egynek meg egy szátyva esett a' nyakába,
 Úgy tettett, mintha ő vólna kalodába.
 Más a' kakas ülön meg - maradt, 's azon ült,
 Egy a' kéménybe dölt, e' meg ott majd meg - sült.
 De a' fok nép rajtok azonnal segített,
 És így e' lármanak mingyárt - is vége lett.
 Itten a' Plebánus tovább prédikállott,
 Halgatta őtt a' nép, már most talpon állott.

Végtére a' mint a' bútsúzást kezdette,
 Valamíg Amennel azt el nem vegzette,
 Olly nagy vólt a' sírás, jajgatás, zokogás,
 Hogy foknak szívébe esett a' nyilallás.
 Sok ezektül lankadt leve, 's el-fáradott,
 A' Szamos - is a' fok könytül meg-áradott.
 Szegény Klárát innét karon vinni kellett,
 Mert véres tajtékkal a' szája bé-tellett.
 Kedves férjét tovább nem - is kísérhette,
 Szívét a' fájdalom olly nagyon sértette.
 Ezzel a' Plebánus mondá itten Ament,
 Ki ki, ki eddig ült, lábára álla fent.
 A' Ceremóniát megint el-kezdette,
 A' Ritualébúl aztat éneklette.
 Itt egy Mi Atyánkot lelkéért mondottak,
 Míg el-imádkozták, tsendessen állottak.
 Hogy azt el-vegzették, egy Pap a' füstölöt
 A' kezébe adta, és az engesztelöt.
 Temjény ez: a' mellyel a' testet füstölte,
 A' szentelt vízzel - is eztet meg-öntözte.
 A' koporsót tették szent Mihály lovára,
 Emelte hat Eskütt ember a' vállára.
 Itt a' harangokat mingyarást meg-vonták,
 Miserérét Papok, és Kántorok mondták.
 Nem bögtek olly nagyon már most a' Kántorok,
 Mivel mindeniknél száraz vólt a' torok.
 A' számtalan fok nép mingyárt meg-indúla,
 Tolakodás miatt fok - is orra húla.
 Elöl a' gyermek ment maga keresztyével,
 Olztán minden Compán deák seregével.

Őket kül - falusi férfiak követték,
 Minnyájan nagy halkal lépéseket tettek.
 A' fekete zászlót nagy Authoritással
 A' kis Bíró vitte, itt lassú hágással,
 Peleskei Tanáts mene a' nyomába,
 A' mint már mondottam, fekete gubába,
 A' Philosophusok ezek után jöttek,
 Kik ember forsáról vele elmélkedtek.
 Énekelve mentek már most a' Kántorok,
 Hallatták magokat, tudván hogy lesz borok.
 A' Papok melly rendel a' házhoz jövének,
 Szintén azon rendel itten - is menének.
 Utánnok már a' test itten vitettetett,
 Húsz szövétnekekkel körül vétettetett;
 Mellyet - is kísére már az Atyafifág,
 A' Nemesfég, és a' Szathmári Pólgárfág.
 Végre az Afzszonyok jöttek egy tsordába,
 Hátrúl mentek azok, kik vóltak gubába.
 A' síró Afzszonyok köztök énekeltek,
 Főtül egész talpig gyász ruhába mentek.
 Nagy tekerületet kellett nékik tenni,
 És a' körös fához úgy kellett menni.
 Így a' nép sokfága jobb rendel mehetett,
 Nem tódúlt egymásra, jobban meg-férhetett.
 El-érkezvén egyszer már a' körös fához,
 A' testet le - tették ki - ásott sírjához.
 Mind a' testet, mind sírt, Papfág körül vette,
 Czeremóniáit mihent el - végzette,

Köteleken mingyárt botsájták sírjába,
 Ama végső napig lakozó házába.
 Rá vágták a' földet, 's szépen fel-halmazták;
 A' vas keresztet - is jól alkalmaztatták.
 Mert ez a' fejéhez szépen helybeztetett,
 Mutatott a' szemnek ékes tekintetet.
 Az Oroszok erre egy fejer zászlótskát
 Függesztettek, tettek Lánykák koszorótskát.
 Oláhok, Oroszok, mutattyák ezekkel,
 Egy meg-hólthoz vannak melly nagy tisztelettel.
 Fia Nagy Váradról egy Márványt hozatott,
 A' melly sír halmára reá borítottatott.
 Erre ezen néhány verseket vágatta,
 Mellyeknek betűit meg-aranyoztatta.

E P I T A P H I U M.

*A*ly - meg itt Vándorló! e' szép körös fánál,
 Nem találsz szebb nyugvó helyet árnyékánál.
 Tekintsd e' Sír halmot, mellyt takar e' Márvány,
 Meg-tudod, 's meg-tudgya veled a' Maradvány;
 Hogy alatta nyugszik Hazánk olly nagy fia,
 A' ki Kadikának vale Attyafia.
 A' Nagy PELESKEI híres NÓTÁRIUS,
 Egy nagy Törvény tudó és nagy Philosophus.

*Ne kérdezd a' nevét, a' szél azt el-fújta,
 Még mikor tsösz árka Jarát éjjel bújta.
 Elég az, hogy mindég olyan nagy ember vólt,
 Hogy ő, mind addig élt, valamíg meg-nem hólt.
 Sírasd-meg! gyász cziprust hánnýál e' halmára,
 Meg-érdemli, mert nagy útat tett Budára.*

A' temetés után ofzlott mingyárt a' nép,
 Ki - ki mondá, hogy e' temetés vala szép.
 Tsak néhány Nemesek, és az Atyafifág,
 A' Philosophusok, 's ezekkel a' Papfág
 Maradtak-meg, 's mentek minnyájan Klárához,
 Az itt való Orosz Papnak a' házához.
 Sok írás, zokogás között őtt' találták;
 De szegényt minnyájan mingyárt vígafztalták;
 Házánál az alatt fia mindent végzett,
 Mert már minden gyomor éhféget itt érzett.
 A' mint minden afztal már meg - teríttetett,
 'S vendégektül Klára haza kísértetett;
 Az étkek mingyárást itt fel - is hordattak,
 Áldások Papoktól azokra adattak.
 Egy afztalnál ültek Papok, és Nemesek,
 Másutt sem maradtak a' helyek üressek.
 Klárát a' Nemesek magok közé vették,
 A' Papokhoz közel őtet le - ültették.
 Mindenkép akarták őtet vígafztalni,
 Mert mást nem szólt, tsak hogy kívánna meg-
 (halni.

Jól ettek, jól ittak, gazdag vala e' tor,
 Mivel el- is fogyott itt három hordó bor,
 Tsudálták leg- inkább itt a' Kántorokat,
 Borral mint áztatták meg- száradt torkokat,
 Philosophusok- is itt nem szomjúhoztak,
 Elmélkedés helyett ők inkább boroztak.
 A' Lázári Mólnár, mivel a' koporsót
 Munkálta, ürité itt azért a' korsót.
 A' Gyarmathi kováts tette ennek mássát,
 Ő- is a' kereftnek itta áldomását.
 Tizenkét kóldusok ettek más szobába,
 Rézfesültek ők- is a' Klára borába.
 Nyavalyások abból annyit hörpentettek,
 Hogy itten egymással meg- is verekedtek.
 Ki- futottak nézni, légyen e' mi lárma,
 De már földön feküdt ezek közül hárma.
 Egy Csengeri fánta kóldus mankójáival
 Le- ütötte, mert nem rúghatta lábával.
 Itt egy tsonka vala mind a' két kezére,
 Felelége pedig vak volt két szemére.
 Ez Urát, hogy részeg, nagyon pirongatta,
 Ura pedig motskát már nem halgathatta.
 Így szólt hozzá : szajha ! fogd- meg a' nyelvedet,
 Mert mingyárt ki- vájom mind a' két szemedet.
 Egy Batizi kóldús mást meg pofon tsapott,
 Hogy több alamisnát, mint ő, itten kapott.
 A' Plebánus látván e' szép comædiát,
 Mingyárt el- hívatta az Egyháznak fiát,
 Parantsolta, zárja őket a' Templomba,
 Reggelig legyenek ottan árestomba.

De vigyázzon; hogy ott ne verekedgyenek,
 Hanem parantsollya, hogy könnyörögjenek.
 Bé-mentek, a sztalhoz megint le-ülének,
 E' kóldus Sarmitzlin fokát nevetének.
 A' tsonka mit mondott, hogy Klára hallotta,
 Bár még fájt a' szíve, még-is mosolyogta.
 Midőn már minnyájan eleget evének,
 Fel-költek, Klárának köszönést tevének,
 Orosz pap házához el-is kísértették,
 Ottan-is mindenkép' őtet ébrefszítették.
 Jó étfzakát mondtak néki utólyára,
 Menne ki-ki onnat maga szállására.
 Más nap a' Plebánus a' Templomhoz mene,
 És a' kóldusokkal ott Computust teve.
 Majd tsak nem minnyáját meg-korbátsoltatta,
 Főképpen a' mankóst jól meg-irháztatta.
 A' tsonkát nem bántá, de vak feleségét
 Meg-kellett követni, 's valni részegségét.
 Az executiót mihent el-végzette,
 Szabadon minnyáját haza eresztette.
 Mingyárt minden felé ment-is ez a' vert had,
 Nem vigyázott egy-is, alamisnát ki ad.
 Első vólt a' fánta, ki el-takarodott,
 A' többi se késett, mind el-vakarodott.
 Mostan már Klarához mentek utólyára,
 Hogy szívet hozhassák régi nyugalmára.
 Vigasztalták őtet, fok-féle példákkal,
 E' világba történt szép históriákkal.

Ki meg kérésével, más meg beszédgyével,
 Láttzatott - is lenni nyugottabb elmével.
 El - bútsúzván tőle, kezét fogtak véle,
 Klára gyönyörűen már mostan beszéle.
 Meg - köszönte nekik, hogy őtt meg-tisztelték,
 A' mellyre minnyájan úttycokat követték.
 De Jurátus fia itten tartóztatta
 Szelíd Andrást, haza nem-is botsájtotta.
 Szint úgy Tsebres Mihályt, vele Gántsos Jánost,
 Mind ezekkel még a' Thót falusi Vámost;
 Mert ez a' négy vala Testamentárius,
 Mindenik nagy ember, és nagy Philosophus.

*A' Testamentom a' Falu ládájából
 ki - vétetik, és az egész Tanács előtt, el-
 olvastatik.*

Más napra virradván, mingyárt úgy öltöztek
 Mint Philosophusok, 's magokra kötöztek
 Palástot, 's egyet mást; kalapot fejekre
 Tettek: és le - ültek el - rendelt helyekre.
 A' Jurátus mene falu Bírójához,
 Kérte; a' tanáttsal hogy jönne házához.
 Illendő - is vala hogy jönne hozzája,
 Mivel nála vala a' falu ládája,
 A' falu dobjára a' bíró üttetett,
 Mellyre minden Hites házához sietett.
 Meg - is indultak ők a' veres zászlóval,
 Lassú lépésekkel jöttek, és dob szóval.

Bíró tanátsával a' mint el - érkezett,

Minnyájához itten egy szép beszédet tett.

Sajnállaná, úgy mond: hogy illy árván láttya]

Ezen házat: 's népnek Attya és baráttya

Hogy ki - múla; mert már ki lészzen gyámola,

Mivel míg élt, dolga mindéig jól folya.

A' Tyukodi Mester székerül fel - kele,

A' ház Afzfzonyának nevébe felele,

Hogy a' Nagy Úr Isten, ki árváknak Attya,

Infégre e' falu népét nem tartattya;

Mert bár e' helységnek meg - hála állása,

Él az! a' ki ennek valófágos mássa.

Él! és ihol vagyon, fiára mutatott.

Nagy tudományú ez, mert törvényt halgatott.

Lehet a' falunak ő Nojáriussa,

E' nagy hivatalhoz van - is igaz hissa.

A' Tanáts, a' község, Vívatt! kiáltották,

Olly nagyon; hogy szavok' Szathorára hallották.

Háromszor négy Hites ötet fel - emelte,

Attyának podagrás székibe bé - tette.

Klára örömébe könnyeket húllatott,

Látván kedves fia mint installátott.

A' fia köszönte, 's magát haltogatta,

Körös körül kezét a' bírónak adta.

Fogadta; hogy híven fog mindég szolgálni,

És minden pörökbe falu mellett állni.

Az Orosz Pap ötet itt meg - esküdtette,

A' Prothoculumot eleibe tette;

Hogy ebbe bé-írja a' falu dolgait,
 Kutyájit, matskáit, több minden barmait.
 Az Anya Attyának az ő Clepsydráját
 A' kezébe adta, hogy tévén munkáját,
 Óráknak folyását mindétig tudhassa,
 És a' Sessiókba Tanátsnak mondhassa.
 Nagy fa pixissét - is nyújtotta kezébe,
 A' nagy Ünnepeken mellyt hordott zsebébe.
 Illy Notáriusnak nagy a' dignitássa,
 És illyen pixisből áll authoritássa.
 Az egész tanátsot itt körül - is járta,
 Kínálta tabákkal, 's tsattantva bé-zárta.
 Így nyerte a' fia Attya nagy tisztfégét,
 Tarttya is a' falu benne ditsőfégét.
 Ezek így történvén, az Új Nótárius
 Szólla : hallya szavam minden Philosophus!
 Az Atyám éltébe tett Testamentomot,
 Mellyre neve mellé petsétet - is nyomott.
 Nem kétlem, mások - is hogy magok neveit,
 'S coram me rá írták, és a' petséttyeit
 Mind kívül, mind belől, reája ütötték,
 Végső rendelését így erősítették.
 Szükségesnek látom, hogy fel - szakasztasson
 Ezen Testamentom, és el - olvastasson ;
 Hogy mit kinek testált, abból meg - tudhassuk,
 És a' kiket illet, kezekbe adhassuk.
 Ezen kívánfágát helyesnek tartották,
 Hogy fel - nyitattasson, jónak álitották.
 A' Bíró id' adá kultsát a' ládának,
 Mellyet fel - is nyitni kellett magának.

A' Testamentomot abból ki-is vette,
 És azt az asztalra eleikbe tette.
 Az Új Nótárius ezt Tsebres Mihálynak,
 Az Angyalosiak Nótáriusának
 Nyújtotta kezébe, 's kérte szakaszfa - fel,
 Hangos torka volna, azt olvassa - is el.
 Mingyárt - is háromszor itten doboltattak,
 Ablakok és ajtók mind fel - nyitattattak.
 A' Népnek majd helye sem vólt hol állani,
 Mert az egész falu kívánta hallani.
 A' Testamentomot itt fel - szakasztotta,
 Magát minnyájának, elől meg - hajtotta.
 Ki - állott az után a' ház közepére,
 Széles nagy kalapját fel - tette fejére,
 A' Philosophusi palástyát vállára,
 Zöld oculáréját pedig az orrára.
 Itt új Collegája nagy fa pixissébül,
 Frissen mellyet ki - vett palástya zsebébül ;
 Debrei burnóttal elől meg - kínálta,
 Mert ettül az írást fokkal jobban látta.
 Ki - krákogván magát olvasni kezdette,
 E' vólt foglalattya, mellyt ki - ki érthette.

A Testamentom.

Tudom ember vagyok, életem el - múlik,
 Bár kevés ideig, tán még ez el - nyúlik ;
 De a' halált még - is el nem kerülhetem,
 Hogy ő meg-ne fojtson, aztat nem tehetem.
 E' gyarló világba éltem Istenemnek,
 Hazámnak hasznára, 's kedves Nemzetemnek.
 Adott az Úr Isten nékem szép Tisztféget,
 Tökélletes szívű barna feleséget ;
 Valamiket tettem, semmit sem ellenzett,
 Én nékém szép három magzatokat nemzett.
 Soha ez életbe nem kíméltem testem,
 Egy kis vagyunkát - is e' földön kerestem.
 Ha halálom után e' ripsz rapszra menne,
 Még sír halomba - is fájdalomra lenne.
 Mindenekbe tehát ez az én tettésem,
 És meg - határozott végső rendelésem ;
 Mellyet tsendes szívvel meg - érett elmével,
 Teszek okos eszem meg - ítélésével.
Mert Istennek hálá, ez még meg - nem kábúlt,
 Bár a' bikák előtt majd hogy meg - nem tsábúlt.
 Bort - is és pályinkát, még ma nem kóstoltam,
 E' mai hibámat tegnap ki - pótoltam.
 De kiknek mit hagyok, el - ne fetsérellyék,
 Avagy - is roszszabbért azt el - ne tseréllyék.
 Legatáriusim ha ezt tselekeszik,
 Meg - mutatom ; hogy a' szurkot ők meg - eszik.

Mert halálom után őket látogatni

Fogom : mint kísértet, éjjel fojtogatni.

A' Nagy Úr Istennek hagyom a' lelkemet,
Annyának a' földnek, pedig a' testemet.

Bízom szent Fiának én nagy érdemében,
Bűneim meg-bánván, vészzen kegyelmében.

Fekvő jószágomat testálom Klárámnak,
Özvegységre jutott szerelmes árvámnak.

Bolygatni őtt' ebbe senki se próbálja,
Mert a' fárt előttem soha meg-nem állja.

Hóltom után őket ugyan meg-rángatom,
Pihegni sem fognak, úgy meg-nyomogatom.

De kívánom, fiam őtet gyámolítsa,
Vele e' jószágot még meg-szaporítsa.

Egy fa házból áll ez, és egy rászás kertből,
Még egy véka alá vetni való földből.

Izzadott homlokom, míg ennyit szerzettem,
E' szép jószágomnak míg Ura lehettem.

'S míg azt magamévá tehettem örökre,
Sokat költöttem én Pesten a' pörökre.

A' Királyi Fiscus akart involálni
Pörömbe; de hátrább kellett néki állni.

Ezen szép jószágom, hogy ha Klára meg-hal,
Szállyon a' fiamra, tudom ő-is így vall.

Abalienálni ezt ne mérészellye,
Sött azon nagy tábla földét jól mivellye.

Termeszt kertem igen jó ízű retkeket,
Ezrenként rakhattya szálákra ezeket,

Nagy Comertziumot ő ezekkel tehet,
Mivel a' Szamoson a' Tifzába mehet.

A' Tifzán le - úfzhat szállya a' Dunába,
 Azon pedig mehet bízváft Áfiába.
 Ottan drága pénzen vefzik a' retkeket,
 Mert Török gyomrokból hajtyák a' fzeleket.
 Mobiliaimtól Klárám meg - nem foftom
 Egéfzlen: de rézfzt másoknak-is offtom.
 Úgymint Hazánk kényes Gavalérainak,
 Abba nyájaskodó tündér Dámáinak,
 Ollyan darabokat fzívemből testálok,
 A'mellyekkel tudom, hogy nékik hafználok.
 Hagyok én ő nékik erköltscimből - is,
 Testemnek egy némelly belső rézfzéből-is.
 Tudom; Hazánkba fok Illuminátusok,
 Kiknek - is a' számok nem kevés, hanem fok;
 Kedvesbet ezeknek én nem testálhatok,
 Semmit hafznossabbat nékik nem hagyhatok
 Efzemnél: azért-is vegyék ezt kedvessen,
 Tartsák-is nagy betsbe kérem azt fzívessen.
 Mert hidgyék! ők ezzel bolondok nem lefznek,
 Balgatagfágokat többé nem - is tefznek.
 Lefz Religiójok, mellynek kell - is lenni,
 Az én efzem után hogy ha fognak menni.
 Fogják ők tífztelni 's szeretni a' Királyt,
 Meg - vetik, mint pestist a' Frantzia dagályt.
 Egy vén lovam vagyon, a' melly allíg mehet,
 Szolgálatot - is már én nékem nem tehet;
 Mivel jó marhám vólt, azért tartom most-is,
 Rend fzerint abrakja ki - jár, fzenája-is.
 Naturáliftáknak én eztet testálok,
 Mert bár főtül farkig akár mint vizsgálom,

Hasonlítanak ōk, mindenbe hozzája,
 Mert minő az ezek, olly Phantasiája.
 Azt tartják, öröktől hogy e' világ álna,
 És tsak a' természet hogy ebbe munkálna;
 Az embernek lelke hogy meg-hal testével,
 El-tűnik mint a' füst test el - enyésztevel.
 Ezen vén lovam-is így Phantazirozik,
 Nints ezze, hanem tsak mint egy álmodozik.
 Hogy ō mindég ló vólt, és mostan - is barom,
 Nemesb a' szamárnál, mellyt azért vakarom.
 Ha egyszer meg-döglik, az ebek meg-efzik,
 Éltető párája mint füst, el - enyészik.
 Mindenbe - is enged ō a' természetnek,
 Mert faraglyájába hogy ha szénát vetnek,
 Őtet a' természet arra - is farkallya,
 Hogy ez eledele; és hogy azt bé-fallya.
 Reménlem bé - veszik ezt társaságokba,
 Mert épen egy velek a' tudományokba,
 Hagyom a' falusi Nótáriusoknak,
 Mivel kell lenniük Philosophusoknak,
 Régtől fogva gyűjtött Bibliothecámat,
 Bánom nem hagyhatom nékiek a' számat;
 Mert ha gyüllésekbe számmal szólhatnának,
 A' büntetésekre fokot ihatnának.
 Kalendáriomok ezen szép könyv tárom,
 Szépen öfve kötve vagyon ötven három.
 Ennyi esztendőig viseltem Tisztfégem,
 Lutza vásárára menvén Felefégem,
 Minden esztendőben újjat vett ō Tarpán,
 Mellyel kedveskedett új esztendő Napján.

Igaz, nem igaz vólt; valamit hallottam,
 Bé-írtam azokba, még hozzá tóldottam.
 Hogy ha jegyzésimet gyakran olvasgattyák,
 A' tudatlan népet ők meg-vakíthattyák.
 A' portiót rájok duplán fel-vethetik,
 És így ennek felét erszénybe tehetik.
 Az Arithmetikát színt úgy fel-jegyzettem,
 Hogy hafznát vehessék, azért tselekedtem.
 Tanítsák a' népet jól multiplikálni,
 De magoknak mindég kell ám subtrahálni.
 Így tseppen valami, bár nem fog tsorogni,
 A' hasok éhfégtül, nem-is fog korogni.
 E' nem a' lopásnak, vagy húzásnak tzéllya,
 Hanem a' gondoló febes ész' fortéllya.
 Tsudállani fogják nagy tudományomat,
 De meg-is köszönik e' hagyományomat.
 A' Prokátoroknak egy nagy kést testálok,
 Jobb eszközt hogy hadgyak, ennél nem talállok.
 Ezzel a' Pörlöket kedvekre nyúzhattyák,
 Testekrül utólsó bőrt-is le-húzhattyák;
 Mellyekkel magokat körül prémezhetik,
 És nagy ditsőféggel a' pört végezhetik.
 De javaslom, a' pört hogy fokáig húzzák,
 Bőröket egyszerre rólok le-ne nyúzzák;
 Mert így tovább-is fog folyani az ő vérek,
 Mindég többről többre szaporodik bérek.
 Ha láttyák, hogy vérek nem foly, már tsak tsepeg,
 Jele, hogy illy Causáns immár nagyon beteg.

Egyszerre

Egyfzerre a' bõrit akkor le-ránthattyák,
 És a' koldús páltzát kezébe adhattyák.
 Jusitia szűznek hogy ha így áldoznak,
 Hidgyék, idvezülnek, és el-nem kárhoznak.
 Az Oratoroknak hagyom a' nyelvemet,
 Mellyel mindég bírtam, ékes beszédemet.
 Ezzel õk eleget majd perorálhatnak,
 És Cathedrájokról mindent ki-mondhatnak.
 Hogy ha bízelkednek, úgy léznek kedvesek,
 És ha rágalmaznak, felette híresek.
 Igazságra ne-is botsássák nyelveket,
 Mert ezzel fokaknak bé-török fejeket.
 A' jó erköltsökrõl semmit se szóllyanak,
 Mostani módikról õk fok jót mondgyanak.
 Az ajtatoslágot Bigotteriának
 Hírdessék; 's hogy illik e' tsak Fantasztának.
 A' két színüféget ha kiáltják jónak,
 Mindenik tartani fog így Cicerónak.
 Mobiliaimból én a' Poétáknak,
 A' kik tisztelõi a' kilentz Musáknak,
 Testálok egy kemény fából munkált sulykot,
 Mellyel le-üthetnek bár melly erõs tulkot.
 Kedvekre mint tettzik eztet el-hányhattyák,
 Mellyt magok sem hiszik, aztat hazudhattyák.
 Illy hazugságokról hogy ha énekelnek,
 Ezekrül lép mézes szavakkal verselnek;
 Hidgyék, hogy tettzeni fognak e' világnak,
 Fõkép a' mostani szép iffiuságnak.

Ne - is énekellyék az igaz Poésist,
 És elő se hozzák, Apollót, vagy Isist,
 Jupiternek az ő fok változásáról,
 Vagy szüz Diannának tett vadászásáról
 Ne szóllyanak, mert így meg-nem dítsértetnek,
 Sőt illy szép munkáik a' porba vettetnek.
 Hanem ha Násónak szerelmes könyveit
 Fogják ők követni, fok motskos verseit ;
 Nyernék bizonyossan akkor Laurusokat,
 Mivel ilyenekkel töltik gustussokat.
 Testamentomomba én a' Poétákat
 Intem, ne tegyenek illyetén munkákat;
 Mert illy verses munka gyullasztja a' szívet,
 Mélyen belé hatván, nemez rontó ívet.
 A' mellyért juthatnak Cháron hajójára,
 Melly őket szállítja a' Styxnek partyára.
 Olly hazafiaknak, a' kiknek van hajok,
 Fejek fájdalmával sintsen nékik bajok,
 De viselnek még - is ló szőr parókákat,
 Tsinálnak magokból rusnya Chimerákat;
 Testálom azoknak egy régi kutsmámat,
 Leg-drágább, és leg-szebb 's fő mobiliámat.
 A' Huszadik Ősöm eztet akkor vette,
 A' mikor a' Tatár Hazánkat el-lepte.
 Ezek fokot hoztak illyet Krimiából,
 De hogy ki - menének a' Magyar hazából;
 Mivel meg - valának terhelve prédákkal,
 Arannyal, ezüstel, fok szép portékákkal;
 Nem tudták azokat immár hová tenni,
 Óltsó pénzen akkor meg-lehetett venni.

Fejér szürke gyapja gyönyörű szép bodros,
 Farka - is rajta függ, ez - is pedig fodros.
 Nem szükség, hogy Frizér aztat frizérozza,
 Hogy lisztel minden nap bé - is puderozza.
 A' mellyik fel - teszi azt maga fejére,
 Nagy okosfágot fed egyfzersmind eszére.
 Le - fog hofzfú gyapja fügni két vállára,
 Ezek között a' fark feküdni hátára.
 Sok szem - is fog reá nézni, mint kortsosra,
 Mert illő - is nézni illy bolond okosra.
 Ki Magyar Nemzetét eképpen gyalázza,
 Tök fejét idegen szőrrel maskarázza;
 Ollyannak, ki Magyar szép öltözetére
 Kaputot húz, és úgy ölti a' testére,
 Testálok egy avítt sebesi pokrótzot,
 És még ehez két réf setét kék darótzot.
 A' pokrótzból telik olly gyönyörű kaput,
 Hogy ha azt viseli, majd mind utánna fut.
 Valamennyi gyermek az útzán meg - láttya;
 Nézi mind bolondot, 's száját majd rá táttya.
 És ez; nem tsak comód, de meleg - is lészzen,
 Új módi - is; 's ezzel nagy parádát tészzen.
 A' darótzból pedig lészzen egy szép kurтка,
 Mert illyen embernek az esze - is kurta.
 Ebbe minden mondgya ötet Svalyiének,
 Főkép ha duplás lesz tarája ingének.
 De hegyes kalapot tégyen a' fejére,
 Kappan toll bokkrétát tőzzön tetejére.

Jobbról, balról óra légyen nadrágába,
 A' harmadik lántzon függön a' nyakába.
 Mivel kerekei feje órájának

Bomlottak ; így hafznát veszi e' hármának.
 Az olyan Magyaroknak , ki Hazája nyelvét
 Nem tudgya, de éli annak zsíros földgyét;
 Sött Magyar baráttyát ki - fizokta nevetni,
 Hogy Frantziák nyelvét nem tudgya fetsegni;
 Hagyok mesterféges egy szép Rajzolatot,
 A' melly mutat néki olyan ábrázatot,
 Mint önnön magáé, azt gyakran nézheti,
 Tán úgy magyar társát többé nem neveti.
 Daru ez ; 's mellye áll embernek képéből,
 A' nyaka és feje ez ember fejéből,
 Nyúlik, és le - hajlik görbén orra felé,
 Mivel Daru ; nyaka hofzszan nyúlik elé.
 Ő hofzszú orrával azon ábrázatnak
 Fogja orrát , tartván aztat gyalázatnak,
 Hogy szája nem tudgya a' darvak énekét,
 Hanem énekeli más idegenekét.

E' rajzolat alatt ezen ígék álnak,
 Cape te per nasum. A' mellyek szolgálnak
 Olyan Magyaroknak szoros értelmekre,
 A' kiknek lakat van vetve a' nyelvekre.
 Hazám díszzeinek , és szép Dámáinak,
 Kiváltképpen pedig azok Nagygyainak,
 A' kik ezer hét száz , és a' kilentzvenbe,
 Az egész Országgal , vóltak Budán szembe ;
 Az hol-is mind magyar ruhákba öltöztek,
 Főkötőt, és fátyolt fejekre kötöztek;

De e' fejedelmi szép öltözetekből

Hamar ki-vetkeztek Angyali bőrökből;
Testálom egy titkos gazdag kamarámat,

A' mellybe leg-drágább fok Mobiliámat
Rejtettem: ez már most tátva lészén,
És harátsolásra botsájtom egészszén.

Rég' tudtam szokását Hazám szép Nemének,
Álhatatlanfágát lágy természetének.

Tudtam hogy hajlandó a' változásokra,
Ma szereti Urát, holnap néz másokra.

Öltözettyével - is hogy szintén azt teszi,
Mai öltözetét holnap fel - nem veszi;

Mivel aztat Pesten, és nem Bétsbe varták,
Módi szerént való hímmel nem takarták ;

Matériája - is nem külső Országi,

Rendetlen - is vannak szöve a' Virági.

Tudtam, mondám, ezen szép nemünk szokását,
Mint az Aprilisi idő változását.

Ugyan azért minden színü portékákkal

Raktam-meg kamarám, még pedig drágákkal.

Azért - is olly Dáma, a' melly főkötőjét

El - vetette; magyar vállát, és kötőjét,

Visel inkább módis búbokat a' fején,

Noha neveltetett Magyar Hazánk tején ;

Talál Kamarámba ó lábra - valókat,

Épen illyen ékes búbokra valókat.

Ezeknek a' vásznát négy nyistes bordákba

Szöttek Nagy Peleskén, idegen országba.

Nem - is vékonyabb ennél akár melly Muselin,
 A' lába száraznak pedig az elein
 Lyukas fzegés vagyon, szép apró rojtokkal ;
 Most ugyan szennyesek, de hogy ha sulykokkal
 Patakon meg-mossák, 's fővényre akasztják,
 És a' verőfényen szépen meg-szárasztják ;
 Majd fejérek lesznek, 's velek garnirozni
 Lehet a' búbokat, körül - is rojtozni.
 És így el-készülvén, ha egyszer viseli,
 Az Offitzéreknek óh melly kedvét leli !
 Szép egy széles ponyvát a' rúdra fel-tettem,
 Egy Börvölyi Svábtól ennek vásznát vettem ;
 Fonala patzkontza kenderből van fonva,
 Szövése fekete szőrrel által vonva ;
 Azért - is fikos ez, 's tettzetes felette,
 Egyik szögít ugyan a' patkány meg-ette :
 De varrathat ebből még - is egy szép szakot,
 Mellyen az irigység nem tesz erőszakot.
 Telik - is még abból, reá olly hosszú sleg,
 Melly egy egész útzát seperni fog, 's bé-lep.
 Hogy ez gyönyörű lesz, magam meg - esmérem,
 Változtatás nélkül ezt viselnye, kérem.
 De ha mord idő lesz, 's hideg talál lenni,
 E' szép Uj módihoz stutzlit - is kell venni,
 A' hideg meg - veszi másként két kotsóját,
 Nem fogja verhetni Forte piánóját.
 A' Stutzlikat mostan, vagy tsikó Tevéknek
 Bőriből munkállyák, vagy gyenge Medvéknek.
 De márezt egy télen hordgyák, el-kell vetni,
 És mint régi módit, ki - is kell nevetni,

Az én Kamarámba függ egy igen szép bőr,
 Mellyen egy arasztnyi hofzszúfágú a' szőr;
 Javaslom, hogy Stutzlit ebből varrattasson,
 Ne-is félyen, keze ebbe meg-fázhasson;
 Mert láttya, melly lompos ennek fejer szőri,
 Emberül ki-is van tserezve a' bőri.
 Kedves Bodri nevű kutyám meg-vénüle,
 Mindég folyt a' nyála, ide 's oda düle;
 Féltém meg-ne veszszen, agyon lövettettem,
 Ennek a' bőri ez, mellyt ki-készítetttem.
 Nints kullants, sem bolha szőri között most már;
 Ha stutzli belőle nem lenne, vólna kár.
 Valamennyi vagyon Hazánkba oly Dáma,
 Kiknek holnap ófág, mellyet viseltek ma;
 Módikat szeretik, 's galanteriákat
 Viselnek, sok flink flank idegen ruhákat;
 Valami ezekhez szükfég, Kamarámba
 Találnak: tsak vegyék portékámat számba.
 Vén köpönyegekből lehetnek szalopok,
 Hársfáknak héjából pedig parafzolok.
 Strik paidlik abrakos hernázt tanyisztrákból,
 Viklerek pediglen Avasi gubákból.
 Kik ábrázattyokban fargák, vagy fapattak,
 Igen halaványok, nagyon meg-apadtak;
 Vagyon ottan kréta, Alkermes, és Berzsen,
 Szép lesz mindenike, ha abból bőven fen
 Ortzájára: mert így nem fognak látzatni
 A' rántzok; Menyetskét fognak ők mutatni.

A' szeplőt, himlő helyt velek el-takarják,
 De ha szúnyog tsípné, azt le-ne vakarják.
 Hogy ha kinek foga nem vólna szájába,
 Van ott' fok viafz fog egy iskátulába;
 Nappal odvaiba ezeket teheti,
 Estve egy tátzára megint ki-pökheti.
 A' mellyiknek pedig vólna e' hibája,
 Hogy mint a' hús nyárba, dohos vólna szája;
 Van ott érett túró, avas háj, kolomáz,
 Kényne-be ezekkel, ez ellen jó illy máz.
 Valamiket itten most elő számláltam,
 Szép Nemünk részére hasznosnak találtam ;
 Kis Afzszonyoknak-is testáлом ezeket,
 Hogy ők - is vegyenek ezekből részeket;
 De tsak azok, a' kik a' pártát útállyák,
 Idegen tzundrákat szebbeknek talállyák.
 Máskép fok jól teszi, hogy főkötőbe jár,
 Mert meg-nem esméri, hogy esett rajta kár.
 Sok meg ha meg-szottyán, és nagyon meg-éri,
 Örülhet, hogy Lyánnak lenni nem esméri.
 Végtére testáлом hív magyar szívemet,
 És ezzel mind az öt érzékenységet;
 Minden renden lévő olyan Magyaroknak,
 Valamint Dámáknak úgy Gavaléroknak ;
 A' kik mind testekbe, mind pedig lelkekbe
 Hív Magyarok vóltak, mind viseletekbe.
 E' szív, melly Istentül benne teremtetett,
 Soha kortsosfágtól nem vólt fertőztetett.
 Hidtem az Istenben, és vólt Religióm,
 Tudtam, ez a' kettő e' világon fő jóm.

Szerettem Királyom', szerettem Hazámat,
 Viseltem mindenkor hazai gúnyámat.
 Anyai nyelvünkön mindég beszéllettem,
 Más idegen nyelvek eleibe tettem.
 Ezen szívem légyen példájok 's tükörök,
 Nyernék ditsőséget, a' melly léfzen örök.
 Hidgyék, hogy van Isten, van pokol, Meny-Ország,
 E' világon minden, nem egyéb, tsak hívfág.
 Hidgyék, hogy a' lélek benne halhatatlan,
 Öröme, vagy kínnya lefz el-múlhatatlan.
 Azért úgy éllyenek mint az igaz vallás
 Parantsollya: nem mint a' Deisták 's több más,
 Indiferentisták, vagy - is Atheusok,
 Materialisták, 's Epicureusok.
 Szeressék a' Királyt szívekbül, 's a' Törvényt,
 Mert ezzel védelmez, mind gazdagot, 's szegényt.
 Ki - ki úgy tekintse a' maga Hazáját,
 Mint ötet éltető 's nevelő dajkáját.
 Azért Királyokért, magok Hazájokért
 Ha szükség kívánnya, ontsanak mindég vért.
 Ez Etikám szerint hogy ha fognak élni,
 A' Királyt szeretni, az Istentül félni;
 A' Világnak minden késő Maradvánnya,
 A' Magyar Nemzetnek szemére nem hánnya;
 Hogy maga Hazáját ő fen nem tartotta,
 Változások alá a' nyakát hájtotta.
 Hagyom e' tanítást, úgy, mint Philosophus;
 De tsak egy falusi szegény Nótárius.

*Ita actum, perlectum, & signatum est Anno
ab Incarnatione Domini 1795. Feria se-
cunda post Dominicam quartam Adventus*

(L. S.) Pagi Nagy Peleske Notrius. *m.p.*

Coram me { Andrea Szeliid. Pagi Nagy Peleske
Organista. *m.p.* (L. S.)

Michaele Csebres, Pagi Angyalos jura-
to Notario *m.p.* (L. S.)

Joanne Gántsos, Pagi Tyukod, Ludi-
Magistro *m.p.* (L. S.)

Gregorio Perczegö, ad pontem Pagi
Tóth-falu Teloniatore *m.p.*

(L. S.)

A' K Ö N Y V N E K
F O G L A L A T J A.

ELSŐ PARAGRAPHUS.

Levél.

A Nótárius egészségében meg-gyengülvén az emberi sorsnak változásáról elmélkedik. 5

MÁSODIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius Kis Naményba lakó Organistát Szellid Andrást, a' ki minden Vasár-napokon, és Ünnepeken, Nagy Peleskén szokott orgonálni, az Angyalosi Nótáriust, Tsebres Mihályt, a' Tyukodi Mestert Gántsos Jánost, a' Lázári szdruz Malomba lakó Mólnárt, Sullyogó Pétert, a' Gyarmathi kovátsot Darabos Pált, a' Tóth falusi hídnál lévő Vámost Perczegő Gergelyt, a' Komorzányi Oláh Harangozót Glodány Urszult, magához ezitállyá, és elmélkedését a' meg-sejtésre eleikbe adgya. Tudni szükséges, hogy az helybe lévő Nagy Peleskei Tanáts-is, az ott való Orosz-Mesterrel Dvorák Hritzuval jelen vannak, minny ájan már házához gyülvén így szól hazzájuk. 14

HARMADIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius eleibe adgya ezen nagy Tüdósoknak azon fontos dolgot, a' mellyről már régen gondolkodván okát ki nem tanulhattya, a' mellyért-is ítéleteket kívánnya tőlök. 22

NE.

NEGYEDIK PARAGRAPHUS.

Levél.

Ezen négy Philosophusok, sokáig fejtegetvén a' dolgot, a' Nótárius a' mai Sessiónak véget vett, és mivel már két órát dél után el-ültött, ebéd-gyéhez le-ülteti minnydjokat, a' mellynél maga hirtelen meg-betegszik, de jobban lesz. - 39

ÖTÖDIK PARAGRAPHUS.

*A' Nótáriusnak felesége Klára, többekkel ed-
gyütt, Férjének fel-gyógyításában szorgalma-
toskodik. - - - - 48*

HATODIK PARAGRAPHUS.

*Fel-gyógyulván a' Nótárius, megint Sessiót tart,
hogy a' Tóth falusi hídnál lévő Vámos Pertzegő
Gergety, a' Nagy Peleskei Orojz Mester Dvo-
rák Hritzú, és a' Komorzányi harangozó, Glo-
dány Urszul, az emberi sorsnak változásáról
magok ítéletét adhassák. - - 57*

HETEDIK PARAGRAPHUS.

*Az emberi sorsnak változásáról önnön maga a'
Nagy Peleskei Nótárius maga ítéletét adgya. 81*

NYOLTZADIK PARAGRAPHUS.

*A' Nótárius tovább-is folytattya, ezen dologról
maga ítéletét, bé-is fojezván aztat el-ájúl. - 95*

KILENTZEDIK PARAGRAPHUS.

Levél.

A Nótáriust ájulásából fel-ébredztik, de nagyon roszszúl lévén, Klára felesége Toty Dorkóért örömet küldene Gétzbe, de mivel már az élők számából ki-töröltetett, Szathmár Városába Feldtserért, az az: Borbélyért küld. Egyszersmind Toty Dorkónak-is esete le íratatik, és miképpen boszorkányságáért meg-sgettetik.

115

TIZEDIK PARAGRAPHUS.

A Borbély hozzá lát tovább-is a' Nótáriusnak gyógyításához, de napról napra roszszabbúlván, végtére Klára a' Jurátus fiának Pestre stasétát küld, melly által tudtára adgya Attyának halálos betegségét: ezen László fia postán el-is érkezik az Attyához Nagy Peleskére.

153

TIZENEGYEDIK PARAGRAPHUS.

A Nótáriusnak Jurátus László fia Pestrül el-érkezvén, maga kedves szülőit köszönti. Az Attya vele minden-féle fontos dolgokról beszél, azomba az Attya Recidivába esik, az egész falunak nagy szomorúságára meghal, és el-is temettetik.

171

TIZENKETTÖDIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius el-temettetik, Testamentoma felszakasztatik, és el-olvastatik.

230

A Sira.

	<i>Levél.</i>
<i>A Sírátó Afzszonyok Éneke,</i>	234
<i>Az Epitaphium.</i>	244
<i>A Testamentom a' Falu ládjából ki-vétetik és az egész Tanáts előtt el-olvastatik.</i>	248
<i>A Testamentom.</i>	252

